KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY

Call No. 910 Acc. No. 5.1969

Author ജേക്കബ് ജോൺ

Title ഫീബാ രാജ്ഞിയുടെ നാട്ടിൽ

1200

ഷീബാരാജ്ഞിയുടെ നാട്ടിൽ

34

(Malayalam)

Sheebarajnjiyute Nattil

Travelogue

By JACOB JOHN, M.Sc.

First Published November 1973

PRINTED AT INDIA PRESS, KOTTAYAM

Price Rs. 7.00

Rights Reserved

Published by T. C. Yohannan

Distributors:

NATIONAL BOOK STALL

KOTTAYAM - TRIVANDRUM - ERNAKULAM - CANNANORE
TRICHUR - PALGHAT - QUILON - KOZHIKODE - ALLEPPEY

ഷീബാരാജ്ഞിയുടെ നാട്ടിൽ

(യാത്രാവിവരണം)

ജേക്കബ് ജോൺ എം. എസ്സ് സി.

വിതരണം

നാഷനൽ ബുക്ക് സ്റ്റാൾ

കോട്ടയം

വില ക. 7.00

ജേക്കബ് ജോൺ എം. എസ്സ്സ്സി.യുടെ കൃതികൾ

പാരമ്പര്യത്തിന്റെ വഴിത്താരകൾ
ഷീബാരാജ്ഞിയുടെ നാട്ടിൽ

M910
Jac = S

S1794 D75/73-74 1-1500 OR 136

പ്രസ്താവന

നാലു വഷ്ത്തെ എത്യോപ്യയിലെ താമസം തികച്ചും അനുഭവസമ്പന്നമായിരുന്നു. എത്യോപ്യൻ സംസ്കാരത്തിന്റെ അതുല്യമായ സവിശേഷതകളും എന്നെ വല്ലാതെ ആകഷ്ിച്ചു. അങ്ങനെയാണു് 'ഷീബാരാജ്ഞിയുടെ നാട്ടിൽ' എഴുതാൻ ആരംഭിച്ചതു്. സംസ്കാരത്തിലും ചരിത്രപശ്ചാത്തലത്തിലുമെല്ലാം എത്യോപ്യയുടെ വിരുദ്ധധ്രുവത്തിൽ കിടക്കുന്ന ആസ്ട്രേലിയായിൽവച്ചാണു് ഈ പുസ്തകത്തിനു് അവസാനരൂപം നല്കിയതു്. വെള്ളക്കാരുടെ നാട്ടിൽ വേരുറപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന എനിക്കു് എത്യോപ്യൻജീവിതത്തിന്റെ ചില പ്രത്യേകതകളും ഇന്നു കൂടുതൽ അഭികാമ്യമായിത്തോന്നുന്നു. വിവിധതരം മനുഷ്യരെ അടുത്തറിയുമ്പോൾ ജീവിതവീക്ഷണം വളരുന്നു.

ഇതൊരു യാത്രാവിവരണമല്ല. എന്നെ ആകഷ്ിച്ച എത്യോപ്യൻജീവിതത്തിന്റെ വിവിധവശങ്ങൾ ചരിത്രപശ്ചാത്തലത്തിലൂടെ നോക്കിക്കാണുവാനുള്ള ശ്രമത്തിന്റെ ഫലം മാത്രമാണു്. അതു തികച്ചും വസ്തുനിഷ്ഠമാകാൻ വഴിയില്ലല്ലൊ. ഈ സംരംഭത്തിൽ എന്നെ സഹായിച്ച അനവധി എത്യോപ്യൻ സുഹൃത്തുക്കളെ നന്ദിയോടെ ഓർക്കുകയാണു്—പഴയ കഥകൾ പറഞ്ഞുതരാൻ ആവേശംകാണിച്ച മുതിർന്ന തലമുറക്കാർ, മാറാൻതുടങ്ങുന്ന കൊതിക്കുന്ന ഇളംതലമുറക്കാർ, ക്യാമറയുടെ നേരെ മുഖം മറയ്ക്കാതെ നിന്ന ലളിതഹൃദയർ, പല ഗ്രാമങ്ങളിലും എന്നെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയ ചുറുചുറുക്കുള്ള വിദ്യാർത്ഥികൾ, അതിഥിസൽക്കാരപ്രിയരായ അപരിചിതർ.

എത്യോപ്യൻ കലകൾ, കോപ്ടിക് ക്രിസ്തുമതം, എത്യോപ്യൻ ഭാഷകൾ ഇവകളിൽ എനിക്കു താൽപര്യം വളർത്തിയതു് എന്റെ സഹോദരനാണു്.

ഞങ്ങളും ഒന്നിച്ച് അനേകം പുരാതനദേവാലയങ്ങളും സന്ദർശിച്ചിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹം സമ്മാനിച്ച പല ഫോട്ടോകളും ഈ പുസ്തകത്തിൽ സ്ഥലംപിടിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ഈ പുസ്തകം വെളിച്ചംകാണുവാൻ ഏറ്റവും പരിശ്രമിച്ചതു് എന്റെ പ്രിയപിതാവാണു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സഹായം കൃതജ്ഞതാപൂർവ്വം എടുത്തുപറയട്ടെ.

ഇതിന്റെ കെട്ടും മട്ടും ഭംഗിയാക്കിയ ഇൻഡ്യാപ്രസ്സിന്റെ സമർത്ഥമായ സേവനത്തിനു നന്ദി. വിതരണമേറെറടുത്ത നാഷനൽ ബുക്ക്സ്റ്റാളിനു പ്രത്യേകം കൃതജ്ഞത രേഖപ്പെടുത്തട്ടെ.

വിവിധതരം മനുഷ്യവർഗ്ഗങ്ങളെ അറിയുക. അതു വിജ്ഞാനമാണു്. വിനോദമാണു്. ഞാൻ നിങ്ങളെ 'ഷീബാരാജ്ഞിയുടെ നാട്ടിലേ'ക്കു ക്ഷണിക്കുന്നു.

വിക്ടോറിയാ പാർക്ക്,
വെസ്റ്റൺ ആസ്ട്രേലിയ
28.3.1973

ജേക്കബ് ജോൺ

ഉള്ളടക്കം

1	ഷീബാരാജ്ഞിയുടെ നാട്ടിൽ	9
2	ജനങ്ങളും ഭാഷകളും	23
3	ജീവിതരീതി—ആചാരമര്യാദകൾ	47
4	ജീവിതചക്രം തിരിയുന്നു	58
5	അബിസീനിയായിലെ ക്രിസ്തുമതം	71
6	ദേശീയോത്സവങ്ങളും പെരുനാളുകളും	84
7	സന്യാസാശ്രമങ്ങൾ	101
8	കലയും സാഹിത്യവും	112
9	എത്യോപ്യയിലെ വിദേശികൾ	127
10	ജൂദാവഗ്ഗ്വത്തിന്റെ സിംഹം	144

ചിത്രങ്ങൾ

1 ചെങ്കൽഭിത്തികയം
2 കഴുതപ്പുലിമനുഷ്യൻ
3 ആങ്സുമിലെ ശിലാസ്തംഭങ്ങൾ
4 മൊട്ടമലകളും കള്ളിമുൾച്ചെടികളും
5 ടിഗ്രെസ്ത്രീകൾ അങ്ങാടിയിൽ
6 ആധുനിക അമാരാകന്യക
7 ടിഗ്രെ പെൺകുട്ടി
8 ഗല്ലാ ആട്ടിടയൻ
9 അറ്റ്ഷിയിലെ ഗല്ലാകന്യകകൾ
10 അറ്റ്ഷിയിലെ ഒരു ഗല്ലാകന്യക
11 അതിർത്തിപ്രദേശത്തിലെ ഒരു നീഗ്രോസ്ത്രീ
12 കനാമാ പെൺകുട്ടി—മുഖത്തെ വടിവുകൾ ശ്രദ്ധിക്കുക
13 ടിഗ്രെ ഗ്രാമത്തിലെ പള്ളി
14 ടുക്കുൾ (തെക്കൻപ്രദേശങ്ങളിലെ കുടിൽ)
15 പൊയ്വാഴകളും കുടിലുകളും
16 പുരോഹിതന്മാരുടെ വർണ്ണശബളമായ ഘോഷയാത്ര
17 മറിയത്തിന്റെ പുരാതനദേവാലയം
18 ആങ്സും പള്ളിയിലെ സ്വർണ്ണക്കിരീടങ്ങൾ
19 അസ്മാരായിലെ സെൻറ് മേരീസ് ദേവാലയം
20 എത്യോപ്യയിലെ പരിശുദ്ധന്മാരുടെ ചിത്രങ്ങൾ
21 തുകൽത്താളുകളിൽ എഴുതിയ വേദപുസ്തകം
22 ഇസ്ലാംകന്യകയും സംഗീതോപകരണവും
23 അദ്ധ്യാപികമാർ (ഇന്ത്യൻ, ഫ്രഞ്ച്, ഫിലിപ്പൈൻ, എത്യോപ്യൻ സ്ത്രീകൾ)
24 രക്തസാക്ഷിസ്മാരകം
25 ചക്രവർത്തിയുടെ കൊട്ടാരവാതിൽ
26 ആഫ്രിക്കാ ഹാൾ
27 ആധുനികവിദ്യാർത്ഥി
28 പുല്ലുതോണി
29 കല്ലുമണി
30 കുളംബിപ്പള്ളി

1. ഷീബാരാജ്ഞിയുടെ നാട്ടിൽ

ജ്ഞാനിയായ ശലോമോന്റെ അപദാനങ്ങൾ എ
ന്നാട്ടം പരന്ന കാലം. അദ്ദേഹത്തെ ഒരുനോക്കു കാണ്
വാൻ ഷീബായിലെ രാജ്ഞിയായ 'മക്കഡ' തന്റെ
പരിജനങ്ങളുമൊത്തു് പാരിതോഷികങ്ങളോടെ ജെറു
സലേമിലേക്കു യാത്രയായി. ശലോമോൻ, ഷീബാരാ
ജ്ഞിയെ സാഹ്ലാദം സ്വീകരിച്ചു. ശലോമോന്റെ
വ്യക്തിപ്രഭാവത്തിലും പാണ്ഡിത്യത്തിലും അത്യധികം
ആകൃഷ്ടയായി, ഷീബാരാജ്ഞി. സൗന്ദര്യാസ്വാദകനാ
യ ശലോമോനാകട്ടെ, രാജ്ഞിയുടെ ശാലീനസൗന്ദര്യ
ത്തിൽ ലയിച്ചിരുന്നുപോയി. തന്റെ ഇംഗിതത്തിനു്,
രാജ്ഞിയെ വശംവദയാക്കാൻ അദ്ദേഹം ഒരു തന്ത്രം
പ്രയോഗിച്ചു. 'മക്കഡാ'യുടെ ബഹുമാനാർത്ഥം ഒരു
ഉദ്യാനവിരുന്നു നടത്തി. വിഭവങ്ങൾക്കു ക്രമത്തിലധി
കം ഉപ്പു ചേർത്തിരുന്നു. നൃത്തവും സൽക്കാരവും കഴി
ഞ്ഞപ്പോൾ, രാത്രി നന്നേ വൈകി. രാജ്ഞിക്കുറങ്ങു
വാൻ ശലോമോന്റെ കിടക്കറയുടെ സമീപം ഒരു മുറി
സജ്ജമാക്കിയിരുന്നു. വൈകിപ്പോയതുകൊണ്ടു് അക
ലെയുള്ള അതിഥിമന്ദിരത്തിലേക്കു പോകേണ്ടെന്നും, ഉറ
ക്കം ഇവിടെത്തന്നെ ആകാമെന്നും നിർദ്ദേശിക്കപ്പെട്ടു.
രാജ്ഞി പള്ളിയുറക്കമായി. വിരുന്നിലെ വിഭവങ്ങൾ
ക്കു് എന്തൊരുപ്പായിരുന്നു! അവർ പെട്ടെന്നുണർന്നു

പോയി. കട്ടത്ത ദാഹം. അടുത്തുതന്നെ ഒരു സ്ഫടികപ്പാത്രത്തിൽ ശുദ്ധജലം. ഉടൻ അതെടുത്തു ദാഹം ശമിപ്പിച്ചു. തൽക്ഷണം ശലോമോൻ അവിടെ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട് അവരുടെ കരത്തിൽ കടന്നുപിടിച്ചു. കൊട്ടാരത്തിലെ അതിഥി അനുവാദംകൂടാതെ കൊട്ടാരംവക ജലം എടുക്കുകയോ? പ്രായശ്ചിത്തമായി തനിക്കു് എന്തു തരുമെന്നായി ശലോമോൻ! വ്രീളാവിവശയും വികാരതരളിതയുമായിത്തീർന്ന അതിഥി, ആതിഥേയന്റെ ഇംഗിതത്തിനു് വശംവദയായി. അങ്ങനെ ശലോമോന്റെ ദാഹശമനവും കഴിഞ്ഞു.

ഗർഭവതിയായ ഷീബാരാജ്ഞി സ്വദേശത്തേക്കു മടങ്ങി. പക്ഷേ, ദുഷ്ഷന്തനെപ്പോലെ അദ്ദേഹം ഈ സംഭവം മറന്നില്ല. 'മക്കഡ' ഒരു മകനെ പ്രസവിച്ചു. രാജകുമാരൻ വളർന്നപ്പോൾ പിതാവിന്റെ സമീപത്തേക്കു് അയയ്ക്കപ്പെട്ടു. പുത്രദർശനത്തിൽ പ്രീതനായ ശലോമോൻ അമൂല്യങ്ങളായ പാരിതോഷികങ്ങളോടും, യഹൂദന്മാരായ പരിചാരകന്മാരുടെയും പ്രമാണികളുടെയും അകമ്പടിയോടുംകൂടെ രാജകുമാരനെ (മെനലിക് എന്നായിരുന്നു കുമാരന്റെ പേർ) സ്വദേശത്തേക്കു മടക്കി അയച്ചു. പോകുന്ന പോക്കിൽ ജറുസലേം ദേവാലയത്തിൽ മോശയുടെ പത്തു കല്പനകൾ സൂക്ഷിച്ചിരുന്ന വിശുദ്ധപേടകംകൂടി തട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി, 'മെനലിക്'.

എത്യോപ്യക്കാർക്കു് ഈ കഥ ഒരു ഐതിഹ്യമല്ല. അവരുടെ പാരമ്പര്യത്തിനു് പരിശുദ്ധിയുടെ പരിവേഷം ചാർത്തുന്ന ഒരു ചരിത്രസംഭവമാണു്. ശലോമോന്റെ മകനായ 'മെനലിക്' ഒന്നാമനാണു് എത്യോപ്യൻ സാമ്രാജ്യത്തിന്റെ ജനയിതാവു്. ശലോമോന്റെ പരമ്പരയിലെ 255–ാമത്തെ ചക്രവർത്തിയാണു് ഇപ്പോൾ

എത്യോപ്യ ഭരിക്കുന്ന 'ഹെയ്ലി സെലാസ്സി'. എത്യോപ്യരുടെ അഭിമാനവും ആഭിജാത്യവും നിലനിർത്തുന്ന ഒരു പ്രചോദനം ഈ കഥ പകരുന്നു എന്നതാണു പരമാർത്ഥം. വടക്കൻ എത്യോപ്യയിൽ 'ആക്സും' എന്ന പുരാതനസംസ്കാരകേന്ദ്രത്തിനടുത്തു് 'ഷീബാ' എന്നൊരു ഗ്രാമം ഇന്നുമുണ്ടു്.

ആഫ്രിക്കയിലെ ഏറ്റവും പഴക്കംചെന്ന രാജ്യഭരണം എത്യോപ്യയുടേതാണു്. ഇരുണ്ട ഭൂഖണ്ഡത്തിന്റെ പല സവിശേഷതകളിൽനിന്നും എത്യോപ്യ ഒറ്റപ്പെട്ടുനില്ക്കുന്നു. ബൈബിളിൽ എത്യോപ്യയെപ്പറ്റി പരാമർശനങ്ങൾ സുലഭമാണു്. ഈജിപ്തിനു തെക്കുള്ള എല്ലാ രാജ്യങ്ങൾക്കും പൊതുവേ ഉപയോഗിച്ചിരുന്ന ഒരു നാമമാണു് എത്യോപ്യ. ബൈബിളിലും, ഹോമറിന്റെ 'ഒഡിസ്സി'യിലും എത്യോപ്യൻ എന്ന പദം കറുത്ത വർഗ്ഗക്കാരൻ എന്ന അർത്ഥത്തിലാണു് പ്രയോഗിച്ചിരിക്കുന്നതു്. നോഹയുടെ മകനായ 'ഹാമി'ന്റെ പുത്രൻ 'കൂഷ്' ആണു് പുരാതനഎത്യോപ്യൻനഗരമായ 'ആക്സും' സ്ഥാപിച്ചതെന്നും, 'കൂഷി'ന്റെ മകൻ 'എത്യോപ്യസ്' ആണു് എത്യോപ്യാ സാമ്രാജ്യസ്ഥാപകനെന്നും മറ്റൊരു കഥകൂടി ഉണ്ടു്. 'മാർക്കോ പോള'യുടെ കാലത്തു് എത്യോപ്യ മദ്ധ്യഇൻഡ്യാ എന്നറിയപ്പെട്ടിരുന്നു. ഇൻഡ്യൻമഹാസമുദ്രത്തിന്റെ തീരത്തുള്ള രാജ്യങ്ങളെ 'ഇൻഡീസ്' എന്നു് വ്യവഹരിച്ചിരുന്നതിൽനിന്നുണ്ടായതാണു് ഈ ധാരണ. ഇന്നു് എത്യോപ്യ എന്നറിയപ്പെടുന്ന രാജ്യത്തിന്റെ പേരു് അടുത്തകാലംവരെയും 'അബിസീനിയാ' എന്നായിരുന്നു. നാല്പവർഷക്കാലം എത്യോപ്യയിൽ താമസിച്ചും, മിക്കവാറും രാജ്യത്തുടനീളം സഞ്ചരിച്ചും ഈ പുരാതനസാമ്രാജ്യത്തിന്റെ

സംസ്കാരകേന്ദ്രങ്ങളേയും ഭൂപ്രകൃതിയേയും സവിശേഷതകളേയും കണ്ടറിയുവാൻ എനിക്കു സാധിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ആഫ്രിക്കയുടെ 'ടിബറ്റ്' എന്നു് എത്യോപ്യയെ വിശേഷിപ്പിക്കാറുണ്ടു്. മിക്കവാറും ഉഷ്ണകാലാവസ്ഥ അനുഭവപ്പെടുന്ന, സമതലമായ ആഫ്രിക്കാ ഭൂഖണ്ഡത്തിന്റെ വടക്കുകിഴക്കു് വളരെ ഉയർന്നുകിടക്കുന്ന ഒരു ഭൂപ്രദേശമാണു് എത്യോപ്യ. ആറായിരംമുതൽ പതിനായിരം അടിവരെ ഉയരം വരും മിക്കസ്ഥലങ്ങൾക്കും. തെക്കുമുതൽ വടക്കുവരെ ഉയർന്നുകിടക്കുന്ന മദ്ധ്യഭാഗത്തേയും പൂർവ്വഭാഗത്തേയും മലകളെ വേർതിരിക്കുന്ന ഒരു വലിയ മലയടിവാരമുണ്ടു്. ഈ മുകൾപ്പരപ്പിനു ചുറ്റും ചില ഭാഗങ്ങൾ വളരെ താണുകിടക്കുന്നു. വടക്കു് 'മസ്സാവാ'തുറമുഖംമുതൽ തെക്കുകിഴക്കു് ഹാരാർവരെ സഞ്ചരിച്ചാൽ എത്യോപ്യൻ ഭൂപ്രകൃതിയുടെ ഏകദേശരൂപം ഗ്രഹിക്കാൻ കഴിയും. ഏതാണ്ടു് ഇൻഡ്യയുടെ മൂന്നിലൊന്നിൽ അല്പം കൂട്ടം എത്യോപ്യയുടെ വിസ്തീർണ്ണം. ജനസംഖ്യയോ? കേരളത്തിന്റെ ഒന്നര ഇരട്ടി മാത്രം. വടക്കു് 600 മൈൽ ചെങ്കടൽ അതിർത്തിയാണു്. എത്രയെത്ര സംസ്കാരപ്രവാഹങ്ങൾക്കു് സാക്ഷ്യംവഹിച്ചു, അരണ്ട ചുവപ്പാന്ന ആ കടൽ! ഒരിനം ചുവന്ന പായൽ വളരുന്നതുകൊണ്ടാണു് ചെങ്കടലിനു് ആ പേരുണ്ടായതു്. തെക്കു് 'കെനിയ', കിഴക്കും തെക്കുകിഴക്കും 'സോമാലിലാൻഡ്', പടിഞ്ഞാറു് 'സുഡാൻ'—എത്യോപ്യയുടെ മറ്റതിർത്തിപ്രദേശങ്ങളാണിവ. പടിഞ്ഞാറുനിന്നും അനുക്രമം മലകൾ ഉയർന്നവരുന്നു. അവയെ വെട്ടിമുറിക്കുന്ന മലയിടുക്കുകളുമുണ്ടു്. കിഴക്കും തെക്കുകിഴക്കും തണുത്തുറഞ്ഞ ലാവ ചേന്നു മണലാരണ്യങ്ങളാണു്. ചെങ്കല്ലുനിറഞ്ഞ മൊട്ടമലകൾ കുത്തനേ ഒറ്റ

പ്പെട്ടനില്ക്കുന്നതു് എവിടേയും കാണാം. മുകൾവശം പരന്ന ഈ മലകൾ എത്യോപ്യൻ പ്രകൃതിദൃശ്യത്തിനു് ഒരഭൗമികസൗന്ദര്യം പകരുന്നു. കോൺമരങ്ങളും യൂക്കാലിപ്റ്റസ് വൃക്ഷങ്ങളും ചേന്നു് നിത്യഹരിതഭംഗിപകരുന്ന ക്രമരഹിതങ്ങൾ, തണുത്തുവിറച്ചുനില്ക്കുന്ന മഞ്ഞണിഞ്ഞ മാമലകൾ, സൂര്യാതപം ഏറ്റു് ചുട്ടുപൊള്ളുന്ന മണൽക്കാടുകൾ, ചരിത്രാതീതകാലത്തു് പൊട്ടിയൊഴുകി തണുത്തു വിറങ്ങലിച്ചുപോയ അഗ്നിപർവ്വതങ്ങൾ ഉപ്പുകട്ടകൾ വെട്ടിയെടുക്കുന്ന സമതലങ്ങൾ, ഇടയ്ക്കിടെ തടാകങ്ങളുൾക്കൊണ്ട താഴ്വരകൾ, ഭൂമിക്കടിയിൽനിന്നും മുകളിലേക്കു ചീറ്റിപ്പായുന്ന ചുടുനീരുറവുകൾ—എല്ലാം എല്ലാം എത്യോപ്യയുടെ പ്രകൃതിദൃശ്യങ്ങൾക്കു് വൈവിദ്ധ്യം നല്കുന്നു.

നീലനൈൽനദിയുടെ നാടാണിതു്. 'അബ്ബായി' എന്നാണു് തദ്ദേശീയർ ഇതിനെ വിളിക്കുന്നതു്. നൈൽനദിയുടെ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട പോഷകനദിയാണിതു്. എത്യോപ്യയിലെ എത്രകോടി ടൺ മണ്ണാണു് ഈ നദി ഒഴുക്കി മറുനാട്ടിലെത്തിക്കുന്നതു്! എത്ര സാഹസികസഞ്ചാരികളെ വഴിതെറ്റിച്ച നദിയാണിതു്! ഇതിന്റെ ഉത്ഭവസ്ഥാനം തേടി അലഞ്ഞ പലരും മുതല, ചീങ്കണ്ണി മുതലായ ഭീകരജീവികൾക്കു് ഇരയായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ടു്. ബൈബിളിൽ പറയുന്ന 'ഗീഹോൻ'നദി ആണിതു്. ഒരു ചെറിയ നീരുറവയായി ഉത്ഭവിച്ചു് മലകളെ വലംവച്ചൊഴുകി ക്രമേണ പുഷ്ടിപ്രാപിച്ചു് വിസ്തൃതമായ 'താനാ'തടാകത്തിൽ ഇതു പതിക്കുന്നു. നിറഞ്ഞുകവിഞ്ഞൊഴുകുന്ന താനാത്തടാകമാണു് നീലനദിയായി പരിണമിച്ചു് നൈൽനദിയോടു ചേരുന്നതു്. 6,000 അടി ഉയരത്തിലാണു് ഈ തടാകം. 2,300 ചതു

രശ്രൈമൽ വിസ്തീർണ്ണംവരും. അസംഖ്യം കൊച്ചുദ്വീപുകൾ ഈ തടാകത്തിലുണ്ട്. ഒരുതരം നീണ്ട പുല്ലുകൾ കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ തോണികളിൽ സഞ്ചരിച്ച് ഇവിടത്തുകാർ മീൻപിടിക്കുന്നു. ഇത്തരം തോണികൾക്കു് രണ്ടു മാസത്തിൽ കൂടുതൽ ആയുസ്സുണ്ടായിരിക്കയില്ല. പുതിയവ വീണ്ടും ഉണ്ടാക്കുന്നു. രണ്ടുപേർക്കു മാത്രം സഞ്ചരിക്കാവുന്ന ഈ തോണി, കാണാൻ നല്ല രസമാണു്. ചെറിയ നദികൾ പലതും കിഴക്കോട്ടൊഴുകി, മണൽക്കാടുകളിൽ അപ്രത്യക്ഷമാകുന്നു. യഥാർത്ഥത്തിൽ വിസ്തൃതങ്ങളും ദാഹാർത്തങ്ങളുമായ മണലാരണ്യങ്ങൾ അവയെ അപ്പാടെ വിഴുങ്ങുകയാണു ചെയ്യുന്നതു്.

കാപ്പിയുടെ ജന്മനാടാണു് എത്യോപ്യ. കാപ്പി ഒരു കാട്ടുചെടിയായി ചിലഭാഗത്തു വളരുന്നതു കാണാം. 'കാഫാ' എന്ന തെക്കുപടിഞ്ഞാറൻ പ്രദേശമാണത്രേ കാപ്പിയുടെ അസൽത്തറവാട്ടു്. എത്യോപ്യയ്ക്കു വിദേശനാണ്യം നേടിക്കൊടുക്കുന്നതു് കാപ്പിയാണു്. രാജ്യത്തിന്റെ ഒൻപതു ശതമാനം മാത്രമേ കൃഷിയോഗ്യമായുള്ളൂ. വിവിധയിനം ധാന്യങ്ങളും കിഴങ്ങുവർഗ്ഗങ്ങളും മറ്റും ധാരാളമായി കൃഷിചെയ്യപ്പെടുന്നു. പയറുവർഗ്ഗങ്ങളും സുലഭമാണു്. എത്യോപ്യയുടെ പകുതിഭാഗം പണ്ടു് വനമായിരുന്നു. മരങ്ങൾ വെട്ടി വീടുവയ്ക്കാനും തീയെരിക്കാനും നൂറ്റാണ്ടുകളായി ഉപയോഗിച്ചുവരുന്നതുകൊണ്ടു വനസമ്പത്തു് ഇന്നു വളരെ പരിമിതമാണു്.

ഇത്രമാത്രം കഴുതപ്പുലികളുള്ള ഒരു രാജ്യം വേറെയുണ്ടോ എന്നു സംശയമാണു്. മിക്ക പട്ടണങ്ങളിലും എല്ലാ ഗ്രാമങ്ങളിലും സന്ധ്യകഴിഞ്ഞാൽ കഴുതപ്പുലി നിർഭയം സഞ്ചരിക്കുന്നു. അതിന്റെ 'ചിരിയും മൂളലും' ചീവീടിന്റെ ശബ്ദംപോലെ, പ്രകൃതിയുടെ താളമേളങ്ങ

ളുടെ ഒരു ഭാഗമാണ്. കോഴി, പട്ടി തുടങ്ങിയ ജീവികളേയും, തരംകിട്ടിയാൽ മനുഷ്യശിശുക്കളേയും അവൻ ഇരയാക്കുന്നു. അപൂർവ്വമായി ഒറ്റപ്പെട്ട മുതിർന്ന മനുഷ്യരേയും കടന്നാക്രമിച്ചു കൊന്നു ഭക്ഷിക്കാറുണ്ട്. എത്യോപ്യയുടെ തെക്കുകിഴക്കുള്ള 'ഹാരാർ' പട്ടണത്തിന്റെ പ്രാന്തപ്രദേശത്തു് നേരം ഇരുട്ടിക്കഴിഞ്ഞാൽ ധാരാളം സന്ദർശകരെ ആകർഷിക്കുന്ന ഒരു വിചിത്രപരിപാടിയുണ്ട്, കഴുതപ്പുലികൾക്കു തീറ്റികൊടുക്കുന്ന ഒരു കാഴ്ച. 'കഴുതപ്പുലിമനുഷ്യർ' എന്നറിയപ്പെടുന്ന ചില ആളുകൾ എല്ലിൻകഷണങ്ങളും മാംസവും ദിവസവും പതിവായി കഴുതപ്പുലികൾക്കു നല്കുന്നു. എല്ലിൻകഷണങ്ങൾ കടിച്ചുപിടിച്ചുകൊണ്ടു് നിർഭയം മുന്നോട്ടാഞ്ഞിരിക്കുന്ന അവരുടെ വായിൽനിന്നും കഴുതപ്പുലികൾ അവ ഏറ്റുവാങ്ങി ഭക്ഷിക്കുന്നു. അറുപതോളം കഴുതപ്പുലികൾ ഇങ്ങനെ തീറ്റിതിന്നാൻ കൂടിനില്ക്കുന്നതു് ഹാരാറിൽവച്ചു ഞാൻ കാണുകയുണ്ടായി. നേരത്തെ പറഞ്ഞു സമ്മതിച്ച ഒരു തുകയുടെ ബലത്തിൽ ഒരു കഴുതപ്പുലിമനുഷ്യൻ അവറ്റയ്ക്കു വളരെനേരം ഈ വിചിത്രരീതിയിൽ തീറ്റികൊടുത്തു. പുലിയുടെ പുള്ളിയും, രോമാവൃതമായ മഞ്ഞത്തോലുമുള്ള ഈ മൃഗത്തിന്റെ മുഖഭാവം വളരെ ക്രൂരമാണു്. മുൻകാലുകൾക്കു നീളക്കുറ്റതലുണ്ടു്. താടിയെല്ലിനും പല്ലുകൾക്കും അസാമാന്യമായ ബലമാണു്. കഴുതപ്പുലിയുടെ തോലു്, പുലിത്തോലെന്നപേരിൽ, വിദേശീയർക്കു് വില്ക്കുവാൻ പട്ടണത്തിൽ ശ്രമം നടക്കുന്നുണ്ടു്.

മാൻപേടകൾ, മനോമോഹനങ്ങളായ കൊച്ചു മാൻപേടകൾ—തലസ്ഥാനത്തുനിന്നും തെക്കുകിഴക്കായി സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന 'ഡെറിഡാവാ'യിലേക്കുള്ള തീവണ്ടി

യാത്രയിൽ—ഇരുവശങ്ങളിലും ഓടിനടക്കുന്നതു കണ്ടിട്ടുണ്ട്. 'ആവാഷ്' തടത്തിലൂടെയാണ് തീവണ്ടി കടന്നു പോകുന്നതു്. സീബ്രാ, കാട്ടുപോത്തു്, കാട്ടുകഴുത തുടങ്ങി പലതരത്തിലുള്ള വന്യമൃഗങ്ങൾ സ്വച്ഛന്ദം മേഞ്ഞുനടക്കുന്നതു് ആവാഷ് വന്യമൃഗസങ്കേതത്തിലെ കൗതുകകരമായ ഒരു കാഴ്ചയാണു്. ആന, പുലി, കാട്ടാട്ടു്, പലതരം കുരങ്ങുകൾ, ജിറാഫ്, സിംഹം എന്നുവേണ്ട എല്ലായിനം മൃഗങ്ങളും എത്യോപ്യൻവനങ്ങളിൽ സുലഭമാണു്. വെരുകുകളെ വൻതോതിൽ വളർത്തുന്ന ചില സങ്കേതങ്ങളും ഉണ്ടു്. 'നിയാല' എന്ന അപൂർവ്വവർഗ്ഗത്തിൽപ്പെട്ട കലമാനും, 'വാലിയ' എന്ന വിചിത്രമൃഗവും എത്യോപ്യയിൽ മാത്രം കാണപ്പെടുന്നവയാണു്.

രാജചിഹ്നമാണു് സിംഹം. കൊട്ടാരവളപ്പിൽ സിംഹങ്ങളെ വളർത്തുന്നു. ചക്രവർത്തിയുടെ കൊട്ടാരത്തിൽ ഇണങ്ങിയ സിംഹങ്ങളുണ്ടു്. ഇസ്രായേല്യരുടെ പന്ത്രണ്ടു ഗോത്രങ്ങളിൽ ഒന്നായ 'ജൂദാ'വംശമാണു് ചക്രവർത്തിയുടെ പൂർവ്വപിതാക്കന്മാരുടെ ഗോത്രം. 'ജൂദാവംശത്തിന്റെ സിംഹം' എന്നാണു് എത്യോപ്യൻചക്രവർത്തി അറിയപ്പെടുന്നതു്. പുരാതനകാലത്തു് എത്യോപ്യൻ രാജാക്കന്മാർ സഞ്ചരിച്ചിരുന്നിടത്തെല്ലാം ചങ്ങലയിട്ട സിംഹങ്ങളെക്കൂടി കൊണ്ടുപോയിരുന്നതായി പറയപ്പെടുന്നു.

മനോഹരങ്ങളായ പക്ഷികൾ എത്യോപ്യയുടെ പ്രത്യേക സമ്പത്താണു്. ഗിനിക്കോഴികൾ, അരയന്നങ്ങൾ, പെലിക്കൻപക്ഷികൾ തുടങ്ങിയവ സാധാരണമായി കാണപ്പെടുന്നു.

എത്യോപയുടെ മിക്ക പ്രധാന പട്ടണങ്ങളേയും പരസ്പരം കൂട്ടിയിണക്കുന്ന രാജപാതകളുണ്ടു്. വടക്കു്

'മസ്സാവാ' തുറമുഖംമുതൽ മധ്യഭാഗത്തുള്ള 'അഡീസ് അബാബ'(തലസ്ഥാനം)വരെ ഞാൻ ബസ്സിൽ പല തവണ യാത്രചെയ്തിട്ടുണ്ട്. അത്യന്തം രസാവഹങ്ങളാണ് ഈ ബസ്സ് യാത്രകൾ. മസ്സാവായിൽനിന്നും ബസ്സ് കയറിയാൽ മൂന്നു മണിക്കൂറിനകം 'അസ്മാറാ'യിൽ എത്തുന്നു. സമുദ്രനിരപ്പിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന മസ്സാവാതുറമുഖത്തുനിന്ന് ഏഴായിരം അടി ഉയരത്തിലുള്ള അസ്മാറാപട്ടണത്തിൽ ചെന്നുചേരാൻ വളഞ്ഞും പുളഞ്ഞും മലകയറുന്ന അമ്പതുമൈൽ ദൂരംവരുന്ന റോഡ് പിന്നിടേണ്ടതുണ്ട്. അസ്മാറായിൽനിന്നും, അഡീസ് അബാബായിലേക്കു മൂന്നുദിവസംതുടച്ചയായി യാത്രചെയ്യേണ്ടിവരുന്നു. അഞ്ഞൂറിലധികം മൈൽ ദൂരം. രാവിലെമുതൽ വൈകുന്നേരംവരെ വണ്ടി ഓടുന്നു. രാത്രി കഴിയാൻ പ്രത്യേക താവളങ്ങളും ഹോട്ടലുകളുമുണ്ട്. സദാ പാട്ടും സഹയാത്രക്കാരുടെ സൗഹൃദസംഭാഷണങ്ങളും യാത്രയിൽ കണ്ണിൽപ്പെടുന്ന പ്രകൃതിദൃശ്യങ്ങളും എല്ലാം ബസ്സ് യാത്രയ്ക്ക് ആനന്ദം പകരുന്നു. കുറെൻ കുന്നുകൾ വലംവച്ച് വളഞ്ഞു കയറുന്ന റോഡുകൾ, ചില മലകൾക്കു കുറുകെ നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള തുരങ്കങ്ങളിലൂടെ കടന്നുപോകുന്നു. കോഴികളും, വട്ടികളും, കുട്ടകളുമായിക്കൂട്ടുന്ന സഹയാത്രികരിൽ, മൂന്നുദിവസം ഒന്നിച്ചു കഴിയുമ്പോൾ ഏതാണ്ടൊരു കൂട്ടായ്മബോധംതന്നെ ഉളവാകുന്നു. തങ്ങൾ കൊണ്ടുവന്നിട്ടുള്ള ആഹാരപദാർത്ഥങ്ങൾ മറ്റുള്ളവരുമായി പങ്കുവയ്ക്കുന്നു. വിജനങ്ങളായ എത്രയെത്ര മലകളും കാട്ടുകളും കടന്നാണ് അങ്ങു തലസ്ഥാനത്തെത്തുക! രാത്രി കഴിയുന്ന കൊച്ചുലോഡ്ജുകളിൽ ഏറ്റവും ഹൃദയംഗമമായ സ്വീകരണമാണ് എല്ലാത്തവണയും എനിക്കു ലഭിച്ചിട്ടുള്ളതു്.

എത്യോപ്യക്കു് അഭിമാനപൂർവ്വം അവകാശപ്പെടാൻ ചില പ്രാചീനസംസ്കാരകേന്ദ്രങ്ങളുണ്ടു്. വടക്കൻ എത്യോപ്യയിലെ 'ആക്സും' എന്ന പട്ടണം അത്തരത്തിൽപ്പെട്ട ഒന്നാണു്. മൂവായിരം വർഷങ്ങൾക്കു മുമ്പു മുതലുള്ള സംസ്കാരത്തിന്റേയും രാജവാഴ്ചയുടേയും കഥകൾ 'ആക്സും' പട്ടണത്തിലെ ഓരോ മണൽത്തരിക്കും പറയുവാനുണ്ടു്. ഷീബാരാജ്ഞിയും ശലോമോനും തമ്മിലുണ്ടായ വേഴ്ചയിൽ ജനിച്ച 'മെനലിക്' രാജാവിന്റെ ആസ്ഥാനമായിരുന്ന 'ആക്സും'. ഇന്നതു് മൊട്ടക്കുന്നുകളും, വരണ്ട ഭൂമിയും, പഴയ രീതിയിലുള്ള പലതരം പള്ളികളും, അലഞ്ഞുതിരിയുന്ന കഴുതകളും നിറഞ്ഞ ഒരു ഗ്രാമമായി മാത്രമേ കാണികൾക്കു തോന്നുകയുള്ളൂ. നൂറിൽപ്പരം ശിലാസ്തംഭങ്ങൾ, പുരാതനസംസ്കാരത്തിന്റെ മൂകസാക്ഷികളായി, രണ്ടായിരത്തിലധികം വർഷങ്ങളെ അതിജീവിച്ചു് ആകാശത്തിലേക്കു് ഉയർന്നുനില്ക്കുന്നു. അവയിൽ അപൂർവ്വം ചിലവ കാലത്തിന്റെ ആഘാതമേറ്റു പൊട്ടിത്തകർന്നു തറപറ്റിക്കിടക്കുന്നു. എഴുപതടി ഉയരമുള്ള ഒരു ശിലാസ്തൂപിക, കാണികളുടെ സവിശേഷശ്രദ്ധയാകർഷിക്കുന്നു. ഒമ്പതു നിലകളുള്ള ഒരു ഗോപുരത്തിന്റെ മാതൃകയിൽ നിർമ്മിച്ചിരിക്കുന്ന ഈ ശിലാശില്പത്തിന്റെ ശിരസ്സിൽ സൂര്യന്റെ രൂപം കൊത്തിയിട്ടുണ്ടു്. പുരാതനശവകുടീരങ്ങളുടെയിടയിൽ ഇത്തരം ശിലാസ്തംഭങ്ങൾ ഉയർന്നുനില്ക്കുന്നു. പരേതാത്മാക്കൾക്കു ബലിയർപ്പിച്ചിരുന്ന ബലികുടീരങ്ങൾ ഇവയുടെ ചുവട്ടിൽ കാണാം. പ്രാചീനകാലത്തു നിലനിന്നിരുന്ന പിതൃപൂജയുടെ പ്രതീകങ്ങളാണു് ആക്സുമിലെ ശിലാസ്തംഭങ്ങൾ. സ്വർഗ്ഗത്തിലേക്കുള്ള ചവിട്ടുപടികൾപോലെ അവ ഉയർന്നുനില്ക്കുന്നു. പ്രാചീന ഈജിപ്തുകാരു

ടേയും ഗ്രീക്കുകാരുടേയും ദേവതാരാധനാസമ്പ്രദായങ്ങളും നരബലിയും സർപ്പപൂജയും മറ്റും ആക്സും മിലെ ആദിമ നിവാസികളുടെ വിശ്വാസാചാരങ്ങളിൽ കടന്നുകൂടിയിരുന്നു.

തെക്കൻ അറേബ്യയിൽനിന്നു ബി.സി. ആയിരാമാണ്ടോടുകൂടി കുടിയേറിപ്പാർത്ത 'ഹാബിറ്റിക്കു' ജനങ്ങൾ പടിഞ്ഞായത്തിയതായിരുന്നു ആക്സും സംസ്കാരം. 'അഡുലിസ്' എന്ന തുറമുഖംവഴി ഇൻഡ്യ, സിറിയ തുടങ്ങിയ പഴയ സംസ്കാരകേന്ദ്രങ്ങളുമായി ആക്സും രാജാക്കന്മാർ വാണിജ്യബന്ധം പുലർത്തിയിരുന്നു. ക്രിസ്തുവർഷം നാലാംനൂറ്റാണ്ടോടുകൂടി ആക്സും രാജാക്കന്മാർ ക്രിസ്തുമതം സ്വീകരിച്ചു. അതോടെ ആക്സും, ക്രിസ്തുമതത്തിന്റെ ഒരു പ്രബലകേന്ദ്രമായിത്തീർന്നു. ശലോമോന്റെ വംശപരമ്പരയിലുള്ള അന്തസ്സും, ക്രിസ്തുമതത്തിലുള്ള അടിയുറച്ച വിശ്വാസവും എത്യോപ്യൻ രാജാക്കന്മാർ അന്നുതൊട്ടിന്നുവരെ പരിരക്ഷിച്ചുപോരുന്നു.

മദ്ധ്യ എത്യോപ്യയുടെ വടക്കുമാറി 'ലാലിബലാ' എന്നൊരു ഗ്രാമമുണ്ട്. മലകയറി അവിടെ എത്തിയാൽ എത്യോപ്യയുടെ മറെറാരു പുരാതനസംസ്കാരകേന്ദ്രമാണു് ദൃശ്യമാവുക. അടുത്തകാലത്തു ഗതാഗതസൗകര്യം വർദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും, കാൽനടയായോ, കോവർകഴുതപ്പുറത്തോ വേണം അവിടെ എത്താൻ. ഒരു കുറവൻകുന്നിന്റെ നെറുകയിൽ, പാറക്കെട്ടുകൾ തറനിരപ്പിൽനിന്നു തുരന്നു ചുറ്റുമുള്ള പാറ വെട്ടിമാറ്റി നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള ശിലാക്ഷേത്രങ്ങളുടെ കേന്ദ്രമാണു് 'ലാലിബലാ'. ആയിരത്തിലധികം പുരോഹിതന്മാരും സന്യാസിമാരും ധ്യാനനിരതരായിരിക്കുന്ന ഒരു തപോവനം.

ശലോമോന്റെ വംശപരമ്പരയിൽപ്പെട്ട രാജ

വംശം ക്രിസ്തുവർഷം ആറാം നൂറ്റാണ്ടിനുശേഷം ക്രമേണ ക്ഷയിച്ചുവന്നു. ഇസ്ലാമിന്റെ വരവോടെ ആക്സും സംസ്കാരം തേഞ്ഞുമാഞ്ഞു പോയി. എത്യോപ്യൻ സംസ്കാരകേന്ദ്രം വടക്കുനിന്നും തെക്കോട്ടു മാറി. ആക്സും സംസ്കാരസ്ഥാപകർക്കുമുമ്പേ എത്യോപ്യ അധിവസിച്ചിരുന്ന 'കുഷ്ടിക്' വർഗ്ഗക്കാർ പ്രാബല്യത്തിൽവന്നു. അവരിൽ 'സാഗേ' ഗോത്രക്കാർ പന്ത്രണ്ടാംനൂറ്റാണ്ടിൽ ഭരണം പിടിച്ചെടുത്തു. മോശയുടെ പരമ്പരയിൽപ്പെട്ടവരെന്നു് അഭിമാനിച്ചിരുന്ന ഇവർ, ക്രിസ്തുമതാവലംബികളായിരുന്നു. പക്ഷേ, പല പ്രാകൃതമതവിശ്വാസങ്ങളും സങ്കല്പങ്ങളും അവരുടെ ആരാധനയിൽ സ്ഥലംപിടിച്ചിരുന്നു. ലാലിബലാസംസ്കാരത്തിന്റെ ജനയിതാവായ രാജാവു് എത്യോപ്യയിൽ ഒരു പുതിയ ജറുസലേം പടുത്തുയർത്തുവാൻ പദ്ധതിയിട്ടു. ഈജിപ്റ്റ്, ഗ്രീക്ക്, ജറുസലേം തുടങ്ങിയ വിദേശരാജ്യങ്ങളിലെ വിദഗ്ദ്ധശില്പികളുടെ സഹായത്തോടുകൂടി തന്റെ ഒരു ഗ്രാമം മുഴുവനും ആരാധനാലയങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുവാൻ അദ്ദേഹം ശ്രമിച്ചു. പാറകൾ തുരന്നു് മനോഹരമായി കൊത്തിയെടുത്തിരിക്കുന്ന പതിനൊന്നു ദേവാലയങ്ങൾ യാതൊരു കേടുപാടുംകൂടാതെ ഇന്നും അവിടെ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. കുരിശിന്റെ ആകൃതിയിൽ പാറയിൽ കൊത്തുപണിചെയ്തു നിർമ്മിച്ചിരിക്കുന്ന 'ബേത് ജോർജിയസ്സ്' (ഗീവർഗ്ഗീസ് പുണ്യവാളന്റെ പള്ളി) പ്രേക്ഷകരെ അത്ഭുതപരതന്ത്രരാക്കിത്തീർക്കും. ശിലാഗർഭങ്ങളിലുള്ള ചില ആരാധനാമന്ദിരങ്ങളുടെ മേൽത്തട്ടിൽ നിന്നു വരുന്ന ചെറിയ നീരുറവുകൾ പരിശുദ്ധതീർത്ഥങ്ങളായി കരുതപ്പെടുന്നു. പണ്ടെങ്ങോ നടപ്പിലിരുന്ന സർപ്പപൂജയുടേയും തീർത്ഥജലാരാധനയുടേയും അവശി

ഷ്ടങ്ങൾ ഈ ഗുഹാക്ഷേത്രങ്ങളിലെ കൊത്തുപണികൾ വ്യക്തമാക്കുന്നു. മിക്ക ശിലാക്ഷേത്രങ്ങളും ഒറ്റക്കല്ലിൽ തുരന്നുണ്ടാക്കിയിട്ടുള്ളവയാണു്. നമ്മുടെ 'അല്ലോറാ' ഗുഹകളേക്കാൾ ശില്പചാതുര്യം ഇവ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നില്ലേ എന്നു സംശയിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. പുരാതന ഗ്രീക്ക് ക്ഷേത്രങ്ങളോടു് ഇവയ്ക്കുള്ള സാദൃശ്യം ശ്രദ്ധാർഹമാണു്. അഗ്നിപർവ്വതങ്ങൾ പൊട്ടിയൊഴുകി തണുത്തുറഞ്ഞുണ്ടായ ചെങ്കൽമലകൾ തുരന്നു നിർമ്മിച്ചിരിക്കുന്ന ഈ ദേവാലയങ്ങൾ എണ്ണൂറില്പരം വർഷങ്ങളായി കാലാവസ്ഥയോടു മല്ലിട്ടു നില്ക്കുന്നു. ആക്സും സംസ്കാരത്തിന്റെ വിധാതാക്കൾക്കുമുൻപു് എത്യോപ്യ കരസ്ഥമാക്കിയ 'കുഷ്ടിക്കു്' വർഗ്ഗക്കാർ (ഇവരെ 'പണ്ടു'വർഗ്ഗക്കാർ എന്നും പറയും) സൂര്യചന്ദ്രാദികളേയും മറ്റു ജ്യോതിർഗോളങ്ങളേയും ആരാധിച്ചിരുന്നു. ഇവയുടേയും സംസ്കൃതിയുടേയും ചിഹ്നങ്ങൾ ക്രിസ്തുമതം സ്വീകരിച്ചിട്ടും അവരുപേക്ഷിച്ചില്ല. പ്രത്യുത അവയ്ക്കു് ക്രിസ്തുമതത്തിന്റെ പരിവേഷം അണിയിക്കയത്രേ ചെയ്തതു്. 'ലാലിബലാ' എന്ന ഗ്രാമം, ലാലിബലാ എന്ന കലാസ്നേഹിയായ രാജാവിന്റേയും അദ്ദേഹം പ്രതിനിധീകരിച്ച വർഗ്ഗത്തിന്റേയും ശാശ്വതസ്മാരകമാണു്.

ഇത്രയൊക്കെ പുരാതനമായ സംസ്കാരമുണ്ടായിട്ടും താരതമ്യേന അജ്ഞാതമായ ഒരു രാജ്യമായി നിലനിന്നുപോയി എത്യോപ്യ. പതിനാറാംനൂറ്റാണ്ടിൽ ചില പാശ്ചാത്യ സാഹസികസഞ്ചാരികൾ ഈ മലമ്പ്രദേശങ്ങൾ ചുറ്റിസഞ്ചരിച്ചു രസകരങ്ങളായ ചില കുറിപ്പുകൾ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. എത്യോപ്യ ഇൻഡ്യയുടെ ഭാഗമായി തെറ്റിദ്ധരിച്ചു ചിലർ. പോർട്ടുഗീസുകാരായിരുന്നു ആദ്യം എത്യോപ്യയുമായി ബന്ധംപുലർത്താൻ

ശ്രമിച്ച ആധുനികവിദേശികൾ. 'അൽവാരീസ്' പാതിരി 1520-ൽ ദ്ഗ്മങ്ങളായ എത്യോപ്യൻമലകൾ കയറിയിറങ്ങി. പോർട്ടുഗീസുകാർ എത്യോപ്യയോട് മമതാബന്ധം പുലർത്തുകയും മുസൽമാൻമാർ എത്യോപ്യ ആക്രമിച്ചപ്പോൾ അവരെ തോല്പിച്ചോടിക്കുവാൻ സൈന്യസഹായം നല്കുകയും ചെയ്തു. തുടർന്ന് എത്യോപ്യൻ ക്രൈസ്തവസഭയെ കത്തോലിക്കാമതത്തിന്റെ കീഴിലാക്കുവാൻ ശ്രമമാരംഭിച്ചു. അതോടുകൂടി പോർട്ടുഗീസുകാർ നാട്ടിൽനിന്നു തുരത്തപ്പെട്ടു. അതിനുശേഷം വിദേശികളേയും വിദേശസഹായത്തേയും സംശയദൃഷ്ടിയോടെ മാത്രമേ എത്യോപ്യർ വീക്ഷിച്ചിട്ടുള്ളു.

ഏതാണ്ട് പതിനാറാംനൂറ്റാണ്ടുവരെ വിദേശശക്തികളുടെ സ്വാധീനവലയത്തിൽനിന്ന് എത്യോപ്യ ഒഴിഞ്ഞുനിന്നു. രാജാക്കന്മാരും ചക്രവർത്തിമാരും മാറിമാറിവന്നു. പരസ്പരം വഞ്ചിച്ചും കൊലചെയ്തും ഭരണം പിടിച്ചുപറ്റാൻ അവർ ശ്രമിച്ചു. പുരോഹിതന്മാർ ഭരണകർത്താക്കൾക്ക് തരംപോലെ കൂട്ടുനിന്നു. 'തിയോഡർ' എന്ന ചക്രവർത്തി ഇംഗ്ലീഷുകാരുമായി സമ്പർക്കത്തിലേർപ്പെടാൻ ശ്രമങ്ങൾ നടത്തി. ആ ശ്രമം ഒരു യുദ്ധത്തിലാണു കലാശിച്ചതു്. പാശ്ചാത്യശക്തികൾ ആഫ്രിക്കയിൽ ഉടനീളം കോളനികൾ സ്ഥാപിച്ചപ്പോൾ, ഒന്നാംലോകമഹായുദ്ധംവരെ, വിദേശീയാക്രമണത്തിൽനിന്ന് ഒഴിഞ്ഞുമാറി സ്വതന്ത്രയായി നില്ക്കാൻ എത്യോപ്യയ്ക്കു കഴിഞ്ഞു.

'മെനലിക്' രണ്ടാമൻ എന്ന പ്രതാപവാനായ ചക്രവർത്തി 1896-ൽ ഇറ്റലിക്കാരെ 'അഡുവാ'യുദ്ധത്തിൽ തോല്പിച്ചതോടെ എത്യോപ്യ അന്യരുടെ പ്രത്യേകശ്രദ്ധ ആകർഷിച്ചു. ആ വിജയം പൂർണ്ണമായിരുന്നില്ല.

PUBLIC LIBRARY 5/969 KOTTAYAM

എത്യോപ്യയുടെ വടക്കേ അറ്റത്തെ 'എറിട്രിയ' എന്ന ഭാഗം ഇറ്റലിയുടെ പിടിയിൽ അമർന്നുപോയി. രണ്ടാം ലോകമഹായുദ്ധംവരെ അതൊരു ഇറ്റാലിയൻ കോളനിയായി നിലനിന്നു. 1936 മുതൽ 1941 വരെ അഞ്ചു വർഷക്കാലം ഇറ്റലിക്കു് എത്യോപ്യ മുഴുവൻ കീഴടക്കി ഭരിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞു. ഈ ചുരുങ്ങിയ കാലയളവൊഴിച്ചാൽ എത്യോപ്യ ഒരു പരിപൂർണ്ണസ്വതന്ത്രരാജ്യമാണു് ഇന്നുവരേയും.

ഇതര ആഫ്രിക്കൻരാജ്യങ്ങൾ വിദേശമേൽക്കോയ്മ അടുത്തകാലത്തു വലിച്ചെറിഞ്ഞപ്പോൾ അവർക്കു് മാർഗ്ദർശകനും, പിതാവുമായി ഉയർന്നതു് എത്യോപ്യയുടെ 'ഹെയിലി സലാസി' ചക്രവർത്തി ആണു്. ആഫ്രിക്കൻരാഷ്ട്രങ്ങളുടെ ഒരു ഐക്യസംഘടനയ്ക്കു് അദ്ദേഹം സാരഥ്യം വഹിക്കുന്നു.

2. ജനങ്ങളും ഭാഷകളും

ആഫ്രിക്കൻ ജനത മുഴുവനും നീഗ്രോകളാണെന്നൊരു ധാരണയുണ്ടല്ലോ. അതു പൂർണ്ണമായും ശരിയല്ല. നീഗ്രോകളല്ലാത്ത പല വർഗ്ഗക്കാരും അവിടെ ഉണ്ടു്. എത്യോപ്യനെ നീഗ്രോ എന്നു വിളിച്ചാൽ അവനതു് അപമാനമായിക്കരുതും. യഥാർത്ഥത്തിൽ ശുദ്ധനീഗ്രോകൾ എത്യോപ്യയിൽ ന്യൂനപക്ഷമാണു്. അവരെ അപരക്കുപുച്ചുവുമാണു്. വളരെ വർഷക്കാലത്തെ സങ്കരത്തിന്റെ ഫലമായി പല നീഗ്രോസ്വഭാവങ്ങളും എത്യോപ്യരിൽ കടന്നുകൂടിയിട്ടുണ്ടു്. പരസ്പരം കൊടുത്തു് ചുരുണ്ടിരിക്കുന്ന നീഗ്രോമുടി മിക്ക എത്യോപ്യന്മാരുടെയും ഒരു പ്രത്യേകതയാണു്. നരവംശശാസ്ത്രവീക്ഷണത്തിൽ എ

ത്യോപ്യ അനേകം നരവംശങ്ങളുടെ മിശ്രിതരംഗമാണ്. എന്നിരുന്നാലും ആചാരമര്യാദകളിലും ഭാഷകളിലും സംസ്കാരരീതിയിലും പ്രകടമായ വൈജാത്യമുള്ള വിവിധ ജനവിഭാഗങ്ങൾ അവിടെ ഉണ്ട്.

എത്യോപ്യൻസംസ്കാരത്തിന്റെ അവകാശികൾ അമാരാകളും 'ടിഗ്രേ'കളുമാണ്. ഭരണകൂടത്തിന്റെ തലപ്പത്തും സമുദായശ്രേണിയുടെ മുകളിലും ഇവർതന്നെയാണ് സ്ഥാനമുറപ്പിച്ചിരിക്കുന്നത്. 'അമാരാ'വംശക്കാർ എത്യോപ്യയുടെ മദ്ധ്യഭാഗത്തും ടിഗ്രേവംശക്കാർ ഉത്തരഭാഗത്തും അധിവസിക്കുന്നു. മിക്ക രാജകുടുംബങ്ങളും അമാരാകളാണ്. ദേശീയഭാഷ അമാരാഭാഷതന്നെ. മൊത്തത്തിൽ ഒരുതരം അമാരാ മേധാവിത്വം ഒരറ്റംമുതൽ മറ്റേയറ്റംവരെ പടർന്നുപിടിച്ചിട്ടുണ്ട്. പഴമ ടിഗ്രേകൾക്കാണ്. പുരാതന എത്യോപ്യൻ സംസ്ഥാനം കെട്ടിപ്പടുത്തവർ വടക്കുള്ള 'ടിഗ്രേ'കളാണത്രേ. ആക്സും രാഷ്ട്രം സ്ഥാപിച്ചതും ഇവരാണ്. കാലത്തിന്റെ മാറത്തോൺ ഓട്ടത്തിൽ സംസ്കാരത്തിന്റെ തീപ്പന്തം വടക്കുള്ള ടിഗ്രേകളിൽനിന്നു തെക്കുള്ള അമാരാകൾ ഏറ്റുവാങ്ങി. അമാരാകളുടേയും ടിഗ്രേകളുടേയും ആവാസകേന്ദ്രങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള അകലവും സമ്പർക്കക്കുറവുംമൂലം ഇരുകൂട്ടർക്കും വിഭിന്നങ്ങളായ ആചാരമര്യാദകൾ ഉണ്ടായി.

ചരിത്രാതീതകാലത്തു് അറേബ്യയിൽനിന്നും കടൽ കടന്നു് ആഫ്രിക്കയുടെ വടക്കൻതീരങ്ങളിൽ പലപ്പോഴായി കുടിയേറിപ്പാർത്തവരായിരുന്നു 'കുഷ്ടിക്കു' വർഗ്ഗക്കാർ. ഇവരെ 'ഹാമിറ്റിക്കു' വർഗ്ഗക്കാരെന്നും പറയും. എത്യോപ്യയിലെ ആദിവാസികളായിരുന്ന നീഗ്രോകളെ ആഫ്രിക്കയുടെ തെക്കൻപ്രദേശങ്ങളിലേ

ക്കു തുരത്തിയിട്ട് അവരുടെ സങ്കേതങ്ങൾ ഇവർ കര സ്ഥമാക്കി. കാലക്രമേണ നീഗ്രോകളുമായി ഇവർ സങ്ക രംനടത്തി. ഈജിപ്തിലെ പുരാതനസംസ്കാരം കെട്ടിപ്പ ടുത്തവരുമായി അടുത്ത ബന്ധമുണ്ടിവർക്ക്. ബൈബി ളിൽ പറയുന്ന 'കൂശ്' ദേശക്കാരാണിവർ. ബി. സി. ആയിരാമാണ്ടോടടുത്ത് തെക്കനറേബ്യയിൽനിന്നും കുറെ സെമിറ്റിക്ക് വർഗ്ഗക്കാർ എത്യോപ്യയിൽ കുടി യേറി. ഇവർ നേരത്തെ അവിടെ പാർത്തിരുന്ന ഹാമി റ്റിക്ക് വർഗ്ഗക്കാരുമായി ഏറ്റുമുട്ടി; ചിലരെ തെക്കോട്ട തുരത്തി, ചിലരെ തങ്ങളുടെ സംസ്കാരവലയത്തിൽ ഒതു ക്കിനിർത്തി. മേൽപ്രസ്താവിച്ച രണ്ടു കൂട്ടരിൽനിന്നും ഉരുത്തിരിഞ്ഞുണ്ടായവരാണ് അമാരാകളും ടിഗ്രേകളും. സെമിറ്റിക്ക് വർഗ്ഗക്കാരോട് കൂടുതൽ അടുത്തുനില്ക്കും ടിഗ്രേകൾ. സെമിറ്റിക്ക് കുടിപാർപ്പുകാരുടെ ഭാഷയാ യിരുന്ന 'ഗീസ്'. അറബിയോടും ഹീബ്രുവിനോടും വളരെ ബന്ധമുണ്ട് 'ഗീസ്' ഭാഷയ്ക്ക്. ഇന്ന് ഈ ഭാഷ സംസ്കൃതംപോലെ ഒരു മൃതഭാഷ ആയിത്തീർന്നിരി ക്കയാണ്. സുറിയാനിപോലെയോ ലാറ്റിൻപോലെ യോ അതൊരു ആരാധനാഭാഷയായി ദേവാലയങ്ങ ളിൽ ഉപയോഗിക്കപ്പെടുന്നു. അമാരാഭാഷയുടേയും ടിഗ്രേഭാഷയുടേയും ഉറവിടം ഗീസ് ഭാഷ ആണ്.

ദക്ഷിണ അറേബ്യയിൽനിന്നു വന്ന ഒരു സെമി റ്റിക്ക് ഗോത്രത്തിന്റെ പേരു് 'ഹബാഷത്ത്' എന്നായി രുന്നു. ഈ പേരു രൂപാന്തരപ്പെട്ടതാണ് 'അബിസീ നിയാ' എന്ന എത്യോപ്യയുടെ അപരനാമധേയം. ഇന്നും എത്യോപ്യർ തങ്ങളെപ്പറ്റി 'ഹബാഷാകൾ' എന്നു വ്യ വഹരിക്കാറുണ്ട്. അമാരാകളും ടിഗ്രേകളും കൂടിച്ചേ ന്നാൽ എത്യോപ്യൻജനതയുടെ മൂന്നിലൊന്നേ വരിക

യുള്ള. എന്നിരുന്നാലും തനി അബിസീനിയാക്കാർ തങ്ങളാണെന്നു് അവർ അഭിമാനിക്കുന്നു.

ഏതാണ്ടു് ഒരേ സംസ്കാരത്തിന്റെ സന്തതികളായിരുന്നിട്ടും ടിഗ്രേകളേയും അമാരാകളേയുംപോലെ ഇത്രമാത്രം പരസ്പരസ്പർദ്ധയിലും വിദ്വേഷത്തിലും വർത്തിക്കുന്ന മറ്റു വർഗ്ഗക്കാരില്ല. അമാരാകൾ കാലാകാലങ്ങളിൽ നീഗ്രോകളുൾപ്പെടെ പല വർഗ്ഗങ്ങളുമായി കൂട്ടുതൽ സങ്കരപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടു്. ടിഗ്രേകൾ അമാരാകളെ താണവർഗ്ഗമായി കരുതുന്നു. അമാരാകളാകട്ടെ, ടിഗ്രേകളെ കലഹപ്രിയന്മാരും അഹംഭാവികളുമായി മുദ്രകുത്തുന്നു. ഭരണതലത്തിലെ അമാരാമേധാവിത്വം ടിഗ്രേകളെ അമർഷം കൊള്ളിക്കുന്നു. ചിലപ്പോഴെല്ലാം ഈ അമർഷം വർഗ്ഗീയ ലഹളയുടെ രൂപത്തിൽ ദേശീയഭദ്രതയെ ഭഞ്ജിക്കാറുണ്ടു്. 1970–ൽ ഇത്തരമൊരു ലഹള പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടു. അമാരാകേന്ദ്രമായ 'ബഹർദാർ' എന്ന സ്ഥലത്തു് റഷ്യൻസഹായത്തോടെ നടത്തുന്ന ഒരു 'പോളിടെക്നിക്' ഉണ്ടു്. അവിടെ അമാരാവിദ്യാർത്ഥികളും, ടിഗ്രേവിദ്യാർത്ഥികളും തമ്മിൽ ഏറ്റുമുട്ടി. നാട്ടുകാരായ അമാരാകൾ ടിഗ്രേവിദ്യാർത്ഥികളെ ഉപദ്രവിച്ചു് അവരുടെ കേന്ദ്രമായ എറിട്രിയാപ്രോവിൻസിലേക്കു തുരത്തിയോടിച്ചു. ഈ വിദ്യാർത്ഥികൾ എറിട്രിയായിലെ സ്കൂളുകളിൽ സമരമിളക്കിവിട്ടു. കണ്ണിൽക്കണ്ട അമാരാവിദ്യാർത്ഥികളെയെല്ലാം കണ്ടമാനം മർദ്ദിച്ചു. ഏതാനും അമാരാവിദ്യാർത്ഥികളെ നാറോളം വരുന്ന ടിഗ്രേകൾ കല്ലുവലിച്ചെറിഞ്ഞു് പേപ്പട്ടികളെപ്പോലെ ഓടിക്കുന്നതു് എനിക്കു കാണാൻ കഴിഞ്ഞു. പട്ടാളത്തിന്റെ ബലമൊന്നുമാത്രംകൊണ്ടു് ഈ വംശവൈരം ആഭ്യന്തരസമരമായി വളരുന്നില്ലെന്നേയുള്ളു.

കാഴ്ചയിൽ അമാരാകളും ടിഗ്രേകളും മിക്കവാറും ഒരുപോലെയിരിക്കും. നേത്ത ശരീരം, വെള്ളതൊട്ട് കറുപ്പുവരെ വരുന്ന വണ്ണഭേദം (ഇൻഡ്യാക്കാരെപ്പോലെ), നീണ്ട മൂക്ക്, ഓജസ്സുള്ള കണ്ണുകൾ, വെണ്മയേറിയ ദൃഢങ്ങളായ പല്ലുകൾ, ചുരുണ്ട കൊരുത്തിരിക്കുന്ന നീഗ്രോമുടി—ഇവയൊക്കെ ഇവരുടെ സാധാരണ ആകാരവിശേഷങ്ങളാണ്. ഇരുനിറവും അഴകുറ്റ പല്ലുകളും നീണ്ട നേത്ത നാസികയും അമാരാ–ടിഗ്രേ വനിതകളെ സുന്ദരികളാക്കുന്നു എന്നാരും സമ്മതിക്കും. ഔഷധഗുണമുള്ള ചെടികളുടെ കമ്പുകൊണ്ട് പല്ലും മോണയും ഉരച്ചു വെടിപ്പാക്കുന്നതുകൊണ്ടും ലവണാംശം ധാരാളം ഭക്ഷണത്തിലും ജലത്തിലും ഉള്ളതുകൊണ്ടുമാകാം എത്യോപ്യരുടെ പല്ലുകൾക്ക് നല്ല അഴകും ബലവും. നീഗ്രോകളുടേതെന്നു സാധാരണ പറയാറുള്ള തടിച്ച ചുണ്ടും പതിഞ്ഞ തടിയൻമൂക്കും ചിലരിലൊക്കെയേറിപ്പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. നീഗ്രോമുടി മിക്കവക്കും കാണാം. സൂക്ഷ്മപരിശോധനയിൽ മുടിയുടെ ചുരുളിമയിൽത്തന്നെ വൈജാത്യങ്ങൾ കണ്ടെത്താം. കുരുമുളകിൻതൊണ്ടുപോലിരിക്കുന്ന പിരിയൻമുടിതൊട്ട്, സാധാരണ ചുരുളൻമുടിവരെയുള്ള വിവിധ ഇനങ്ങൾ പാരമ്പര്യശാസ്ത്രവിധിപ്രകാരം ഇവരിൽ വ്യാപിച്ചുകാണുന്നു.

അമാരാസ്ത്രീകൾ സാധാരണ മുടി പിന്നിവയ്ക്കാറില്ല. പറ്റെ വെട്ടുകയോ വളത്തി പാറിപ്പറത്തിയിടുകയോ ആയിരുന്നു അടുത്ത കാലംവരെയും. ഇന്നു മിക്കവരും കടുത്ത നിറമുള്ള തുണികൊണ്ട് തല മൂടിക്കെട്ടി തലമുടി അതിനുള്ളിൽ ഒതുക്കിനിർത്തുന്നു.

കേശാലങ്കാരകലയിൽ ബദ്ധശ്രദ്ധരാണ് ടിഗ്രേസ്ത്രീകൾ. അവിവാഹിതകൾ തലയുടെ നടുവിൽവച്ച്

രണ്ടായി വിഭജിച്ചു് ഓരോ വശത്തേക്കും മുടിനാരിഴകൾ ചരടുപോലെ പിരിച്ചുകെട്ടി പിൻവശത്തു് ചുറ്റും ഫ്രില്ലുപോലെ കൂട്ടംകൂട്ടമായി പിന്നിവയ്ക്കും. പ്രായം ചെന്നവരും വിവാഹിതകളും നേരേ പിറകിലോട്ടു് മുടി പിരിച്ചു പിന്നിക്കെട്ടുന്നു. ചുറ്റുമുള്ള ഫ്രില്ലും പിന്നിവയ്ക്കും. അനേകം 'ഉഴവുചാലുകൾ' ഇടവിട്ടു നിർമ്മിച്ചു് മുടി പിന്നുന്ന രീതിയും ഉണ്ടു്. മുടി പിന്നിക്കെട്ടി വച്ചാൽ മാസത്തിലൊരിക്കൽ മാത്രമേ അതഴിച്ചുകെട്ടകയുള്ളു. രണ്ടും മൂന്നും മണിക്കൂർ വേണ്ടിവരുന്ന ഈ കേശാലങ്കാരപ്രക്രിയ നടത്തുവാൻ വിദഗ്ധകൾ പ്രത്യേകമുണ്ടു്. വെണ്ണയോ നെയ്യോ ആണു് തലമുടിയിൽ തേക്കുന്നതു്. പഴകിയ നെയ്യുടെ ഗന്ധം സ്ഥിരമായി ഇവരിൽ തളംകെട്ടിനില്ക്കുന്നു. പെൺകുട്ടികളുടെ തല വിവിധഭാഗങ്ങളായി വിഭജിച്ചു് ഇടയ്ക്കിടെ മുണ്ഡനംചെയ്തു് കളങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുന്ന അലങ്കാരരീതിയും നിലവിലുണ്ടു്.

പുരുഷന്മാരുടെ ദേശീയവേഷം മുട്ടോളമെത്തുന്ന ഒരുതരം വെള്ളക്കുപ്പായവും ഇറുകിപ്പിടിച്ചുകിടക്കുന്ന പൈജാമയുമാണു്. നീണ്ട ഒരുത്തരീയം (ഷമ്മാ) കൊണ്ടു് ദേഹം മൂടിപ്പുതച്ചിരിക്കും. ഒരു വളഞ്ഞ കുറുവടി എല്ലാ പുരുഷന്മാരുടെയും കൈയിലുണ്ടായിരിക്കും. നാടൻ കൈത്തറിയിൽ നെയ്തെടുത്ത പരുക്കൻതുണിയാണു് മിക്ക ഗ്രാമീണരും ഉപയോഗിക്കുന്നതു്.

കണങ്കാലോളമെത്തുന്നതും നീണ്ട കൈയുള്ളതുമായ കുപ്പായമാണു് സ്ത്രീകളുടെ വേഷം. അരയ്ക്കു് ഒരു കെട്ടുകാണും. ഒരു നേരിയതു് രണ്ടാംമുണ്ടായി ഉപയോഗിക്കും. കുപ്പായത്തിന്റേയും രണ്ടാംമുണ്ടിന്റേയും അരികുകൾ ചിത്രത്തയ്യൽകൊണ്ടു മോടിപിടിപ്പിച്ചിരിക്കും. ഉടുപ്പിന്റെ നീളക്കുറവും ചുരുക്കുകളും അടുത്തകാലത്തു് പ്രച

രിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന പരിഷ്കാരങ്ങളാണ്. ബഹുഭൂരി പക്ഷം അമാരാകളും ടിഗ്രേകളും ക്രിസ്ത്യാനികളാണ്. അവരുടെ മതവിശ്വാസങ്ങളേയും ആചാരമര്യാദകളേയും പറ്റി ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ അന്യത്ര വിവരിച്ചിട്ടുണ്ട്. യഥാർത്ഥ എത്യോപ്യന്മാർ അഥവാ അബിസീനിയന്മാർ ഇവരാണല്ലോ.

എത്യോപ്യയുടെ വടക്കുപടിഞ്ഞാറൻപ്രദേശങ്ങളിൽ ടിഗ്രേ,ബഗംദാർ,സെമിയൻ,പ്രദേശങ്ങളിൽ ചിതറിപ്പാർക്കുന്ന, 'ഫലാഷാ' എന്നറിയപ്പെടുന്ന കറുത്ത യഹൂദന്മാർ. 'ഫലാഷാ' എന്ന വാക്കിന്റെ അർത്ഥം കുടിയേറിപ്പാർത്തവർ എന്നാണ്. യഹൂദമതവിശ്വാസികളായ ഇവർ ഇസ്രായേലിയർ എന്നു് സ്വയം വിശേഷിപ്പിക്കുന്നു. ഹീബ്രൂഭാഷ ഇവർക്കു വശമില്ല. ഇതര എത്യോപ്യന്മാരെപ്പോലിരിക്കും ഇവരെക്കണ്ടാൽ. ഭാഷയിലും വ്യത്യാസമില്ല. ഇതരന്മാരുമായി ഇടപഴകാതെ ഒറ്റപ്പെട്ടകഴിയുന്ന ഇവർ മതാചാരങ്ങൾകൊണ്ടു് തങ്ങൾക്കുചുറ്റും ഒരു വലയം സൃഷ്ടിച്ചിരിക്കയാണ്.

ശലോമോന്റേയും ഷീബാരാജ്ഞിയുടേയും പുത്രനായ 'മെനലിക്കി'നോടൊപ്പം ഇസ്രായേലിൽനിന്നു വന്ന യഹൂദന്മാരാണ്—തങ്ങളുടെ പൂർവ്വികന്മാരെന്നു് ഇവരിൽ ചിലർ വിശ്വസിക്കുന്നു. ഫറവോന്റെ അടിമത്തത്തിൽനിന്നു് മോശയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ വിമോചിതരായ ഇസ്രായേലികളിൽ കുറേപ്പേർ എത്യോപ്യയിൽ കുടിയേറിപ്പാർത്തുവെന്നും അവരാണ് തങ്ങളുടെ പൂർവ്വികന്മാരെന്നും മറ്റു ചിലർ വിശ്വസിക്കുന്നു. രണ്ടായിരം വർഷങ്ങൾക്കപ്പുറം എത്യോപ്യയിൽ കുറെ യഹൂദന്മാർ കടന്നുവന്നു് വാസം ഉറപ്പിച്ചതായി ചില ചരിത്രകാരന്മാർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. 'ഫലാഷാ'കളുടെ

ഉത്ഭവം അവരിൽനിന്നായിരിക്കാനാണ് ന്യായം. അവർ ചില 'ഹാമിറ്റിക്ക്' എത്യോപ്യരെ യഹൂദമതത്തിലേക്ക് ആകഷ്ടിച്ചിരിക്കണം. രണ്ടു സഹസ്രാബ്ദങ്ങൾക്കുള്ളിൽ യഹൂദമതത്തിനു പല വ്യതിയാനങ്ങളും സംഭവിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും അതൊന്നും ഫലാഷാകളെ സ്പർശിച്ചിട്ടില്ല. ഇവരിൽ ചിലർ ഹാമിറ്റിക്ക് ജനങ്ങളുടെ ഭാഷയാണ് സംസാരിക്കുന്നതു്. സ്വന്തമായ ഒരു സംസ്കാരം ഇവക്കില്ല. എന്നിരുന്നാലും ചരിത്രപരമായി ഒരു പ്രാധാന്യം ഇവക്കു കല്പിച്ചേ മതിയാകൂ. ക്രിസ്ത്യൻ രാജാക്കന്മാക്കെതിരായി പൊരുതുവാനും തങ്ങളുടെ മതവിശ്വാസം സംരക്ഷിക്കുവാനും അവർ പ്രദർശിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള വ്യഗ്രത എത്യോപ്യൻ ചരിത്രഗതിയെ കുറെയൊക്കെ നിയന്ത്രിച്ചിട്ടുണ്ട്. പത്താംനൂറ്റാണ്ടിൽ 'ജൂഡിത്ത്' എന്നൊരു ഫലാഷാരാജ്ഞി ക്രിസ്ത്യൻഭരണകൂടത്തെ തകിടംമറിച്ച് എത്യോപ്യയുടെ ഭരണം പിടിച്ചു പററി. ക്രൈസ്തവരെ പീഡിപ്പിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഒരു ഭരണമായിരുന്നു അവരുടേതു്. പില്ക്കാലത്തു് ക്രിസ്ത്യൻ ഭരണം പുനഃസ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടപ്പോൾ ഫലാഷകൾ വടക്കുപടിഞ്ഞാറൻപ്രദേശങ്ങളിൽ ചിന്നിച്ചിതറി ഒച്ചപ്പാടുണ്ടാക്കാതെ ഒതുങ്ങിക്കഴിയാൻ തുടങ്ങി.

പഴകിദ്രവിച്ച ഒരിനം യഹൂദമതമാണ് ഇവരുടേതു്. *'താൽമൂതി'നെപ്പററി അവക്കറിവില്ല. അവരുടെ വസതിക്കു തുല്യമായ ഒരു കുടിലാണു ദേവാലയം. ഗ്രാമ

* Talmud: യഹൂദന്മാരുടെ വേദപ്രമാണങ്ങളും, ജീവിതധർമ്മങ്ങളും മറ്റും അടങ്ങിയ ഒരു ദിവ്യഗ്രന്ഥം. രണ്ടായിരം വർഷങ്ങളോളമേ ആയിട്ടുള്ള യഹൂദറബ്ബിമാർ ഈ ഗ്രന്ഥം രചിച്ചിട്ടു്. ഫലാഷകൾക്കു 'താൽമൂതി'നെപ്പററി അറിവില്ലാത്തതുകൊണ്ടു് അവരുടെ യഹൂദമതത്തിനു് താൽമൂതിനേക്കാൾ പഴക്കമുണ്ടെന്നു കരുതപ്പെടുന്നു.

മദ്ധ്യത്തിൽ അതു് തലയുയർത്തി നില്ക്കുന്നു. വെള്ളത്തല പ്പാവു ധരിക്കുന്ന പുരോഹിതന്മാർ മതകർമ്മങ്ങൾ നടത്തു ന്നു. പഴയനിയമപുസ്തകവും, പ്രാർത്ഥനാഗ്രന്ഥങ്ങളും ദേ വാലയത്തിന്റെ ശുദ്ധസ്ഥലത്തു് പ്രതിഷ്ഠിച്ചിരിക്കും. എല്ലാ ദേവാലയങ്ങളിലും ബലിശില ഉണ്ടായിരിക്കും. ആണ്ടിലൊരിക്കൽ ഊനമില്ലാത്ത ഒരു കുഞ്ഞാടിനെ ബലിയർപ്പിക്കും. ബലിയാടിനെ കൊല്ലാനുപയോഗിക്കു ന്ന കത്തി ആദരപൂർവ്വം സൂക്ഷിക്കപ്പെടുന്നു. ഗീസ് ഭാഷ യാണു് ആരാധനയ്ക്കു് ഉപയോഗിക്കുന്നതു്. 'ഹാമിറ്റി ക്ക്' പ്രാകൃതമതവും, ക്രിസ്തുമതവും, അവരുടെ ആരാധ നകളിൽ സ്വാധീനംചെലുത്തിയിട്ടുണ്ടു്.

ശാബതുദിനാചരണത്തിൽ വലിയ നിഷ്ഠയാണ വർക്കു്. ശാബതുദിനത്തിന്റെ പ്രതീകമായി 'സാൻബാ തു്' എന്ന ദേവതയെ അവർ ആരാധിക്കുന്നു. മദ്യവും പാലും തേനും ആ ദേവതയ്ക്കു് നിവേദ്യമായി സമർപ്പി ക്കുന്നു. വെള്ളിയാഴ്ച വൈകുന്നതിനുമുമ്പു് സ്ത്രീകൾ കുളി ച്ചു് ശുഭ്രവസ്ത്രം ധരിച്ചു് ശാബതുദിനത്തിലേക്കു വേണ്ട ആഹാരം പാകംചെയ്യുന്നു. വെള്ളിയാഴ്ച ഇരുട്ടിയാൽ ശനിയാഴ്ച കഴിയുന്നതുവരെ അവരുടെ കുടിലുകളിൽ തീകത്തിക്കുകയില്ല. വിശ്രമവും ആരാധനയുമായി ശാ ബതു് കഴിച്ചുകൂട്ടുന്നു. ശരീരശുദ്ധിയിൽ പരമപ്രാധാ ന്യം കല്പിക്കുന്ന അവരുടെ മതനിയമങ്ങൾ. വളരെ വി രളമായി മാത്രം കുളിക്കുന്ന അമാരാകൾക്കു് 'ഫലാഷാ' കളുടെ ദിനംപ്രതിയുള്ള കുളിയും മറ്റു ശുചീകരണ പരിപാടികളും ആശ്ചര്യമുളവാക്കുന്നു. ശുചിത്വത്തിന്റെ മതപരമായ പ്രാധാന്യംനിമിത്തം മിക്ക ഫലാഷാഗ്രാമ ങ്ങളും പുഴകളുടേയോ തടാകങ്ങളുടേയോ തീരത്താണു് സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതു്.

അന്യമതസ്ഥർ കൊന്ന മൃഗങ്ങളുടെ മാംസമോ, പാകംചെയ്ത ഭക്ഷണമോ അവർ സ്പർശിക്കപോലുമില്ല. വേദപുസ്തകത്തിലെ പഴയനിയമത്തിൽ നിഷ്കർഷിച്ചിരിക്കുന്ന മൃഗങ്ങളുടെ മാംസം മാത്രമേ ഭക്ഷിക്കയുള്ള. ആൺകുട്ടികൾക്കും പെൺകുട്ടികൾക്കും അഗ്രചർമ്മപരിച്ഛേദനം നിർബ്ബന്ധമാണ്. ആർത്തവകാലത്ത് സ്ത്രീകൾക്കു താമസിക്കുവാൻ ഓരോ ഗ്രാമത്തിലും പ്രത്യേകകുടിലുകളുണ്ട്. പ്രസവാനന്തരം നിശ്ചിതദിവസത്തേക്ക് സ്ത്രീകൾ അതിനുവേണ്ടി പ്രത്യേകം നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള കൊച്ചുകുടിലുകളിൽത്തന്നെ താമസിക്കേണ്ടതാണ്. കന്യകാത്വത്തിനു് പരിശുദ്ധിയും പ്രാധാന്യവും കല്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. വരന്റെ തലയ്ക്കു ചുറ്റും ഒരു ചരട്ട കെട്ടുക എന്നതു് വിവാഹകർമ്മത്തിന്റെ ഒഴിച്ചുകൂടാത്ത ഒരു ഭാഗമാണ്. വിവാഹത്തിനുമുമ്പു് വധു കന്യകാത്വം നഷ്ടപ്പെട്ടവളാണെന്നു തെളിഞ്ഞാൽ തലയിലെ ചരട്ട മാറ്റി വിവരം മറ്റുള്ളവരെ അറിയിക്കേണ്ട ചുമതല വരന്റേതാണ്. അങ്ങനെയുള്ളവളെ മതഭ്രഷ്ടയാക്കി ഗ്രാമത്തിൽനിന്നും പുറംതള്ളുന്നു.

മൺപാത്രവ്യവസായം, കൊത്തുപണി, ആഭരണനിർമ്മാണം തുടങ്ങിയവ അവരുടെ പ്രധാനതൊഴിലുകളാണ്. ഈ തൊഴിലുകളെ ആസ്പദമാക്കിയും യഹൂദമതവിശ്വാസത്തെ പുരസ്കരിച്ചും അമാരാകൾക്കു് ഫലാഷകളോട്ട് കട്ടത്ത അവജ്ഞയാണുള്ളതു്. തങ്ങളുടെ ആചാരങ്ങളിലും മതതീക്ഷ്ണതയിലും തൊഴിലിലും സ്വന്തമായ ഒരു അന്തസ്സും അഭിമാനവും ഇതരമതസ്ഥരായ അയല്പക്കാരുടെ അവജ്ഞയെ അവഗണിച്ചു് പരിപാലിച്ചുപോരുന്ന കുറുത്ത യഹൂദന്മാർ വിശേഷപഠനം അർഹിക്കുന്ന ഒരു ജനവിഭാഗമാണ്.

എത്യോപ്യൻജനങ്ങളിൽ നാല്പതു ശതമാനം വരുന്ന ഒരു വർഗ്ഗമാണ് ഗല്ലാകൾ. ഒറ്റ വർഗ്ഗമെന്ന നിലയിൽ ഭൂരിപക്ഷം ഇവർക്കാണ്. പക്ഷേ, ഭരണതലത്തിലോ സാംസ്കാരികരംഗത്തോ സാമൂഹ്യജീവിതത്തിലോ, ഗല്ലാകൾ ഒരു ശക്തിയേ അല്ല. താരതമ്യേന പ്രാകൃതന്മാരായിരുന്ന ഗല്ലാകൾക്കു സ്വന്തമായി ഒരു സംസ്കാരസമ്പത്തു് അവകാശപ്പെടാൻ ഇല്ല. പതിനാറാംനൂറ്റാണ്ടിൽ പലപ്പോഴായി എത്യോപ്യയിലേക്കു കൂട്ടംകൂട്ടമായി കടന്നുവന്നു് സ്ഥിരവാസമുറപ്പിച്ചവരാണിവർ. വളരെ വൈകി എത്തിയ ഇക്കൂട്ടർ തങ്ങളേക്കാൾ ശ്രേഷ്ഠരും പരിഷ്കൃതരുമായ അമാരാകളുടെ സംസ്കാരവലയത്തിൽ അമർന്നുപോയി. ആദ്യകാലത്തു് ആഫ്രിക്കയുടെ വടക്കുകിഴക്കേ ഭാഗമായ 'സ്വമാലി'പ്രദേശങ്ങളിൽ ഇവർ കന്നുകാലികളെ മേയ്ച്ചു് അലഞ്ഞുതിരിഞ്ഞു നടന്നിരുന്നു. ഇവരുടെ പൂർവ്വികന്മാർ ഏഷ്യയിൽനിന്നു് കടൽകടന്നെത്തിയ 'കുഷ്ടിക്കു്' ആളുകളാണെന്നു കരുതപ്പെടുന്നു. ദേശാന്തരസഞ്ചാരികളായ ജനങ്ങൾക്കു സഹജമായ ക്രൂരത ഇവർക്കുമുണ്ടായിരുന്നു. ഇവരേക്കാൾ ക്രൂരന്മാരും രണശൂരന്മാരുമായ സ്വമാലികൾ ഇവരുടെ പ്രഥമതാവളമായ ആഫ്രിക്കയുടെ വടക്കുകിഴക്കൻ അതിർത്തിപ്രദേശങ്ങൾ കൈയേറി ഇവരെ അടിച്ചു പുറത്താക്കി. തുടർന്നു് ഗല്ലാകൾ എത്യോപ്യൻപ്രദേശങ്ങളിലേക്കു പ്രവഹിച്ചു. എത്യോപ്യയുടെ തെക്കുപടിഞ്ഞാറുള്ള 'ഇല്ലുബാബർ', 'കാഫാ' എന്നിവിടങ്ങളിലും മദ്ധ്യഭാഗത്തുള്ള 'വല്ലേഗ', 'ഷോവാ' എന്നീ പ്രവിശ്യകളിലും, തെക്കുകിഴക്കു കിടക്കുന്ന 'ഹാരാർ', 'അറുശ്ശി' തുടങ്ങിയ സ്ഥലങ്ങളിലും, തെക്കുള്ള 'സിദ്ധാമോ'യിലും ഇവർ താവളമുറപ്പിച്ചു. ഇന്നു് ഉത്തരഎത്യോപ്യ ഒഴിച്ചുള്ള

എല്ലാ ഭാഗങ്ങളിലും ഈ വഗ്ഗം വ്യാപിച്ചുകിടക്കുന്നു. 'ഗെല്ലിങ്ങ' എന്ന 'കുഷ്ടിക്കു' ഭാഷ സംസാരിക്കുന്ന ഇക്കൂട്ടർ അമാരാകളുമായ് പല സ്ഥലത്തും അടുത്തു് ഇടപഴകിക്കഴിയുന്നു. ഇവക്കു് പറയത്തക്ക വഗ്ഗബോധമോ പാരമ്പര്യബോധമോ ഇല്ല. അമാരാകളുടെ ആചാരങ്ങൾ പലതും അതേപടി സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഗല്ലാകൾ എത്യോപ്യൻഭൂമി കൈയേറിയപ്പോഴുള്ള കഥ വ്യത്യസ്തമായിരുന്നു. കലഹപ്രിയന്മാരായിരുന്ന ഇവർ അക്കാലത്തു് അമാരാകളുമായി നിരന്തരം പടവെട്ടിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ജീവിതഭദ്രതയും സുരക്ഷിതത്വവും കണക്കിലെടുത്തു്, അമാരാകൾ മലകളുടെ മുകൾപ്പരപ്പുകളിൽ താമസമുറപ്പിച്ചു. ഗല്ലാകളാകട്ടെ, താഴ്വരപ്രദേശങ്ങളിലും താമസമാക്കി. സംസ്കാരസരണിയിൽ അധികമൊന്നും സഞ്ചരിച്ചിട്ടില്ലാത്ത ഗല്ലാകൾ ക്രമേണ അമാരാകളുടെ കൃഷിസമ്പ്രദായങ്ങൾ അനുകരിച്ചുതുടങ്ങി. അവരിൽ കുറേപ്പേർ ക്രിസ്തുമതത്തിലും മറ്റു ചിലർ ഇസ്ലാംമതത്തിലും ചേർന്നു. ബാക്കിയുള്ളവർ ഇന്നും അവരുടെ പ്രാകൃതമതത്തിൽത്തന്നെ അടിഞ്ഞുകിടക്കുന്നു.

തെക്കുപടിഞ്ഞാറും തെക്കുകിഴക്കുമുള്ള ചില ഗല്ലാഗോത്രക്കാർ നീണ്ട ശൂലങ്ങളും പേറി മാത്രമേ ഇന്നും വെളിയിൽ സഞ്ചരിക്കാറുള്ളു. വളഞ്ഞ വാളാണു് മറെറാരു നിത്യായുധം. പുരുഷന്മാർ സദാ ആയുധപാണികളാണു്. 'അറുശ്ശി', 'വല്ലേഗ' എന്നിവിടങ്ങളിലെ ഗല്ലാകൾ കൂട്ടത്തിൽ കലഹപ്രിയരും ക്ഷിപ്രകോപികളും ആണു്. തക്ക കാരണമില്ലാതെ സഞ്ചരിക്കുന്ന അപരിചിതർ അവരുടെ സമീപം ചെന്നുപെട്ടാൽ കശാപ്പുചെയ്യപ്പെടുമെന്നതു തീച്ചയാണു്. കുതിരസവാ

രിയിൽ വിരുതന്മാരായ ചില ഗല്ലാകൾ കൊലയും കൊള്ളയും നിത്യത്തൊഴിലായി സ്വീകരിച്ചു് പലേടത്തും അലഞ്ഞുതിരിയുന്നുണ്ടു്. ഹാരാർഭാഗത്തു താമസിക്കുന്ന ഗല്ലാകൾ ഏറിയപങ്കും കഷ്കരാണു്. മണ്ണിനോടു മല്ലിട്ടു് നിത്യവൃത്തികഴിക്കുന്ന ഈ സമാധാനപ്രേമികളെ അവിടത്തെ അമാരാകൾക്കു പുച്ഛമാണു്. ചില ഗല്ലാകൾക്കു് രാജകുടുംബവുമായി ബന്ധം പുലർത്താൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. ഇപ്പോഴത്തെ ചക്രവർത്തിയുടെ സഹധർമ്മിണി 'മെനിൻരാജ്ഞി' ഗല്ലാസങ്കരവർഗ്ഗത്തിൽപ്പെട്ടവരായിരുന്നു. ആകെക്കൂടി വളരെയധികം വൈവിധ്യമാർന്ന ജീവിതമണ്ഡലങ്ങളിലാണു് ഇന്നു ഗല്ലാകൾ പററിക്കൂടിയിരിക്കുന്നതു്.

ഇരുന്നൂറിൽപ്പരം ഗോത്രങ്ങൾ ഗല്ലാകളുടെയിടയിൽത്തന്നെയുണ്ടു്. നീണ്ട മൂക്കും നീണ്ട മുഖവും നല്ല ഉയരവും ഇവരുടെ ആകാരഗുണങ്ങളായി പറയാമെങ്കിലും, നീഗ്രോകളും അമാരാകളുമായി മിശ്രിതപ്പെട്ടവരിൽ എല്ലാ രൂപഭേദങ്ങളും കണ്ടുവരുന്നുണ്ടു്. സാധാരണ ഒരു വസ്ത്രംകൊണ്ടു ശരീരം മറച്ചിരിക്കും പുരുഷന്മാർ. ശരീരാലങ്കാരത്തിൽ കൂടുതൽ ശ്രദ്ധാലുക്കളാണു് സ്ത്രീകൾ. പളുങ്കുമാലകളും പൂമാലകളുംകൊണ്ടു് തലയും കഴുത്തും അലങ്കരിക്കുന്നു. തലമുടി പിന്നിക്കെട്ടുകയോ കുറുത്ത തുണികൊണ്ടു മൂടിവയ്ക്കുകയോ ചെയ്യും. പലരും മാറു് മറയ്ക്കാറില്ല.

ഗല്ലാകൾക്കു് അവരുടേതായ ചില സാമൂഹ്യ വ്യവസ്ഥകളും വിശ്വാസാചാരങ്ങളും ഉണ്ടു്. പ്രായഭേദം അനുസരിച്ചുള്ള സംഘങ്ങൾ നിലവിലിരിക്കുന്നു. ആഫ്രിക്കയിലെ മിക്ക നീഗ്രോവർഗ്ഗക്കാർക്കുമുള്ള ഒരു സമ്പ്രദായമാണിതു്. കൃഷ്ടിക്കുകളായ ഗല്ലാകൾ, തങ്ങൾ കീഴട

ക്കിയ 'ബാന്റു'നീഗ്രോകളിൽനിന്നുമായിരിക്കണം ഈ വ്യവസ്ഥ ഉൾക്കൊണ്ടതു്. 'ഗാഡാ'വ്യവസ്ഥ എന്നറിയപ്പെട്ടന്ന ഈ സമ്പ്രദായമനുസരിച്ചു് ഏറ്റവും പ്രായമുള്ള മൂപ്പന്മാർ തലപ്പത്തും, പ്രായക്കുറവുള്ളവർ താഴെയുമായി പല ചെറിയ സംഘങ്ങൾ നിലവിലുണ്ടു്. ഒരുവന പ്രായം കൂടുന്നതനുസരിച്ചു പടിപടിയായി മുകളിലുള്ള സംഘങ്ങളിൽ കയറിപ്പറ്റുന്നതിനുള്ള സൗകര്യം ഇതു പ്രദാനംചെയ്യുന്നു. സമുദായഭരണത്തിന്റെ വിവിധ തലങ്ങൾ അനുക്രമം ഈ സംഘങ്ങൾ പരിരക്ഷിച്ചുപോരുന്നു.

ക്രിസ്ത്യാനികളും മുസ്ലീങ്ങളുമായി മതംമാറിയ ഗല്ലാകൾക്കുപോലും അവരുടെ പ്രാകൃതവിശ്വാസങ്ങളിൽനിന്നും മോചനം നേടുവാൻ ഇന്നും കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. സർവ്വചരാചരങ്ങൾക്കും അധിപനായി 'വാക്കാ' എന്നൊരു ദിവ്യശക്തി ഉണ്ടെന്നാണു് ഗല്ലാകളുടെ വിശ്വാസം. 'വാക്കാ'യുടെ കീഴിൽ ശക്തികുറഞ്ഞ അനേകം ദേവന്മാരും ജനങ്ങളുടെ ചുറ്റും സദാ സഞ്ചരിക്കുന്ന ഭൂതങ്ങളും ഉണ്ടു്. ചില മരങ്ങളിലും പുഴകളിലും മലകളിലും മറ്റുമാണത്രേ ഇവ വസിക്കുന്നതു്. ഈ ദേവന്മാക്കും ഭൂതപ്രേതാദികൾക്കും ബലിയും നിവേദ്യവും മുറയ്ക്കു് അർപ്പിക്കേണ്ടതായിട്ടുണ്ടു്. വൃക്ഷങ്ങളിൽ കുടികൊള്ളുന്ന ദേവന്മാക്കുള്ള നിവേദ്യം വൃക്ഷശിഖരങ്ങളിൽത്തന്നെ കെട്ടിത്തൂക്കുന്നു. മഴ പെയ്യിക്കാനും പെയ്യുന്ന മഴ ഇല്ലാതാക്കാനും കരുത്തുള്ള മന്ത്രവാദികൾ ഇവരുടെ ഇടയിലുണ്ടത്രെ. വിത, വിളവെടുപ്പു്, ഉല്പാദനപ്രക്രിയ ഇവയെ ചുറ്റിപ്പറ്റിയുള്ളവയാണു് മിക്ക ഉത്സവങ്ങളും. പൂജാദികർമ്മങ്ങളിലും ഉത്സവങ്ങളിലും ഗ്രാമങ്ങളിലെ ആബാലവൃദ്ധം ജനങ്ങളും പങ്കെടുക്കും. തെക്കുള്ള 'ബൊറാനോ' എന്ന

ഗല്ലാഗോത്രക്കാർ ലിംഗപൂജ നടത്തുന്നവരാണു്. ലിംഗ പ്രതീകങ്ങളായി ഉയർത്തിയിരിക്കുന്ന ശിലാസ്തൂപങ്ങൾക്കു ചുറ്റുമായിട്ടാണു് പൂജ നടത്തുന്നതു്.

വിവാഹം, പുരുഷത്വത്തിന്റെ മാത്രമല്ല ശൂരത്വത്തിന്റേയും അംഗീകാരമാണു്. മുൻകാലങ്ങളിൽ വരൻ, വധുവിനു താൻ വധിച്ച ഒരുവന്റെ ഉൽപാദനേന്ദ്രിയം വെട്ടിയെടുത്തു് വിവാഹസമ്മാനമായി നല്കണമെന്നുണ്ടായിരുന്നു. ഇന്നും ഈ ആചാരം ചുരുക്കം ചില ഗോത്രക്കാരുടെ ഇടയിൽ നടപ്പുണ്ടു്. ചില വിജനപ്രദേശങ്ങളിലൂടെ സഞ്ചരിക്കുന്ന അപരിചിതരെ ഭയവിഹ്വലരാക്കുന്ന വിചിത്രവും ക്രൂരവുമായ ഒരു നടപടിയാണിതു്. പുരുഷത്വത്തിന്റെ സാക്ഷിപത്രം സമ്പാദിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി വിവാഹംകഴിക്കാനാഗ്രഹിക്കുന്ന ഓരോരുത്തനും കൊലയാളിയായേ മതിയാവൂ. ഈ സാക്ഷിപത്രം ലഭിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിൽ ഒരു വന്യമൃഗത്തെക്കൊന്നാലും മതി എന്നായിട്ടുണ്ടു് ഇപ്പോൾ.

എത്യോപ്യൻരാജാക്കന്മാരും ഗല്ലാകളുമായി പല സന്ദർഭങ്ങളിലും ഏറ്റുമുട്ടിയിട്ടുണ്ടു്. തെക്കുള്ള 'സിഡാമോ' പ്രദേശത്തെ ഗല്ലാകളെ ഇന്നത്തെ എത്യോപ്യൻ അതിർത്തിയിൽ ഒതുക്കിയതു് പത്തൊൻപതാംനൂറ്റാണ്ടിന്റെ അന്ത്യഘട്ടത്തിൽ മാത്രമാണു്. തെക്കുപടിഞ്ഞാറുള്ള ഗല്ലാകളും എത്യോപൻരാജാക്കന്മാരോടു പറയത്തക്കവിധം പുലർത്തിയിട്ടുള്ളവരല്ല. ഇപ്പോഴത്തെ ചക്രവർത്തിക്കെതിരായിത്തന്നെ ഇവർ അടരാടിയിട്ടുണ്ടു്. എത്യോപ്യ ആക്രമിച്ച ഇറ്റലിക്കാരോടു ചേർന്നുനിന്നു യുദ്ധംചെയ്ത ഗല്ലാകളുമുണ്ടു്. ഈ പഴയ രണശൂരന്മാർ ഇപ്പോൾ അമാരാമേധാവിത്വത്തിൽ തികച്ചും അമർന്നുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

കൊലയ്ക്കും ക്രൂരതയ്ക്കും കുപ്രസിദ്ധി നേടിയ വഴ്ഗ്ഗക്കാരാണ് എത്യോപ്യയുടെ കിഴക്കൻ മരുപ്രദേശങ്ങളിൽ അലഞ്ഞുതിരിയുന്ന 'ഡങ്കാലികൾ' (അഫാർ). ഇവർ മുസ്ലീംമതാനുയായികളാണ്. ഇസ്ലാമിന്റെ ചില ആചാരങ്ങൾ പാലിക്കുന്നു എന്നതിൽക്കവിഞ്ഞു് ഇസ്ലാംമതവുമായി യാതൊരു ബന്ധവും ഇവക്കില്ല. മതപരിവർത്തനത്തിനു മുമ്പു് രൂഢമൂലമായിരുന്ന പ്രാകൃതവിശ്വാസങ്ങൾക്കും ആചാരങ്ങൾക്കും ഇന്നും കോട്ടം സംഭവിച്ചിട്ടില്ല.

അമാരാകളും ടിഗ്രേകളും മലകളുടെ മുകൾപ്പരപ്പിലും ഗല്ലാകൾ മലയടിവാരത്തിലും വാസമുറപ്പിച്ചപ്പോൾ ഡങ്കാലികൾ മണലാരണ്യങ്ങളാണ് സ്വായത്തമാക്കിയതു്. തമ്മിൽത്തല്ലുന്നതിൽ തൽപരരായിരുന്ന ഈ മൂന്നു വഴ്ഗ്ഗക്കാരും കാലക്രമേണ പരസ്പരപൂരകങ്ങളായ ജീവിതവ്യാപാരങ്ങളിൽ ഏർപ്പെട്ടു. ഡങ്കാലികളും ഗല്ലാകളുമായുണ്ടായ വ്യാപാരബന്ധം ഈ വസ്തുത വ്യക്തമാക്കുന്നു.

മെലിഞ്ഞ ശരീരം, നീണ്ടു നേർത്ത നാസിക, ഋജുവായ അധരം, വളർന്ന ചുരുൾമുടി, ഒത്ത നീളം, ഇരുനിറം ഇവയൊക്കെ ഡങ്കാലികളുടെ ആകാരവിശേഷങ്ങളാണ്. പുരുഷന്മാർ ഒരു കുറിയ മുണ്ടുകൊണ്ടു് അരമറയ്ക്കുന്നു. രണ്ടാംമുണ്ടുകൊണ്ടു പുതയ്ക്കുന്നു. സ്ത്രീകൾ മാറുമറയ്ക്കാറില്ല. ചെറിയ ഒരു പാവാടയോ, മൃഗങ്ങളുടെ തോലോ ധരിക്കുന്നു. വിവാഹിതകൾ ഒരു കുപ്പുതുണി തലയിൽ ഇട്ടിരിക്കും.

കാലാവസ്ഥയുടെ കാരുണ്യം തേടി ആട്ടുമാടുകളേയും ഒട്ടകങ്ങളേയുംകൊണ്ടു മണലാരണ്യങ്ങളിൽ അലഞ്ഞുതിരിയുന്ന ഇവക്കു സ്ഥിരപാർപ്പിടങ്ങളില്ല. മരക്കമ്പുകൾ വളച്ചുകെട്ടി പുല്ലുപായ്കൾകൊണ്ടു മറച്ചു താൽക്കാ

ലികപാപ്പിടങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കുന്നു. അവ അദ്ധ്വാനകൃതിയിൽ ആയിരിക്കും കാലിവളത്തൽതന്നെ പ്രധാനതൊഴിൽ. മരുപ്പരപ്പിൽ മുളച്ചുവരുന്ന പുൽത്തുമ്പുകളും പൊടിച്ചുപൊന്തുന്ന നീരുറവുകളും തേടി അവർ ചുറ്റിത്തിരിയുന്നു. ചിലപ്പോൾ മരുഭൂമിയുടെ അഗാധതലങ്ങളിൽനിന്നു് ഉപ്പുകട്ടകൾ വെട്ടിയെടുത്തു് ഗല്ലാകൾക്കു വില്ക്കുന്നു. പാലാണു് മുഖ്യമായ ആഹാരം. ഒരേയിരുപ്പിൽ ഒരു ഗ്യാലൻ പാലു് ഒരാൾ അകത്താക്കുമത്രേ. മാംസം ചുരുക്കമായേ ഭക്ഷിക്കുകയുള്ളു.

ചരക്കുകൾ കയറ്റി തുറമുഖത്തിലേക്കു വരുന്ന കച്ചവടസംഘങ്ങൾക്കു് ഒരു പേടിസ്വപ്നമാണു് ഡങ്കാലികൾ. കാലിമേയ്ക്കൽപോലെതന്നെ കൊലയും കൊള്ളയും ഒരു ജീവിതമാർഗ്ഗമായി ഇവർ അംഗീകരിച്ചിരിക്കുന്നു. കൊല നടത്തി വീരന്മാരായവർ തങ്ങളുടെ വീരത്വം പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നതിനു തലയിൽ തുവലുകൾ തിരുകിവയ്ക്കുകയോ, ചെവിയിൽ പിളർപ്പുകളുണ്ടാക്കുകയോ, കൈയിൽ വളകളിടുകയോ ചെയ്യുന്നു. നീണ്ടുവളഞ്ഞ ഒരു കത്തി ഓരോ പുരുഷന്റേയും കൈവശം എപ്പോഴും ഉണ്ടായിരിക്കും. സന്ദർശകരേയും അപരിചിതരേയും പൊതുവേ നിന്ദയും സംശയവുമാണവക്കു്. അപരിചിതൻ കണ്ണിൽ പെട്ടാൽ അവനെ കൊല്ലാനാണു് ആദ്യം തയ്യാറെടുക്കുക. മരുഭൂമികളിൽ ജീവിതത്തിന്റെ തുലനസ്ഥിതി നിലനിർത്തുവാൻ വ്യാപൃതരായി കഴിയുന്ന ഇവക്കു കലകളില്ല. ഇസ്ലാംമതാചാരങ്ങൾ അവരുടെ ജീവിതത്തെ അല്പംപോലും സ്വാധീനിച്ചിട്ടില്ല. ദൈവത്തിനു വളരെ പരിമിതമായ കഴിവുകളേ കല്പിച്ചിട്ടുള്ളു. ഗോത്രത്തലവന്മാരും പ്രത്യേക സുൽത്താന്മാരുമൊക്കെ അടുത്തകാലംവരേയും ഇവക്കുണ്ടായിരുന്നു. അവരെയെല്ലാം

സ്ഥാനഭ്രഷ്ടരാക്കി ഡങ്കാലികളെ പരിഷ്കാരത്തിന്റെ മരുപ്പച്ചയിലേക്ക് ആനയിക്കുവാൻ എത്യോപ്യൻ ചക്രവർത്തി ഇപ്പോൾ ശ്രമിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കയാണ്.

സാധാരണ പിതൃസഹോദരിയുടെ മകളെയാണ് ഒരു ഡങ്കാലി വിവാഹംകഴിക്കുക. പുരോഹിതനായ ഷേയ്ക്കിന്റെ കാർമ്മികത്വത്തിൽ വിവാഹം നടക്കുന്നു. വധുവിന്റെ മാതാവ് വധുവിനും വരനും രണ്ടു കുടിലുകൾ പ്രത്യേകം കെട്ടിയുണ്ടാക്കും. വരൻ വധുവിന്റെ പിതാവിന് ഒട്ടകങ്ങളേയും ആടുകളേയും സംഭാവന ചെയ്യേണ്ടതുണ്ട്. നാല്പതുദിവസം നീണ്ടുനില്ക്കുന്ന വിവാഹവിരുന്നിന്റെ ലഹരിയിൽ വധൂവരന്മാർ മധുവിധു കൊണ്ടാടുന്നു.

വിദ്യാഭ്യാസസൗകര്യങ്ങളോ സ്ഥിരമായ വീടുകളോ ഡങ്കാലികൾക്ക് ഇന്നോളം ലഭിച്ചിട്ടില്ല. അവരുടെ കലഹശീലത്തേയും അക്രമാസക്തിയേയും തടഞ്ഞുനിർത്തുവാൻ ഭരണകൂടത്തിന് ഇപ്പോൾ ഏറെക്കുറെ സാധിച്ചിട്ടുണ്ട്.

എത്യോപ്യയുടെ തെക്കുകിഴക്കൻ അതിർത്തികളിലെ പുൽപ്രദേശങ്ങളിലും മണൽക്കാടുകളിലും കഴിഞ്ഞുകൂടുന്ന ഒരു നാടോടിവർഗ്ഗമാണ് സൊമാലികൾ. തൊട്ടടുത്തുള്ള ഫ്രഞ്ച് സൊമാലിലാൻഡിലും ബ്രിട്ടീഷ് സൊമാലിലാൻഡിലും വ്യാപിച്ചുകിടക്കുന്ന ഇവർ. അന്തർദ്ദേശീയാതിർത്തികൾ ഇവരുടെ സ്വൈരവിഹാരത്തിന് ഒരു പ്രതിബന്ധമല്ല. പച്ചപ്പുൽപ്രദേശങ്ങളും നീരൊലിപ്പുകളും അന്വേഷിച്ച് കന്നുകാലികളേയുംകൊണ്ട് അവർ എത്യോപ്യൻ അതിർത്തി കടക്കുന്നു. തരംപോലെ എത്യോപ്യൻഗ്രാമങ്ങൾ കൊള്ളയടിക്കാനും ഇവരുത്സുകരാണ്. സൊമാലികളിൽ വളരെ ചുരുക്കംപേർ

മാത്രമേ സ്ഥിരവസതികളിൽ ഒതുങ്ങി കഷ്കവൃത്തി സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളു.

പതിനാറാംനൂറ്റാണ്ടിൽ ഇസ്ലാംമതം സ്വീകരിച്ച ഇവക്ക് ഡങ്കാലികളുമായി വളരെ അധികം രൂപസാദൃശ്യമുണ്ട്. സൊമാലികൾക്ക് ഒരു സാമൂഹ്യവ്യവസ്ഥയും സംഘടനാബോധവും ഉണ്ടെന്നു പറയാം. ഡങ്കാലികളും സൊമാലികളും ആജന്മവൈരികളായിട്ടാണ് കഴിഞ്ഞുകൂട്ടുന്നതു്. ഓരോ സൊമാലിഗോത്രവും മഹമ്മദ് നിബിയുടെ വംശത്തിൽപ്പെട്ട ഒരു പുരുഷനിൽനിന്നും തങ്ങളുടെ വംശപരമ്പര ആരംഭിക്കുന്നതായി വിശ്വസിക്കുന്നു. ഓരോ ഗോത്രത്തിലും പല ഉപവിഭാഗങ്ങൾ ഉണ്ട്. ഈ വിഭാഗങ്ങൾ തമ്മിൽ കലാപം സാധാരണയാണ്. ഓരോ ഗോത്രത്തിനും ഓരോ തലവനുണ്ട്. രാഷ്ട്രീയവും മതപരവുമായ വിവാദങ്ങളുടെ അവസാനതീരുമാനം ഗോത്രത്തലവന്റേതായിരിക്കും. ചില ഗോത്രങ്ങൾക്ക് മതാധികാരി പ്രത്യേകമുണ്ട്. തെക്കൻ സൊമാലികൾ നീഗ്രോകളുമായി അളവറ്റു സങ്കരംപ്രാപിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഗല്ലാകളേയും ഡങ്കാലികളേയുംപോലെതന്നെ 'കൃഷ്ടിക്കു' വിഭാഗത്തിൽപ്പെട്ടവരായിരുന്ന സൊമാലികളുടെ പൂർവ്വികന്മാർ. ഗല്ലാകൾ സൊമാലികളുടെ ജന്മശത്രുക്കളാണെങ്കിലും മിക്കടത്തും ഇവർ തമ്മിൽ വ്യാപകമായ സങ്കരം നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഇവക്കു പ്രത്യേകഭാഷയുണ്ട്. ലിപിയില്ലാത്ത ഭാഷ. സൊമാലികൾ സേവകന്മാരായി പ്രത്യേകം അടിമകളെ സംരക്ഷിച്ചുവരുന്നു. സമൂഹത്തിൽ ഏറ്റവും താഴ്ന്ന സ്ഥാനമാണ് ഈ അടിമകൾക്കുള്ളതു്.

സഹോദരികളുടെ സന്തതികൾ തമ്മിലുള്ള വിവാഹം അംഗീകരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെങ്കിലും സഹോദരന്മാ

രുടെ സന്തതികൾ തമ്മിലുള്ള വിവാഹം നിഷിദ്ധമാണ്. രണ്ടു ഗോത്രങ്ങൾ തമ്മിലും വിവാഹബന്ധമാകാം. പഴയകാലത്തു് ഒരു ഗോത്രത്തിലെ പെൺകുട്ടികളെ അപരഗോത്രക്കാർ തട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി വിവാഹംചെയ്യുക പതിവായിരുന്നു. വധുവിനെ അപഹരിച്ചുകൊണ്ടുപോകുന്ന സമ്പ്രദായത്തെ അനുസ്മരിപ്പിക്കുന്ന പല ആചാരങ്ങളും അവരുടെ വിവാഹച്ചടങ്ങുകളിൽ കടന്നുകൂടിയിട്ടുണ്ടു്. വിവാഹകർമ്മത്തിൽ വധുപങ്കെടുക്കാറില്ല. പുരോഹിതൻ ദൂതന്മാരെ അയച്ചു് വധുവിന്റെ സമ്മതം വാങ്ങും. അടുത്തദിവസം വധൂവരന്മാരെ പ്രത്യേകം സജ്ജീകരിക്കപ്പെട്ട കുടിലുകളിൽ പാർപ്പിക്കുന്നു. വധു കന്യകയാണോ എന്നു വരന്റെ മാതാവോ സഹോദരിയോ സൂക്ഷ്മപരിശോധന നടത്തി തിട്ടംവരുത്തുന്നു. കന്യകാത്വം അഴിഞ്ഞുപോയവളെന്നു കണ്ടാൽ അവൾ തൽക്ഷണം തിരസ്കൃതയാകും. ഒരു സൊമാലിപുരുഷനു ഭാര്യമാർ മൂന്നോ നാലോ ആകാം. ഓരോരുത്തർക്കും പ്രത്യേകം കുടിലുകൾ വേണമെന്നുമാത്രം. കുടുംബത്തിൽ ആൺകുട്ടികൾ കൂടുതൽ പ്രാധാന്യമർഹിക്കുന്നു. ജനനദിവസംതന്നെ ആൺകുഞ്ഞുങ്ങളുടെ അഗ്രചർമ്മച്ഛേദനം നടത്തുന്നു പെൺകുട്ടികളുടേതു് രണ്ടോ മൂന്നോ വയസ്സു തികഞ്ഞിട്ടായിരിക്കും.

എത്യോപ്യയുടെ പടിഞ്ഞാറേ അറ്റത്തു സുഡാനതിർത്തിയിൽ തെക്കുമുതൽ വടക്കുവരെ ഉടനീളം വ്യാപിച്ചുകിടക്കുന്ന പല നീഗ്രോഗോത്രങ്ങളും. ആഫ്രിക്കൻ മണ്ണിന്റെ സാക്ഷാൽ മക്കളാണു് നീഗ്രോകൾ. എത്യോപ്യയിലെ ആദിമനിവാസികളും ഇവർതന്നെ. 'ഹാമിറ്റിക്കു്' വർഗ്ഗക്കാരും 'സെമിറ്റിക്കു്' വർഗ്ഗക്കാരും ഈ ആദിവാസികളെ ആഫ്രിക്കയുടെ വടക്കുനിന്നും തെക്കോട്ടു

പലായനംചെയ്തിച്ചു. ബോധപൂർവ്വമല്ലെങ്കിലും ചിലർ അവരുമായി ബന്ധപ്പെട്ടു. ചില നീഗ്രോഗോത്രങ്ങളെ ജനവാസത്തിനു് അത്രതന്നെ അനുയോജ്യമല്ലാത്ത പടിഞ്ഞാറൻ സമതലങ്ങളിലേക്കു തുരത്തിവിട്ടു. ടിഗ്രേകളും അമാരാകളും സുഖശീതളമായ മലകളിൽ താമസമുറപ്പിച്ചപ്പോൾ ഈ നീഗ്രോകൾ ചുട്ടപൊള്ളുന്ന മണൽക്കാടുകൾ തങ്ങളുടെ സങ്കേതങ്ങളാക്കുവാൻ നിർബ്ബന്ധിതരായി. പക്ഷേ, ഇതുകൊണ്ടുമാത്രം അവരുടെ അവശത അവസാനിച്ചില്ല. ഈ നീഗ്രോസങ്കേതങ്ങൾ അമാരാകളുടേയും ടിഗ്രേകളുടേയും അറബികളുടേയും അടിമവേട്ടയ്ക്കുള്ള കേന്ദ്രങ്ങളായി മാറി. മാരകായുധങ്ങളുടെ ബലത്തിലും തണലിലുംനിന്നു് 'മേലാക്കൾ' നീഗ്രോഗ്രാമങ്ങൾ കവച്ചുചെയ്തു. മെയ്ക്കരുത്തുള്ള യുവതീയുവാക്കന്മാരെ പിടികൂടി കപ്പൽവഴി അമേരിക്കയിലേക്കും മറ്റും അയച്ചു ലാഭമുണ്ടാക്കി. അമാരാ—ടിഗ്രേ മുതലാളികളിൽ ചിലർ ഈ അടിമകളിൽ കുറേപ്പേരെ വിലയ്ക്കുവാങ്ങി തങ്ങളുടെ ദാസവൃത്തിക്കു് ഉപയോഗിച്ചു. ഇപ്പോഴത്തെ ചക്രവർത്തി 'ഹെയിലി സെലാസി' ആണു് നിശിതനിയമങ്ങൾമൂലം ഈ അടിമസമ്പ്രദായം നിറുത്തലാക്കിയതു്. കിഴക്കൻസമതലങ്ങളിലെ ഡങ്കാലികളെപ്പോലെയോ, സൊമാലികളെപ്പോലെയോ ക്രൂരന്മാരല്ലാതിരുന്ന ഈ നീഗ്രോകൾ ഇന്നും ഒരു ചൂഷിതവർഗ്ഗമായും സമാധാനകാംക്ഷികളായും കഴിയുന്നു.

'ഷങ്കേല' എന്ന നിന്ദാസൂചകമായ നാമധേയമാണു് മൊത്തത്തിൽ എല്ലാ നീഗ്രോഗോത്രങ്ങൾക്കും ഉയർന്ന വർഗ്ഗക്കാർ നല്കിയിരിക്കുന്നതു്. 'ഷങ്കേല' എന്നാൽ കുമ്പൻ എന്നാണർത്ഥം. ഷങ്കേലാകളുടെ ജീനുകൾ കുറേ അധികം എല്ലാ എത്യോപ്യരിലുമുണ്ടെന്നതു യഥാ

ത്ഥത്തിൽ ഒരു വിരോധാഭാസമാണ്. നീഗ്രോവർഗ്ഗങ്ങളിൽ ഭ്രാഭാഗവും എണ്ണക്കറുപ്പും, തടിയൻ ചുണ്ടുകളും, പതിഞ്ഞ മൂക്കും, ചുരുണ്ടുകൊരുത്ത മുടിയും ഉള്ളവരാണ്. വെറും നികൃഷ്ടജാതിക്കാരായി തള്ളപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ഷങ്കേലാകളിൽ ഉയർന്നവർഗ്ഗക്കാരുടെ ജീനുകൾ ധാരാളമായി കടന്നുകൂടിയിട്ടുണ്ട്. നീഗ്രോസ്ത്രീകളുമായി അവിഹിതബന്ധത്തിലേർപ്പെടാൻ ഉന്നതവർഗ്ഗങ്ങളെന്നഭിമാനിക്കുന്നവർ യാതൊരു സങ്കോചവും പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നില്ല. നൈൽനദിയുടേയും അതിന്റെ പോഷകനദികളുടേയും തീരത്തു് ഒരുകാലത്തു പടർന്നു പന്തലിച്ച 'നിലോട്ടിക്ക്' വംശക്കാരാണു് നീഗ്രോഗോത്രങ്ങൾ മിക്കവയും. എന്നിരുന്നാലും ആചാരങ്ങളിലും ഭാഷയിലും ജീവിതരീതിയിലുമെല്ലാം ഇവരുടെ ഇടയിലുള്ള വ്യത്യാസങ്ങൾ ബഹുമുഖങ്ങളാണു്. അവഗണിക്കപ്പെട്ട ഈ കൂട്ടരെപ്പറ്റി പറയത്തക്ക വിശദപഠനങ്ങളൊന്നും നടന്നിട്ടില്ല.

എത്യോപ്യയുടെ വടക്കുപടിഞ്ഞാറെ അതിർത്തിയിൽ 'ബാരിയ' എന്നൊരു നീഗ്രോഗോത്രമുണ്ട്. ബാരിയ എന്ന വാക്കു് അടിമപദത്തിനു് ഒരു പര്യായമായിപ്പരിണമിച്ചതിൽനിന്നുതന്നെ അവരുടെ ചരിത്രം നമുക്കു് ഏതാണ്ടൂഹിക്കാം. (ഭാര്യ എന്ന മലയാളപദം നാം ഉപയോഗിച്ചാൽ അടിമ എന്നായിരിക്കും എത്യോപ്യർ ധരിക്കുക.) അറബികളായ അടിമവ്യാപാരികളെ ഭയപ്പെട്ടു് അവരിൽനിന്നും രക്ഷപെടാൻവേണ്ടി വളരെക്കാലം മുമ്പുതന്നെ ഇവർ ഇസ്ലാംമതം സ്വീകരിച്ചു. തങ്ങളുടേതായ പല പ്രാകൃതവിശ്വാസങ്ങൾക്കും ഇവരുടെ മതപരിവർത്തനം വിലങ്ങുതടിയായി നിന്നില്ല.

വടക്കുപടിഞ്ഞാറെ അതിർത്തിയിലുള്ള മറെറാരു വർഗ്ഗമാണു് 'കുനാമ'നീഗ്രോകൾ. കാഴ്ചയിൽ ബാരിയാ

മാരെപ്പോലെ ഇരിക്കുമെങ്കിലും വിശ്വാസാചാരങ്ങളിലും ഭാഷയിലും ഇവർ വിഭിന്നരാണ്. എത്യോപ്യയിൽ മറ്റു വർഗ്ഗങ്ങൾക്കൊന്നുമില്ലാത്ത ഒരു പ്രത്യേകത ഇവരുടെ മരുമക്കത്തായസമ്പ്രദായമാണ്. മിക്കവരും കൃഷിക്കാരാണ്. ഇവർ വളരെ അടുത്തടുത്തു കെട്ടിയുണ്ടാക്കിയ കൊച്ചുകുടിലുകളിൽ ഒന്നുചേർന്നു കഴിയുന്നു. മുൻകാലത്തെ അടിമവേട്ട അവരിൽ സൃഷ്ടിച്ച ഒരു പ്രതികരണമാണിതു്. അവർ ചെറിയ ഒരു തുണിക്കഷണംകൊണ്ടു് നാണം മറയ്ക്കുന്നു. സ്ത്രീകൾ മാറുമറയ്ക്കുകയില്ല. കഴുത്തും തലയും അലങ്കാരപ്പണി നടത്തി മോടി പിടിപ്പിച്ചിരിക്കും. പളുങ്കുമണി കോർത്തു് മാല ഉണ്ടാക്കി ധരിക്കുന്നു. വയറത്തും മുതുകത്തും മറ്റു നീഗ്രോവർഗ്ഗക്കാരെപ്പോലെ തീകൊണ്ടു പൊള്ളിച്ചോ കീറിമുറിച്ചോ പ്രത്യേകാകൃതികളിൽ പൊന്തിനില്ക്കുന്ന വടിവുകൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നതു മറെറാരു അലങ്കാരമാണ്. സാധനങ്ങൾ ചുമക്കുന്നതു് അമാരാകളെപ്പോലെ മുതുകത്തോ അരയിലോവച്ചു കെട്ടിയല്ല. രണ്ടറ്റത്തും സാധനങ്ങൾ കെട്ടിവച്ച ഒരു നീണ്ട വടി തോളിൽ തുലനസ്ഥിതിയിൽ നിറുത്തിയിട്ടാണ്. ചോളമാണ് പ്രധാന ആഹാരം.

എല്ലാറ്റിനും ഉപരിയായി വർത്തിക്കുന്ന ഒരു അത്ഭുതശക്തിയിൽ 'കുനാമ'കൾ വിശ്വസിക്കുന്നു. 'അന്നാ' എന്നാണ് അവർ അതിനു പേരു നല്കിയിരിക്കുന്നതു്. സർവ്വചരാചരങ്ങളേയും സൃഷ്ടിച്ച അന്നാ എന്ന മഹാദേവൻ പൂർണ്ണവിശ്രമത്തിൽ ആണ്ടുകിടക്കുകയാണ്. അതുകൊണ്ടു് അന്നാ മർത്യജീവിതത്തെ സ്വാധീനിക്കുന്നില്ല. പരേതാത്മാക്കളാണ് ജീവിച്ചിരിക്കുന്നവരുടെ ഭാവിഭാഗധേയങ്ങൾ നിർണ്ണയിക്കുന്നതു്. അവർക്കു് യഥാകാലം നേർച്ചകാഴ്ചകൾ സമർപ്പിച്ചു് അനുഗ്രഹം വാങ്ങേ

ണ്ടതുണ്ട്. പുരോഹിതന്മാർ പ്രത്യേകമില്ല. മൂപ്പന്മാർ പൂജാദികർമ്മങ്ങൾ നടത്തിക്കൊള്ളും. വിതയ്ക്കലും വിളവെടുപ്പും ഉത്സവങ്ങളാണ്. പരേതരുടെ ശവകുടീരത്തിൽ തേനും മദ്യവും നിവേദിക്കുന്നു. ഭൂതപ്രേതാദികളേയും പ്രകൃതിവിക്ഷോഭങ്ങളേയും അകറ്റിനിറുത്താൻ ചില കുടുംബങ്ങളിലെ മൂപ്പന്മാർക്കു മാത്രമേ കഴിയുകയുള്ളൂ. 'ഗ്രമിസ്' എന്നറിയപ്പെടുന്ന മറ്റൊരു 'നിലോട്ടിക്ക്' നീഗ്രോവർഗ്ഗമുണ്ട്. ഇവർ ചോളം, നിലക്കടല, എള്ള് തുടങ്ങിയവ കൃഷിചെയ്ത ജീവിക്കുന്നു. അമാരാ സമ്പർക്കം ഉണ്ടായിട്ടും കൃഷിക്ക് കലപ്പ ഉപയോഗിക്കാറില്ല. അറ്റം കൂർപ്പിച്ച മുളംകമ്പാണ് പ്രധാന കൃഷി ആയുധം. ധാന്യങ്ങൾ സൂക്ഷിക്കാൻ കുടിലിനു തൊട്ടടുത്തു് പ്രത്യേകം ധാന്യപ്പുരകളുണ്ട്. മുളങ്കമ്പുകൾകൊണ്ട് വൃത്താകൃതിയിൽ നിർമ്മിക്കുന്ന ഈ ധാന്യപ്പുരകൾ തറയിൽനിന്നും അല്പം ഉയർത്തിക്കെട്ടിയിരിക്കും. ഇവയ്ക്കു പ്രത്യേകമേൽക്കൂരയും ഉണ്ടായിരിക്കും. സ്ത്രീകളും പുരുഷന്മാരും ഒരുപോലെ അലങ്കാരപ്രിയരാണ്. എല്ലാവരും കണ്ണാഭരണങ്ങൾ ധരിക്കുന്നു. ശരീരം മുഴുവൻ വരഞ്ഞുകീറി വടിവുകൾ ഉണ്ടാക്കുന്നു. ബഹുഭാര്യാത്വം സർവ്വസാധാരണമാണ്. ഭാര്യമാർ ഭർത്താവിന്റെ കൃഷിഭൂമിയിൽ പണി എടുക്കുവാൻ ബാദ്ധ്യസ്ഥരാണ്. അവർ ദൈവത്തെ 'മൂസ്സാ' എന്നു വിളിക്കുന്നു. ഗ്രമിസ്സുകളുടെമേൽ മാത്രം അധികാരമുള്ള ഒരു ദൈവമാണിവൻ.

എത്യോപ്യയുടെ തെക്കുപടിഞ്ഞാറുള്ള 'ഗമ്പേലാ'യിൽ അധിവസിക്കുന്ന 'അനുവാക്ക്', 'ന്യുവർ' എന്നീ നീഗ്രോവർഗ്ഗക്കാർ സംഗീതത്തിലും നൃത്തത്തിലും അതീവതൽപരരാണിവർ. മെലിഞ്ഞു നീളംകൂടിയവരാണ് ഈ രണ്ടുകൂട്ടരും. കാട്ടാറുകളുടെ കരയിൽ വന്യമൃഗങ്ങളുടെ

ഇടയിൽ കൃഷിചെയ്യും കാലിമേച്ചും ഇവർ ജീവിക്കുന്നു. 'നുവർ' വഗ്ഗക്കാരിൽ വിവാഹിതകളായ സ്ത്രീകൾ മാത്രം ഒരുതുണ്ടം തുണികൊണ്ടോ ഏതാനും ഇലകൾകൊണ്ടോ കഷ്ടിച്ചു് നഗ്നത മറയ്ക്കുന്നു. മറ്റുള്ളവർ മിക്കവാറും നഗ്നരാണു്.

കട്ടംചൂട്ടു്, മലമ്പനി, ഗതാഗതസൗകര്യത്തിന്റെ അഭാവം തുടങ്ങി വിവിധകാരണങ്ങളാൽ പല ചെറിയ നീഗ്രോഗോത്രങ്ങളും നരവംശശാസ്ത്രജ്ഞന്മാരുടെ പഠനത്തിനു് ഇതുവരേയും വിഷയമായിട്ടില്ല. പ്രതിബന്ധങ്ങളെ സേവനതൃഷ്ണയോടുകൂടി നേരിട്ടു് പശ്ചിമാഫ്രിക്കൻപ്രദേശങ്ങളിൽ ചിലടത്തു താവളമുറപ്പിച്ചു് പരിഷ്കാരത്തിനേറയും സംസ്കാരത്തിനേറയും വെളിച്ചത്തിലേക്കു കൊണ്ടുവരുവാൻ ശ്രമിക്കുന്ന പാശ്ചാത്യമിഷനറിമാരുടെ ത്യാഗസുരഭിലമായ സാഹസികതയെ മാനിച്ചേ മതിയാകൂ.

3. ജീവിതരീതി—ആചാരമര്യാദകൾ

എത്യോപ്യരുടെ ആചാരമര്യാദകൾ ആരേയും ആകർഷിക്കും. വഴിയിൽവച്ചു് രണ്ടു പരിചയക്കാർ കണ്ടുമുട്ടിയാൽ തല നല്ലപോലെ കുനിച്ചു് കൈകൊടുത്തു് പരസ്പരം ഒരു ചുംബനവർഷംതന്നെ നടത്തുന്നു. ആശ്ലേഷത്തോടൊപ്പം 'തെനാസ്തലിൻ' (ദൈവം നിങ്ങളോടുകൂടെ) എന്നു് അഭിവാദനംചെയ്യുന്നു. അമാരാകളാണെങ്കിൽ ചുംബനം ചുണ്ടിൽത്തന്നെ ആകും. അഞ്ചോ ആറോ ചുംബനം ഇങ്ങനെ ചുണ്ടിലും മുഖത്തിന്റെ ഇടവും വലവും പകർന്നതിനുശേഷം കുശലാന്വേഷണത്തിലേക്കു കടക്കുന്നു. "എങ്ങനെയിരിക്കുന്നു, സുഖമാ

ണോ?'' ''സുഖംതന്നെ; ദൈവത്തിനു സ്തുതി'' ''നിങ്ങൾക്കു സുഖമാണോ?'' ''ദൈവത്തിനു നന്ദി; എനിക്കു സുഖംതന്നെ.'' ഇത്തരത്തിൽ ക്ഷേമാന്വേഷണം അഞ്ചോ ആറോ തവണ ആവർത്തിച്ചശേഷം കുടുംബത്തിലെ ഓരോ അംഗത്തിനേറയും, ആട്ട്, മാട്ട്, കോഴി തുടങ്ങിയ വളർത്തുജീവികളുടേയും സുഖവിവരം ആരായുന്നു. പുരുഷന്മാർതമ്മിലിങ്ങനെ ചുംബനം പകർന്ന് കുശലപ്രശ്നങ്ങൾ നടത്തുന്നതു് ആദ്യം കണ്ടപ്പോൾ എനിക്കു വളരെ വിചിത്രമായിത്തോന്നി. ഈ അഭിവാദനത്തിനേറയും കുശലാന്വേഷണത്തിനേറയും യഥാർത്ഥ ഉറവിടം അറബികളുടേയോ യഹൂദന്മാരുടേയോ ആചാരങ്ങളാണു്. പ്രഭുക്കന്മാരേയോ, നാട്ടുപ്രമാണികളേയോ, രാജാക്കന്മാരേയോ കാണുമ്പോൾ സാധാരണക്കാർ നിലത്തു കുമ്പിട്ടു നമസ്കരിക്കുന്നു. ചിലപ്പോൾ കൈ തറയിൽ തൊട്ടു് ചുണ്ടത്തു വയ്ക്കാറുമുണ്ടു്. പതിനഞ്ചു വയസ്സുവരെ മക്കൾ പിതാവിനെക്കാണുമ്പോൾ താണുവീണു് പാദങ്ങളിൽ ചുംബിക്കുന്നു.

സൽക്കാരപ്രിയരാണു് എത്യോപ്യക്കാർ. അവരുടെ ഗ്രാമങ്ങൾ സന്ദർശിച്ചാൽ അതിഥിസൽക്കാരവ്യഗ്രത നേരിട്ടു നമുക്കു രുചിച്ചറിയാം. വെറും അഞ്ചു ശതമാനം ജനങ്ങൾ മാത്രമേ പട്ടണങ്ങളിലും പരിസരപ്രദേശങ്ങളിലും താമസിക്കുന്നുള്ളു. 95 ശതമാനം ആളുകളും ഓണം കേറാമൂലകളിലും മലഞ്ചരിവുകളിലും കഴിയുന്നു. ഒരിക്കൽ ഒരു സ്നേഹിതൻ വടക്കൻ എത്യോപ്യയിലെ ഒരു ഗ്രാമത്തിൽ എന്നെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി. കല്ലും മുള്ളും ചവുട്ടി പല മലകൾ കയറിയിറങ്ങിയിട്ടാണു് അവിടെ എത്തിയതു്. മെറ്റലിട്ട റോഡിൽനിന്നു തിരിഞ്ഞാൽ എട്ടു മൈൽ ദൂരം കുന്നും മലയും തന്നെയാണു്. ഉരുളൻ

പാറക്കല്ലുകളും നഗ്നമായ പ്രകൃതിദൃശ്യങ്ങളും വടക്കൻ എത്യോപ്യ ആയ എറിട്രിയായുടെ പ്രത്യേകതയാണ്. അങ്ങുമിങ്ങും ഉയർന്നുനില്ക്കുന്ന കള്ളിമുൾച്ചെടികളൊഴിച്ചാൽ ഇലപ്പച്ചതന്നെ എങ്ങും കാണാനില്ലായിരുന്നു. ഒരിക്കൽ അവിടെ നല്ല വനങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നെന്നും അവയെല്ലാം തലമുറയായി നാട്ടുകാർ വെട്ടിനശിപ്പിച്ചെന്നും പകരം അവർ മരങ്ങൾ വച്ചുപിടിപ്പിക്കുവാൻ കൂട്ടാക്കിയില്ലെന്നും എന്റെ സ്നേഹിതൻ പറഞ്ഞു. അങ്ങകലെ മുകൾവശം പരന്ന വലിയ ഒരു കുന്ന് കണ്ണിൽപ്പെട്ടു. അടുക്കുന്തോറും മുകൾപ്പരപ്പിലും വശങ്ങളിലുമായി വളരെ അടുപ്പിച്ചു കെട്ടിയ കുടിലുകൾ വ്യക്തമായിത്തുടങ്ങി. പരന്ന മേൽക്കൂരകൾ മണ്ണുകൊണ്ടു മൂടിയിരിക്കുന്നു. മുകൾത്തട്ടിൽ പുല്ലുകൾ മുളച്ചുനിന്നിരുന്നു. ചതുരാകൃതിയിലുള്ള അത്തരം കുടിലുകൾ വടക്കൻ എത്യോപ്യയിൽ മാത്രമേ കാണാനുള്ളൂ. വൃത്താകൃതിയിലുള്ളവയാണ് മറ്റെല്ലാ ഭാഗങ്ങളിലും. ചതുരത്തിലുള്ള കുടിലുകൾക്കു മുമ്പിൽ തൂണുകൾ നാട്ടിയ വരാന്തകൾ ഉണ്ട്. പാറക്കല്ലുകൾ ഒന്നോടൊന്നു ചേർത്തുവച്ചുണ്ടാക്കിയ ഭിത്തികളിൽ കുമ്മായമോ, സിമന്റോ പൂശിയിട്ടില്ല. കല്ലുകൾ വടിവില്ലാത്തവയും വിവിധ ആകൃതിയിലുള്ളവയും ആണ്. കുമ്മായമിട്ടു പരസ്പരം ബന്ധിക്കാതെ പാറക്കല്ലുകൾ അടുക്കിവച്ചു മാത്രം കെട്ടിയ വൃത്താകൃതിയിലുള്ള വീടുകളും വടക്കൻപ്രദേശങ്ങളിൽ അപൂർവ്വമായിക്കണ്ടിട്ടുണ്ട്. ചുറുചുറുപാടുകളുമായി നിറത്തിൽപ്പോലും അലിഞ്ഞുചേർന്നിരുന്ന ആ അരണ്ട കുടിലുകൾ അകലെ നിന്നു നോക്കിയാൽ ആരുടേയും ദൃഷ്ടിയിൽപ്പെടുകയില്ല.

ഞങ്ങളുടെ വരവു് ആ ഗ്രാമത്തിലെ ഒരു വീട്ടുകാരനെ നേരത്തെ അറിയിച്ചിരുന്നു. എല്ലാവരും—കുട്ടികളും സ്ത്രീകളും കുട്ടികളുമായിരുന്നു—കുടിലുകളിൽനിന്നും പുറത്തു വന്നു് ഒരു കാഴ്ച കാണുന്ന രസത്തിൽ ഞങ്ങളെ നോക്കി നിന്നു. എന്റെ എത്യോപ്യൻസ്നേഹിതൻ എന്നെ അവർക്കു പരിചയപ്പെടുത്തി. ഗൃഹനായികയും നായകനും ഞങ്ങളെ ആലിംഗനംചെയ്തു സ്വീകരിച്ചു് അവരുടെ കുടിലിലേക്കു് ആനയിച്ചു. കുശലപ്രശ്നങ്ങളും ക്ഷേമാന്വേഷണങ്ങളും മുറപോലെ നടന്നു. വീടിനകത്തു നല്ല ഇരുട്ടു്. ജനലുകൾ ഒന്നുംതന്നെയില്ല. ഒരു ചെറിയ പീഠത്തിൽ എന്നെ പിടിച്ചിരുത്തി. കണ്ണുകൾ ഇരുട്ടുമായി പഴകിവന്നപ്പോൾ വീടിന്റെ വിശദാംശങ്ങൾ വ്യക്തമായി. പോർട്ടിക്കോവിലാണു് ഞങ്ങളുടെ ഇരിപ്പു്. ഒരു തൊഴുത്തിന്റെ ദുർഗ്ഗന്ധം അവിടെ തളംകെട്ടിനിന്നിരുന്നു. അടുത്തു് എന്തോ അനങ്ങുന്നതായിത്തോന്നി. രണ്ടു പശുക്കളും അവയുടെ കുട്ടികളും ഞങ്ങളോടൊപ്പം അവിടെ നില്ക്കുന്നതായിക്കണ്ടു. അതു് വീടിന്റെ പോർട്ടിക്കോ മാത്രമല്ല, കാലിത്തൊഴുത്തുകൂടിയാണെന്നു വ്യക്തമായി. ഒരിനം പുല്ലു് വീടിന്റെ തറയിൽ വിതറിയിരുന്നു. തല്ലി ഉറപ്പിച്ചിട്ടില്ലാത്ത തറയിൽ ചരൽക്കല്ലുകൾ നിരത്തിയിരുന്നു. വീട്ടു മൊത്തമൊന്നു പരിശോധിച്ചു. വെറും മരക്കൊമ്പുകൾ അടുക്കിവച്ചുണ്ടാക്കിയ മേൽക്കൂര മണ്ണുകുഴച്ചു പൂശിയിരുന്നു. ഒരു കനത്ത ഭിത്തി വീടിനെ രണ്ടായി വിഭജിക്കുന്നു. അകത്തെ ഭാഗം അടുക്കളയും സ്ത്രീകളുടെ കിടപ്പുമുറിയും ആണു്. ഇടഭിത്തിയുടെ അകം ചിലടത്തെല്ലാം പൊള്ളയാക്കി ധാന്യം സൂക്ഷിക്കാൻ ഉപയോഗിക്കുന്നു. അടുക്കളഭിത്തിയിൽ മണ്ണുകൊണ്ടു തടങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചു് പാത്രങ്ങളും മറ്റും വയ്ക്കു

വാനുപയോഗിക്കുന്നു. ആട്ടിൻതോലുകൾ തുന്നിച്ചേർത്തുണ്ടാക്കിയവയാണു് കിടക്കകൾ. മണ്ണുകൊണ്ടു് പൊക്കിക്കെട്ടിയ തിട്ടകൾ കട്ടിലിന്റെ ഉപയോഗം നിർവ്വഹിക്കുന്നു. ഒരു വലിയ മൺപാത്രത്തിൽ 'തെല്ലാ' എന്ന ദേശീയപാനീയം ഗൃഹനായിക ഞങ്ങളുടെ മുമ്പിൽ കൊണ്ടു വച്ചു. അല്പം ലഹരിയുള്ള ഈ പാനീയത്തിനു് പുകയുടെ രുചിയാണു്. വായിൽത്തടഞ്ഞ ചെറിയ പുല്ലിൻകഷണങ്ങൾ എടുത്തുകളഞ്ഞു് ഏതാണ്ടു് ഗ്ലാസ്സിന്റെ പകുതി അകത്താക്കിയപ്പോഴേക്കും വീണ്ടും അതു നിറച്ചു ഗൃഹനാഥൻ. ശ്വാസംമുട്ടിപ്പിക്കുന്ന നിർബ്ബന്ധം എത്യോപ്യരുടെ സൽക്കാരപ്രിയത്തിന്റെ ലക്ഷണമാണു്. മതി, വേണ്ട, എന്നൊക്കെ എത്ര സൗമ്യമായി പറഞ്ഞാലും അവർ നിർബ്ബന്ധിച്ചു് നമ്മെക്കുടിപ്പിക്കും; ഊട്ടും. നിരസിച്ചാൽ അതു് കടുത്ത അപമര്യാദയായി വ്യാഖ്യാനിക്കപ്പെട്ടും. ഗൃഹനാഥനും എന്റെ സ്നേഹിതനും അഞ്ചു ഗ്ലാസ്സു് തെല്ലാവീതം അകത്താക്കിക്കഴിഞ്ഞപ്പോഴേക്കും 'ഇഞ്ചേറാ'യും കോഴിക്കറിയും വന്നു. ചെറിയ ഒരു വട്ടമേശയോളം വലിപ്പംവരുന്ന വളരെ മൃദുവായ ഒരുതരം അപ്പമാണു് 'ഇഞ്ചേറ'. വലിയ ഒരു കൂട്ടയിൽ എട്ടപത്തു് ഇഞ്ചേറ അടുക്കിവച്ചിരുന്നു. ഗൃഹനായിക കൂട്ടയുടെ മൂടി പൊക്കി അപ്പത്തിന്റെ ഒരറ്റം മുറിച്ചു് കറിയിൽ മുക്കി സ്വന്തം വായിലാക്കി. പിന്നീടു് ഒരു കഷണം അപ്പം കറിയിൽ മുക്കി എന്റെ വായിലും തിരുകിത്തന്നു. അതിഥികളെ ഇത്തരത്തിൽ സൽക്കരിക്കേണ്ടതു് ഗൃഹനായികയുടെ കർത്തവ്യമാണു്. സൽക്കാരപ്രിയത്താൽ ചില ഗൃഹനായികമാർ അതിഥികളെക്കൊണ്ടു് അപ്പം തൊടീക്കുകയേയില്ല. കുഞ്ഞുങ്ങളെ തീറ്റുന്നതുപോലെ തീറ്റും. കൂട്ടരോടൊന്നു് ഒരേ പാത്രത്തിലാണു് എത്യോപ്യ

ക്കാർ സാധാരണ ഭക്ഷണം കഴിക്കുന്നതു്. അപ്പം കുട്ടയിൽ അടുക്കിവച്ചിരിക്കും. ആളുകൾ ചുറ്റുമിരുന്നു് അല്പാല്പം അടത്തിയെടുത്തു ഭക്ഷിച്ചുകൊള്ളും. സൗഹാർദ്ദബന്ധത്തിന്റേയും സാഹോദര്യബോധത്തിന്റേയും സ്പഷ്ടമായ പ്രകടനമാണു് കൂട്ടുചേർന്നുള്ള ഈ തീറ്റി. അതിഥിയുടെ സാന്നിദ്ധ്യത്തിൽവച്ചതന്നെ അപ്പം രുചിച്ചുനോക്കുവാൻ ഗൃഹനായികയെ പ്രേരിപ്പിച്ചതെന്താകാമെന്നു് ഞാൻ ചിന്തിച്ചു. വിളമ്പിക്കൊണ്ടുവന്ന ഭക്ഷണത്തിന്റെ ഭാഗം രുചിച്ചുനോക്കുന്നതു് ഭക്ഷണത്തിൽ വിഷമില്ല എന്നു തെളിയിക്കാനാണെന്നു് പിന്നീടു മനസ്സിലായി. ഭക്ഷണപാനീയങ്ങളിൽ വിഷം കലത്തുക എന്നതു് രാജകുടുംബങ്ങളിൽവരെ നിലനിന്നിരുന്ന ഒരു പ്രതികാരമാർഗ്ഗമായിരുന്നു. ഒരിക്കൽ പട്ടണത്തിലെ ഒരു ഹോട്ടലിൽവച്ചു് ഇഞ്ചോറ തിന്നാൻതുടങ്ങിയപ്പോൾ ഒരു കഷണം മുറിച്ചു് ആദ്യം വിളമ്പുകാരനുതന്നെ ചിലർ കൊടുക്കുന്നതു കണ്ടപ്പോൾ ഈ ആചാരത്തിന്റെ പൊരുൾ തികച്ചും വ്യക്തമായി. അപരിചിതർക്കുണ്ടാകാവുന്ന ഭയാശങ്കകൾ ദൂരീകരിക്കുവാനും ചതിവു് തങ്ങൾക്കില്ലെന്നു കാണിക്കുവാനുംവേണ്ടി ആരംഭിച്ച ഈ സമ്പ്രദായം ഇന്നൊരു ആചാരമായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ടു്.

ഞങ്ങൾ അപ്പം തിന്നുകഴിഞ്ഞപ്പോൾ 'തെജു' എന്നറിയപ്പെടുന്ന മറ്റൊരു പാനീയം കൊണ്ടുവന്നു. തേനിൽനിന്നെടുക്കുന്ന വീര്യം കൂടിയ ഒരിനം പാനീയമാണിതു്. ഗ്രാമം മുഴുവൻ നടന്നു കണ്ടു് അവരോടു വിടവാങ്ങി ഒരിക്കൽക്കൂടി ആ കുടിലുകളേയും അവയുടെ നടുവിലുയർന്നുനില്ക്കുന്ന പള്ളിയേയും നോക്കിയിട്ടു ഞങ്ങൾ പട്ടണത്തിലേക്കു തിരിച്ചു.

തെക്കും മദ്ധ്യ എത്യോപ്യയിലുമുള്ള കുടിലുകൾക്ക് 'ടുക്കുൾ' എന്നു പറയും. കൂണുകൾപോലെയിരിക്കും വൃത്താകൃതിയിലുള്ള ഇത്തരം കുടിലുകൾ. ഭിത്തിക്ക് ഉയരം തീരെ കുറവാണ്. വൃത്തത്തിലുള്ള മേൽക്കൂരയുടെ കൂമ്പാരം വളരെ പ്പൊക്കത്തിലായിരിക്കും. മേൽക്കൂരയുടെ ഒത്ത നടുക്ക് ഒരു താഴികക്കുമ്പു കാണാം. മഴ കൂടുതലുള്ള തെക്കൻപ്രദേശങ്ങളിലും, മദ്ധ്യപ്രദേശങ്ങളിലും മരക്കൊമ്പുകളും പശിമയുള്ള ചെളിയുമാണ് 'ടുക്കുൾ'നിർമ്മാണത്തിനുപയോഗിക്കുന്നത്. ആദ്യം മരക്കൊമ്പുകൾ അട്ടപ്പിച്ചുവച്ചു ഭിത്തിക്കു ചട്ടക്കൂടുണ്ടാക്കുന്നു. കളിമണ്ണു കൊണ്ടതു മൂടി പുല്ലുകൊണ്ടു മേഞ്ഞ മേൽക്കൂര നിർമ്മിക്കുന്നു. അകത്തു മുറികളൊന്നും പ്രത്യേകം തിരിച്ചുകാണുകയില്ല. ഇരിപ്പും കിടപ്പും വയ്പും എല്ലാം ആ മുറിയിൽത്തന്നെ. 'ഇഞ്ചേറാ'പാചകം മിക്കവാറും വീട്ടിനു പുറത്താണ്. അതിനുവേണ്ടി ചെറിയ ഒരു കുടിൽ വീടിനോടനുബന്ധിച്ചു നിർമ്മിച്ചിരിക്കും.

എത്യോപ്യരുടെ നിത്യാഹാരം 'ഇഞ്ചേറാ' അപ്പമാണ്. 'തെഫ്' എന്ന വളരെ ചെറിയ ഒരുതരം ധാന്യംകൊണ്ടാണ് ഇഞ്ചേറ ഉണ്ടാക്കുന്നത്. അവരുടെ പ്രധാനകൃഷിയും ഈ ധാന്യംതന്നെ. നമ്മുടെ നാട്ടിലെപ്പോലെതന്നെ കലപ്പ ഉപയോഗിച്ചാണ് നിലം ഉഴുന്നത്. ആഫ്രിക്കയിലെ ആദിവാസികളായ നീഗ്രോകൾക്കു കലപ്പയുടെ ഉപയോഗം വശമായിരുന്നില്ല. കലപ്പ പണ്ടുതൊട്ടേ ഉപയോഗിക്കുന്ന അമാരാകളും ടിഗ്രേകളും അറേബ്യയിൽനിന്നും വന്നവരാണെന്നുള്ളതിനു മറ്റൊരു തെളിവാണിത്. കൃഷിയോഗ്യമായ ഭൂമി ധാരാളം തരിശായിക്കിടക്കുന്നു. ഒരുതവണ കൃഷിയിറക്കിയാൽ രണ്ടോ മൂന്നോ വർഷത്തേക്ക് ആ സ്ഥലത്തു കൃഷിചെ

യ്യേണ്ട ആവശ്യമേയില്ല. അത്ര മികച്ച വിളവാണ് ല ഭിക്കുന്നത്. തന്മൂലം ഭക്ഷണദാരിദ്ര്യം എത്യോപ്യയി ലില്ല. ഗോതമ്പ്, ക്വരക്, ചോളം തുടങ്ങിയ ധാന്യ ങ്ങൾ വളരെ സുലഭമാണ്. നിലക്കടല, എള്ള്, പയറു വർഗ്ഗങ്ങൾ, വെളുത്തുള്ളി, ചുവന്നുള്ളി തുടങ്ങിയവയെ ല്ലാം ധാരാളമായി മിക്ക സ്ഥലങ്ങളിലും കൃഷിചെയ്യ പ്പെടുന്നു.

അഡീസ് അബാബാസ്സ തെക്കുപടിഞ്ഞാറായി 'ഗ്വറാഗേ' എന്നൊരു സ്ഥലമുണ്ട്. ടിഗ്രേഭാഷയോട് വ ളരെ അടുപ്പമുള്ള ഒരു ഭാഷയാണ് ആ സ്ഥലവാസിക ളുടേത്. അവരുടെ പൂർവ്വികന്മാർ ടിഗ്രേകളായിരുന്നു എന്നു വിശ്വസിക്കപ്പെടുന്നു. അമാരാകളാൽ ചുറ്റപ്പെ ട്ടുകിടക്കുന്ന 'ഗ്വറാഗേ'ക്കാരുടെ ആഹാരരീതി മറ്റുള്ളവ രിൽനിന്നും വ്യത്യസ്തമാണ്. ഒരിനം പൊയ്വാഴ യാണ് അവരുടെ പ്രധാനകൃഷി. നമ്മുടെ മലകളിൽ കാണുന്ന മലവാഴകളെപ്പോലിരിക്കും ഇവ. നാല്പതടി യോളം ഉയരത്തിൽ വളരുന്ന ഇവയുടെ ഇലകൾ ചുവ ട്ടിൽനിന്നു ചുറ്റും പരന്നുകാണാം. ഇതിന്റെ പഴം ഉപയോഗശൂന്യമാണ്. കല്ലുപോലെ കട്ടിയുള്ള അരി കൾകൊണ്ട് അതു നിറഞ്ഞിരിക്കും. പൊയ്വാഴയുടെ മാണവും പിണ്ടിയും ഇലത്തണ്ടും ആണ് 'ഗ്വറാഗേ'ക്കാ രുടെ പ്രധാന ആഹാരം. മാണത്തിൽനിന്നു നുറെടുത്ത് അപ്പവും റൊട്ടിയുമുണ്ടാക്കും. ഇലത്തണ്ടും പൂത്തണ്ടും പുഴുങ്ങിത്തിന്നും. ഈ പൊയ്വാഴയുടെ തറവാട് എ ത്യോപ്യതന്നെ ആണെന്ന് സസ്യശാസ്ത്രവിദഗ്ധന്മാർ വിശ്വസിക്കുന്നു.

അമാരാകളുടേയും ടിഗ്രേകളുടേയും പ്രധാന ആഹാ രം 'തെഫ്'ധാന്യമാണ്. ഇതിൽ ജീവകങ്ങളും ലവ

ണാംശങ്ങളും ധാരാളമുണ്ട്. സ്ത്രീകളുടെ ജോലി ലഘൂകരിക്കാൻ അവരുടെ ഭക്ഷണരീതി സഹായിക്കുന്നു. ആഴ്ചയിലൊരിക്കൽ ആവശ്യാനുസരണം പത്തോ പതിനഞ്ചോ 'ഇഞ്ചേറാ' ഉണ്ടാക്കിവച്ചാൽ മതിയാകും. കൂടെ ഒരു കറിയും. എരിവു് വളരെ ഇഷ്ടപ്പെടുന്നവരാണവർ. അവരുടെ കറിക്കു് നമ്മുടെ 'ആന്ധ്രാപിക്കിളി'നേക്കാൾ എരിവു് കൂടിയിരിക്കും. മിക്കവാറും ഏതു സമയത്തും അവർ ഇഞ്ചേറ ഭക്ഷിക്കുന്നു. സാധാരണദിവസങ്ങളിലും നോമ്പുദിനങ്ങളിലും വിരുന്നുസൽക്കാരത്തിലും എല്ലാം ഏകഭക്ഷണം ഇഞ്ചേറാതന്നെ. കോഴിയും മുട്ടയും, സുലഭമായും കുറഞ്ഞവിലയ്ക്കും എവിടേയും ലഭിക്കുന്നു. കോഴിക്കറി സാധാരണയാണു്. കറിയില്ലെങ്കിൽ പച്ചമുളകുകൊണ്ടുമാത്രം തൃപ്തിപ്പെട്ടും. കട്ടകും മുളകും പൊടിച്ചു നെയ്യിൽ ചാലിച്ചുണ്ടാക്കുന്ന ഒരിനം 'സമ്മന്തി' ഉണ്ടു് ഇവർക്കു്. ഒന്നൊന്നര രുചിക്കുകയേ വേണ്ടൂ. അതിന്റെ വീര്യം കുടൽവരെ തുളച്ചിറങ്ങും—

ഇഞ്ചേറ തണുത്തുപോകാതെ സൂക്ഷിക്കുന്ന ഇഞ്ചേറാക്കുട്ടകൾ ഒരിനം പുല്ലുകൊണ്ടാണു് നിർമ്മിക്കപ്പെടുന്നതു്. വളരെ മനോഹരമാംവിധം അലങ്കാരപ്പണികൾ ഇവയിൽ ചെയ്തിരിക്കും. ഓരോ വീടിന്റേയും പ്രധാനവാതിലിനടുത്തുതന്നെ വീട്ടുടമസ്ഥന്റെ പ്രതാപവും സമ്പത്തും പ്രഖ്യാപിച്ചുകൊണ്ടു് ഇവ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു.

സർവ്വസാധാരണമായി അവരുപയോഗിക്കുന്ന പാനീയമാണു് 'തല്ലാ' അഥവാ 'സുവാ'. കലക്കവെള്ളം പോലെയിരിക്കും ഇതു കണ്ടാൽ. ബാർലി, ഗോതമ്പു് തുടങ്ങിയ ധാന്യങ്ങൾ പൊടിച്ചു വറുത്തു്, വെള്ളത്തിലിട്ടരിച്ചു്, പുളിപ്പിച്ചെടുക്കുന്ന ഒരു ലഘുമദ്യമാണിതു്.

ഒരിനം മരത്തിന്റെ ഇലകൾ ഉപയോഗിച്ചാണ് ഇതു പുളിപ്പിക്കുന്നതു്. ആഹാരസമയത്തു വെള്ളം കുടിക്കാറില്ല. തെല്ലാതന്നെ വേണമെന്നു നിർബ്ബന്ധമാണു്. അതു തീർന്നുപോയാൽ തെല്ലാ വച്ചിരുന്ന പാത്രം കഴുകിയ വെള്ളം കുടിച്ചു തൃപ്തിപ്പെട്ടും. ഈ മദ്യം നിർമ്മിക്കുന്നതു സ്ത്രീകളാണു്. നല്ലതുപോലെ തെല്ലാ ഉണ്ടാക്കുവാൻ കഴിയുന്നതു് വധുവിന്റെ അഭിലഷണീയഗുണങ്ങളിൽ ഒന്നായി കണക്കാക്കപ്പെടുന്നു. ഓരോ കുടുംബിനിയും മാസത്തിലൊരിക്കൽ തെല്ലാ ഉണ്ടാക്കി സൂക്ഷിക്കുന്നു. തേനിൽനിന്നെടുക്കുന്ന 'തെജു' എന്ന പാനീയം വിരുന്നുകൾക്കു മാത്രമേ സാധാരണ ഉപയോഗിക്കാറുള്ളു. വീര്യം കൂടിയ ഒരു മദ്യമാണിതു്.

എല്ലാ എത്യോപ്യക്കാർക്കും ഒരുപോലെ പ്രിയംകരമായ ഒരു വിശിഷ്ടഭോജ്യമാണു് പച്ചമാംസം. 'ബൈൻസ് കാറിൽ' സഞ്ചരിക്കുന്ന പട്ടണത്തിലെ പണക്കാരായ പച്ചപ്പരിഷ്കാരികൾക്കുപോലും. രാജകൊട്ടാരങ്ങളിലെ സൽക്കാരങ്ങളിലും ഗവർണരുടെ വിരുന്നിലും വിവാഹസദ്യയിലും ഒഴിച്ചുകൂടാനാവാത്ത ഒരു വിഭവമാണിതു്. വിശിഷ്ടവിഭവമെന്നനിലയിൽ വിരുന്നിന്റെ അവസാനഘട്ടത്തിൽ ഇളപ്പമുള്ള ഇറച്ചിത്തുണ്ടുകൾ (മാട്ടമാംസം) തോളിലേന്തി വിളമ്പുകാരൻ വന്നു് അതിഥികളുടെ ആവശ്യാനുസരണം ചെറിയ കഷണങ്ങളായി മുറിച്ചു വിളമ്പുന്നു. അതു് മുളകുപൊടിയിൽ മുക്കി ആർത്തിയോടെ ഭക്ഷിക്കുന്നു. അഭ്യസ്തവിദ്യനായ ഒരു എത്യോപ്യന്റെ കല്യാണവിരുന്നിൽവച്ചു് ചിലരൊക്കെ രണ്ടുകിലോയോളം പച്ചയിറച്ചി നാട്ടുമദ്യത്തിന്റെ സഹായത്തോടെ അകത്താക്കുന്നതു് ഞാൻ അത്ഭുതപൂർവ്വം നോക്കിയിരുന്നുപോയി.

പച്ചമാംസം ഭക്ഷിക്കുന്നതുകൊണ്ട് നാടവിരയുടെ ശല്യം പലക്കുമുണ്ട്. പതിനെട്ടും, പത്തൊൻപതും നൂറ്റാണ്ടുകളിൽ എത്യോപ്യ സന്ദർശിച്ച ചില ഭിഷഗ്വരന്മാർ ഇക്കാര്യം എടുത്തുപറഞ്ഞിട്ടുമുണ്ട്. എന്നാൽ പുരാതന കാലംമുതൽതന്നെ അതിനൊരു പ്രതിവിധിയും അവക്കുണ്ടത്രേ. 'കോസോ' എന്ന മരത്തിന്റെ പൂവുകൊണ്ട് ഒരു കഷായം തയാറാക്കി വഷ്ത്തിലൊരിക്കലെങ്കിലും ആബാലവൃദ്ധം ആളുകളും സേവിക്കുന്നു. വളരെ വീര്യമുള്ള ഈ വിരേചനൗഷധം അടിക്കടി ഉപയോഗിക്കുന്നതുകൊണ്ട് പലയിനം ഉദരരോഗങ്ങളും ചിലപ്പോൾ മരണംതന്നെയും ഉണ്ടാകാറുണ്ട്. കാപ്പി അവക്കിഷ്ടപ്പെട്ട പാനീയമാണ്. അതിഥികളുടെ സാന്നിദ്ധ്യത്തിൽത്തന്നെ കാപ്പിക്കുരു വറുത്തു പൊടിച്ച് കാപ്പി ഉണ്ടാക്കുന്നു. ഏതോ ഒരു ചടങ്ങ് അനുഷ്ഠിക്കുന്ന മട്ടിലാണ് ഈ വറുക്കലും പൊടിക്കലുമെല്ലാം. വാദ്യമേളങ്ങളും നൃത്തവും എത്യോപ്യക്കാരുടെ നിത്യജീവിതത്തിന്റെ അടത്തിമാറാറാനാവാത്ത കണ്ണികളാണ്. വളരെ പ്രായംചെന്ന സ്ത്രീപുരുഷന്മാർപോലും യാതൊരു ക്ലേസവുംകൂടാതെ നൃത്തമാടുന്നതു കണ്ടാൽ നമുക്ക് അത്ഭുതം തോന്നും. വൃത്താകൃതിയിൽ വരിയായിനിന്ന് ഒരാൾക്കു പുറകേ ഒരാളായി തോളുംകുലുക്കി അടിവച്ച് മുന്നോട്ടു നീങ്ങുന്ന ഇത്തരം സമൂഹനൃത്തങ്ങൾ ലളിതങ്ങളാണ്. തമ്പേറിന്റെ അകമ്പടിയോടെ വളരെ ചെറിയ പല്ലവികളും പാടി പട്ടണത്തിൽപ്പോലും രാത്രിയുടെ നിശ്ശബ്ദയാമങ്ങളിൽ ഇത്തരം നൃത്തങ്ങൾ സാധാരണമാണ്. വിവാഹം, ജനനം, മാമോദീസാ, ചരമം, പെരുനാളുകൾ ഇവയോടെല്ലാം അനുബന്ധിച്ച് പലതരം നൃത്തങ്ങൾ നടത്തപ്പെടുന്നു. ചിലപ്പോൾ രണ്ടുപേർ മാത്രം

പ്രത്യേകം തിരിഞ്ഞുനിന്നു നൃത്തംവയ്ക്കും. മറ്റുള്ളവർ കൈകൊട്ടിത്താളമടിക്കും. അവരുടെ പ്രത്യേകമായ ചില സംഗീതോപകരണങ്ങൾ നൃത്തപരിപാടികൾക്കു് കൊഴുപ്പുകൂട്ടുന്നു. എത്യോപ്യൻസംഗീതത്തിനു് അറേബ്യയോടു ബന്ധമുണ്ടെങ്കിൽ നൃത്തത്തിനു് കലാസ്നേഹികളായ നീഗ്രോകളോടാണു് കടപ്പാടുള്ളതു്. എത്യോപ്യൻകലകളെപ്പറ്റിയും സാഹിത്യത്തെപ്പറ്റിയും മറ്റൊരദ്ധ്യായത്തിൽ പ്രത്യേകം വിവരിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

അബിസീനിയാക്കാരുടെ ജീവിതരീതിയും ആചാരമര്യാദകളും ഒരുകാര്യം വിളിച്ചറിയിക്കുന്നു. ആഹ്ലാദപ്രകടനത്തിലോ ജീവിതാസ്വാദനത്തിലോ അവർ യാതൊരു സംയമവും പാലിക്കുന്നില്ല. ആവോളമാനന്ദിക്കുക; വികാരങ്ങൾ അകത്തു് കെട്ടിനിറുത്താതിരിക്കുക. ശ്ലാഘനീയമായ ഒരു പ്രവണതയാണിതു്.

4. ജീവിതചക്രം തിരിയുന്നു

ജീവിതചക്രം തിരിയുന്നു. ജനനം, വിവാഹം, മരണം—അതിന്റെ സുപ്രധാനഘട്ടങ്ങളാണിവ. ജീവിതത്തിന്റെ വഴിത്തിരിവുകളുമാണു്. ഓരോ ഇനം മനുഷ്യവിഭാഗവും ഈ വഴിത്തിരിവുകളെ നേരിടുന്നതു് ഓരോ വിധത്തിലാണു്. സാമൂഹ്യാചാരങ്ങൾ, മതവിശ്വാസങ്ങൾ, വഴ്ക്കോൽപത്തി—ഇവയൊക്കെ ഈ വഴിത്തിരുവുകളെ രൂപപ്പെടുത്തുന്ന ഘടകങ്ങളാണല്ലോ. എത്യോപ്യക്കാരുടെ ജീവിതചക്രം പരിശോധിച്ചാൽ യഹൂദമതം, ക്രിസ്തുമതം, മതോൽപത്തിക്കുമുമ്പു് മനുഷ്യൻ വച്ചുപുലർത്തിയിരുന്ന പ്രാകൃതവിശ്വാസങ്ങൾ തുട

ങ്ങിയവയെല്ലാം വേർതിരിച്ചെടുക്കാനാവാത്തവിധം കെട്ടപിണഞ്ഞുകിടക്കുന്നതായിക്കാണാം.

ഭൂതപ്രേതാദികളേയും, അദൃശ്യശക്തികളേയുംപറ്റിയുള്ള ഭയം എല്ലാ മതക്കാരിലും, സംഘടിതമതമില്ലാത്ത പ്രാകൃതരിലും, ഒന്നുപോലെ കുടികൊള്ളുന്നു. ഗർഭിണികൾ, തലയണസ്സൂടിയിൽ ഒരു കഷണം ഇരുമ്പു സൂക്ഷിക്കുന്നു. പിശാചുക്കളെ അകറ്റിനിത്താനുള്ള വിദ്യയാണിതു്. ആൺകുട്ടി ജനിക്കുമ്പോൾ അഞ്ചുതവണയും പെൺകുട്ടി ജനിക്കുമ്പോൾ മൂന്നുതവണയും സ്ത്രീകൾ കുരവയിടുന്നു. പുക്കിൾക്കൊടിയിലെ രക്തമെടുത്തു ശിശുക്കളുടെ മോണയിൽ തേക്കുന്നു. കുഞ്ഞിനു് ആദ്യം കൊടുക്കുന്നതു വെണ്ണയാണു്. ചിലടങ്ങളിൽ ആൺകുട്ടി ജനിക്കുമ്പോൾ വെടിപൊട്ടിക്കുകയോ, വാതിലിനു നേരെ വാൾ ചുഴറ്റുകയോ ചെയ്യുന്നു. പിശാചിനെ വിരട്ടിയോടിക്കുവാനാണിതു്. അഞ്ചാംദിവസം ഒരാടിനെ വെട്ടി രക്തംചൊരിഞ്ഞു് പിശാചുക്കളെ പ്രീതിപ്പെടുത്തുകയും വിരുന്നു നടത്തുകയും ചെയ്യുന്നു. പ്രസവിച്ചുകഴിഞ്ഞു് നാല്പതുദിവസംവരെ സ്ത്രീ അശുദ്ധയായിക്കരുതപ്പെടുന്നു. പതിനഞ്ചാംദിവസം മറെറാരു സ്ത്രീയുടെ അകമ്പടിയോടെ കൈയിൽ കത്തിയോ, വാളോ പിടിച്ചുകൊണ്ടു് വീടിനു വെളിയിൽ ഇറങ്ങുന്നു. ദേവാലയത്തിൽനിന്നും കൊണ്ടുവരുന്ന തീർത്ഥജലം തളിച്ചു് വീടും പരിസരവും അപ്പോൾ ശുദ്ധീകരിക്കുന്നു. ഇവയിൽ ചിലതെല്ലാം അല്പം സ്വല്പം വ്യത്യാസങ്ങളോടെ നമ്മുടെ നാട്ടിലും ആചരിക്കപ്പെടുന്നുണ്ടല്ലോ.

അഗ്രചർമ്മപരിച്ഛേദനകർമ്മം എത്യോപ്യയിലെ എല്ലാ വർഗ്ഗക്കാരും നിർബ്ബന്ധമായും ആചരിക്കുന്നു. ക്രിസ്ത്യാനികൾ ഏഴാംദിവസംതന്നെ ആൺകുട്ടികൾക്കു

പരിച്ഛേദനകർമ്മം കഴിക്കും. (യഹൂദന്മാരെപ്പോലെ.) പെൺകുട്ടികൾക്കും ഒരിനം പരിച്ഛേദനം നടത്തുന്നുണ്ട്. ഛേദിച്ചുമാറ്റുന്ന ചർമ്മഭാഗം കൂപ്പിയിലടച്ച് ഭദ്രമായി സൂക്ഷിക്കുന്ന ചിലർ. ഈ ചർമ്മഭാഗം പെൺകുട്ടികളുടെ വിവാഹവേളയിൽ അവർക്ക് സമ്മാനിക്കുക അവരുടെ ആചാരമാണിന്നും. പെൺകുട്ടികളുടെ പരിച്ഛേദന ആൺകുട്ടികളുടേതുപോലെതന്നെ ആഫ്രിക്കയിലെ മിക്ക നീഗ്രോവർഗ്ഗക്കാരും പരിപാലിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും, അതിന്റെ ഉത്ഭവവും ഉദ്ദേശവും വ്യക്തമാകുന്നില്ല. ക്രൈസ്തവർ ആൺകുട്ടികളെ നാല്പതാംദിവസവും, പെൺകുട്ടികളെ എണ്പതാംദിവസവും മാമോദീസാ മുക്കുന്നു. കുഞ്ഞുങ്ങളുടെ മുടിവെട്ടുമ്പോൾ ഉച്ചിക്കുടുമ വയ്ക്കുക സാധാരണമാണ്. അർത്ഥവത്തായ പേരുകളാണ് സാധാരണ കുട്ടികൾക്ക് നല്കുക. ശിശുമരണം സംഭവിച്ച ദമ്പതികൾക്കു പിന്നീടൊരു കുട്ടി ജനിക്കുമ്പോൾ ആ കുട്ടിക്ക് 'കാസ്സാ' (നഷ്ടപരിഹാരം) എന്നു പേരിടും. 'മെബ്രാത്തു' (പ്രകാശം), 'ടെസ്സ്ഫായ്' (എന്റെ പ്രതീക്ഷ), 'ടെസ്റ്റാ' (സുഖം), 'ഹാഗോസ്' (ആനന്ദം) തുടങ്ങിയ പേരുകൾ എല്ലാ മതസ്ഥർക്കും സാധാരണയാണ്. 'ഗ്രബ്രിയീശസ്സ്' (യേശുദാസൻ), 'അമിത്തേ മറിയം' (മറിയാമിന്റെ ദാസി), 'ഹാബ്തി മിഖായേൽ' (മിഖായേലിന്റെ ദാനം), 'ഹെയിലിസ്സെലാസ്സി' (ത്രിത്വത്തിന്റെ മഹത്വം) തുടങ്ങിയവ ക്രിസ്തീയനാമങ്ങളാണ്. കുട്ടികളുടെ മേലണ്ണാക്കിലെ ചെറുനാക്ക് (Uvula) ഖണ്ഡിച്ചുകളയും. നയനരോഗങ്ങൾ വന്നാൽ പുരികം കത്തികൊണ്ടു വരഞ്ഞ് രക്തം ചോർത്തിക്കളയുന്നു. മിക്ക എത്യോപ്യക്കാർക്കും, പ്രത്യേകിച്ചും വടക്കർക്ക് ഇതുകൊണ്ടുണ്ടായ വടിവുകൾ കാണാം. മുഖത്തിന്റെ ചില

ഭാഗങ്ങൾ പൊള്ളിക്കുന്നു. ഇതും ചില രോഗങ്ങളുടെ ശമനത്തിനുവേണ്ടിയാണു്.

മൂന്നുതരത്തിലുള്ള വിവാഹം എത്യോപ്യയിൽ നടപ്പുണ്ടു്. സൗകര്യംപോലെ ഏതുതരം വേണമെങ്കിലും ആകാം. നിയമസാധുതപ്രമുള്ളവയാണു് എല്ലാം. സ്ത്രീയും പുരുഷനും പരസ്പരം ഉണ്ടാക്കുന്ന ഒരു കരാറിൻപ്രകാരം നിശ്ചിതകാലത്തേക്കു് ഒരുമിച്ചു താമസിക്കുന്നു. അതാണു് ആദ്യത്തെ ഇനം വിവാഹം. സ്ത്രീക്കു് ഒരു ക്ലിപ്തുക അതിനുവേണ്ടി കൊടുക്കണം. കരാറിന്റെ കാലയളവു കഴിയുമ്പോൾ ഇരുകൂട്ടരുടേയും സമ്മതത്തോടെ അതു പുതുക്കുകയോ റദ്ദാക്കുകയോ ചെയ്യാവുന്നതാണു്. ഇത്തരം വിവാഹംമൂലം പുരുഷന്റെ യാതൊരു സ്വത്തിനും സ്ത്രീക്കു് അവകാശം ലഭിക്കുന്നില്ല. കുട്ടികളുണ്ടായാൽ അവക്കു പിതൃസ്വത്തിനു് അവകാശമുണ്ടുതാനും. വിദേശികൾ പലരും ഇത്തരം താൽക്കാലികവിവാഹത്തിൽ ഏർപ്പെട്ടാറുണ്ടു്. വടക്കൻ എത്യോപ്യയിലെ അസ്മാരാ പട്ടണത്തിൽ രണ്ടായിരത്തോളം അമേരിക്കൻപട്ടാളക്കാർ താവളമടിക്കുന്ന ഒരു സങ്കേതമുണ്ടു്. അവർ ഈ 'താൽക്കാലികവിവാഹം' ഒരനുഗ്രഹമായി കരുതുന്നു. പിരിഞ്ഞുപോകുമ്പോൾ എന്തെങ്കിലും ഒരു തുക സംഭാവന നല്കി തങ്ങളുടെ താൽക്കാലികഭാര്യമാരോടും കുട്ടികളോടും അവർ വിടവാങ്ങുന്നു. കൂടിയാൽ രണ്ടോ മൂന്നോ വർഷമായിരിക്കും അവരിവിടെ താമസിക്കുന്നതു്. തന്മൂലം പിതാവിന്റെ സ്മരണപോലുമില്ലാതെ വളർന്നുവരുന്ന ഒരു 'സങ്കരതലമുറ' വർദ്ധിച്ചുവരുന്നുണ്ടു്. സ്ത്രീകളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഇതത്ര വലിയ പ്രശ്നമല്ല. വേശ്യാവൃത്തിക്കു് ഏതാണ്ടൊരന്തസ്സുതന്നെ നേടിയെടു

ത്തിട്ടുള്ള സമുദായത്തിൽ അവരുടെ ജീവിതം സുരക്ഷിതമാണു്.

ഒരുതരം രജിസ്റ്റർവിവാഹമാണു് രണ്ടാമത്തെ ഇനം. വധൂവരന്മാരുടെ പിതാക്കന്മാർ തമ്മിൽ നടത്തുന്ന ഒരു കരാർമൂലം ഇത്തരം വിവാഹം സ്ഥിരീകരിക്കപ്പെടുന്നു. പുരുഷന്റേയും സ്ത്രീയുടേയും ബാല്യകാലത്തുതന്നെ അവരുടെ മാതാപിതാക്കന്മാർ വിവാഹം ഉറപ്പിച്ചുവയ്ക്കും. പ്രായമാകുന്നതോടെ ആഘോഷസമനപിതം അവരെ വിവാഹിതരാക്കിത്തീർക്കുന്നു. വിവാഹത്തിനു ശേഷം വധു വരന്റെ വീട്ടിലേക്കു പോകുന്നു. ഇത്തരം വിവാഹങ്ങൾ പള്ളിയിൽവച്ചല്ല നടത്തുന്നതു്. ചിലർ ദാമ്പത്യബന്ധത്തിൽ ഏർപ്പെട്ടു് അനേകവർഷം ഒന്നിച്ചു താമസിച്ചു് തങ്ങളുടെ ബന്ധം സുദൃഢമാണെന്നു തെളിയുമ്പോൾ പള്ളിയിൽവച്ചു് ഒരു ശുദ്ധികർമ്മം നടത്തുകപതിവുണ്ടു്.

പുരോഹിതന്റെ സാന്നിദ്ധ്യത്തിൽ ദേവാലയത്തിൽവച്ചു നടത്തുന്ന വിവാഹമാണു് ഏറ്റവും മെച്ചവും കെട്ടുറപ്പുള്ളതും. പട്ടക്കാരുടെ വിവാഹം പള്ളിയിൽവച്ചുതന്നെ വേണമെന്നതു നിർബ്ബന്ധമാണു്. അതു് അഴിക്കപ്പെടാനാവാത്തതാണെന്നാണു വിശ്വാസം. രാജകുടുംബങ്ങളിലെ വിവാഹങ്ങളെല്ലാം പള്ളിയിൽവച്ചുതന്നെ നടത്തപ്പെട്ടും.

രജിസ്റ്റർവിവാഹമായാലും ദേവാലയത്തിൽവച്ചുള്ള വിവാഹമായാലും വളരെ ആഡംബരപൂർവ്വം വിവാഹവിരുന്നു നടത്തുക എന്നതു് എല്ലാവരും അത്യാവശ്യമായിത്തന്നെ കരുതുന്നു. സാധാരണ വരന്റെ പിതാവാണു് വധുവിനെത്തേടി പോവുക. വിശദാംശങ്ങളിൽ വിവാഹച്ചടങ്ങുകൾ, വിവിധവംശക്കാരുടെയിടയിൽ

വ്യത്യസ്തങ്ങളായി കാണപ്പെടുന്നു. ചില ഗോത്രക്കാരുടെയിടയിൽ, വരൻ വിവാഹത്തിനു വന്നുചേരുമ്പോൾ, വധുവിന്റെ തോഴിമാർ ഭർത്സനങ്ങൾ നിറഞ്ഞ ഗാനങ്ങൾ ആലപിക്കും. വധുവിനെ വസ്ത്രങ്ങൾകൊണ്ടു മറച്ചു് വരന്റെ സമീപം ഇരുത്തും. കത്തിച്ച മെഴുകുതിരികളുമായി മൂന്നുപേർ അവരുടെ പിൻപിൽ സ്ഥലംപിടിക്കും. തുടന്നു് പുരോഹിതന്റെ ഒരു ചെറിയ പ്രാർത്ഥന. അതോടെ വിവാഹകർമ്മം അവസാനിക്കുന്നു. എറിട്രിയായിൽ ഒരു മുസ്ലീംഗോത്രത്തിൽ ഏറ്റവും വിചിത്രമായ ഒരു ആചാരം നിലവിലുണ്ടു്. വിവാഹദിവസം വധു ബോധരഹിതയായി നിലംപതിക്കുന്നതുവരെ നൃത്തം ചെയ്യണമത്രേ.

വിവാഹം ഉറപ്പിക്കുമ്പോൾ വരന്റെ പിതാവു് വധുവിന്റെ മാതാവിനും വധുവിനും സമ്മാനങ്ങൾ നല്കുന്ന പതിവു് ചിലടങ്ങളിലുണ്ടു്. സ്ത്രീധനസമ്പ്രദായം മിക്കവരുടെ ഇടയിലും നടപ്പിലിരിക്കുന്നു. കന്നുകാലികളും പണവും ആഭരണങ്ങളും വരനു വധുവിന്റെ പിതാവു് സ്ത്രീധനമായി നല്കുന്നു. രണ്ടുമാസം മുമ്പുതന്നെ വധുവിനെ വിവാഹത്തിനു് ഒരുക്കിത്തുടങ്ങും. വളരെ പഥ്യമായി പ്രത്യേകതരം ആഹാരം നല്കുന്നു. മുറുക്കു് വിരേചനൗഷധം കൊടുത്തു് ഉദരശുദ്ധി ചെയ്യുന്നു. വിവാഹദിവസം സുഗന്ധതൈലം പൂശി ശരീരം വെടിപ്പാക്കുന്നു. വെണ്ണയിട്ട മയംവരുത്തി മുടി ചീകിയൊതുക്കുന്നു. കൈവെള്ളയും കാൽവെള്ളയും ഒരിനം ചായം തേച്ചു കുറുപ്പിക്കുന്നു. വിവാഹം മോടിപിടിപ്പിക്കേണ്ടതു് കരക്കാരുടെ മൊത്തം ചുമതലയാണു്. ഗൃഹാങ്കണത്തിൽ പന്തലിട്ടു് മനോഹരമായി അലങ്കരിക്കുന്നു. പച്ചിലകൊണ്ടായിരിക്കും അലങ്കരിക്കുക. നിലത്തെല്ലാം ഒരിനം പച്ച

പ്പല്ലു് വിരിക്കും. ശുഭപ്രതീക്ഷയുടെ പ്രതീകമാണിതു്. ദേശീയമദ്യങ്ങൾ വലിയ കലങ്ങളിൽ നിറച്ചു് പന്തലിന്റെ നടുക്കുതന്നെ പ്രതിഷ്ഠിക്കുന്നു. വിവാഹദിവസം വരെ കുടിയും നൃത്തവും നിർവിഘ്നം നടക്കുന്നു. വിവാഹോത്സവത്തിൽ പങ്കെടുക്കാനെത്തുന്ന അതിഥികൾ രാത്രി മുഴുവൻ നിദ്രവെടിഞ്ഞു് ആട്ടവും പാട്ടും കുടിയുമായി കഴിയുന്നു. 'ഇഞ്ചോറാ'യും മദ്യവും ആവോളം അകത്താക്കി ഈരടികൾ ഉരുവിട്ടുകൊണ്ടു് ചെണ്ടമേളത്തിന്റേയും ഉപകരണസംഗീതത്തിന്റേയും അകമ്പടിയോടെ ആണും പെണ്ണും ഇടകലർന്നു് സമൂഹനൃത്തം തകർക്കുന്നു. അതിഥികൾ വെറുംകൈയോടെ ഒരിക്കലും വിവാഹവീട്ടിൽ ചെല്ലുകയില്ല. എട്ടും പത്തും ഇഞ്ചോറാ അപ്പങ്ങളുമായിട്ടായിരിക്കും സ്ത്രീകൾ എത്തിച്ചേരുക.

ഗ്രാമപ്രദേശങ്ങളിൽ കന്യകാത്വത്തിനു വലിയ പ്രാധാന്യമാണു കല്പിച്ചിട്ടുള്ളതു്. നവവധുവിന്റെ കന്യകാത്വത്തിനു നേരത്തേ വൈകല്യമൊന്നും സംഭവിച്ചിട്ടില്ലെന്നു തെളിഞ്ഞാൽ വധൂമാതാവിനു് ഒരാടിനെ ചില ഗോത്രക്കാർ സമ്മാനമായി നല്കുന്നു. മറിച്ചാണു് സ്ഥിതിയെങ്കിൽ വധുവിനെ കുറ്റുകുറ്റായമണിയിച്ചു പരിഹസിച്ചു് കഴുതപ്പുറത്തു കയറ്റി തിരിച്ചയയ്ക്കും. നഗരങ്ങളിൽ ഇതാരും അത്ര ഗൗരവമായി കണക്കാക്കാറില്ല. ആധുനികപരിഷ്കാരം കടന്നുവന്നതോടുകൂടി കന്യകാത്വം അവിടങ്ങളിൽ ഒരു പഴങ്കഥയായിത്തീർന്നതു തന്നെ കാരണം.

വിവാഹമോചനം നിഷ്പ്രയാസം സാധിക്കും. പ്രത്യേകിച്ചും രജിസ്റ്റർവിവാഹം. പാരമ്പര്യമായുള്ള നിയമങ്ങൾ വിവാഹമോചനത്തിനു് അനുകൂലമാണു്. ബഹുഭാര്യാത്വം നിരോധിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. എങ്കിലും

രണ്ടും മൂന്നും വിവാഹം കഴിച്ചവരാണ് മിക്ക പുരുഷന്മാരും. ഇത്ര കെട്ടുറപ്പില്ലാത്ത ദാമ്പത്യജീവിതം മറ്റെവിടെയെങ്കിലുമുണ്ടോ എന്നു സംശയിക്കുന്നു. പള്ളിയിൽവച്ചുള്ള വിവാഹം അത്ര സാധാരണമല്ലാത്തതിന്റെ കാരണവും ഇതുതന്നെയാണ്. സ്ത്രീപുരുഷന്മാർ തമ്മിലുള്ള സമ്പർക്കം വളരെ അടുത്തതും സദാചാരങ്ങളെ മറികടക്കുന്നവയുമാണ്. കുമാരീകുമാരന്മാർ സ്വതന്ത്രമായിത്തന്നെ പരസ്പരസമ്പർക്കത്തിൽ ഏർപ്പെടുന്നു. എട്ടോ പത്തോ കുട്ടികളോടും ഭാര്യയോടുംകൂടി കഴിയുന്നവർ പോലും പരസ്ത്രീബന്ധം പുലർത്തുന്നതിൽ ഒരു സങ്കോചവും കാണിക്കാറില്ല.

സമുദായത്തിന്റെ അപ്രധാനമല്ലാത്ത ഒരു വിഭാഗമാണ് വേശ്യകൾ. മദിരാലയങ്ങളും അവയോടൊപ്പം മദിരാക്ഷികളും പണ്ടുതൊട്ടേ ഇവിടെ പുഷ്ടിപ്പെട്ടിരുന്നു. പ്രഭുക്കന്മാരും മാടമ്പിമാരും രാജകുടുംബക്കാരും ഉൾക്കൊണ്ട എത്യോപ്യൻസമൂഹത്തിൽ വെപ്പാട്ടി സമ്പ്രദായത്തിനു വളരെ പഴക്കമുണ്ട്. അറബികളും പോർട്ടുഗീസുകാരും മറ്റും പലപ്പോഴായി എത്യോപ്യയിലേക്കു വ്യാപാരത്തിനും സാഹസികയാത്രയ്ക്കുംവേണ്ടി കടന്നുകൂടിയപ്പോൾ വേശ്യാവൃത്തി ഒരു ജീവിതമാർഗ്ഗമായി അംഗീകരിക്കപ്പെട്ടു. ഇരുപതാംനൂറ്റാണ്ടിന്റെ ആരംഭത്തിൽ ഇറ്റലിക്കാരുടെ വരവോടുകൂടി പട്ടണങ്ങളിൽ ലോകത്തിലെ ഏറ്റവും പഴക്കംചെന്ന ഈ തൊഴിൽ അതിന്റെ പാരമ്യത്തിലെത്തി.

വിരലിലെണ്ണാവുന്ന നഗരങ്ങളേ എത്യോപ്യയിലുള്ളൂ. തലസ്ഥാനമായ അഡീസ് അബാബാ പോലും ജനസാന്ദ്രതയിലോ വിസ്തൃതിയിലോ നമ്മുടെ നഗരങ്ങളോടു കിടപിടിക്കുന്നതല്ല. തലസ്ഥാനനഗരികൂടാതെ

അസ്മാരാ, ഡെറിഡാവാ, ഹാരാർ ഇവയൊക്കെ പ്രധാനപ്പെട്ട പട്ടണങ്ങളാണ്. പതിനാലു പ്രവിശ്യകളായി എത്യോപ്യയെ വിഭജിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇവയുടെ തലസ്ഥാനങ്ങൾ നമ്മുടെ നാട്ടിലെ കൊച്ചുപട്ടണങ്ങളെപ്പോലിരിക്കും. ഈ പട്ടണങ്ങളിലെ സാമ്പത്തികസ്ഥിതി നിയന്ത്രിക്കുന്നതിൽ മദ്യശാലകളും വേശ്യാലയങ്ങളും പ്രധാന പങ്കു വഹിക്കുന്നു. മദ്യശാലകൾ ഏറിയകൂറും സ്ത്രീകളുടെ ഉടമസ്ഥതയിലാണ്. വിദേശമദ്യങ്ങൾ വില്ക്കുന്ന ബാറുകൾ പാശ്ചാത്യരീതിയിൽ സംവിധാനംചെയ്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന നാട്ടിൻപുറങ്ങളിൽനിന്നു കാലാകാലങ്ങളിൽ കടന്നുകൂട്ടുന്നവരാണ് ബാറുകളിലെ 'സെയിൽസ് ഗേൾസ്' മിക്കവരും. പട്ടണത്തിലെ സങ്കരതലമുറയിൽപ്പെട്ടവരാണ് ബാക്കിയുള്ളവർ. എല്ലാത്തരം മദ്യങ്ങളും ലഭിക്കുന്ന ഈ ബാറുകളിൽ സാധാരണഗതിയിൽ കുടിയന്മാരുടെ ശല്യം നന്നേ കുറവാണ്. അവരെ നിയന്ത്രിക്കുന്നതിൽ ബാറുടമകളായ സ്ത്രീകളും സേവികകളും പ്രദർശിപ്പിക്കുന്ന പാടവവും തന്ത്രവും വളരെ ഫലവത്താണുതാനും. മൂന്നോ നാലോ സേവികകൾ ഓരോ ബാറിലും ഉണ്ടായിരിക്കും. രാത്രിയിൽ അവരുടെ എണ്ണം അതിൽ കൂടും. തുളച്ചുകയറുന്ന മാദകഗാനങ്ങളുടെ അകമ്പടിയിൽ ഇളംമുവപ്പുകലന്ന വെളിച്ചത്തിൽ പാതിരാവുവരെ പതിവുകാരെ ആനന്ദിപ്പിക്കുന്നു ഈ ബാറുകൾ. അർദ്ധരാത്രിക്കു തുറന്ന് പ്രഭാതം പൊട്ടിവിടരുന്നതിനു മുമ്പ് അടയ്ക്കുന്ന നിശാക്ലബ്ബുകളും പട്ടണങ്ങളിലുണ്ട്. ചില യൂറോപ്യൻയുവതികൾ ഇത്തരം നിശാക്ലബ്ബുകളിൽ നഗ്നനൃത്തമാടുന്നു.

വേശ്യാലയങ്ങൾ പട്ടണത്തിന്റെ ഏതു മൂലയിലും കാണാം. പരസ്യങ്ങളായ രഹസ്യസങ്കേതങ്ങളാണവ.

നേരമിരുട്ടിത്തുടങ്ങുമ്പോൾ തങ്ങളുടെ സങ്കേതം കമനീയമായി അലങ്കരിച്ച് മോടിയിൽ ഉടുത്തൊരുങ്ങി ചുണ്ട ത്തൊരു പുഞ്ചിരിയുമായി അവർ വാതിൽപ്പുൽ കാത്തുനില്പുണ്ടാകും. ചക്രവർത്തിയുടേയും ചക്രവർത്തിനിയുടേയും ചിത്രങ്ങൾ കമനീയമായിത്തുന്നിയ നിറപ്പകിട്ടുള്ള വെൽവെറ്റുകൾ ഭിത്തിയിൽ തൂക്കിയിട്ടിരിക്കും. വിശുദ്ധ കന്യകമറിയാമിന്റെ പടം എഴുതിയുണ്ടാക്കിയ ബൾബിനു പുറകിൽ പ്രതിഷ്ഠിച്ചിരിക്കും. പലതരം മദ്യങ്ങളും അവിടെത്തന്നെ വില്പനയ്ക്കുണ്ടാകും.

സോപ്പും ചീപ്പും മറ്റും വില്പനയ്ക്കു വച്ചിരിക്കുന്ന കടകളാണ് മറ്റൊരിനം വേശ്യാഗൃഹങ്ങൾ. മദ്യവും, മദനോത്സവവും വേണ്ടവർ കടയുടെ അണിയറയിലേക്കു കടക്കുന്നു. പാവങ്ങളുടെ വേശ്യകൾ വളരെ മലീമസമായ അന്തരീക്ഷത്തിൽ, കൊച്ചുകൊച്ചു കൂടിലുകളിൽ കഴിയുന്നവരാണ്. 'അസ്മാറാ' പട്ടണത്തിന്റെ പ്രാന്തപ്രദേശത്ത് ആയിരത്തോളം ഇത്തരം കൂടിലുകളുള്ള ഒരു കോളനിയുണ്ട്. ഒന്നോ രണ്ടോ കുട്ടികൾ മിക്ക വേശ്യകൾക്കും കാണും. സമുദായം അവരെ അപമാനിച്ചു തള്ളാറില്ല. ബാറുടമകളായ സ്ത്രീകൾ നല്ല ധനികകളാണ്. മിക്കവർക്കും കാറും ഉയർന്ന ജീവിതസൗകര്യങ്ങളുമുണ്ട്.

ദാരിദ്ര്യം, കെട്ടുറപ്പില്ലാത്ത വിവാഹം, തകർന്ന കുടുംബജീവിതം, പിതൃവാത്സല്യമില്ലാതെ വളരുന്ന ബാലികാബാലന്മാർ, മദ്യാസക്തി, സ്ത്രീപുരുഷന്മാർ തമ്മിലുള്ള നിയന്ത്രണമില്ലാത്ത സമ്പർക്കം തുടങ്ങി പല ഘടകങ്ങൾ വേശ്യാവൃത്തി തഴച്ചുവളരുവാൻ സഹായിക്കുന്നു. അൻപതു ശതമാനമാളുകൾക്കും ഗുഹ്യരോഗങ്ങൾ ഉണ്ടെന്നു ഭിഷഗ്വരന്മാർ തിട്ടപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

ഒരു പേമാരിപോലെ ഈ രോഗങ്ങൾ പടർന്നുപിടിക്കുന്നു. പതിനെട്ടും പത്തൊൻപതും നൂറ്റാണ്ടുകളിൽ എത്യോപ്യ സന്ദർശിച്ച പഠനംനടത്തിയ പാശ്ചാത്യഭിഷഗ്വരന്മാർ ഗ്രഹ്യരോഗങ്ങളുടെ വിനാശകരമായ പ്രചാരത്തെപ്പറ്റി പരാമർശിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇസ്ലാംരോഗം, പറങ്കിരോഗം എന്നുംമറ്റുമാണ് ഇത്തരം രോഗങ്ങൾ തദ്ദേശവാസികളുടെ ഇടയിൽ അറിയപ്പെട്ടിരുന്നതെന്നും അവരുടെ കുറിപ്പുകളിൽ കാണുന്നു. ഈ ഭീകരരോഗങ്ങൾ എങ്ങനെ ഈ നാട്ടിൽ സംക്രമിച്ചു എന്നാണ് ഈ പേരുകൾ സൂചിപ്പിക്കുന്നത്. അറബികളും പറങ്കികളും എത്യോപ്യയുമായി വളരെ മുമ്പുതലേ ബന്ധംപുലർത്തിയവരാണല്ലോ.

മരണം വിലാപപ്രകടനങ്ങളുടെ കവാടം തുറക്കുന്നു. യഹൂദാചാരങ്ങൾ മരണവിലാപത്തെ ത്രുപപ്പെട്ടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. സ്ത്രീകളും പുരുഷന്മാരും ഒരുപോലെ മാറത്തടിച്ചു നിലവിളിക്കും. മണ്ണിൽക്കിടന്നുരുളും. തലമുടി പിഴുതെറിയും. പരേതന്റെ ഗുണഗണങ്ങളെപ്പറ്റിയും തങ്ങൾക്കു നേരിട്ട തീരാനഷ്ടത്തെപ്പറ്റിയും നീട്ടിപ്പാടി വിലപിക്കും. മരണം നടന്ന വീടിന്റെ മുമ്പിൽ പെട്ടെന്ന് ഒരു പന്തൽ ഉയരും. കരക്കാരും ബന്ധുക്കളും തടിച്ചുകൂട്ടും. യഹൂദന്മാരെപ്പോലെ മരണവിലാപം ഏറെറടുത്തു നടത്തുവാൻ പ്രത്യേകം ആളുകളുണ്ട്. ശവശരീരം കുളിപ്പിച്ച് വെള്ളത്തുണിയിൽ പൊതിഞ്ഞുകെട്ടുന്നു. അതു പിന്നെ ആരേയും കാണിക്കുകയില്ല. സ്ഥിരമായ ഒരു ശവമഞ്ചത്തിൽ ശവം വച്ച് കുറുത്തുണികൊണ്ടു മൂടുന്നു. ശവമഞ്ചം ശ്മശാനത്തിലേക്കു ശവം കൊണ്ടുപോകുവാൻ മാത്രം ഉപയോഗിക്കുന്നു.

ഒരിക്കൽ എന്റെ ഒരു വിദ്യാർത്ഥി മരിച്ചു. വിവ

രമറിഞ്ഞു മരണവീട്ടിൽ ഞാനെത്തി. ശവശരീരം ശീല യിൽ പൊതിഞ്ഞു ശവമഞ്ചത്തിലാക്കി പന്തലിന്റെ നടുവിൽ വച്ചിരുന്നു. ഏതാനും സ്ത്രീകൾ ഇടമുറിയാതെ കരവയിട്ടുകൊണ്ടിരുന്നു. കുറെ പുരുഷന്മാരും സ്ത്രീകളും ഉത്തരീയം അരയിൽ കെട്ടി വിലാപനൃത്തം ആട്ടുന്നുണ്ടാ യിരുന്നു. ചെറുപല്ലവികൾ പാടി തോളുകുലുക്കി അടി വച്ചു് മുന്നോട്ടും പിന്നോട്ടും നീങ്ങി നൃത്തംചെയ്യുകൊ ണ്ടിരുന്ന അവർ ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കു തുണിത്തുമ്പുകൊണ്ടു് കണ്ണീ രൊപ്പാൻ മറന്നിരുന്നില്ല. 'വാടിക്കൊഴിഞ്ഞ പൂവേ!' 'പൂമൊട്ടേ!' 'അയ്യോ! കുഞ്ഞു പൂവേ!' എന്നത്ഥംവരുന്ന ഒരു പാട്ടാണു് നൃത്തസംഘം പാടിക്കൊണ്ടിരുന്നതു്. വേഷഭൂഷാദികളണിഞ്ഞു്, പൊൻകുരിശുകളും മുത്തു ക്കുടകളും പേറി പുരോഹിതന്മാർ എത്തിച്ചേർന്നതോടെ ശവപ്പറമ്പിലേക്കു് യാത്രയാരംഭിച്ചു. വിലാപനൃത്തവും വിലാപഗാനങ്ങളും പുരോഹിതന്മാരുടെ പ്രാർത്ഥനാഗീ തങ്ങളും അഞ്ചുമൈലോളം വരുന്ന ആ വിലാപയാത്ര യിൽ ഇടതടവില്ലാതെ തുടർന്നുകൊണ്ടിരുന്നു. ശ്മശാനം വളരെ വിസ്തൃതമായ ഒരു വെളിമ്പ്രദേശമാണു്. അതിനു ചുറ്റും ആളുകൾ വരിയായിനിന്നു് ഒരു വലയം സൃഷ്ടിച്ചു. മദ്ധ്യത്തിൽ പ്രേതമഞ്ചം ഇറക്കിവച്ചു. പുരോ ഹിതന്മാർ പ്രാർത്ഥനകളും ഗാനങ്ങളുമാലപിച്ചു. ശവ സംസ്കാരത്തിനുശേഷം ആളുകൾ നിശ്ശബ്ദരായി മരണ വീട്ടിലേക്കു മടങ്ങി.

എത്യോപ്യർ ശവക്കല്ലറകൾ കെട്ടുക പതിവില്ല. ഉരുളൻകല്ലുകൾ ചേർത്തുവച്ച കൂനകൾമാത്രം ശവപ്പറ മ്പിൽ അങ്ങുമിങ്ങും പൊങ്ങിനില്ക്കുന്നതു കാണാം. മരണ വീട്ടിൽ ബന്ധുക്കളും നാട്ടുകാരും ഒന്നിച്ചുകൂടി ഒരാഴ്ചക്കാ ലം വിലാപഗാനം പാടുകയും പ്രാർത്ഥിക്കയും ചെയ്യുന്നു.

ഒപ്പം സദ്യയും ഉണ്ടായിരിക്കും. മരണം കഴിഞ്ഞു് പന്ത്രണ്ടാംദിവസം, നാല്പതാംദിവസം, എൺപതാംദിവസം ഇവ പ്രത്യേകം പ്രാധാന്യമർഹിക്കുന്നു. ഈ ദിനങ്ങളിൽ പരേതനുവേണ്ടി പ്രാർത്ഥനകൾ നടത്തുന്നതുകൂടാതെ കരക്കാർക്കും ബന്ധുക്കൾക്കും വിരുന്നു നല്കുകയും ചെയ്യുന്നു. വിവാഹംപോലെ പണച്ചെലവുള്ള ഒരു പരിപാടിയാണിതു്. പരേതന്റെ കുടുംബാംഗങ്ങളായ സ്ത്രീകളും പെൺകുട്ടികളും ഒന്നോ രണ്ടോ വർഷത്തേക്കു് തല മുണ്ഡനംചെയ്യുകയും കുത്ത വസ്ത്രങ്ങളും കുത്ത തലപ്പാവും ധരിച്ചു് ദുഃഖം ആചരിക്കുന്നു.

അങ്ങനെ എത്യോപ്യന്റെ ജീവിതചക്രം തിരിയുന്നു. ഒരു ഫ്യൂഡലിസ്റ്റിക്കു് സാമൂഹ്യവ്യവസ്ഥിതിയാണു് ഇപ്പോഴും ഗ്രാമങ്ങളിൽ. പ്രതാപവാനും ജന്മിയുമായ ഗ്രാമത്തലവൻ. കോവർകഴുതകളും സേവകന്മാരും കൃഷിഭൂമിയും അയാൾക്കു ധാരാളം. അയാളുടെ അധീനതയിൽ ഒരു ചെറിയ സൈന്യം. ഇത്തരം പല ഗ്രാമത്തലവന്മാർക്കു് ഒരു കൂട്ടിരാജാവു്. ഇങ്ങനെപോകുന്നു ആ വ്യവസ്ഥിതി.

ജനങ്ങളിൽ ഭൂരിഭാഗവും കൃഷിക്കാരാണു്. ജന്മിയുടെ ഭൂമി പാട്ടത്തിനെടുത്തവർ. അല്ലെങ്കിൽ ജന്മിക്കു കരം കൊടുക്കുന്നവർ. പുരോഹിതന്മാർ, മന്ത്രവാദികൾ, നാട്ടുവൈദ്യന്മാർ, ഇവർ സമുദായത്തിന്റെ ആത്മീയകാര്യങ്ങളുടെ ചുമതല വഹിക്കുന്നു. സമുദായത്തിന്റെ താഴത്തെപ്പടിയിൽ പണ്ടത്തെ അടിമകളുടെ സന്തതികളായ സേവകന്മാരാണു്. വസ്തുതർക്കങ്ങളും വഴക്കുകളും കൈകാര്യംചെയ്യുവാൻ കോടതികളുണ്ടു്. പാരമ്പര്യനിയമങ്ങൾ പാലിക്കുന്ന ഈ കോടതികൾ. വൃക്ഷത്തണലുകളിലാണു് കോടതിക്കൂടുന്നതു്. വാദിപ്രതികളും സാക്ഷി

കളും വിസ്തരിക്കപ്പെട്ടന്നു. പൊതുവെ പറഞ്ഞാൽ കോടതികയറാത്ത ഒരു എത്യോപ്യനും കാണുകയില്ല. വാക്കുതർക്കങ്ങളിൽ ഏർപ്പെട്ടന്നതു് അവക്കൊരു വിനോദമാണു്. നിസ്സാരസംഗതികളെപ്പറ്റിപ്പോലും ദീർഘനേരം അവർ സംസാരിക്കും. സമുദായത്തിന്റെ പഴയ ചട്ടക്കൂട്ടിനെ അഴിച്ചുപണിയാൻ ഇപ്പോഴത്തെ ചക്രവർത്തിക്കുപോലും കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. ഗ്രാമങ്ങളെ ഏകോപിപ്പിച്ചു് ഒരു ദേശീയബോധം പകരുവാൻ ഭരണകൂടവും ക്രൈസ്തവസഭയും നിരന്തരം ശ്രമിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

5. അബിസീനിയായിലെ ക്രിസ്തുമതം

തലയിൽ കുരുത്ത തൊപ്പിയോ വെള്ളത്തലപ്പാവോ അണിഞ്ഞു് കൈയിൽ കുരിശുമേന്തി കുപ്പായമിട്ടു നടക്കുന്ന പുരോഹിതന്മാർ എത്യോപ്യൻജനതയുടെ ഒരു പ്രധാനവിഭാഗമാണു്. പട്ടണത്തിലും ഗ്രാമത്തിലും എവിടെ നോക്കിയാലും ഇവരെക്കാണാം. അമാരാ–ടിഗ്രേജനങ്ങളിൽ ഇരുപത്തഞ്ചുശതമാനം പുരുഷന്മാർ പുരോഹിതന്മാരാണെന്നു കണക്കാക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. പള്ളികൾ ഇരുപത്തയ്യായിരത്തിൽക്കവിയും. ഓരോ പള്ളിക്കും കുറഞ്ഞതു മൂന്നു് അച്ചന്മാരും മൂന്നു ശെമ്മാശ്ശന്മാരുമുണ്ടായിരിക്കും. ലോകത്തിൽ മറ്റൊരാരു ക്രിസ്തീയസഭയ്ക്കുമില്ലാത്ത പല പ്രത്യേകതകളും അബിസീനിയൻ സഭയ്ക്കുണ്ടു്. ഓർത്തഡോക്സു് ക്രിസ്തീയവിശ്വാസം നൂറ്റാണ്ടുകളായി ബാഹ്യലോകസമ്പർക്കമധികമില്ലാതെ ഒറ്റപ്പെട്ടു് തദ്ദേശവാസികളുടെ പ്രാചീനവിശ്വാസാചാരങ്ങളുമായി ഇടപഴകിക്കഴിഞ്ഞതുകൊണ്ടു് എത്യോപ്യൻ ക്രൈസ്തവസഭയ്ക്കു് ഒരു മൗലികപ്രതിഭതന്നെ കൈവന്നി

ട്ടുണ്ട്. കേരളത്തിൽ ക്രിസ്തുമതത്തിന്റെ രംഗപ്രവേശമുണ്ടായ കാലയളവിനോടടുത്തുതന്നെ എത്യോപ്യയിലും ക്രിസ്തുമതം എത്തിച്ചേർന്നു. രാജകുടുംബത്തിലൂടെ അരങ്ങേറിയതുകൊണ്ടു് ഇന്നും എത്യോപ്യയുടെ ദേശീയ മതം ക്രൈസ്തവമതമാണു്. ചക്രവർത്തി, സഭയുടെ തലവനും വിശ്വാസസംരക്ഷകനുമാകുന്നു. രാജ്യത്തിന്റെ മൂന്നിലൊന്നു ഭാഗം സഭയുടെ സ്വന്തമാണെന്നു പറയപ്പെടുന്നു. ജനങ്ങളേയും ഭരണകൂടത്തേയും കൂട്ടിയിണക്കുന്ന കണ്ണിയാണു് ക്രിസ്തുമതം.

ചരിത്രത്തിൽ മതത്തിന്റെ സ്ഥാനം സുപ്രധാനമാണല്ലോ. എത്യോപ്യൻസംസ്കാരത്തിന്റെ ഉറവിടവും മാധ്യമവും മതംതന്നെയാണു്. ശില്പം, സംഗീതം, സാഹിത്യം, ചിത്രരചന തുടങ്ങിയ സകല കലകളും നാമ്പിട്ടവളർന്നു സംപുഷ്ടമായതു് സഭയുടെ തണലിലാണു്. വിദ്യാഭ്യാസം സഭയുടെ കുത്തകയായി വർത്തിക്കുന്നു. മതമിവിടെ ആത്മികജീവിതത്തെ മാത്രമല്ല, ഒരുവന്റെ മൊത്തംജീവിതത്തിന്റെ എല്ലാ വശങ്ങളേയും സ്വാധീനിക്കുന്നു. സംഘടിതമതങ്ങളുടെ ആവിർഭാവത്തിനു മുമ്പു് പ്രാചീനന്മാർ വച്ചുപുലർത്തിയിരുന്ന പ്രാകൃതവിശ്വാസാചാരങ്ങളും യഹൂദമതാംശങ്ങളും അഭേദ്യമായി കെട്ടുപിണഞ്ഞുകിടക്കുന്നു, അബിസീനിയൻക്രിസ്തുമതത്തിൽ. ഇക്കാരണങ്ങളാലാണു് പതിനാറാംനൂറ്റാണ്ടിനുശേഷം കത്തോലിക്കാസഭയും പത്തൊൻപതാംനൂറ്റാണ്ടിനുശേഷം നവീകരണസഭകളും എത്യോപ്യയിൽ കടന്നുകൂടാൻ നടത്തിയ ശ്രമങ്ങൾ വിഫലങ്ങളായിത്തീർന്നതു്. ഇതര ഓർത്തഡോക്സു് സഭകളുമായി മമതയും സാഹോദര്യവും പുലർത്തുവാൻ എത്യോപ്യൻസഭയ്ക്കുള്ള താൽപര്യം അനല്പമാണു്.

ഓരോ ഗ്രാമത്തിന്റേയും ഒത്തനടുക്കു ദേവാലയം തലയുയർത്തി നില്ക്കുന്നതു കാണാം ഗ്രാമങ്ങൾ പൊതുവേ മലമുകളിലാണല്ലോ. പള്ളിക്കു ചുറ്റും വൃക്ഷങ്ങളും കാട്ടുകളും കാണും. ഈ കാട്ടുകൾ—അഥവാ കാവുകൾ—പരിശുദ്ധങ്ങളായി പരിഗണിക്കപ്പെട്ടുന്നു. പള്ളിയുടെ പരിസരത്തിൽ നീരുറവുകളുണ്ടെങ്കിൽ അവ ഭക്തജനങ്ങൾക്കു പുണ്യതീർത്ഥമാണു്. ക്രിസ്തുമതത്തിന്റെ ആവിർഭാവത്തിനുമുമ്പു് എത്യോപ്യയിൽ നിവസിച്ചിരുന്ന 'ഹാമിറ്റിക്കു്—സെമിറ്റിക്കു്' ജനങ്ങളുടെ ആരാധനാസ്ഥലങ്ങൾ നീരുറവുകളുള്ള കാവുകളായിരുന്നു. വൃത്താകൃതിയിലാണു് മിക്ക ദേവാലയങ്ങളും. ഗ്രാമത്തിൽ ശില്പചാതുരിയോടുകൂടി നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടുന്ന ഏറ്റവും നല്ല കെട്ടിടം പള്ളിതന്നെയാണു്. സാധാരണ ഗ്രാമങ്ങളിൽ ഗ്രാമീണരുടെ കുടിലുകൾപോലെ പുല്ലുമേഞ്ഞതായിരിക്കും പള്ളിയും. ചിത്രപ്പണിചെയ്തലങ്കരിച്ച കുരിശു് പള്ളിയുടെ സ്തൂപികയിൽ ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കും. പട്ടണങ്ങളിലെ പള്ളികളുടെ സ്തൂപികകളും പള്ളിമണി ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന ഉയർന്ന ഗോപുരങ്ങളും പട്ടണങ്ങളുടെ ഏതുഭാഗത്തുനിന്നു നോക്കിയാലും കാണാവുന്നതാണു്. പള്ളിക്കു ചുറ്റും പ്രാർത്ഥനാഗാനങ്ങളുമായി ധ്യാനനിരതരായിരിക്കുന്ന വൃദ്ധസന്യാസിനീസന്യാസിമാരേയും പുരോഹിതന്മാരേയും കാണാം. അഗതികളുടേയും അനാഥന്മാരുടേയും അഭയകേന്ദ്രങ്ങളാണു് ദേവാലയങ്ങളും പരിസരങ്ങളും. ദേവാലയത്തിനു ചുറ്റുമുള്ള മതിലുകളിലെ ചില കല്ലുകൾ ഭക്തജനങ്ങളുടെ നിരന്തരചുംബനമേറ്റു മിനുസങ്ങളായി കാണപ്പെട്ടുന്നു. പള്ളിക്കുള്ളിലുകൂടി എപ്പോൾ കടന്നുപോയാലും മതിൽക്കല്ലുകളിൽ ഭക്തിപൂർവ്വം ചുംബിച്ചു കുരിശുവരയ്ക്കാൻ മറക്കുകയില്ല, കുഞ്ഞുങ്ങൾപോലും. പള്ളി

മണിയായി അടുത്തകാലംവരെ ഉപയോഗിച്ചിരുന്നതു കമ്പിച്ചരടുകളിൽ തൂക്കിക്കെട്ടിയ ശിലാഖണ്ഡങ്ങളായിരുന്നു. ഇപ്പോഴും അവ പല പള്ളികളുടേയും അങ്കണത്തിൽനിന്നും അന്തർദ്ധാനംചെയ്തിട്ടില്ല.

ദേവാലയത്തിലെ ഏറ്റവും ശുദ്ധസ്ഥലമായ 'മക്ദാസി'ൽ പുരോഹിതന്മാർക്കും രാജകുടുംബാംഗങ്ങൾക്കും മാത്രമേ പ്രവേശനമുള്ളു. വിശുദ്ധ ത്രോണോസ് മേശകൾ വണ്ണപ്പകിട്ടുള്ള ശീലകൾകൊണ്ടു മൂടിയിരിക്കും. അവിടെ പ്രതിഷ്ഠിച്ചിരിക്കുന്ന വിശുദ്ധപേടകമാണ് ഏറ്റവും ദിവ്യവും നിഗൂഢവുമായ വസ്തു. പഴയനിയമകാലത്തെ അനുസ്മരിപ്പിക്കുന്ന ഒരാചാരമാണിതു്. ഈ ദിവ്യപേടകത്തിനു് 'ടാൽബോത്' എന്നു പറയുന്നു. ഇതു് ഒരു പലകക്കഷണമോ ചെത്തിമിനുക്കിയ ശിലാഫലകമോ ആകാം. നിഗൂഢരഹസ്യങ്ങളുടെ ചില ചിഹ്നങ്ങൾ അവയിൽ കൊത്തിയിരിക്കും. വണ്ണശബളമായ പട്ടുകൊണ്ടു പൊതിഞ്ഞിരിക്കുന്ന ഈ ദിവ്യവസ്തു സാധാരണ ആർക്കും കാണുവാനനുവാദമില്ല. വിശേഷദിവസങ്ങളിൽ മാത്രം പുരോഹിതന്മാർ ഇതു് ഭക്ത്യാദരപുരസ്സരം പുറത്തുകൊണ്ടുവന്നു പ്രദർശിപ്പിക്കും.

മുകളിൽപ്പറഞ്ഞ വിശുദ്ധസ്ഥലത്തിനു പുറകിൽ കുർബാന കൈക്കൊള്ളുന്ന ഭക്തജനങ്ങൾക്കും ഗായകസംഘത്തിലെ അംഗങ്ങൾക്കും മാത്രം നില്ക്കാനുള്ള 'കെഡസ്സ്' എന്ന സ്ഥലമാണു്. അതിനു പുറകിൽ ആരാധനയിൽ സംബന്ധിക്കുന്ന മറ്റുള്ളവർ നിലകൊള്ളുന്നു. ആരാധന വെളുപ്പിനുതന്നെ ആരംഭിക്കുന്നു. ഭക്തജനങ്ങളിൽ ഭൂരിഭാഗംപേരും പള്ളിക്കു വെളിയിൽ അങ്കണത്തിലും പരിസരങ്ങളിലും കമ്പിട്ടും പ്രാർത്ഥിച്ചും കഴിയുന്ന കാഴ്ച നമ്മെ അത്ഭുതപ്പെടുത്തും. ഇത്ര അധികം ആളു

കൾ എന്തിനു പുറത്തുനില്ക്കുന്നു എന്നു ഞാൻ പലപ്പോ ഴും അന്വേഷിച്ചിട്ടുണ്ട്. പാപഭാരത്താൽ ദേവാലയ ത്തിനുള്ളിൽ പ്രവേശിക്കുവാനർഹതയില്ലാത്തവരാണ ത്രേ അവർ. പള്ളിയിൽവച്ചു വിവാഹം നടത്താത്ത മതഭ്രഷ്ടരാണു് പലരും. ദേവാലയത്തിന്റെ ശുദ്ധതയെ പങ്കിലമാക്കാതെ വെളിയിൽക്കഴിയുന്ന പശ്ചാത്താപ പരവശരാണു് ചിലർ. പള്ളിയിൽ മിക്ക ഭക്തജനങ്ങളും ഓരോ വടിയുമൂന്നിയാണു് നില്ക്കുക. ദീർഘസമയം നീണ്ടു നില്ക്കുന്ന ആരാധനയിൽ ഇരുന്നു പങ്കുകൊള്ളുന്നതു പന്തി യായി ആക്കും തോന്നുന്നില്ല. ഒരു താങ്ങിനുവേണ്ടി, അ ററത്തു കുറുകെ പരന്ന പിടിയുള്ള പ്രാർത്ഥനാദണ്ഡുകൾ, പള്ളിയിൽ ധാരാളമുണ്ട്. കൈയും താടിയും അവയു ടെ പിടിയിൽ താങ്ങിനില്ക്കുവാൻ ഈ വടികൾ പ്രയോ ജനപ്പെടുന്നു.

ആരാധനയുടെ മറെറാരു സവിശേഷത ഒരിനം നൃത്തമാണു്. മുകളിൽ സൂചിപ്പിച്ച ഗായകസംഘങ്ങ ളാണു് നർത്തകർ. 'ഡബ്നാരാസ്' എന്നറിയപ്പെടുന്ന ഇവർ യഥാർത്ഥപുരോഹിതന്മാരല്ല. ഇവരുടെ വേഷം പുരോഹിതന്മാരുടേതുതന്നെ. വെള്ളത്തുണികൊണ്ടുള്ള തലപ്പാവും വെള്ളക്കുപ്പായവും അണിയുന്ന ഈ നർത്ത കർ പള്ളിപ്രമാണികളും വേദശാസ്ത്രപണ്ഡിതന്മാരും മന്ത്രവാദികളും ഒക്കെയാണു്. ഇവർക്കു് പ്രത്യേകപദ വിയും സ്ഥാനവുമുണ്ട്. ഒരു കൈയിൽ ഒരു ചിലമ്പൻ മണിയും മറുകൈയിൽ പ്രാർത്ഥനാവടിയും പിടിച്ചു് 'ഗീസ്' ഭാഷയിൽ ഭക്തഗീതങ്ങൾ നീട്ടിനീട്ടിപ്പാടി മന്ദം മന്ദം മുന്നോട്ടും പിന്നോട്ടും നീങ്ങി ഇവർ ചെയ്യു ന്ന നൃത്തം കാണാൻ കൗതുകമുള്ളതാണു്. ഇവരുടെ ഗാ നത്തിനു വലിപ്പമേറിയ തമ്പോകൾ അകമ്പടിസേവി

ക്കുന്നു. സംഗീതവും താളവും ക്രമേണ ഉച്ചസ്ഥിതിയിൽ എത്തുന്നതോടുകൂടി നൃത്തത്തിനു ചലനവും മുറുക്കവും വർദ്ധിക്കുന്നു. എല്ലാ വിശേഷദിവസങ്ങളിലും ആരാധനകളിൽ ഈ 'ദാവീദ് നൃത്ത'ത്തിനു സമുന്നതസ്ഥാനമുണ്ട്. രണ്ടു വിഭാഗമായി പരസ്പരം തിരിഞ്ഞു നിരന്നുനിന്നു നൃത്തമാടുന്നതു് ആരാധനയ്ക്ക് ഒരു ആഡംബരപ്രൗഢി ഉളവാക്കുന്നു. ജെറുസലേം ദേവാലയത്തിൽ യഹോവയുടെ പേടകത്തിനുമുമ്പിൽ ദാവീദും കൂട്ടരും ആനന്ദനൃത്തംചെയ്തതായി ബൈബിളിൽ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. (ശമുവേൽ 2—ാം പുസ്തകം 6—ാം അദ്ധ്യായം.) ഏതാണ്ടു് ആ നൃത്തത്തെ ഓർമ്മിപ്പിക്കുന്നതാണു് ഈ ഭക്തനൃത്തം. യഹൂദന്മാരുടെ ആചാരങ്ങളെപ്പോലെ എത്യോപ്യയിലെ പ്രാകൃതമതാചാരങ്ങളും ഈ നൃത്തത്തിന്റെ ഉത്ഭവത്തിനു പ്രേരകമായിരുന്നിരിക്കണം. ആറാംനൂറ്റാണ്ടിൽ 'യാരദു്' എന്ന ഭക്തനായ ഒരു ശെമ്മാശ്ശൻ സ്വപ്നത്തിൽനിന്നുണ്ടായ വെളിപാടനുസരിച്ചു സംവിധാനംചെയ്തവയാണു് ഈ നൃത്തവും സംഗീതവുമെന്നു് എത്യോപ്യർ വിശ്വസിക്കുന്നു. ആരാധനഭാഷ 'ഗീസ്' ആണു്. നീട്ടിനീട്ടിപ്പാടുന്ന ഗീസ് സംഗീതത്തിനു് അസാധാരണമായ ഒരു മാസ്മരശക്തിയുണ്ടു്.

എത്യോപ്യരുടെ കലാപ്രേമം, അവരുടെ ദേവാലയങ്ങളിലും പുരോഹിതന്മാരുടെ വേഷവിധാനങ്ങളിലും വിവിധതരം കുരിശുകളുടെ നിർമ്മാണത്തിലും എല്ലാം വളരെ വ്യക്തമായിക്കാണാം. ഭാരതത്തിലെ പഴയ ക്ഷേത്രങ്ങൾപോലെ എത്യോപ്യൻദേവാലയങ്ങൾ ശില്പകലാകേന്ദ്രങ്ങളാണു്. എത്ര എത്ര ഇനം കുരിശുകളാണിവിടെ ഉള്ളതു്! പള്ളിയുടെ അകത്തെ ചുവർചിത്രങ്ങൾ ഭാവനാഭാസുരവും അക്ലിഷ്ടശൈലിയിൽ വിര

ചിതവുമാണ്. എത്യോപ്യക്കാരുടെ കലയേയും സാഹിത്യത്തേയും പറ്റി അന്യത്ര വിവരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

യഹൂദമതാചാരങ്ങൾ അബിസീനിയൻക്രൈസ്തവരുടെ ദൈനംദിനജീവിതരീതിയിൽ വളരെ അധികം സ്വാധീനം ചെലുത്തിയിട്ടുള്ളതായി കാണാം. യഹൂദന്മാക്ക് നിഷിദ്ധമായ ഭക്ഷണസാധനങ്ങൾ എത്യോപ്യക്കും നിഷിദ്ധമാണ്. ഇരട്ടക്കുളമ്പില്ലാത്തവയും അയവിറക്കാത്തവയുമായ മൃഗങ്ങളുടെ മാംസം ഭക്ഷണയോഗ്യമല്ല. മൃഗങ്ങളെ കൊല്ലേണ്ട രീതിയിലും നിബന്ധനകളുണ്ട്. മുസൽമാൻ വധിച്ച മൃഗങ്ങളുടെ മാംസവും വില്ലന്റെ മാംസവും ക്രൈസ്തവക്കു നിഷിദ്ധമാണ്. അതുപോലെ ക്രിസ്ത്യാനി സ്പർശിച്ച മാംസം മുസൽമാനും ഭക്ഷിക്കയില്ല. ഇസ്ലാമിന്റെ കശാപ്പുശാലയിൽനിന്നു വാങ്ങിയ മാംസം ഞങ്ങളുടെ ക്രിസ്ത്യാനിയായ എത്യോപ്യൻവേലക്കാരി ഒരിക്കലും പാകം ചെയ്യുമായിരുന്നില്ല.

മരിച്ചുപോയ സഹോദരന്റെ ഭാര്യയെ വിവാഹംകഴിക്കുവാൻ ജീവിച്ചിരിക്കുന്ന സഹോദരൻ ബാദ്ധ്യസ്ഥനാണ്. ഞായറാഴ്ചപോലെ ശനിയാഴ്ചയും വിശുദ്ധമായി കരുതപ്പെടുന്നു. എട്ടാംദിവസംതന്നെ ആൺകുട്ടികൾക്കു പരിച്ഛേദനകർമ്മം നടത്തുക തുടങ്ങി മുകളിൽ പ്രസ്താവിച്ച പല ക്രിസ്തീയ ആചാരങ്ങളും യഹൂദമതത്തിന്റെ സ്വാധീനത്തേയും പഴയനിയമത്തിന്റെ പ്രാധാന്യത്തേയും വിളംബരംചെയ്യുന്നു. ഇവകൂടാതെ 'കൃഷ്ടിക്ക്' വർഗ്ഗജരുടേയും ആദിമനിഗ്രോകളുടേയും പല വിശ്വാസാചാരങ്ങളും എത്യോപ്യൻമതാചാരങ്ങളിൽ കടന്നുകൂടിയിട്ടുണ്ട്. ഭൂതപ്രേതാദികളിലുള്ള വിശ്വാസവും മന്ത്രവാദത്തിലുള്ള താൽപര്യവും ഇവയിൽ പ്രാധാന്യമർഹിക്കുന്നു. പ്രാകൃതകൃഷ്ടിക്ക് വർഗ്ഗക്കാക്ക്

(അഗാവുവംശജർക്ക്) 'സാർ' എന്ന ഒരു ആകാശദേവനുണ്ടായിരുന്നു. ക്രിസ്തുമതം പ്രചരിച്ചതോടെ സാർ ദേവൻ ഭയപ്പെടേണ്ടതും പ്രീതിപ്പെടുത്തേണ്ടതുമായ ഒരു ദുർഭൂതമായി മാറി. ആ ദുർഭൂതത്തെ തൃപ്തിപ്പെടുത്തുവാൻ പ്രത്യേകരഹസ്യസംഘങ്ങൾതന്നെയുണ്ട്. ഭൂതപ്രേതാദികളുടെ ഉപദ്രവത്തിൽനിന്നും ഒഴിഞ്ഞുനില്ക്കുന്നതിനു് മന്ത്രബദ്ധമായ രക്ഷ എഴുതിച്ചു കഴുത്തിൽ കെട്ടുന്നു. ചിലർ മന്ത്രങ്ങളെഴുതിയ താളുകൾ ചെറിയ തുകൽപ്പെട്ടിയിലാക്കി ധരിക്കുന്നു. മന്ത്രങ്ങൾ എഴുതുന്നതു ദേവാലയത്തിലെ നൃത്തസംഘാംഗങ്ങളായ 'ഡപ്പാര'കളാണു്.

എത്യോപ്യൻക്രൈസ്തവസഭയുടെ ചരിത്രപശ്ചാത്തലം അതിന്റെ സവിശേഷതകളുടെ കാരണങ്ങളിലേക്കു വിരൽചൂണ്ടുന്നു. ക്രിസ്താബ്ദം ഒന്നാംശതകത്തിൽത്തന്നെ ക്രിസ്തുമതം അവിടെ പ്രചരിച്ചുതുടങ്ങിയതായി വിശ്വസിക്കപ്പെടുന്നു. വേദപുസ്തകത്തിൽ അപ്പോസ്തോലപ്രവൃത്തികൾ എട്ടാമദ്ധ്യായത്തിൽ എത്യോപ്യൻ രാജ്ഞിയുടെ ഭണ്ഡാരകാവൽക്കാരനായ ഒരു ഷണ്ഡനെ പിലിപ്പോസ് അപ്പോസ്തോലൻ ജ്ഞാനസ്നാനം നടത്തിയതായി പ്രസ്താവിക്കുന്നു. ജറുസലേമുമായി സമ്പർക്കത്തിൽ കഴിഞ്ഞിരുന്ന പ്രാചീനഎത്യോപ്യയിൽ ക്രിസ്തീയവിശ്വാസം വളരെ നേരത്തേതന്നെ കടന്നുകൂടിയതായി വിശ്വസിക്കാൻ ന്യായമുണ്ടു്. നാലാംനൂറ്റാണ്ടുമുതൽ എത്യോപ്യയുടെ ഔദ്യോഗികമതം ക്രിസ്തുമതമായിത്തീർന്നു എന്നു് ചരിത്രകാരന്മാർ രേഖപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു.

വടക്കൻ എത്യോപ്യയിലെ 'ആക്സും'നഗരം കേന്ദ്രമാക്കി 'എസാന' എന്ന രാജാവു് നാടുവാണിരുന്ന കാലത്തു് കപ്പലപകടത്തിൽനിന്നും രക്ഷപ്പെട്ട രണ്ടു

ഗ്രീക്ക് യുവാക്കന്മാർ രാജധാനിയിൽ കൊണ്ടുവരപ്പെട്ട. 'സിറിയൻ കോപ്റ്റിക്ക് ഓർത്തഡോക്സ്' വിശ്വാസികളായ ഇവർ 'എസാനാ' രാജാവിനെ വേദോപദേശം ചെയ്ത ക്രിസ്തുമതത്തിലേക്ക് ആകഷ്ടിച്ചു. പ്രാകൃത 'ഹാമിറ്റിക്ക്' വിശ്വാസം കൈവെടിഞ്ഞു് അദ്ദേഹം ക്രിസ്തുമതം സ്വീകരിച്ചു. നാലാംനൂറ്റാണ്ടിലാണ് സംഭവം. രാജാവിന്റെ മതപരിവർത്തനത്തോടെ ദേശീയ മതം ക്രിസ്തുമതമായിത്തീർന്നു. അന്നുമുതൽ പത്താംനൂറ്റാണ്ടിൽ നാല്പതു സംവത്സരം ഒഴിച്ചു് ഇന്നോളം എത്യോപ്യയുടെ ഭരണം അഭംഗുരമായി ക്രൈസ്തവരാജാക്കന്മാരുടെ കൈകളിൽത്തന്നെ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. മേൽപ്പറഞ്ഞ രണ്ടു ഗ്രീക്ക് യുവാക്കന്മാരിൽ ഒരാളായ 'ഫ്രൂമെൻഡിയസ്സ്' അലക്സാണ്ട്രിയായിലെ പാത്രിയർക്കീസിന്റെ പക്കൽനിന്നും മെത്രാൻപട്ടമേറ്റു് എത്യോപ്യയിലേക്കു മടങ്ങി സഭയുടെ ആത്മീയതലവനായി. എത്യോപ്യൻസഭയുടെ ആത്മീയതലവൻ ഈജിപ്തിലെ സന്യാസാശ്രമങ്ങളിൽനിന്നും തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട ഒരു മെത്രാനായിരിക്കണമെന്ന പാരമ്പര്യം ഇങ്ങനെയാണാരംഭിച്ചതു്. 1948 വരെ ഈ കീഴ്വഴക്കം നിലനിന്നു. ഇപ്പോഴത്തെ 'ഹെയിലി സെലാസി' ചക്രവർത്തിയുടെ പരിശ്രമഫലമായി ഈജിപ്തിലെ 'കോപ്റ്റിക്ക്' സഭയുടെ അനുഗ്രഹാശിസ്സുകളോടെ ഒരു എത്യോപ്യനെത്തന്നെ 1948–ൽ സഭയുടെ പരമാദ്ധ്യക്ഷനായി വാഴിച്ചു.

എത്യോപ്യൻസഭാഭാസുരൻ എന്നറിയപ്പെട്ടന്ന 'ഫ്രൂമെന്റിയസ്സ്' തിരുമേനി സഭയുടെ അംഗീകരിക്കപ്പെട്ട ഒരു പുണ്യവാളനാണ്. എ. ഡി. 451–ൽ 'കാൽസിഡോണി'ൽവച്ചു നടന്ന അഖിലലോകക്രിസ്തുമതസമ്മേളനത്തിൽ ക്രിസ്തുവിന്റെ മാനുഷികസ്വഭാവ

ത്തെപ്പറ്റിയും ദൈവികസ്വഭാവത്തെപ്പറ്റിയും ഉണ്ടായ വേദശാസ്ത്രപരമായ വാദപ്രതിവാദത്തിന്റെ ഫലമായി ക്രിസ്തീയസഭകൾ രണ്ടായി പിളർന്നപ്പോൾ എത്യോപ്യൻ സഭ സ്വാഭാവികമായി, അലക്സാണ്ഡ്രിയൻ, സിറിയൻ, അർമ്മേനിയൻ തുടങ്ങിയ ഓർത്തഡോക്സ് സഭകളുടെ പക്ഷത്തു നിലകൊണ്ടു. അങ്ങനെ അലക്സാണ്ഡ്രിയൻ സഭയുടെ ലാളനയിൽ വളർന്ന് എത്യോപ്യയുടെ സത്ത ഉൾക്കൊണ്ട് ക്രിസ്തുമതം ഇവിടെ പുഷ്ടിപ്രാപിച്ചു. ഇസ്ലാംഭരണത്തിൽ അമർന്ന ഈജിപ്തിലെ ക്രിസ്തീയസഭ ഏഴാംനൂറ്റാണ്ടോടുകൂടി വളച്ച് നിലച്ചു മുരടിച്ചുതുടങ്ങി. ഈ സ്ഥിതിവിശേഷം എത്യോപ്യൻസഭയേയും ബാധിച്ചു. ഈജിപ്തിലെ പുതിയ ഭരണനേതാക്കളിലൂടെ, അലക്സാണ്ഡ്രിയൻസഭയുമായി സമ്പർക്കം പുലർത്തുന്നതിലുള്ള പ്രയാസം, ഗതാഗതതടസ്സം തുടങ്ങിയ കാരണങ്ങളാൽ, ഒരു ബിഷപ്പ് അന്തരിച്ചു, മറ്റൊരു ബിഷപ്പ് ഈജിപ്തിൽനിന്നും വന്നുചേരുന്നതുവരെ അനേകവർഷം എത്യോപ്യൻസഭ അനാഥമായിക്കഴിയേണ്ടിവന്നിട്ടുണ്ട്. എങ്കിലും ശലോമോൻരാജാവിന്റെ പിൻഗാമികളെന്നു് അവകാശപ്പെടുന്ന രാജവംശപരമ്പരയുടെ തണലിൽ ക്രിസ്തുമതം, തെക്കുള്ള ഹാമിറ്റിക്ക് ആളുകളുടെ ഇടയിൽ പ്രചരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. പന്ത്രണ്ടാംനൂറ്റാണ്ടിൽ രാജാധികാരം ഹാമിറ്റിക്ക് വംശജരായ 'സ്വാഗേ' ഗോത്രക്കാർ കൈവശപ്പെടുത്തി. ക്രിസ്തുമതവിശ്വാസികളായിരുന്ന ഇവർ മദ്ധ്യഎത്യോപ്യയിൽ ഒരു പുതിയ ജെറുസലേം പണിതുയർത്തുവാൻ ശ്രമിച്ചു. ഈ ശ്രമത്തോടനുബന്ധിച്ച് 'ലാലിബലാ' രാജാവു് അനേകം പള്ളികൾ, പാറകൾ തുരന്നുണ്ടാക്കിയ വിവരം മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ.

1270–ൽ 'ടെക്സിഹൈമാനോത്' എന്ന വിഖ്യാതനും പരമഭക്തനുമായ സന്യാസിയുടെ നയതന്ത്രപരമായ പരിശ്രമത്താൽ രാജ്യഭാരം ശലോമോന്റെ വംശജക്കുതന്നെ തിരിച്ചുകിട്ടി. ക്രിസ്തുമതത്തിന്റെ സുവർണ്ണദശയായിരുന്നു പിന്നിങ്ങോട്ട് പതിനാറാംനൂറ്റാണ്ടുവരേയും. 'ടെക്സിഹൈമാനോതി'ന്റെ അമൂല്യസേവനത്തിന്റെ പ്രതിഫലമായി ക്രിസ്തീയസഭയ്ക്കു രാജ്യത്തിന്റെ മുന്നിലൊന്നു ഭൂമി ദാനമായി ലഭിച്ചു.

പതിനഞ്ചാംനൂറ്റാണ്ടോടുകൂടി മുസ്ലീങ്ങളുടെ സംഘടിതമായ ആക്രമണത്തെ എത്യോപ്യയ്ക്കു നേരിടേണ്ടിവന്നു. ഇരുപതുംകാലം മുസ്ലീങ്ങളുടെ ആക്രമണത്തിനു വിധേയമാകാതിരുന്നതു് അത്ഭുതകരമായ ഒരു ചരിത്രസത്യമാണു്. ചുറ്റുമുള്ള രാജ്യങ്ങൾ ഇസ്ലാംഭരണത്തിൽ അമർന്നുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. ഇസ്ലാംമതത്തിന്റെ ഉത്ഭവകാലത്തു് കാഫിറുകളായ അറബികൾ ഇസ്ലാംവിശ്വാസികളെ വേട്ടയാടിയിരുന്നു. അന്നു് അനേകം ഇസ്ലാംഭക്തന്മാർ ക്രിസ്തീയരാജ്യമായ എത്യോപ്യയിൽ അഭയം തേടി. അവരെയെല്ലാം എത്യോപ്യൻരാജാക്കന്മാർ സൗഹാർദ്ദപൂർവ്വം അഭയംനല്കി പരിരക്ഷിച്ചുവന്നു. അതിന്റെ കൃതജ്ഞതാസൂചകമായി എത്യോപ്യയെ ഒരിക്കലും ആക്രമിക്കരുതെന്നു് 'മഹമ്മദുനബി' തന്റെ സഹകാരികളോടു നിർദ്ദേശിക്കുകയുണ്ടായി. അതിന്റെ ഫലമായിട്ടാണു് എത്യോപ്യയെ ആക്രമിക്കുവാൻ പതിനഞ്ചാംനൂറ്റാണ്ടുവരേയും മുസ്ലീങ്ങളിൽനിന്നു് സംഘടിതസംരംഭങ്ങളൊന്നും ഉണ്ടാകാതിരുന്നതെന്നു കരുതപ്പെടുന്നു. എന്തായാലും കാലംമാറിയപ്പോൾ കാറ്റും മാറിവീശി. 'മുഹമ്മദ് ഗ്രാൻ' എന്ന ഇസ്ലാംനേതാവു് 'സൊമാലി'കളേയും 'ഡങ്കാലി'കളേയും സംഘടിപ്പിച്ചു് എത്യോപ്യ

ആക്രമിച്ചു. ദേവാലയങ്ങളും സന്യാസാശ്രമങ്ങളും കൊള്ളചെയ്യപ്പെട്ടു. 'ജിഹാദി'ന്റെ ലഹരിയിൽ ക്രിസ്ത്യാനികളെ നിർബ്ബന്ധിതമതംമാറ്റത്തിനു വിധേയമാക്കി. ഈ സന്ദർഭത്തിൽ എത്യോപ്യൻരാജാക്കന്മാർ അഭ്യർത്ഥിച്ചതനുസരിച്ചു് 'വാസ്കോ ഡി ഗാമാ'യുടെ പുത്രന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ ഒരു പറങ്കിപ്പട ഇവിടെ എത്തി. എത്യോപ്യൻസൈന്യവും പറങ്കിസൈന്യവും ചേർന്നു് മുസ്ലീം സൈന്യത്തെ തോല്പിക്കയും മഹമ്മദ് ഗ്രാനെ വധിക്കയും ചെയ്തു. ക്രിസ്ത്യീയസഭ ഒരു വലിയ പ്രതിസന്ധിപിന്നിട്ടെങ്കിലും അതിന്റെ മൗലികപ്രഭ മായുമെന്ന മട്ടായി. പോർട്ടുഗീസുകാർ എത്യോപ്യൻസഭയെ കത്തോലിക്കാമതത്തിന്റെ സ്വാധീനവലയത്തിൽ ആഴ്ത്തുവാൻ ശ്രമം തുടങ്ങി. പതിനേഴാംനൂറ്റാണ്ടിൽ എത്യോപ്യയിലെത്തിയ 'അൽഫോൺസ് മെൻഡസ്' എന്ന കത്തോലിക്കാബിഷപ്പു് നൂറ്റാണ്ടുകളായി അബിസീനിയൻ ക്രിസ്ത്യാനികൾ പരിപാലിച്ചുപോന്ന പല ആചാരങ്ങളേയും പാടെ വലിച്ചെറിഞ്ഞു് സഭ ശുദ്ധീകരിക്കുവാൻ വെമ്പൽകൊണ്ടു. ഫലമോ? എത്യോപ്യൻ ക്രിസ്തുസഭയുടെ പുനരുദ്ധാരണവും, പോർട്ടുഗീസ് പാതിരിമാരുടെ തിരോധാനവും. 'ഫസിൽദാസ്' എന്ന ചക്രവർത്തി പറങ്കിപ്പാതിരിമാരെ മുഴുവൻ രാജ്യത്തുനിന്നും പുറംതള്ളി. ചിലരെയെല്ലാം വ്രണിതചിത്തരും, പ്രക്ഷുബ്ധരുമായ ജനങ്ങൾ വധിച്ചുകളഞ്ഞു. വിദേശസഭകളുമായുള്ള സമ്പർക്കം അല്പംപോലും ഇഷ്ടപ്പെടാതെ പുരാതനവിശ്വാസാചാരങ്ങളിൽ അടിയുറച്ചു് എത്യോപ്യൻ ഓർതഡോക്സ് സഭ നിലകൊള്ളുന്നു. കഴിഞ്ഞ നൂറ്റാണ്ടിലും ഈ നൂറ്റാണ്ടിലും പല പാശ്ചാത്യനവീകരണസഭക്കാരും വിദ്യാഭ്യാസം, ആതുരസേവനം തുടങ്ങി പല

മണ്ഡലങ്ങളിലൂടെയും അവരുടെ വിശ്വാസാചാരങ്ങൾ പ്രചരിപ്പിക്കുവാൻ പരിശ്രമിച്ചിട്ടും പറയത്തക്ക ഫല മുണ്ടായിട്ടില്ല. പക്ഷേ, പത്തൊൻപതാംനൂറാണ്ടിന്റെ അവസാനംതൊട്ട് 1941 വരെ വടക്കൻ എത്യോപ്യയിലെ എറിട്രിയാ കൈവശപ്പെട്ടുത്തി ഭരിച്ചിരുന്ന ഇറ്റലിക്കാർക്ക് കത്തോലിക്കാസഭയെ അവിടെ കുറെയൊക്കെ വളർത്തിയെടുക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. എത്യോപ്യൻ ഓർത്തഡോക്സ് സഭയുടെ മൗലികസ്വഭാവത്തേയോ ആചാരാനുഷ്ഠാനങ്ങളേയോ സ്പർശിക്കാതെ ഒരു പ്രത്യേകരീത്യാമൂലം ചിലരെ വശീകരിക്കാനുള്ള ഭരണവലയത്തിലാക്കി ഇറ്റലിക്കാർ.

ഇന്ന് എത്യോപ്യൻസഭയ്ക്ക് ഒരു നവോന്മേഷം കൈവന്നിട്ടുണ്ട്. എത്യോപ്യനായ ആദ്യത്തെ സഭാദ്ധ്യക്ഷൻ 'ബസ്സേലിയോസ് പാത്രിയർക്കീസ്' 1969-ൽ അന്തരിച്ചു. ഇപ്പോഴത്തെ പാത്രിയർക്കീസ് 'തീയോഫിലോസ്' തികച്ചും നിയമനമാണ്. ആധുനികരീതിയിൽ ഒരു തിയോളജിക്കൽ കോളേജ് തലസ്ഥാനത്തു പ്രവർത്തിക്കുന്നുണ്ട്. പ്രിൻസിപ്പൽ ഉൾപ്പെടെ പല ഇൻഡ്യൻ ഓർത്തഡോക്സ് പുരോഹിതന്മാരും അവിടെ സേവനമനുഷ്ഠിച്ചുവരുന്നു. ഓരോ പ്രവിശ്യയ്ക്കും ഓരോ എത്യോപ്യൻ മെത്രാനുണ്ട്. എത്യോപ്യയുടെ അതിരുകൾ അതിലംഘിച്ച് വിദേശങ്ങളിലും സഭാപ്രവർത്തനം വ്യാപിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇസ്രായേലിൽ ഒരു വലിയ എത്യോപ്യൻപള്ളിയും ഇടവകയും ഉണ്ട്. വെസ്റ്റിൻഡീസിൽ എത്യോപ്യൻസഭ പ്രചരിക്കാൻ തുടങ്ങിയിട്ടുണ്ട്. അമേരിക്ക, വെസ്റ്റിൻഡീസ് എന്നിവിടങ്ങളിൽ സ്ഥിരവാസമുറപ്പിച്ചിട്ടുള്ള മുന്നാടൻനീഗ്രോകൾക്ക് ഒരാഫ്രിക്കൻസഭ എന്ന നിലയിൽ എത്യോപ്യൻ ഓർത്തഡോക്സ്

സഭയിൽ താൽപര്യവും അഭിമാനവും വളർന്നുകൊണ്ടിരിക്കയാണു്. വെസ്റ്റിൻഡീസിൽത്തന്നെ ഇരുപത്തിയാറു് എത്യോപ്യൻപള്ളികളുണ്ടു്. അമേരിക്കയിൽ ന്യൂയോർക്കിൽ ഒരു നല്ല പള്ളിയും ഇടവകയും ഉണ്ടു്.

6. ദേശീയോത്സവങ്ങളും പെരുനാളുകളും

എത്യോപ്യയിൽ ഒരു വർഷത്തിനു പതിമൂന്നു മാസങ്ങളുണ്ടു്. പതിമൂന്നു മാസവും തെളിഞ്ഞ സൂര്യപ്രകാശം എങ്ങും ലഭിക്കുന്നതുകൊണ്ടു് 'പതിമൂന്നു മാസം സൂര്യപ്രകാശമുള്ള നാടു്" എന്നു് എത്യോപ്യയെ വിശേഷിപ്പിക്കാറുണ്ടു്. ലോകമെങ്ങും ഗ്രിഗോറിയൻകലണ്ടർ പാലിക്കുമ്പോൾ എത്യോപ്യ ജൂലിയൻകലണ്ടർതന്നെ ഇന്നും പ്രമാണമായി സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നു. എത്യോപ്യൻകലണ്ടർ ഗ്രിഗോറിയൻകലണ്ടറിൽനിന്നും ഏഴു വർഷവും എട്ടു മാസവും പിന്നിലാണു്. മുപ്പതു ദിവസം വീതമുള്ള പന്ത്രണ്ടു മാസവും അഞ്ചു ദിവസം മാത്രമുള്ള പതിമൂന്നാംമാസവുമുണ്ടു് ഒരു വർഷത്തിനു്. മത്തായി, മർക്കോസു്, ലൂക്കോസു്, യോഹന്നാൻ എന്നീ സുവിശേഷകന്മാർക്കു സമർപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന അനുക്രമം ഓരോ വർഷവും. ദിവസത്തിന്റെ ആരംഭം രാവിലെ ആറുമണിക്കാണു്. രാവിലെ ഉള്ള ആറുമണി ഒരുമണിയായി കണക്കാക്കപ്പെടുന്നു. നിങ്ങൾ ഒരു എത്യോപ്യനോടു് "നാളെ രണ്ടുമണിക്കു കാണാം" എന്നു പറഞ്ഞാൽ അയാൾ രാവിലെ ഏഴുമണിക്കു് നിങ്ങളെത്തേടിയെത്തും. ഋതുഭേദങ്ങളെ കണക്കിലെടുത്തുകൊണ്ടു് ആഘോഷിക്കപ്പെടുന്ന ദേശീയോത്സവങ്ങൾക്കു് മതോത്സവങ്ങളുടെ പുറംചട്ട അണിയിച്ചിട്ടുണ്ടു്. മതോത്സവങ്ങളാകട്ടെ, മിക്ക

വാറും ദേശീയോത്സവങ്ങളായി പരിഗണിക്കപ്പെടുന്നു. ചക്രവർത്തിയുടെ കിരീടധാരണവാർഷികം, ജന്മദിനം, 'അഡുവാ'യുദ്ധദിനം (1896 മാർച്ച് രണ്ടിനു് മെനലിക്കു് രണ്ടാമൻ ഇറ്റലിക്കാരെ തോല്പിച്ചതിന്റെ സ്മാരകദിനം), എത്യോപ്യൻ സ്വാതന്ത്ര്യദിനം (1941 മെയ് അഞ്ചിനു് ചക്രവർത്തി തിരിച്ചുവന്നു് ഇറ്റലിക്കാരിൽ നിന്നും രാജ്യത്തെ വീണ്ടെടുത്തതിന്റെ സ്മാരകം) തുടങ്ങിയവ രാഷ്ട്രീയോത്സവങ്ങളാണു്.

സെപ്റ്റംബർ പതിനൊന്നു് പുതുവത്സരോത്സവമാണു്. പുതുവത്സരത്തിന്റെ തുടക്കം കുറിച്ചുകൊണ്ടു് മഴക്കാലം വഴിമാറിനില്ക്കുന്നു. എങ്ങും വെള്ളിവെളിച്ചം പൂശുന്ന സൂര്യപ്രകാശം മഞ്ഞപ്പൂക്കളും കണിക്കൊരുക്കിക്കൊണ്ടു് മലകളിലും താഴ്വരകളിലും 'മസ്ക്കൽ' ചെടികൾ തളിർത്തുലഞ്ഞു നില്ക്കുന്നു. വീടുകളിലെല്ലാം പുതുവത്സരത്തിന്റേയും നവപ്രതീക്ഷയുടേയും പ്രതീകമായി പച്ചപ്പുല്ലുകൾ വിരിക്കുന്നു. രാത്രി ആയാൽ എവിടേയും തീപ്പന്തങ്ങൾ എരിയുന്നതു കാണാം. ചെണ്ടമേളത്തോടെ കുട്ടികൾ കൂട്ടംകൂടി പാട്ടുപാടി നടക്കുന്നു. നൃത്തവും വിരുന്നും കൂടിയുമായി ജനങ്ങൾ നവവർഷത്തെ സ്വാഗതം ചെയ്യുന്നു. അന്നു് യോഹന്നാൻസ്നാപകന്റെ ഓർമ്മദിനം കൂടിയാണു്. മാത്രമല്ല, സെപ്റ്റംബർ ഇരുപത്തേഴിനു കൊണ്ടാടുന്ന 'മസ്ക്കൽ' ഉത്സവത്തിന്റെ (സ്ലീബാപ്പെരുനാൾ) മുന്നോടിയുമാണു്. 'ഹെലിന'രാജ്ഞി ക്രിസ്തുവിന്റെ കുരിശു കണ്ടെത്തിയതിന്റെ സ്മാരകോത്സവമാണിതു്. ആ കുരിശിന്റെ ഒരു ഭാഗം എത്യോപ്യയിലെ ഒരു പള്ളിയിൽ സൂക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു വിശ്വസിക്കപ്പെടുന്നു. കുരിശിനും അഗ്നിക്കും അത്യധികം പ്രാധാന്യം നല്കുന്ന ഉത്സവമാണു് 'മസ്ക്കൽ'. തീപ്പന്തങ്ങൾ മലമു

കളിലെ ഗ്രാമങ്ങളിൽ നിരനിരയായി ഉയർന്നു മിന്നുന്ന കാഴ്ച ഇക്കാലത്തു സാധാരണമാണു്. കുട്ടികൾ തീപ്പന്തവുമേന്തി പാട്ടുപാടി നൃത്തമാടുന്നു. മുതിർന്നവർ അഗ്നികുണ്ഡം കൂട്ടി അതിനു ചുറ്റും നൃത്തംചെയ്യുന്നു. എല്ലാ പള്ളികളിലും പട്ടണങ്ങളിലും ആഘോഷസമന്വിതം 'മസ്ക്കൽ' കൊണ്ടാടുന്നു. പുരോഹിതന്മാർ വിശേഷവസ്ത്രങ്ങളണിഞ്ഞു് മുത്തുക്കുടകളും പൊൻകുരിശുകളും വഹിച്ചു് ഭക്തജനങ്ങളോടൊപ്പം ഘോഷയാത്രയായിറങ്ങുന്നു. പള്ളിമുറ്റത്തു് ത്രികോണാകൃതിയിൽ ഉണക്കച്ചുള്ളികൾ കൂട്ടിവച്ചു് അലങ്കരിച്ചിരിക്കും. പുരോഹിതന്മാരും ഭക്തജനങ്ങളും ഈ ഉണക്കക്കമ്പിൻകൂമ്പാരത്തെ മൂന്നു തവണ വലംവച്ചശേഷം അതിനു തീകൊടുക്കുന്നു. തീനാളങ്ങൾ മുകളിലേക്കുയരുമ്പോൾ ഭക്തജനങ്ങൾ നൃത്തമാരംഭിക്കുന്നു. സംഗീതവും താളമേളങ്ങളും ഈ നൃത്തത്തിനു് അകമ്പടിസേവിക്കുന്നു. സ്ത്രീകൾ കുരവയിടുന്നു. തലസ്ഥാനനഗരിയിൽ ചക്രവർത്തിയുടെ വിശിഷ്ടസാന്നിദ്ധ്യത്തിലും പ്രവിശ്യകളിൽ ഗവർണർമാരുടെ നേതൃത്വത്തിലും ആണു് ഈ ചടങ്ങുകളെല്ലാം നടക്കുന്നതു്. 'ഹെലിനാ'രാജ്ഞി യേശുവിന്റെ കുരിശു കണ്ടുപിടിക്കാൻ തീക്കൂട്ടി പുകയുടെ പോക്കു നിരീക്ഷിച്ചത്രേ. പുക കുരിശിനെ ലക്ഷ്യമാക്കിത്തന്നെ പ്രയാണംചെയ്തു. ക്രിസ്തുമതത്തിന്റെ ആവിർഭാവത്തിനു മുമ്പു് 'ഹീബ്രൂ', 'സെമിറ്റിക്ക്' വർഗ്ഗങ്ങളിൽപ്പെട്ട എത്യോപ്യന്മാരുടെ പൂർവ്വികന്മാർ കൊണ്ടാടിയിരുന്ന ഏതോ ചില ഉത്സവങ്ങളുടെ അംശങ്ങൾ 'മസ്ക്കൽ'മഹോത്സവത്തിൽ അലിഞ്ഞുചേർന്നിട്ടുണ്ടെന്നു് നിരീക്ഷകന്മാർ വിശ്വസിക്കുന്നു.

ക്രിസ്തുമസ്സ് പോലെതന്നെ ക്രിസ്തുവിന്റെ സ്നാനപ്പെരുനാളും അത്യാഡംബരപൂർവ്വം ആഘോഷിക്കുന്നു. തല

സ്ഥാനനഗരത്തിൽ യോഹന്നാൻസ്നാപകന്റേയും ഒരു പ്രാവിന്റേയും രൂപങ്ങളുണ്ടാക്കി തടാകക്കരയിൽ വച്ച് സ്നാനപ്പെരുനാൾ ആഘോഷിക്കുന്നു. പള്ളിയിലെ ശ്രേഷ്ഠവസ്തുവായ 'ടാബോത്' (വിശുദ്ധപേടകം) പുരോഹിതന്മാർ ഭയഭക്തിപൂർവ്വം വഹിച്ചുകൊണ്ട് ഘോഷയാത്രയായി തടാകതീരത്തിലേക്കു പുറപ്പെടുന്നു. നൃത്തവും സംഗീതവും ചിലമ്പൻമണിയൊച്ചയും വാദ്യമേളങ്ങളും ഘോഷയാത്രയ്ക്കു കൊഴുപ്പുകൂട്ടുന്നു. ചില ഗ്രാമങ്ങളിൽ ഇത്തരം ഘോഷയാത്രകൾ തടാകതീരത്തോ പുഴക്കരയിലോ എത്താൻ അഞ്ചോ ആറോ മൈൽ അകലെവരെ പോകേണ്ടിവരും.

ദുഃഖവെള്ളിയാഴ്ച അതിനിശിതമായ വ്രതാനുഷ്ഠാനത്തോടെയാണ് ഏവരും ആചരിക്കുന്നതു്. പരിപൂർണ്ണമായ നിരാഹാരവ്രതം. പുല്ലുകൊണ്ട് ഒരു ചെറിയ കിരീടമുണ്ടാക്കി മുൾക്കിരീടത്തിന്റെ പ്രതീകമായി പലരും തലയിലണിയുന്നു. ഉയർപ്പുപെരുനാളിൽ (ഈസ്റ്റർ) മാത്രമേ അതെടുത്തു മാറ്റുകയുള്ളു. ഈസ്റ്റർദിനത്തിൽ ആബാലവൃദ്ധം ജനങ്ങളും ആവോളം മദ്യം സേവിച്ച് വിശിഷ്ടവിഭവങ്ങളോടുകൂടിയ ഭക്ഷണവും കഴിച്ച് ആനന്ദമത്തരായിക്കഴിയുന്നു. പെരുനാൾദിവസങ്ങളിൽ സന്ധ്യാസമയത്തു് മദ്യമത്തരായി ശുഭ്രമായ ദേശീയവേഷത്തിൽ കൈയിലൊരു ചെറിയ വടിയോ വെൺചാമരമോ വഹിച്ചുകൊണ്ടു നടക്കുന്ന ഭക്തജനങ്ങളെ ധാരാളമായി കാണാം. ചില പള്ളികളിൽ ദുഃഖവെള്ളിയാഴ്ച ആരാധനയുടെ അവസാനപരിപാടിയായി ജൂദാസിന്റെ ഒരു കോലത്തെ ഭക്തജനങ്ങൾ മർദ്ദിക്കുന്ന പതിവുണ്ട്. ഗബ്രിയേൽമാലാഖ, മിഖായേൽമാലാഖ, വി: കന്യകമറിയം,

ഗീവർഗ്ഗീസ് പുണ്യവാളൻ തുടങ്ങിയവരുടെ നാമത്തിലാണ് മിക്ക എത്യോപ്യൻപള്ളികളും.

മിഖായേൽ, ഗബ്രിയേൽ, വിശുദ്ധമറിയം ഇവരുടെ പെരുനാളുകൾ അതതു പള്ളികളിൽ മാത്രമല്ല, എത്യോപ്യയിലുടനീളം ആഘോഷിക്കപ്പെടുന്നു. ഇവരെക്കൂടാതെ തദ്ദേശീയരായ ചില പുണ്യവാളന്മാരും ഉണ്ട്. 'ടെക്ലിഹൈമാനോത്' എന്ന സന്യാസിവര്യനാണ് അവരിൽ പ്രമുഖൻ. അനേകവർഷം ഒറ്റക്കാലിൽ നിന്നു 'തപസ്സു'ചെയ്തതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒരു കാൽ വരണ്ടു അറുപോയത്രേ. പക്ഷേ, ദൈവം ചിറകുകൾ നല്കി അദ്ദേഹത്തെ അനുഗ്രഹിച്ചു. ഒറ്റക്കാലോടും ആറു ചിറകുകളോടുംകൂടിയാണ് ആ പുണ്യവാളൻ ചിത്രീകരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതു്. 'ഡബ്രിലിബാനോസ്' എന്ന സന്യാസാശ്രമത്തിന്റെ സ്ഥാപകനും ശലോമോൻ രാജവംശത്തിന്റെ പുനരധികാരലബ്ധിക്കു ഹേതുഭൂതനും ഇദ്ദേഹമായിരുന്നു.

പുണ്യവാളന്മാരിൽ ജനങ്ങൾക്കുള്ള അചഞ്ചലമായ വിശ്വാസവും സുദൃഢമായ ഭക്തിയും പ്രത്യേകം എടുത്തുപറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. 'അഡീസ് അബാബാ'യ്ക്ക് 230 മൈൽ തെക്കുകിഴക്കായി സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന 'കുളബി' ഗ്രാമത്തിൽ ഗബ്രിയേൽമാലാഖയുടെ നാമത്തിൽ ഒരു ദേവാലയമുണ്ട്. ഡിസംബറിൽ നടക്കുന്ന കുളബി പള്ളിപ്പെരുനാളിനെപ്പറ്റിയും കുളബി ഗബ്രിയേലിന്റെ അത്ഭുതശക്തിയെപ്പറ്റിയും കേട്ടിട്ടില്ലാത്തവരാരുമില്ല എത്യോപ്യയിൽ. ചക്രവർത്തിആണ്ടുതോറും കുളബിപ്പെരുനാളിൽ പങ്കുകൊള്ളും. അദ്ദേഹം ജനിച്ച വർഷം (1892) പണിതതാണ് ആ ദേവാലയം.

1 ചെങ്കൽഭിത്തികം

KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY
KOTTAYAM.

2 കഴുതപ്പുലിമനുഷ്യൻ

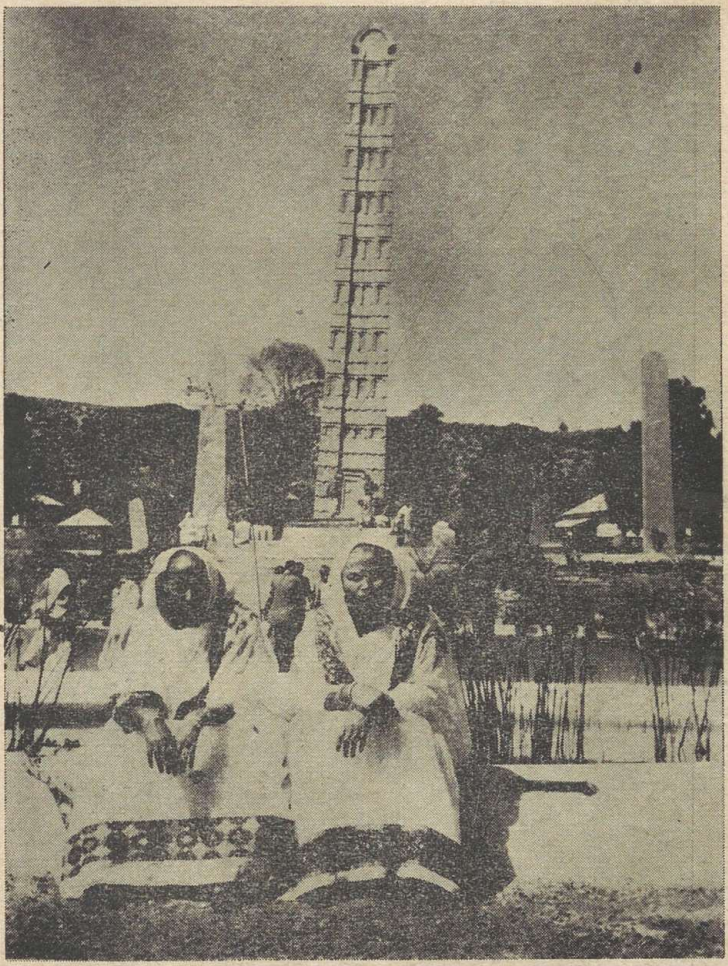

3 ആക്സുമിലെ ശിലാസ്തംഭങ്ങൾ

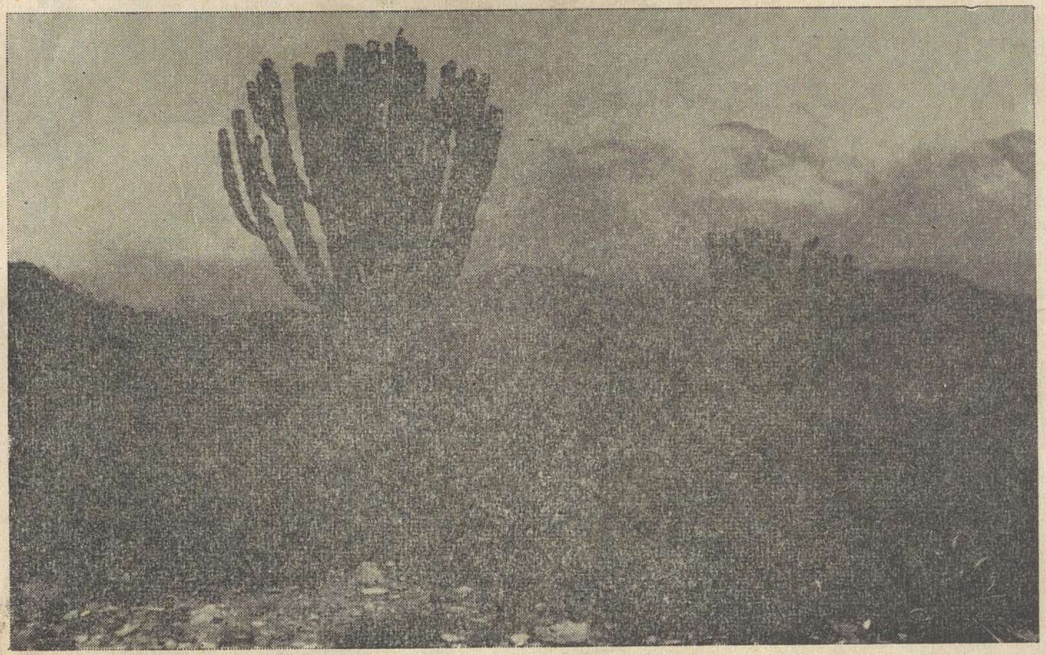

4 മൊട്ടമലകളും കള്ളിമുൾച്ചെടികളും

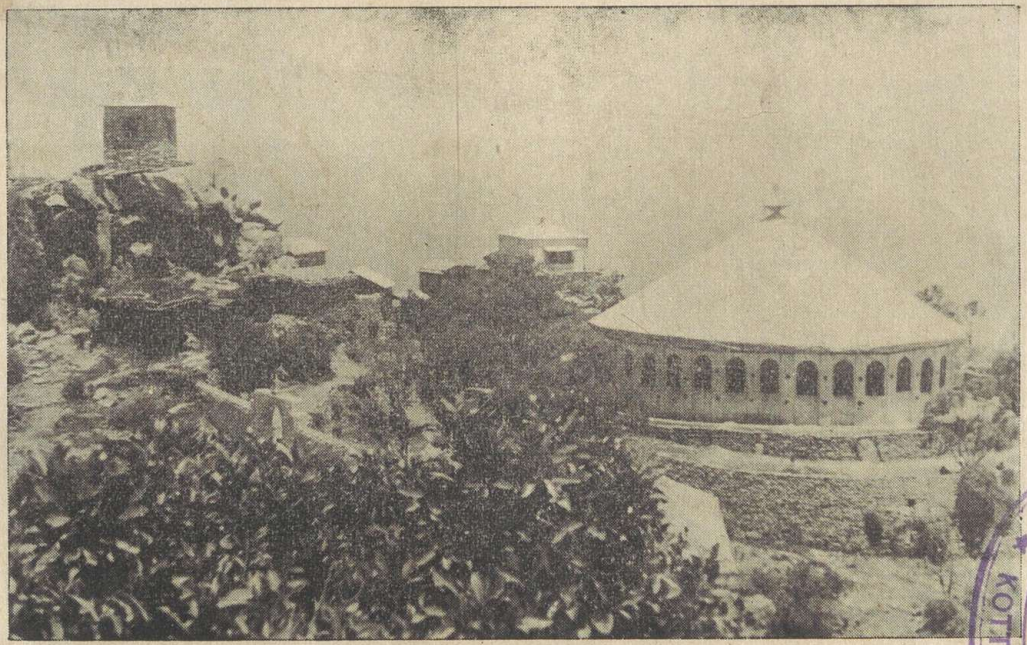

13 ടിഗ്രേ ഗ്രാമത്തിലെ പള്ളി

KOTTAYAM PUBLIC L
KOTTAYAM.

14 ടുക്കുടം (തെക്കൻപ്രദേശങ്ങളിലെ കുടിൽ)

15 . പൊയ്‌വാഴകളും കുടിലുകളും

16 പുരോഹിതന്മാരുടെ വമ്പിച്ചശബളമായ ഘോഷയാത്ര

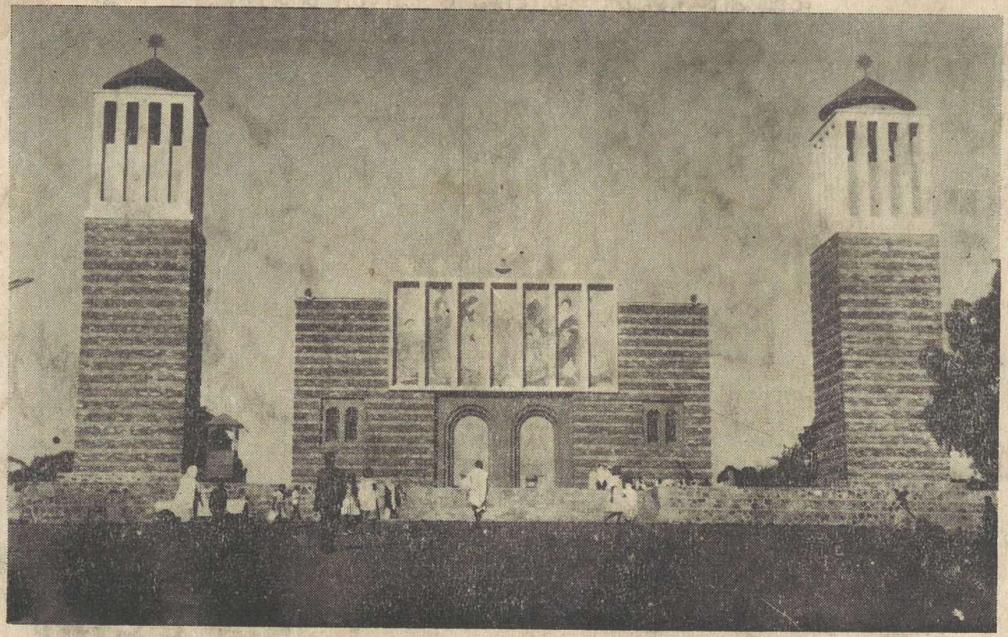

19 അസ്സാരായിലെ സെൻറ് മേരീസ് ദേവാലയം

20 എത്യോപ്യയിലെ പരിശുദ്ധന്മാരുടെ ചിത്രങ്ങൾ

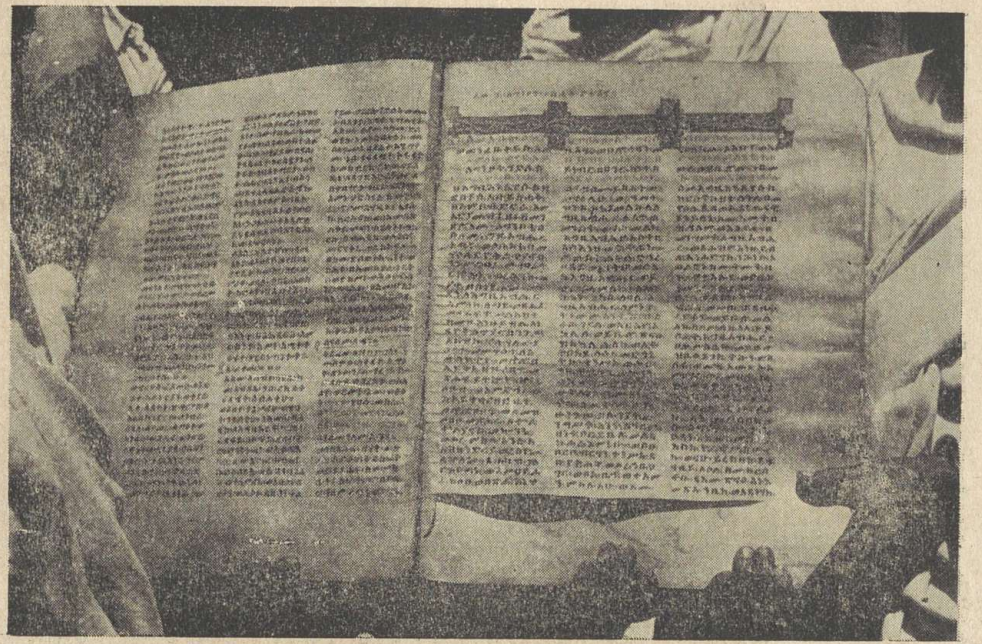

21 താൾത്താളുകളിൽ എഴുതിയ വേദപുസ്തകം

22 ഇസ്ലാംകന്യകയും സംഗീതോപകരണവും

23 അദ്ധ്യാപികമാർ
(ഇന്ഡ്യൻ, ഫ്രഞ്ച്, ഫിലിപ്പൈൻ, എത്യോപ്യൻ സ്ത്രീകൾ)

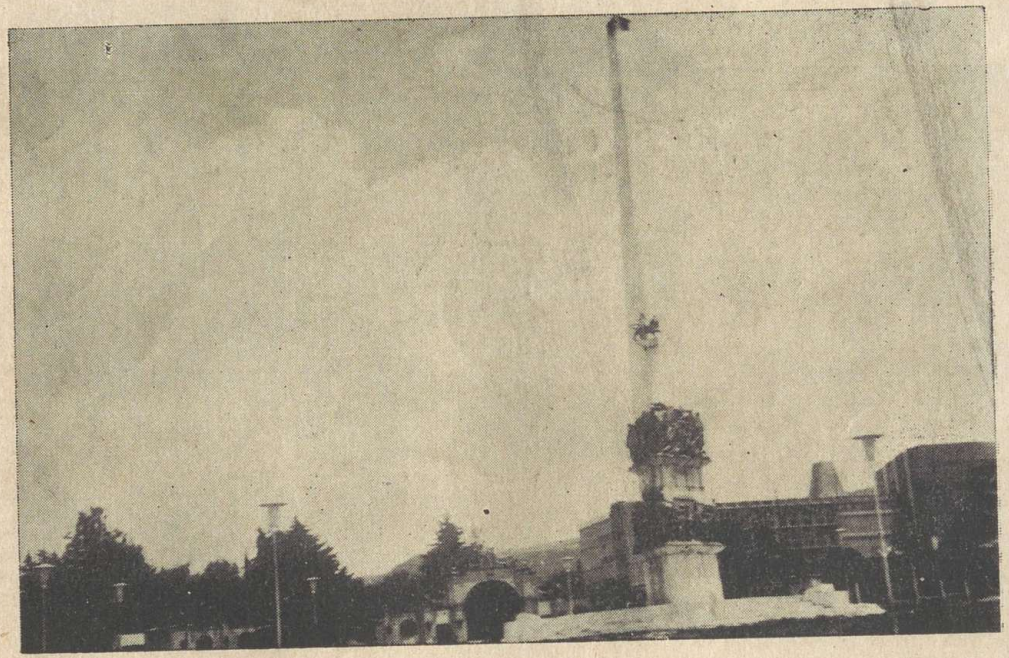

24 രക്തസാക്ഷിസ്മാരകം

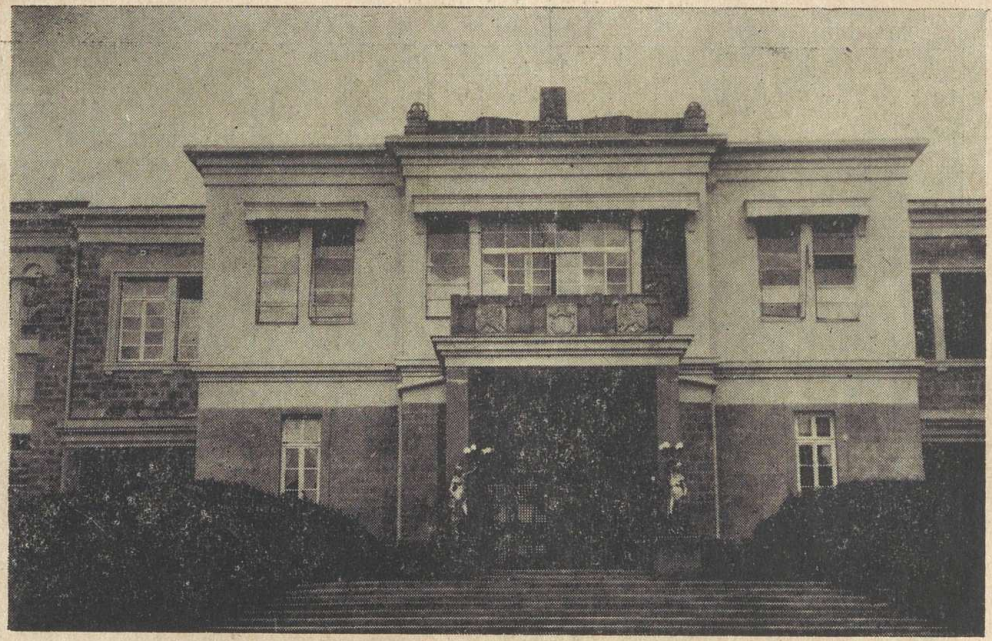

25 ചക്രവത്തിയുടെ കൊട്ടാരവാതിൽ

26 ആഫ്രിക്കാ ഹാൾ

1969–ൽ കൂളുബിക്കു് അൻപതുമൈൽ അകലെയുള്ള 'ഹാരാർ' പട്ടണത്തിൽ ഏതാനും ദിവസം താമസിച്ചപ്പോൾ കൂളുബി സന്ദർശിക്കണമെന്നുള്ള എന്റെ അഭിലാഷം സഫലമായി. ഉയരംകൂടിയ ഒരു മലയുടെ മുകളിലാണു് 'കൂളുബി' എന്ന ഗ്രാമം. അടുത്തകാലത്തു് അവിടെ എത്താൻ ഒരു റോഡു് വെട്ടിയിട്ടുണ്ടു്. മുമ്പു് ഒരു ചെറിയ നടപ്പാത മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു. മഴ തുടങ്ങിയാൽ പുതിയ റോഡു് പശിമയുള്ള ചെളികൊണ്ടു നിറയും. നല്ല മഴയുള്ള സന്ദർഭത്തിലാണു് അവിടെ പോകാൻ എനിക്കു് അവസരംകിട്ടിയതു്. വളഞ്ഞുപുളഞ്ഞു് മലകയറിപ്പോകുന്ന ആ റോഡിൽക്കൂടി വണ്ടി വിടുവാൻ ടാക്സിക്കാരൻ അല്പം മടിക്കാതിരുന്നില്ല. പക്ഷേ, പുണ്യസ്ഥലമായ കൂളുബിയിലേക്കു പോകാതിരിക്കാനുള്ള മനക്കരുത്തു് വിശ്വാസിയായ അയാൾക്കില്ലായിരുന്നു. ഒരു ഞായറാഴ്ച വെളുപ്പിനു് ഞങ്ങൾ കൂളുബിയിലേക്കു തിരിച്ചു.

ഗബ്രിയേൽമാലാഖയെ ചുറ്റിപ്പറ്റി ഒട്ടനവധി കഥകൾ എത്യോപ്യൻസഭയുടെ പല പഴയ ഗ്രന്ഥങ്ങളിലുമുണ്ടു്. യഹൂദന്മാക്കും ക്രിസ്ത്യാനികൾക്കും ഇസ്ലാങ്ങൾക്കും ഒരുപോലെ ആദരണീയനായ പ്രധാന മാലാഖയാണു് ഗബ്രിയേൽ. അവരുടെ എല്ലാ വേദഗ്രന്ഥങ്ങളും ഗബ്രിയേലിനെപ്പറ്റി പരാമർശിക്കുന്നുണ്ടു്. ദൈവദൂതൻ, ശിശുസംരക്ഷകൻ, പ്രതികാരദേവൻ എന്നിങ്ങനെ വിവിധനിലകളിൽ, വിഭിന്നമതസ്ഥരുടെയിടയിൽ ഗബ്രിയേൽ പ്രകീർത്തിക്കപ്പെടുന്നു. പരുമലപ്പള്ളിയെപ്പോലെയോ, മലയാറ്റൂർപ്പള്ളിയെപ്പോലെയോ ഉള്ള ഒരു ചിത്രമായിരുന്നു 'കൂളുബി'ദേവാലയത്തെപ്പറ്റി എന്റെ മനസ്സിലുണ്ടായിരുന്നതു്. കൂളുബിപ്പള്ളിക്കു

നേന്നാൽ ഒരിക്കലും ഫലിക്കാതെവരികയില്ലെന്നാണ് എത്യോപ്യരുടെ ദൃഢമായ വിശ്വാസം. എന്റെ ഒരു എത്യോപ്യൻസ്നേഹിതൻ പറഞ്ഞ ഒരു സംഭവം യാത്രാമദ്ധ്യേ ഞാൻ പൊട്ടന്നു് ഓർമ്മിച്ചു. എന്റെകൂടെ ഉണ്ടായിരുന്ന എന്റെ സഹോദരൻ ശ്രീമാൻ ജേ.ൺസനെ ഞാനതു വിവരിച്ചുകേൾപ്പിച്ചു: "ഒരിക്കൽ ആ എത്യോപ്യൻസ്നേഹിതൻ ഒരു ഭാഗ്യക്കുറിയിൽ സമ്മാനം ലഭിക്കാൻവേണ്ടി 'കൂളബി'പള്ളിക്കു നേച്ച്നേന്നു. 500 ഡോളർ കൂളബിക്കു കൊടുക്കാമെന്നായിരുന്നു നേച്ച്. മാസംതോറും ഭാഗ്യക്കുറിട്ടിക്കറുകൾ വാങ്ങി മടുത്ത അയാൾ അത്തവണ പ്രാർത്ഥനാപൂർവ്വം ഒരു ടിക്കറു വാങ്ങി. ഭാഗ്യം അയാളെ അനുഗ്രഹിച്ചു. പക്ഷേ, സമ്മാനത്തുക 500 ഡോളർ മാത്രമായിരുന്നു. ആ തുക മുഴുവൻ യാതൊരു മടിയുംകൂടാതെ അയാൾ പള്ളിക്കു കൊട്ടുകതന്നെ ചെയ്തു."

വിജനപ്രദേശത്തുകൂടി ഹാരാറിൻെറ സമതലം കടന്നു കുന്നുകയറുകയാണു ട്രക്കു്. ഇടയ്ക്കു ചില പോലീസുദ്യോഗസ്ഥന്മാർ കാറു തടഞ്ഞുനിറുത്തി ഞങ്ങളെ ശരിക്കാന്നു പരിശോധിച്ചു് യാത്ര തുടരാൻ അനുമതി നല്കി. വിജനപ്രദേശത്തു കൊള്ളക്കാരുടേയും കള്ളക്കടത്തുകാരുടേയും ശല്യം തടയാനാണു് ഇത്തരം പരിശോധന നടത്തുന്നതു്. ഇടയ്ക്കിടെ ചില മലഞ്ചരിവുകളിൽ കൂണുകൾപോലെയുള്ള കുടിലുകൾ കാണാം. കൂളബിയിൽ നടക്കുന്ന അത്ഭുതങ്ങളായിരുന്നു ഞങ്ങളുടെ സംഭാഷണവിഷയം. ഹാരാറിൽ ഉദ്യോഗാർത്ഥം താമസിച്ചിരുന്ന എന്റെ ജ്യേഷ്ഠനു് കൂളബിയെപ്പറ്റി പല കഥകളും പറയാനുണ്ടായിരുന്നു. അസ്മാറായിലെ ഒരു കർഷകൻ കൂളബിയിൽ തിരുമല്ലാഴ്ച അപ്പിക്കുന്നതിനായി രണ്ടു

കാളകളേയും നടത്തിച്ചുകൊണ്ട് 500 മൈൽ പിന്നിട്ട് എത്തിച്ചേർന്നവരത്രേ. പത്തുവഷ്മായി ഊമയായിരുന്ന ഒരു ഇറാലിയൻപെൺകുട്ടിക്ക് ഗബ്രിയേലിന്റെ അനുഗ്രഹത്താൽ സംസാരശക്തി ലഭിച്ചു. ആ കുട്ടിയേയും തോളിൽച്ചുമന്നുകൊണ്ട് ദീഷ്ഠദൂരം സഞ്ചരിച്ച് അവളുടെ പിതാവ് കളുബിയിലെത്തി പെരുനാളിൽ പങ്കുകൊണ്ടു. (ശത്രുക്കൾ, മേശക്കൾ, അബോദ്നഹോ എന്നിവരെ തീക്കുണ്ഡത്തിൽനിന്നും രക്ഷിച്ചതും ഗബ്രിയേൽ മാലാഖയാണെന്നും വിശ്വസിക്കപ്പെടുന്നു. ഇവരെ ശിശുക്കളായിട്ടാണ് എത്യോപ്യൻകലാകാരന്മാർ ചിത്രീകരിച്ചിട്ടുള്ളതു്. അങ്ങനെ ഗബ്രിയേൽ ശിശുസംരക്ഷകനായി.

വിജനമായ ആ പാതയിൽ ഞങ്ങളുടെ പിന്നിൽ ഒരു കാറുകൂടി വരുന്നതു കണ്ടു. കാറു നിറയെ സാരിധരിച്ച സ്ത്രീകൾ. ഗുജറാത്തിസ്ത്രീകളാണിവർ. 'ഡറിഡാവാ' പട്ടണത്തിലെ ഗുജറാത്തിക്കച്ചവടക്കാരുടെ സ്ത്രീകൾ. "അവരും കളുബിപ്പള്ളിക്കു തന്നെയോ?" ഞാൻ ചോദിച്ചു. "അതേ, കളുബിയിലേക്കുതന്നെ." ടാക്സിക്കാരൻ പറഞ്ഞു. ഇരുപതു വഷ്മായി ഒരു കുഞ്ഞിക്കാലു കാണാൻ കൊതിച്ചിരുന്ന 'ഡറിഡാവാ'യിലെ ഗുജറാത്തിദമ്പതികൾ, ചിലരുടെ ഉപദേശപ്രകാരം കളുബിയിൽപ്പോയി പ്രാത്ഥിച്ചു. അടുത്തവഷ്ം തങ്ങൾക്കുണ്ടായ കുഞ്ഞോമനയേയും എടുത്തുകൊണ്ട് കാഴ്ചദ്രവ്യങ്ങളുമായി, കൃതജ്ഞതാനിർഭരമായ ഹൃദയത്തോടെ കളുബിപ്പെരുനാളിൽ പങ്കുകൊണ്ടു. വീണ്ടും ഒരിക്കൽക്കൂടി നേർച്ചകഴിക്കാൻ അവർ കളുബിയിലേക്കു പോകയാണു്.

അത്ഭുതജനനങ്ങളുടെ ദൂതുവഹിക്കുന്ന മാലാഖയാണല്ലോ ഗബ്രിയേൽ. കന്യകമറിയാമ്മിനോടു ദിവ്യഗർ

ധാരണത്തിന്റെ സന്ദേശം അറിയിച്ചതും വൃദ്ധനായ സഖറിയാപുരോഹിതനോട് തന്റെ മകന്റെ ജനന വൃത്താന്തം പ്രവചിച്ചതും ഗബ്രിയേൽതന്നെ. അത്ഭുത ജനനങ്ങൾക്കു ഗബ്രിയേലിനെത്തന്നെ ശരണംപ്രാപിക്കണമെന്നാണ് ഭക്തജനങ്ങളുടെ വിശ്വാസം.

അങ്ങകലെ പള്ളിയുടെ തലപ്പു കണ്ടുതുടങ്ങി. കൂളുബിഗ്രാമത്തിലൂടെ മലയുടെ നെറുകയിലേക്കു വലിഞ്ഞുകയറുകയായിരുന്ന ഞങ്ങളുടെ ടാക്സി. ചെളിയിൽ പുതഞ്ഞു സാവധാനത്തിലാണ് കാറു നീങ്ങിയതു്. 1892–ൽ ഇപ്പോഴത്തെ ചക്രവർത്തിയുടെ പിതാവു പണിയിച്ചതാണ് കൂളുബിപ്പള്ളി. വിവിധഗോത്രക്കാർ തമ്മിൽ നിരന്തരമത്സരത്തിലും രക്തച്ചൊരിച്ചിലിലും കഴിഞ്ഞ ഒരു പ്രദേശമായിരുന്ന കൂളുബി. അവസാനം ഇപ്പോൾ പള്ളി സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന മലയിൽവച്ചാണ് ഗോത്രനേതാക്കൾ സമാധാനം കണ്ടെത്തിയതു്. ആ സ്ഥലത്തിനു്—അനേകം കുന്നുകൾ അകമ്പടിസേവിച്ചുനില്ക്കുന്ന കൂളുബിക്കു്—അന്നുമുതൽ ജനഹൃദയങ്ങളിൽ അഭൗമമായ ഒരു പരിപാവനതാം കല്പിക്കപ്പെട്ടു. ഞങ്ങളുടെ ടാക്സി പെട്ടെന്നു മുന്നോട്ടു നീങ്ങാതായി. ടയറുകൾ ഒട്ടുമുക്കാലും ചെളിയിൽ താണുകഴിഞ്ഞു. അവ മുന്നോട്ടുപോകാതെ നിന്നു കറങ്ങുകയാണ്. ഞങ്ങൾ ഇറങ്ങണമെന്നായി ഡ്രൈവർ. കാലുചവുട്ടിയിടത്തൊക്കെ മുട്ടോളം പുതയുന്നു. നല്ല പശിമയുള്ള ചെളി. ഡ്രൈവർ ആവുന്നത്ര ശ്രമിച്ചു. വണ്ടി മുന്നോട്ടില്ല. "ഗബ്രിയേലേ, ചതിക്കല്ലേ!" കൂളുബിപ്പള്ളിയെ നോക്കി അയാൾ നിലവിളിച്ചു. തൽക്ഷണം ചില ഗ്രാമീണർ ഓടിയെത്തി. വണ്ടി പുറകോട്ടു തെള്ളിമാറ്റി. പച്ചപ്പുല്ലുവിരിച്ച കൂളുബിക്കുന്നിലേക്കു ഞങ്ങൾ വലിഞ്ഞുകയറി. അത്യാധുനികശില്പ

ശൈലിയിൽ പണിതുയർത്തിയ ഒരു വലിയ ദേവാലയം 1896-ൽ 'മെനലിക്' ദ്വിതീയൻ ചക്രവർത്തി ഇറ്റലിക്കാരെ അഡുവായുദ്ധത്തിൽ പരാജയപ്പെടുത്തിയ വിവരം മുമ്പു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലോ. 'വെനലിക്കി'ന്റെ സൈന്യാധിപനായിരുന്ന 'റാസ് മക്കോണൻ' (ഹെയിലിസലാസി ചക്രവർത്തിയുടെ പിതാവ്) കുളുബിപ്പള്ളിയിൽ കയറി പ്രാർത്ഥിച്ചിട്ടായിരുന്നു യുദ്ധരംഗത്തേക്കു പോയതു്. എത്യോപ്യൻ ചരിത്രത്തിൽ ഈ പള്ളി സമുന്നതമായ ഒരു സ്ഥാനം വഹിക്കുന്നു. പള്ളിയുടെ മുൻഭിത്തിയിൽ വലതുകൈയിൽ പടവാളുയർത്തിപ്പിടിച്ചു പ്രൗഢഗംഭീരനായി നില്ക്കുന്നു, ഇരുപാർശ്വങ്ങളിലും ചിറകുകളുള്ള ഗബ്രിയേൽമാലാഖയുടെ മൊസൈക്ക് ശില്പം. ശത്രുസംഹാരകൻ—പ്രതികാരദേവൻ—ഗബ്രിയേൽമാലാഖ!

ഇറ്റലിക്കാർ അഞ്ചുവർഷത്തോളം എത്യോപ്യ അടക്കിഭരിച്ചിരുന്നപ്പോൾ സ്വാതന്ത്ര്യപ്രേമികളായ ഭക്തജനങ്ങളുടെ അഭയസങ്കേതവും ആശാകേന്ദ്രവുമായി മാറിക്കുളുബി പള്ളി പടവാളെടുക്കുവാൻ ഗബ്രിയേൽ അവർക്കു പ്രചോദനം നല്കി. അതോടെ ഇറ്റാലിയൻസൈന്യം കുളുബിപ്പള്ളിക്കു പലവുരു ബോംബിട്ടു. 1941-ൽ ഗബ്രിയേലിന്റെ വിജയകാഹളം ജനലക്ഷങ്ങളുടെ ഹൃദയങ്ങളിൽ മാറ്റൊലിക്കൊണ്ടു. അവരുടെ ദേശാഭിമാനവും ഐക്യദാർഢ്യവും രാജ്യത്തെ വിദേശാധിപത്യത്തിൽനിന്നും മോചിപ്പിച്ചു. കൃതജ്ഞതാനിർഭരനായ ചക്രവർത്തി അതിമനോഹരമായ ഒരു പുതിയ ആവാസകേന്ദ്രം ഗബ്രിയേലിനുവേണ്ടി നിർമ്മിച്ചു. കേടുപാടുകൾ പറ്റിയ പഴയ പള്ളി അടുത്തുതന്നെ സംരക്ഷിച്ചുനിർത്തിയിട്ടുണ്ടു്. പുതിയ പള്ളി പണിയിച്ചതോടെ ജന

ങ്ങളുടെ ഭക്തിയും വിശ്വാസവും അനുദിനം വർദ്ധിച്ചു വന്നു.

പള്ളിയിൽ ആരാധനാസമയമായിരുന്നു. ഞങ്ങൾ അകത്തു കയറി. ജനങ്ങൾ വടികളൂന്നി ധ്യാനനിരതരായി ആരാധനയിൽ ലയിച്ചുനില്ക്കുന്നു. ഊന്നിനില്ക്കാൻ പ്രാർത്ഥനാവടികൾ ഞങ്ങൾക്കു നീട്ടി ഒരു ഭക്തൻ. പുരോഹിതവൃന്ദം ശ്രുതിസ്ഥലത്തുനിന്ന് 'ഗീസ്' ഗാനങ്ങൾ നീട്ടിനീട്ടി പാടിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ഗബ്രിയേലിന്റെ വിവിധ പ്രവർത്തനമണ്ഡലങ്ങളെ ദ്യോതിപ്പിക്കുന്ന എണ്ണച്ചായചിത്രങ്ങൾ ചുവരുകളിൽ ധാരാളമായിക്കാണാം. കണ്ണഞ്ചിപ്പിക്കുന്ന വർണ്ണദീപങ്ങൾ, പൊൻകുരിശുകൾ, കുന്തിരിക്കത്തിന്റെ പരിമളവുംപേറി കുമിഞ്ഞുപൊങ്ങുന്ന ധൂമപടലം ഇവയെല്ലാം ഈ അന്തരീക്ഷത്തിനു് അലൗകികമായ ഒരു പരിശുദ്ധി പ്രദാനംചെയ്തിരുന്നു. ശ്രുതിസ്ഥലത്തുനിന്നുയരുന്ന ഗീസ് സംഗീതത്തിനു് ഒരു മാസ്മരശക്തി ഉള്ളതായിത്തോന്നി. ആരാധന കഴിഞ്ഞപ്പോൾ വികാരിയച്ചൻ ഞങ്ങൾക്കു പള്ളിയുടെ വിവിധഭാഗങ്ങൾ കാട്ടിത്തന്നു. 'റഷ്യൻ ഓർത്തഡോക്സ്' സഭ സമ്മാനിച്ച സ്വർണ്ണംപൊതിഞ്ഞ ഒരു ത്രോണോസ് മേശയും ചില പൊൻകുരിശുകളും ഞങ്ങളുടെ സവിശേഷശ്രദ്ധയാകർഷിച്ചു. അച്ചനോടു യാത്രപറഞ്ഞു പള്ളിക്കു പുറത്തു വന്നപ്പോൾ ജനങ്ങൾ പള്ളിയങ്കണത്തിൽ വട്ടമിട്ടിരുന്നു തങ്ങൾ കൊണ്ടുവന്നിരുന്ന പ്രാതൽ പങ്കിട്ടു കഴിക്കുന്നതു കണ്ടു. കുളിബിപ്പള്ളിപ്പെരുനാളിൽ മുടങ്ങാതെ പങ്കുകൊള്ളുന്ന എന്റെ സഹോദരൻ പെരുനാളിനെപ്പറ്റി ഒരു സാമാന്യവിവരണം നല്കി:

"ഈ കാണുന്ന കുന്നിനു ചുറ്റും പതിനായിരിക്കണക്കിനാളുകൾ നേരത്തെതന്നെ താവളമടിക്കും. എത്യോ

പ്യയുടെ പല ഭാഗത്തുനിന്നും, ക്രിസ്ത്യാനികളും, മുസ്ലീങ്ങളും, വ്യാപാരികളായ ഗുജറാത്തികളും, ഇറാലിക്കാരും, കെനിയാക്കാരുമെല്ലാം ഇവിടെ തടിച്ചുകൂടുന്നു. ഒന്നുകിൽ ഉദ്ദിഷ്ടകാര്യസാദ്ധ്യത്തിനു് ഉപകാരസ്മരണയായി, അല്ലെങ്കിൽ, ഗബ്രിയേലിന്റെ മദ്ധ്യസ്ഥപ്രാർത്ഥനയ്ക്കു്. ഭക്തജനങ്ങളുടെ വരവു കാണേണ്ടതുതന്നെ. ഒരു വൃദ്ധൻ വലിയ ഒരു കല്ലും തലയിൽ ചുമന്നുകൊണ്ടു വരുന്നു. ദീർഘായുസ്സിനുവേണ്ടി അയാൾ വർഷങ്ങളായി അനുഷ്ഠിച്ചുവരുന്ന ഒരു സ്വയംപീഡനയജ്ഞമാണിതു്. നകവും ചുമലിൽത്താങ്ങി കർഷകർ വന്നുചേരുന്നു. വിളവു വർദ്ധനയ്ക്കുള്ള ഉപകാരസ്മരണയാണിതു്.'' പള്ളിയങ്കണത്തിലിരുന്നു് അപ്പം തിന്നുന്ന ആളുകളെ കണ്ടിട്ടു് ഞാൻ പറഞ്ഞു: ''നാം പഴയനിയമകാലത്തിലെത്തിയതുപോലെ ഒരു തോന്നൽ. അപ്പോൾ പള്ളിപ്പെരുനാളു കണ്ടിരുന്നെങ്കിലോ? ബൈബിളിൽ വിവരിക്കുന്ന കൂടാരപ്പെരുനാൾതന്നെ എന്നു പറയുമായിരുന്നു,'' എന്റെ സഹോദരൻ തുടർന്നു, ''വളരെ വിദൂരതയിൽനിന്നുപോലും ഭക്തന്മാർ കാൽനടയായി വന്നുചേരുന്നു. ഓരോരുത്തക്കും ഓരോ അത്ഭുതകഥ പറയാനുണ്ടായിരിക്കും. ഗബ്രിയേൽമാലാഖയുടെ ചിത്രവും വഹിച്ചു തിളങ്ങുന്ന കണ്ണുകളോടെ സന്തോഷാശ്രുക്കൾ പൊഴിക്കുന്ന ഒരു വൃദ്ധ. പതിമൂന്നു വർഷം കണ്ണിനു കാഴ്ചയില്ലാതെ കഷ്ടപ്പെട്ട. ഇവക്കു ഗബ്രിയേലിന്റെ മദ്ധ്യസ്ഥപ്രാർത്ഥനാഫലമായി കാഴ്ച ലഭിച്ചു. അതുമുതൽ മുടങ്ങാതെ ആണ്ടുതോറും പെരുനാളിൽ സംബന്ധിച്ചുപോരുന്നു. കോഴി, പ്രാവു്, കന്നുകാലികൾ, ആടു്, മെഴുകുതിരികൾ, സ്വർണ്ണക്കുരിശുകൾ, മുത്തുക്കുടകൾ മുതലായവയാണു് സാധാരണ കാഴ്ചദ്രവ്യങ്ങൾ. ഒരിക്കൽ ഒരു സ്ത്രീ ഒരു സിംഹ

ക്കൂട്ടിയെയാണ് പള്ളിക്കു തിരുമുല്ക്കാഴ്ചയായി സമർപ്പിച്ചതു്. നേച്ചുയുടെ ഒരു പ്രധാനസ്വഭാവം അവയുടെ വിലയിലല്ല, പ്രത്യുത, പള്ളിയിൽ എത്തിക്കുന്ന വിധത്തിലാണു് സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതു്. കാൽനടയായിത്തന്നെ വന്നു ചേർന്നു പെരുനാളിൽ പങ്കുകൊള്ളാനാണു് മിക്കവരും ശ്രമിക്കുക. എന്നിരുന്നാലും കാടുകൾകൊണ്ടു മലയടിവാരം മുഴുവൻ നിറയും. പള്ളിയിലെത്തിച്ചേരാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്ത രോഗികളും വയോവൃദ്ധരും, നേച്ചുകാഴ്ചകൾ മറ്റു തീർത്ഥാടകരുടെ പക്കൽ കൊടുത്തയയ്ക്കും.

പെരുനാളിന്റെ തലേരാത്രി വൈകുന്നേരത്തോടെ തണുപ്പരിച്ചുകയറും. താഴെയുള്ള 'ഡെറിഡാവാ'പ്പട്ടണത്തിൽനിന്നും 6,000 അടി ഉയരത്തിലാണു് കുളുബി സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതു്. മലമുകളിൽ അവിടവിടെ തീ പുകയുന്നതു കാണാം. ക്യാൻവാസ് കൂടാരങ്ങളിൽനിന്നു് കൊച്ചുവിളക്കുകളുടെ വെളിച്ചം വെളിയിലേക്കു് അരിച്ചിറങ്ങുന്നു. കുളുബിഗ്രാമം പെട്ടെന്നു ജനലക്ഷങ്ങളെക്കൊണ്ടു നിറയുന്നു. കച്ചവടവും പാചകവും പള്ളിയുടെ പരിസരങ്ങളെ സജീവമാക്കുന്നു. രാത്രിമുഴുവൻ പള്ളിയാരാധന തുടർന്നുകൊണ്ടിരിക്കും. ആളുകൾ കൂട്ടംകൂട്ടമായി പള്ളിയകത്തേക്കും പുറത്തേക്കും പ്രവഹിക്കും. ഇടയ്ക്കിടെ 'ഡബ്ത്താരാസ്' ദാവീദ്നൃത്തം തകർക്കുന്നു. ഉച്ചഭാഷിണിയിലൂടെ 'ഗീസ്' സംഗീതം അട്ടത്തും അകലേയുമുള്ള മലകളുടെ മാറിൽ മാറ്റൊലിക്കൊള്ളുന്നു. കൈമണികൾ ഇടതടവില്ലാതെ കിലുങ്ങുന്നു. പ്രാർത്ഥനാവടികൾ ചലിക്കുന്നു. പുറത്തുനിന്നെത്തിയ ഭക്തജനങ്ങൾ കൂട്ടംചേർന്നു് അവരവരുടേതായ പാട്ടുകൾ പാടുന്നു. സ്ത്രീകൾ സ്തുതിഗീതങ്ങൾ മുഴക്കുന്നു. ഉപദേശിമാർ

വേദപ്രഭാഷണം നടത്തുന്നു. മൊത്തത്തിൽ എവിടേയും ഭക്തി എന്ന വികാരത്തിന്റെ ബഹുമുഖങ്ങളായ ബഹിർഗ്ഗമനംതന്നെ. ഇതു് ഒരുത്സവമാണു്. ആഹ്ലാദപ്രകടനത്തിനുള്ള അവസരം. ആടാനും പാടാനും തിന്നാനും കുടിക്കാനുമുള്ള അസുലഭാവസരം. കമ്പോളമായി മാറുന്ന കളബിമലയുടെ പരിസരങ്ങളിൽ മദ്യം വില്ക്കുന്ന നിശാക്ലബ്ബുകൾവരെ പൊങ്ങിവരുമത്രേ. പക്ഷേ, എല്ലാ ചടങ്ങുകൾക്കും ഗബ്രിയേൽമാലാഖയോടുള്ള കറയറ്റ ഭക്തി പരിവേഷം ചാർത്തുന്നു.

അടുത്തദിവസം സൂര്യകിരണങ്ങൾ കളബിമലയുടെ മഞ്ഞിൻമാറാല മാറ്റാൻ തുടങ്ങുന്നതോടൊപ്പം പെരുനാളിന്റെ പ്രത്യേകപരിപാടികൾ ആരംഭിക്കുന്നു. പതിനൊന്നുമണി ആകുമ്പോഴേക്കും ആരാധനയുടെ പരമപ്രധാനമായ പരിപാടി ആരംഭിക്കും. 'ടാബോത്' വഹിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഘോഷയാത്ര. മുത്തുക്കുടകളും, പൊൻകുരിശുകളും പേറിയ പുരോഹിതന്മാർ, ചക്രവർത്തി, ഗവർണറന്മാർ, ഭക്തജനങ്ങൾ, ദാവീദ്ഗുത്തമാട്ടന്ന 'ഡബ്ത്താരാകൾ' ഇവരെല്ലാം പങ്കെടുക്കുന്ന ഗംഭീരമായ ഘോഷയാത്ര പള്ളിയെ പ്രദക്ഷിണംവയ്ക്കുന്നു.

ഗബ്രിയേലിനു നേച്ച് നേന്ത്രതിന്റെ ഫലമായി അക്കൊല്ലം ജനിച്ചിട്ടുള്ള ശിശുക്കളുടെ ജ്ഞാനസ്നാനകർമ്മവും അന്നുതന്നെ നടക്കും. പ്രത്യേകതരം ടാങ്കുകൾ ഇതിനുവേണ്ടി നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ടു്. രോഗശാന്തിക്കും പാപപരിഹാരത്തിനുംവേണ്ടി പള്ളിയിലെ തീർത്ഥജലവും പരിസരത്തിലെ മണ്ണും ആളുകൾ ഭദ്രമായി ശേഖരിക്കുന്നു. നേച്ച്പ്പണം വലിയ ടാങ്കുകളിൽ വീണു നിറയുന്നു. വൈകുന്നേരമാകുമ്പോഴേക്കും പെരുനാൾ സമാപിക്കുകയും ജനാവലി പിരിഞ്ഞുപോവുകയും ചെയ്യുന്നു.''

ലഘുഭക്ഷണവും കഴിഞ്ഞു് രാവിലെ കുർബാന യിൽ പങ്കുകൊണ്ടിരുന്ന ജനങ്ങൾ തങ്ങളുടെ ഗ്രാമങ്ങളി ലേക്കു മടങ്ങുന്നതു ഞങ്ങളുടെ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ടു. അവർ ഞങ്ങളെ നോക്കി പുഞ്ചിരിതൂകി, തലവണങ്ങി യാത്ര യായി. കൂളുബിപെരുനാളിന്റെ വർണ്ണനയിൽ ലയിച്ചു പോയ ഞാൻ പെരുനാളുകഴിഞ്ഞു മടങ്ങുന്ന ജനങ്ങളെ യാണു് അവരിൽ കണ്ടതു്. വിശ്വാസംമൂലമുള്ള രോഗ ശാന്തിയെപ്പററിയും മാനസികവൈകല്യങ്ങൾകൊണ്ടു ണ്ടാകുന്ന ശാരീരികാസ്വാസ്ഥ്യങ്ങളെപ്പററിയും ഞാൻ അല്പനേരം ചിന്തയിലാണ്ടു യുക്തിവാദത്തിന്റെ കല്ലിൽ ഉരച്ചുനോക്കിയാലും, ആധുനികമനഃശാസ്ത്രത്തിന്റെ ഉല യിൽ ഊതിയുരുക്കി നിരീക്ഷിച്ചാലും ഉത്തരം കണ്ടെ ത്താത്ത രണ്ടു വസ്തുതകൾ 'കൂളുബി'യെപ്പററി മങ്ങാതെ അവശേഷിക്കുന്നു. ആധുനികശാസ്ത്രയുഗത്തിൽ വളർ ന്നുവരുന്ന ജനങ്ങളുടെ ഇളകാത്ത വിശ്വാസം. വിവിധ ജാതിമതസ്ഥരെ കൂട്ടിയിണക്കുന്ന അത്ഭുതകരവും, അവ ർണ്ണനീയവുമായ ശക്തിവിശേഷം.

മിഖായേൽമാലാഖയും ഗബ്രിയേൽമാലാഖയെ പ്പോലെ സാവ്വത്രികമായി ആരാധിക്കപ്പെടുന്നു. നവം ബർമാസത്തിലാണു് മിഖായേൽപ്പെരുനാൾ. അസ് മാറാപട്ടണത്തിൽ മിഖായേലിന്റെ നാമത്തിൽ സ്ഥാ പിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ദേവാലയമുണ്ടു്. തദ്ദേശീയർക്കു് ഒരു വലിയ ആനന്ദോത്സവമാണു് അവിടത്തെ പെരുനാൾ. ഭൗതികലോകത്തുനിന്നും മനുഷ്യർ മറയുമ്പോൾ അവരു ടെ നന്മതിന്മകളെ തുലനംചെയ്തു നിത്യാനന്ദമനുഭവി ക്കുന്ന സ്വർഗ്ഗത്തിലേക്കോ, നിത്യയാതന മാത്രമുള്ള നരകത്തി ലേക്കോ അയയ്ക്കുന്നതു് ഈ മിഖായേലാണു്. കൈയിൽ ഒരു ത്രാസുമായി നില്ക്കുന്ന ന്യായാധിപതിയായ മിഖാ

യേലിന്റെ ചിത്രവുമായി നടന്നു ഭിക്ഷ യാചിക്കുന്ന അനേകായിരങ്ങളെ ആ ദിവസം കണ്ടിട്ടുണ്ട്. ഭിക്ഷ കൊടുക്കുന്നതു് സ്വർഗ്ഗയാത്രയ്ക്കു സഹായകമാണെന്നു ഭക്തജനങ്ങൾ കരുതുന്നതുകൊണ്ടാവാം മിഖായേൽപ്പെരുനാളിനു് ഇത്രയധികം യാചകർ വന്നുകൂടുന്നതു്.

വിശുദ്ധമറിയം വളരെയധികം സമാദരിക്കപ്പെടുന്നു. സ്ത്രീകൾ അഭയംതേടുന്നതു് സാധാരണ വിശുദ്ധമാതാവായ മറിയത്തിനെ ആണു്. മലകളും മാമരങ്ങളും, അരുവികളും വെള്ളച്ചാട്ടങ്ങളും കന്യകമറിയാമ്മിന്റെ ആവാസകേന്ദ്രങ്ങളായി കരുതപ്പെടുന്നു. 'ആക്സും' എന്ന സ്ഥലത്തെ വിശുദ്ധമറിയാമ്മിന്റെ പള്ളി അതിപുരാതനവും സുപ്രസിദ്ധവുമാണു്. (പണ്ടെങ്ങോ എത്യോപ്യരുടെ പൂർവ്വികർ ആരാധിച്ചിരുന്ന ഏതോ ദേവത, കന്യകമറിയാമ്മിന്റെ ദിവ്യപ്രഭയിൽ അലിഞ്ഞുചേർന്നതിനു തെളിവുകളുണ്ടു്.) 'ആക്സു'മിലെ സീയോൻ മറിയത്തിന്റെ പള്ളിയിൽ ആണു് 'ഒമനലിക്കു' രാജകുമാരൻ ജറുസലേംദേവാലയത്തിൽനിന്നു തട്ടിക്കൊണ്ടുവന്ന വിശുദ്ധപേടകം സൂക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നതു്. അഞ്ചാംശതകത്തിൽ പൗരസ്ത്യക്രിസ്തീയശില്പശൈലിയിൽ നിർമ്മിച്ചതാണു് ഈ ദേവാലയം. പത്താം നൂറ്റാണ്ടിൽ 'ജൂഡിത്തു്' എന്ന യഹൂദരാജ്ഞി ക്രൈസ്തവരാജാക്കന്മാരെ പരാജയപ്പെടുത്തിയപ്പോൾ ഈ പള്ളിയും നശിപ്പിച്ചുകളഞ്ഞു. പിന്നീടു പല കാലങ്ങളിലായി പുതുക്കിയും പരിഷ്കരിച്ചും പണിയിച്ചിട്ടുള്ളതാണു് ഇപ്പോഴത്തെ പള്ളി. ഈ പള്ളിയിൽ സ്ത്രീകൾക്കു കടക്കുവാനവകാശമില്ല. സ്ത്രീകളുടെ അഭയകേന്ദ്രമാണു് വിശുദ്ധമറിയാമെങ്കിലും ഈ പള്ളി നശിപ്പിച്ച ജൂഡിത്തു് ഒരു സ്ത്രീയായിരുന്നല്ലോ. അതുകൊ

ണ്ടാണ് ഈ നിരോധനം ഏർപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നത്. പല രാജാക്കന്മാരും രാജ്ഞിമാരും, സംഭാവനചെയ്ത തങ്കക്കിരീടങ്ങൾ ഈ പള്ളിയിലെ ഭണ്ഡാരത്തിൽ സൂക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ട്. 1965–ൽ 'ഹെയിലിസെലാസി' ചക്രവർത്തി ഒരു പുതിയ ദേവാലയം 'ആക്സു'മിൽ പണിയിച്ചു. അവിടെയാണ് ആണ്ടുതോറും വിശുദ്ധമറിയാമ്മിന്റെ പെരുനാൾ ഇപ്പോൾ കൊണ്ടാടുന്നത്.

അസ്മാറായിൽ 'ആക്സും'ശില്പകലയെ അനുകരിച്ചു നിർമ്മിച്ച മനോഹരമായ പള്ളിയാണ് 'സെന്റ് മേരീസ് ചർച്ച്'. നവമ്പർ ഒന്നിനു് ആഘോഷിക്കുന്ന പള്ളിപ്പെരുനാളിൽ സ്ത്രീകളുടെ നേർച്ചനൃത്തം ഏറ്റവും കൗതുകകരമായ ഒരു കാഴ്ചയാണ്. പള്ളിയിൽ പ്രാർത്ഥന നടക്കുമ്പോൾ വെളിയിൽ സ്ത്രീകൾ വട്ടത്തിൽ നിന്നു് കൈയടിച്ചു താളമിടുന്നു. ചില സ്ത്രീകൾ ആ വട്ടത്തിനുള്ളിൽനിന്നു് രണ്ടാംമുണ്ട് ഒരു കുഞ്ഞിനെ എന്നപോലെ കൈയിലെടുത്തു് "വിശുദ്ധ മാതാവേ! മറിയാമേ! ഇവൾക്കൊരു കുഞ്ഞിനെ ഏകണമേ!" എന്ന പല്ലവി ആവർത്തിച്ചു പാടുന്നു. ചങ്ങലകളാൽ ബന്ധിക്കപ്പെട്ട കൈകളുമായി സഹായധനം അഭ്യർത്ഥിക്കുന്ന പലരേയും പള്ളിയുടെ പരിസരങ്ങളിൽ കണ്ടിട്ടുണ്ട്. കുറ്റം ചെയ്തതിന്റെ ഫലമായി വൻതുകകൾ പിഴയടയ്ക്കാൻ വിധിക്കപ്പെട്ട തടവുകാർ പിഴ പിരിച്ചെടുക്കുകയാണു്. വിശുദ്ധമറിയാമ്മിന്റെ പേരിൽ നിയമപാശത്തിൽനിന്നും തങ്ങളെ രക്ഷിക്കുവാൻ ഈ കുറ്റവാളികൾ ഭക്തന്മാരോടഭ്യർത്ഥിക്കുന്നു.

ഗീവർഗ്ഗീസ് പുണ്യവാളൻ, എത്യോപ്യയിൽ ക്രിസ്തുമതം പ്രചരിപ്പിച്ച ഗ്രീക്കുസഹോദരന്മാർ, സന്യാസാശ്രമങ്ങൾ സ്ഥാപിച്ച ഒൻപതു സിറിയൻ താപസന്മാർ,

'ഗബ്രാമൻ ഫസ് കൂട്ടസ്' എന്ന ഈജിപ്റ്റുകാരൻ മെത്രാൻ, 'ടെക്ലിഹൈമാനോത്' സന്യാസി തുടങ്ങിയവരുടെ നാമധേയത്തിലും വളരെയധികം പള്ളികളുണ്ട്. അസംഖ്യം കെട്ടുകഥകൾ 'ടെക്ലിഹൈമാനോതി'നെപ്പറ്റി പറഞ്ഞുവരുന്നു. മൂന്നു ജോഡി ചിറകുകളും ഒറ്റക്കാലുമുള്ള ആ സന്യാസിവര്യൻ തന്റെ തപോവീര്യംകൊണ്ട് ഭക്തഹൃദയങ്ങളിൽ സ്ഥിരപ്രതിഷ്ഠ നേടിയിരിക്കയാണ്.

7. സന്യാസാശ്രമങ്ങൾ

ആഷ്ഭാരതത്തിലെ ഹൈന്ദവസന്യാസിമാരെപ്പോലെയാണ് പലതുകൊണ്ടും എത്യോപ്യയിലെ സന്യാസിമാർ. സംസാരബന്ധങ്ങളിൽനിന്നൊഴിഞ്ഞുമാറി വിജനങ്ങളായ പാറക്കെട്ടുകളിലും ദുർഗ്ഗമങ്ങളായ മലകളിലും ധ്യാനനിരതരായിക്കഴിയുന്ന എത്യോപ്യൻ സന്യാസിമാർ ഇതരക്രൈസ്തവസഭകളിലെ സന്യാസിമാരിൽനിന്നും തുലോം വ്യത്യസ്തരാണ്. പരുക്കൻ കുപ്പായമണിഞ്ഞു കുരിശുവടിയുമേന്തി ഭിക്ഷാടനവും സുവിശേഷപ്രചരണവുമായി നാടുചുറ്റുന്ന നിസ്സംഗരായ സിദ്ധന്മാർ എത്യോപ്യയിൽ വളരെയധികമുണ്ട്. ഇവരിൽ ചിലർ പള്ളികളുടെ പരിസരങ്ങളിൽ വേദപുസ്തകപാരായണത്തിൽ ലയിച്ചിരിക്കുന്നതു കാണാം. പള്ളിപ്പെരുനാളിനു മതപ്രസംഗങ്ങൾ നടത്തുന്നതും ഇവരാണ്. ഭാവിഫലം പ്രവചിക്കുന്നതിൽ തൽപരരായ സന്യാസിമാരും ഉണ്ട്. പിശാചുബാധ അകറ്റുവാൻ ഇവരിൽ ചിലർക്കു വശമുണ്ട്. ആകെപ്പാടെ വൈവിദ്ധ്യമാർന്നതാണ് എത്യോപ്യൻസന്യാസ

സമൂഹം. ജീവപര്യന്തം ഒറ്റക്കുപ്പായവുമണിഞ്ഞു സ്ഥിര പാപ്പിടമില്ലാതെ അലഞ്ഞുതിരിയുന്ന ഇവരെ കാണുമ്പോൾ യോഹന്നാൻസ്നാപകന്റെ ചിത്രമാണു് ഓർമ്മ വരിക. ജനങ്ങൾ അത്യധികം ആദരിക്കുന്ന സിദ്ധന്മാരാണിവർ.

ആരും കയറിച്ചെല്ലാത്ത വനാന്തർഭാഗങ്ങളിലും പർവ്വതശൃംഗങ്ങളിലും പാറക്കെട്ടുകളിലും ഗുഹകളിലും മാറും ഏകാന്തവാസം നയിക്കുന്ന തപോധനന്മാരാണു്, മറെറാരിനം സന്യാസിമാർ. മൊട്ടക്കുന്നുകളിൽ ഗുഹകളോ ഭൂഗർഭഗൃഹങ്ങളോ തുരന്നുണ്ടാക്കി അവയിൽ ഉഗ്രതപസ്സനുഷ്ഠിക്കുന്ന മഹർഷിമാരാണിവർ. ചില വൃദ്ധതപസ്വിനികളും ഇങ്ങനെ ഏകാന്തധ്യാനത്തിൽ കഴിയുന്നുണ്ടു്. സന്യാസിനികൾ തല മുണ്ഡനംചെയ്തു് ഒരു വെള്ളത്തൊപ്പി ധരിക്കുന്നു. ഇവക്കു സംഘടിതകന്യാസ്ത്രീമഠങ്ങളൊന്നുമില്ല. ജീവിതസായാഹ്നത്തിൽ ബന്ധുക്കളാൽ അവഗണിക്കപ്പെട്ടു് മോക്ഷമാർഗ്ഗം തേടിയിറങ്ങിയ വിധവകളോ, അഗതികളോ ആണു് മിക്ക സന്യാസിനികളും. അസ്മാറായിൽനിന്നും 'കെരൻ' എന്ന സ്ഥലത്തേക്കു പോകുന്ന പാതയുടെ പാർശ്വങ്ങളിലുള്ള മൊട്ടക്കുന്നുകളിൽ ഇത്തരം പല സന്യാസിനിമാരും സന്യാസിമാരും താമസമുണ്ടു്. അവിടെവച്ചൊരിക്കൽ ഞാനൊരു സന്യാസിയെ കണ്ടുമുട്ടി. വർഷങ്ങളായി കുളിച്ചിട്ടില്ലാത്ത ശരീരം. ജടപിടിച്ച തലമുടി. മുഷിഞ്ഞു ജീർണ്ണിച്ച വേഷം. കൈയിൽ കനത്ത പ്രാർത്ഥനാപുസ്തകവും അററത്തു കുരിശുള്ള ഒരു നീണ്ട ഇരുമ്പുദണ്ഡും; ആകെപ്പാടെ ആ രൂപം ഭീകരമായിരുന്നു. അപരിചിതനായ എന്നെ സംശയദൃഷ്ടിയോടെ ഒരു നിമിഷം നോക്കിയിട്ടു് പാരായണത്തിൽ ലയിച്ചു ആ

സന്യാസി. വല്ലപ്പോഴും ഇത്തരം സന്യാസിമാർ തങ്ങളുടെ ഗുഹാഗേഹങ്ങൾവിട്ട് അടുത്ത ഗ്രാമങ്ങളിൽ ഭിക്ഷാടനത്തിനിറങ്ങും.

സംഘടിതങ്ങളായ സന്യാസാശ്രമങ്ങളിലെ അന്തേവാസികളാണ് മൂന്നാമത്തെ ഇനം സന്യാസിമാർ. ഒരു മെത്രാപ്പോലീത്തായിൽനിന്നും പട്ടമേറ്റ പുരോഹിതന്മാരായിരിക്കും ഇവരിൽ മിക്കവരും. ആറാംനൂറ്റാണ്ടിലാണ് എത്യോപ്യയിൽ ആശ്രമപ്രസ്ഥാനം ആദ്യമായി ആരംഭിച്ചത്. സിറിയായിൽനിന്നും വന്ന ഒൻപതു സന്യാസിമാരാണ് ആശ്രമപ്രസ്ഥാനം തുടങ്ങിയതും അതു പ്രചരിക്കാൻ പ്രചോദനം നല്കിയതും. ഈ ഒൻപതു സന്യാസിമാരേയും നവ പരിശുദ്ധന്മാരായി അംഗീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. 'ആക്സും'പള്ളിയുടെ ഭിത്തിയിൽ ഇവരുടെ ചിത്രങ്ങൾ ആലേഖനംചെയ്തിരിക്കുന്നു.

പുരാതനങ്ങളായ ആശ്രമങ്ങൾ പലതും ഉത്തര എത്യോപ്യയിലെ 'എറിട്രിയാ', 'ടിഗ്രേ' എന്നീ പ്രവിശ്യകളിലാണുള്ളതു്. മലമുകളിൽ ഒറ്റപ്പാറ തുരന്നു നിർമ്മിച്ചിരിക്കുന്ന ആശ്രമങ്ങളാണ് ചിലതെല്ലാം. ടിഗ്രേയിൽത്തന്നെ പാറതുരന്നുണ്ടാക്കിയ നൂറ്റിയിരുപതു പള്ളികളും ആശ്രമങ്ങളും ഉണ്ട്. ക്രിസ്തുമതത്തിന്റെ പ്രചാരത്തിനുമുൻപുതന്നെ നിർമ്മിച്ച ആരാധനാലയങ്ങളും തീരെ ചുരുക്കമല്ല. അതുകൊണ്ടായിരിക്കണം പ്രാകൃതമതാചാരങ്ങളുടെ പല ചിഹ്നങ്ങൾ ഇന്നും ഈ ആശ്രമങ്ങളിൽ കാണപ്പെടുന്നതു്. പല ശതകങ്ങളിലായി പല ശില്പികളുടെ തലമുറ പണിതെടുത്ത ശിലാശില്പങ്ങളാണിവ. വൻമലകളിലുള്ള ദുർഗ്ഗമസ്ഥലങ്ങളിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന ചില ആശ്രമഗേഹങ്ങൾ ശില്പകലാവൈദ

ശ്ചര്യത്തിന്റെ മകുടോദാഹരണങ്ങളാണ്. 'താനാ'തടാകത്തിലെ ചെറിയ ചില ദ്വീപുകളിലും സന്യാസാശ്രമങ്ങളുണ്ട്. ആശ്രമങ്ങളിൽ സ്ത്രീകൾക്കു പ്രവേശനം കർശനമായി നിരോധിച്ചിരിക്കുന്നു. വളരെച്ചെറുപ്പത്തിലേതന്നെ—രണ്ടോ മൂന്നോ വയസ്സുള്ളപ്പോൾ—ചില മാതാപിതാക്കന്മാർ തങ്ങളുടെ പുത്രന്മാരെ പള്ളിക്കും ആശ്രമത്തിനും നേച്ച്യായി സമർപ്പിക്കുന്നു. അങ്ങനെ പരിപൂർണ്ണസന്യാസത്തിന്റെ അന്തരീക്ഷത്തിൽ വളരുന്ന അന്തേവാസികൾക്ക് സ്ത്രീകളെ കാണുവാൻതന്നെ അവസരം ലഭിക്കുന്നില്ല.

പതിനഞ്ചും പതിനാറും നൂറ്റാണ്ടുകളിൽ തുടച്ചയായി മുസ്ലീം ആക്രമണമുണ്ടായപ്പോൾ ദുർഘടങ്ങളായ പർവ്വതങ്ങളിലും പാറക്കെട്ടുകളിലും സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്ന ആശ്രമങ്ങൾ, രാജാക്കന്മാരുടെ അഭയകേന്ദ്രങ്ങളും, പഴക്കംചെന്ന കൈയെഴുത്തുഗ്രന്ഥങ്ങളും സ്വർണ്ണക്കിരീടങ്ങളും മറ്റും സൂക്ഷിക്കുന്ന ഭണ്ഡാഗാരങ്ങളുമായി മാറി. രാജ്യത്തിനേറെയും മതത്തിനേറെയും സുരക്ഷിതത്വത്തിൽ പ്രധാനമായ ഒരു പങ്ക് ആശ്രമങ്ങൾ വഹിച്ചിട്ടുണ്ട്.

വടക്കനെത്യോപ്യയിൽ 'ടിഗ്രേ'പ്രവിശ്യയിലെ 'അഡുവാ'–'അഡിഗ്രാത്' റോഡിൽക്കൂടി സഞ്ചരിക്കുമ്പോൾ ഒരുവശത്ത് അകലെയായി ഒരു വലിയ മല കാണാം. മുകൾവശം പരന്നുകിടക്കുന്ന ഒരുയർന്ന മല. ചെങ്കല്ലുനിറഞ്ഞ ആ മലയിൽ വൃക്ഷങ്ങളൊന്നുംതന്നെയില്ല. പ്രശസ്തവും, പ്രാചീനവും, ബാഹ്യലോകത്തുനിന്ന് അകന്നുനില്ക്കുന്നതുമായ 'ഡബ്രിഡാമോ' ആശ്രമം ഈ മലയുടെ മുകളിലാണ്. ഇവിടം ഒന്നു കാണണമെന്ന എന്റെ ആഗ്രഹം സാധിച്ചതു് ചില അമേരിക്കൻ പീസ് കോർ അധ്യാപകർ, അവിടേക്കു തിരിച്ചപ്പോഴാണ്. ഞാനും

അവരോടൊപ്പം കൂടി. മെയിൻറോഡുവിട്ട് ആറേഴ മൈൽ ദൂരം കുന്നുകളും താഴ്വരകളും താണ്ടിയിട്ടാണ് 'ഡബ്രിഡാമോ' മലയിൽ എത്തേണ്ടതു്. നടക്കുംതോറും ദൂരം കൂടിവരുന്നതുപോലെ തോന്നി. വളരെ താണുകിടക്കുന്ന താഴ്വര കഴിഞ്ഞാൽ പിന്നെ കയറ്റമാണ്. മലകയറ്റം വളരെ ബുദ്ധിമുട്ടുള്ളതായി അനുഭവപ്പെട്ടു. ഇടയ്ക്കിടെ ചവിട്ടുന്ന കല്ലുകൾ അടർന്നുവീണുകൊണ്ടിരുന്നു. അംബരചുംബിയായ ആ ഊക്കൻമലമുകളിൽ വർഷങ്ങളായി വാസം ഉറപ്പിച്ചിരുന്ന താപസവര്യന്മാരെ കാണാൻ ഞാൻ വെമ്പൽകൊണ്ടു. ഇൻഡ്യയിൽ, ഹിമാലയസാനുക്കളിൽ യോഗനിഷ്ഠയിൽക്കഴിയുന്ന ഹൈന്ദവ മഹർഷിമാരെപ്പറ്റി അമേരിക്കൻ അദ്ധ്യാപകരോടു് ഞാൻ പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്നു. ഒരുപക്ഷേ, ഈ എത്യോപ്യൻതപസ്വികൾക്കു പ്രചോദനം ലഭിച്ചതു് ഹൈന്ദവ സന്യാസിമാരിൽനിന്നും ആയിരിക്കാം. വളഞ്ഞുപുളഞ്ഞു മല ചുറ്റുന്ന ഒറ്റയടിപ്പാതയിലൂടെ ഞങ്ങൾ ആഞ്ഞുവലിഞ്ഞു മലകയറി. അവസാനം, ഏകദേശം അറുപതടി കിഴക്കുംതുക്കായി നില്ക്കുന്ന ഒരു പാറക്കുന്നിന്റെ അടിവാരത്തു് എത്തിച്ചേർന്നു. ഞങ്ങൾക്കു് സമീപഗ്രാമത്തിൽനിന്നും ഒരു ബാലനെ വഴികാട്ടിയായി ലഭിച്ചിരുന്നു. ചുറുചുറുക്കുള്ള ആ ബാലൻ കുത്തനെയുള്ള ആ മലയിൽ തൂങ്ങിക്കിടന്നിരുന്ന ഒരു തൂകൽക്കയറിൽ പിടിച്ചു് അനായാസേന മുകളിലോട്ടു കയറി. മലമുകളിൽ ഒരു ചെറിയ കവാടം കാണാം. ആശ്രമകവാടമാണതു്. തൂകൽകൊണ്ടു പിരിച്ചുണ്ടാക്കിയ രണ്ടു കയറുകൾ കവാടത്തിൽനിന്നും താഴോട്ടു തൂങ്ങിക്കിടക്കുന്നു. കയറിൽ പിടിച്ചു മുകളിലോട്ടു കയറുമ്പോൾ ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കു പാദങ്ങൾ ഊന്നി മുന്നോട്ടു നീങ്ങാൻ ചെറിയ തടങ്ങൾ കുഴി

ച്ചിട്ടുണ്ട്, കുത്തനെ നില്ക്കുന്ന ആ ശിലാഭിത്തിയിൽ. പരിചയമില്ലെങ്കിൽ വളരെ ആയാസകരമായ ഒരഭ്യാസമാണിതു്. അരയിൽ കെട്ടാനുള്ള ബൽറോട്ടുകൂടിയ മറെറാരു കയറുണ്ടു്. അരയിൽ ബൽററും കെട്ടി കയറിൽ മുറുകെപ്പിടിച്ചാൽ, കിണററിൽനിന്നും വെള്ളം കോരിയെടുക്കുന്നതുപോലെ ആളിനെ മുകളിലേക്കു വലിച്ചുകയററുവാൻ ആശ്രമവാതിൽക്കൽ ഒരു സന്യാസി നില്പുണ്ടു്. ഈ മാർഗ്ഗം അത്ര അധികം പ്രയാസമുള്ളതല്ലെങ്കിലും, ഇടയ്ക്കിടെ പാദങ്ങൾ ഭിത്തിയിൽ ഊന്നിവേണം മുകളിലേക്കു പോകാൻ. ആശ്രമത്തിൽ പ്രവേശിക്കാനുള്ള ഏകമാർഗ്ഗം ഈ തുകൽക്കയറാണു്. പീറേറഴ്സൺ എന്ന എന്റെ അമേരിക്കൻസ്നേഹിതൻ ഷൂസ് അഴിച്ചുവച്ചു് ബൽററ് അരയിൽ കെട്ടി കയറിൽ തൂങ്ങിപതുക്കെ മുകളിലേക്കു പോകുന്ന കാഴ്ച ഞങ്ങൾ ആകാംക്ഷയോടെ നോക്കിനിന്നു. അയാൾ ഇടയ്ക്കിടെ ശിലാഭിത്തിയിൽ കാലൂന്നി ഉയർന്നുയർന്നുപോയി. ആൾ മുകളിലെത്തിയപ്പോൾ ഞങ്ങൾക്കാശ്വാസമായി. രണ്ടാമതു കയറിയതു് മറെറാരു അമേരിക്കനായ മോറീസ് ആയിരുന്നു. അയാൾ എങ്ങനെ മുകളിലെത്തുമെന്നു ഞങ്ങൾ സംശയിച്ചുനിന്നു. മോറീസിനേയുംകൊണ്ടു് തുകൽക്കയറു് മന്ദംമന്ദം മേല്പോട്ടു നീങ്ങി. കാലുകൊണ്ടു് ഭിത്തിയുടെ വിടവുകളിൽ ചവിട്ടാൻ അയാൾ വൃഥാശ്രമം നടത്തിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ഞങ്ങൾ ആശങ്കാകുലരായി. വളരെ ആയാസപ്പെട്ടു് പകുതി ദൂരം എത്തി. പെട്ടെന്നു് അയാളുടെ ഒരു കാൽ അടർന്നു താഴെവീണു. മോറീസിന്റെ ഒരു കാലു് കൃത്രിമക്കാൽ ആയിരുന്നുവെന്നുള്ള വിവരം ഞങ്ങൾക്കു മാത്രമേ അറിയാമായിരുന്നുള്ളു. താഴെ കൂടിനിന്നിരുന്ന ആളുകൾ അത്ഭുതപരതന്ത്രരായി

ത്തീന്നു. എതാനും ഗ്രാമീണരും കുറെ സന്യാസിമാരും താഴെ നില്പുണ്ടായിരുന്നു. 'എന്തു്? കാൽ പിഴുതുവീഴുകയോ? താഴെവീണ കാലിനു ജീവനുണ്ടോ?' എന്നായി കാണികളുടെ സംശയം. അവക്കു് അതൊരു ഷോക്കായിരുന്നു. ആശ്ചര്യത്തോടെ, അടർന്നുപോയ കൃത്രിമക്കാലിലേക്കു് ആളുകൾ നോക്കിനില്ക്കുവേ വിയർത്തു വിറച്ചു് വിവശനായ മോറീസു് മുകളിൽ എത്തിച്ചേർന്നു. അടുത്ത ഊഴം എന്റേതായിരുന്നു. എന്റെ കൈകൾ നന്നേ വിയർത്തു. ഒരു കൊച്ചുമരം കേറാൻപോലും വശമില്ലാത്ത ഞാൻ, മോറീസിന്റെ കാൽ അടർന്നുവീണ ഷോക്കിൽ നിന്നു പൂർണ്ണമായി വിട്ടുതൽ നേടിയിരുന്നില്ല. എന്തായാലും പതുക്കെ ഞാനും മുകളിലേക്കു വലിക്കപ്പെട്ടു. മുകളിലെത്തിയപ്പോൾ കാലു വീണ കഥയായിരുന്നു വാതില്പുറത്തു നിന്നിരുന്ന സന്യാസിയച്ചന്മാരുടെ സംഭാഷണവിഷയം. ഒരു സന്യാസിയച്ചൻ ഉറപ്പിച്ചു പറഞ്ഞു, "ഇവിടെ വരുന്നവക്കു് യാതൊരപകടവും സംഭവിക്കയില്ല. 'ടെക്കിഹൈമാനോതു്" എന്ന പരമഭക്തനായ സന്യാസി പണ്ടു് ഈ ആശ്രമം സന്ദർശിക്കുവാൻ വന്നവത്രേ. സന്ദർശനം കഴിഞ്ഞു് കയറിൽക്കൂടി ഒറക്കാലനായ അദ്ദേഹം താഴോട്ടിറങ്ങി. (ഏഴുവഷ്ം ഒറ്റക്കാലിൽ നിന്നു തപസ്സുചെയ്ത അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒരു കാൽ അടർന്നുപോയെന്നും, ദൈവം അദ്ദേഹത്തിനു മൂന്നുജോഡി ചിറകുകൾ നല്കിയെന്നുമുള്ള ഐതിഹ്യം മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ.) പകുതി വഴി ഇറങ്ങിയപ്പോൾ പിശാചു വന്നു കയറു് അറുത്തുകളഞ്ഞു. ഒറക്കാലനായ അദ്ദേഹത്തിനു് ദൈവം തൽക്ഷണം ആറു ചിറകുകൾ നല്കി. ആ പരിശുദ്ധൻ പറന്നു താഴെ എത്തി." മുൻപു് ഞാൻ കേട്ടിരുന്ന കഥയുടെ മറെറാരു വകഭേദമായിരു

ന്നു ഇതു്. മോറീസിനും ദൈവം ചിറകുകൾ നല്കി സഹായിക്കുമെന്നാണു് ആ പുരോഹിതന്റെ ദൃഢമായ വിശ്വാസം. ഞങ്ങളുടെകൂടെ ഉണ്ടായിരുന്ന വേറെ രണ്ടു പേരും മുകളിലെത്തി.

ആശ്രമകവാടം നന്നേ ഇടുങ്ങിയതായിരുന്നു. കുനിഞ്ഞു് അകത്തു കടന്നപ്പോൾ ഒരിടനാഴി താഴോട്ടിറങ്ങുന്ന പടികൾക്കു മുമ്പിൽ കണ്ടു. പടികളിറങ്ങി അല്പം തുറസ്സായ സ്ഥലത്തെത്തി ഞങ്ങൾ. അവിടെ ആശ്രമാദ്ധ്യക്ഷനായ പുരോഹിതവര്യൻ ഞങ്ങളെ പ്രതീക്ഷിച്ചു നില്പുണ്ടായിരുന്നു. വഴികാട്ടിയായ ബൊലൻമുഖാന്തരം ഞങ്ങളുടെ സന്ദർശനവിവരം നേരത്തെ അദ്ദേഹത്തെ അറിയിച്ചിരുന്നു. അതിപ്രാചീനമായ ആ ആശ്രമത്തിൽ ഒറ്റ സ്ത്രീപോലും ഇതുവരേയും പ്രവേശിച്ചിട്ടില്ല. പെൺവർഗ്ഗത്തിൽപ്പെട്ട വളർത്തുജന്തുക്കൾപോലും ആ പുണ്യഭൂമി സ്പർശിച്ചിട്ടില്ലത്രേ. (അടുത്തകാലത്തു് ആശ്രമത്തിൽ പിടക്കോഴികളെ വളർത്താൻ തുടങ്ങിയിട്ടുള്ളതായി അറിഞ്ഞു.) സന്യാസിമാർ താമസിക്കുന്ന കൊച്ചു് ആശ്രമകുടീരങ്ങൾ, അതിപുരാതനങ്ങളായ പള്ളികൾ—ആകപ്പാടെ അവിടെ പ്രശാന്തവും അലൗകികവുമായ ഒരന്തരീക്ഷം നിലനില്പുണ്ടു. കല്പലകകളും തടിക്കഷണങ്ങളും ചേർത്തുവച്ചു് പുരാതന ആങ്ഗ്ലോശില്പശൈലിയിൽ പണിതിട്ടുള്ള പള്ളികൾ കാലത്തിന്റെ തുടർച്ചയായ ആഘാതമേറ്റിട്ടും വലിയ കേടുപാടുകളൊന്നും കൂടാതെ നിലകൊള്ളുന്നു. സൗന്ദര്യംതികഞ്ഞ കൊത്തുപണികൾ പള്ളിയുടെ അന്തർഭാഗത്തെ അലങ്കരിക്കുന്നു. ചെറിയ ചെറിയ അറകളോടുകൂടിയ ആശ്രമകുടീരങ്ങൾ പള്ളിയുടെ പരിസരങ്ങളിൽ ധാരാളമായി സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ആശ്രമാദ്ധ്യക്ഷന്റെ ആവശ്യത്തിലേക്കായി ഒരു ഇരു

നിലക്കെട്ടിടവും അവിടെ കണ്ടു. ടിഗ്രെപ്രവിശ്യയിൽ സാധാരണ കാണുന്ന പ്രത്യേകതരം കല്ലുകൊണ്ടു കെട്ടിയ ചതുരക്കെട്ടിടമാണ് അതു്. ആശ്രമത്തിലെ അന്തേവാസികൾ വർഷങ്ങളായി മലമുകളിൽനിന്നും താഴെയിറങ്ങിയിട്ടേയില്ല. ഏതാണ്ടു് ഒരു 'കമ്മ്യൂൺ'പോലെയാണു് അവിടം. 'ഇഞ്ചേറ' ഉണ്ടാക്കുക, 'തെല്ലാ' തയാറാക്കുക തുടങ്ങിയ പണികൾ അന്തേവാസികൾതന്നെ ചെയ്യുന്നു. എല്ലാവരും പ്രാർത്ഥനയിലും വ്രതാചരണത്തിലും കഴിയണമെന്നതു നിർബ്ബന്ധമാണു്. ഭക്ഷണസാധനങ്ങൾക്കു് സന്യാസികൾ അടുത്തുള്ള ഒരു ഗ്രാമത്തെ അവലംബിക്കേണ്ടിവരുന്നു. ധാന്യങ്ങളും മാംസവും മറ്റും കയറുവഴി മുകളിൽ എത്തിച്ചേരും. ആ പാറക്കുന്നിന്റെ മുകളിൽ വെള്ളം ഒരു പ്രശ്നമാണു്. പക്ഷേ, അവർ ബുദ്ധിപൂർവ്വം ആ പ്രശ്നം പരിഹരിക്കുന്നു. ഒരു വലിയ കൽത്തൊട്ടി കുഴിച്ചിട്ടു് മഴവെള്ളം അതിൽ ശേഖരിച്ചു നിറുത്തുന്നു. പായൽ പൊതിഞ്ഞ ആ ജലസംഭരണി ഞങ്ങളുടെ സവിശേഷശ്രദ്ധയാകർഷിച്ചു.

അഞ്ചാംനൂറ്റാണ്ടിലോ ആറാംനൂറ്റാണ്ടിലോ സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടതാണു് ഈ ആശ്രമമെന്നു് അവിടത്തെ സന്യാസികൾ വിശ്വസിക്കുന്നു. എത്യോപ്യയിൽ ആശ്രമപ്രസ്ഥാനം പ്രചരിപ്പിച്ച ഒൻപതു സിറിയൻസന്യാസിമാരിലൊരാളായ 'അരഗ്വാവി' എന്ന വൈദികൻ ഇതിന്റെ സ്ഥാപകനായി കരുതപ്പെടുന്നു. 'ഡബ്രിഡാമോ' മലയുടെ അടിവാരത്തിൽ ഒരു ആശ്രമം സ്ഥാപിക്കണമെന്ന അഭിലാഷത്തോടെ 'അരഗ്വാവി' ധ്യാനനിരതനായി നിന്നുവത്രേ. മിഖായേൽമാലാഖാ അദ്ദേഹത്തിനു ദർശനംനല്കി. തൽക്ഷണം ഒരു വലിയ സർപ്പം അവിടെ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുകയും 'അരഗ്വാവി'യെ ചുരുട്ടിയെടുത്തു്

മലമുകളിലേക്ക് എറിയുകയും ചെയ്യും. അങ്ങനെ അത്ഭുത കരമാംവിധം മലമുകളിൽ എത്തിച്ചേർന്ന ആ പുരോഹിതൻ അവിടെ ആശ്രമം സ്ഥാപിച്ചു. ഇതാണ് മലമുകളിലെ ആശ്രമസ്ഥാപനത്തെപ്പറ്റിയുള്ള ഐതിഹ്യം. അതിപുരാതനങ്ങളായ പല കൈയെഴുത്തുഗ്രന്ഥങ്ങളും ചുവർചിത്രങ്ങളും അവിടെയുണ്ട്. പതിമൂന്നാംനൂറ്റാണ്ടിലായിരിക്കണം ഈ ആശ്രമം സ്ഥാപിച്ചതെന്ന് ചില ചരിത്രഗവേഷകന്മാർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. 'അരഗാവിഅച്ച'ന്റെ (മെത്രാനാണെന്നും പറയപ്പെടുന്നു) നാമത്തിലുള്ള അവിടത്തെ ദേവാലയം ഒൻപതാംനൂറ്റാണ്ടിനു മുമ്പു നിർമ്മിച്ചതാണെന്നാണ് ചിലരുടെ അഭിപ്രായം. എന്തായാലും പ്രാചീന 'ആക്സും' ശില്പശൈലിയോടൊപ്പം സിറിയൻശില്പശൈലിയും അവിടെ പ്രകടമായിക്കാണാം. സിറിയൻസന്യാസിമാരാണ് സന്യാസപ്രസ്ഥാനം ആരംഭിച്ചതെന്നതു സത്യംതന്നെയാണ്.

പതിനാറാംനൂറ്റാണ്ടിൽ 'മഹമ്മദുഗ്രാൻ' എന്ന മുസ്ലീംസേനാനി 'ലബിനാഡങ്കൽ' എന്ന എത്യോപ്യൻ രാജാവിനെ പരാജയപ്പെടുത്തിയപ്പോൾ രാജാവ് ഒളിവിൽക്കഴിഞ്ഞതു ഈ ആശ്രമത്തിൽ ആയിരുന്നു. അദ്ദേഹം 1541-ൽ അവിടെവച്ചുതന്നെ അന്തരിച്ചു. മലയുടെ ചരിവുകളിലുള്ള ചില ചെറിയ ഗുഹകളിൽ പരിപൂർണ്ണ ഏകാന്തതയിൽ ചില തപസ്വികൾ, കഠിനതപസ്സിൽ മുഴുകിയിരിക്കുന്നു. ഒരാൾക്ക് കഷ്ടിച്ചു ചുരുണ്ടുകൂടി ഇരിക്കാവുന്ന സ്ഥലം മാത്രമേയുള്ള ഓരോ ഗുഹയ്ക്കും. വർഷങ്ങളായി അവയിൽക്കഴിയുന്ന ആ മുനിമാർക്ക് ദിവസത്തിലൊരിക്കൽ വെള്ളവും അപ്പവും ഒരു കയറുവഴി കെട്ടിയിറക്കിക്കൊടുക്കും. അത്തരം പല ഗുഹകളും ഞങ്ങൾക്കു കാണാൻ കഴിഞ്ഞു.

തലസ്ഥാനമായ 'അഡീസ് അബാബാ' സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന 'ഷോവാ' പ്രവിശ്യയിലുള്ള 'ഡബ്രിലിബാനോസ്' ആശ്രമവും വളരെ പ്രസിദ്ധമാണ്. പതിമൂന്നാംനൂറ്റാണ്ടിൽ 'ടെക്ലിഹൈമാനോത്' എന്ന പുണ്യവാളൻ സ്ഥാപിച്ചതാണ് ഈ ആശ്രമം (ഈ പുണ്യവാളനെപ്പറ്റി നേരത്തേ പരാമർശിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ). ശലോമോന്റെ വംശപരമ്പരയിൽപ്പെട്ട രാജാക്കന്മാരെ തന്ത്രപരമായ പ്രയത്നത്താൽ പുനഃപ്രതിഷ്ഠചെയ്ത ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ സേവനത്തിനു പാരിതോഷികമെന്നവണ്ണം സാമ്രാജ്യത്തിലെ ഏറ്റവും തലയെടുപ്പുള്ള ആശ്രമമായി ഇതിനു് ഔദ്യോഗികാംഗീകാരം ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. വളരെ അധികം ഭൂസ്വത്തുക്കളും ഈ ആശ്രമംവകയായിട്ടുണ്ട്. 'ഡബ്രിലിബാനോസ്' ആശ്രമത്തിലെ സന്യാസത്തലവനു് 'ഇച്ചേഗേ' എന്ന സ്ഥാനപ്പേരുമുണ്ട്. അടുത്തകാലംവരേയും (എത്യോപ്യൻസഭയ്ക്കു് സ്വന്തമായി ഒരു പാത്രിയക്കീസ് ഉണ്ടാകുന്നതിനു മുമ്പു്) സഭയുടെ പരമാദ്ധ്യക്ഷൻ ഈജിപ്തിൽനിന്നു വരുന്ന 'അബൂന' ആയിരുന്നു. അതിനു തൊട്ടടുത്ത സ്ഥാനം വഹിക്കുന്ന വൈദികപ്രമുഖനാണ് 'ഇച്ചേഗേ'. പതിനാറാംനൂറ്റാണ്ടിൽ മഹമ്മദ്ഗ്രാൻ ഈ ആശ്രമവും പള്ളികളും മറ്റും നശിപ്പിച്ചെങ്കിലും അനന്തരകാലത്തു് അവയൊക്കെ വളരെ മനോഹരമായ രീതിയിൽത്തന്നെ പുതുക്കിപ്പണിയിച്ചിട്ടുണ്ട്.

മരങ്ങളും കാവുകളും 'ഡബ്രിലിബാനോസ്' ആശ്രമത്തിന്റെ പ്രത്യേകതയാണ്. പ്രകൃതിസുന്ദരമായ ഒരു കുന്നിന്റെ മുകളിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ഈ ആശ്രമത്തിലെ കുരിശാകൃതിയിലുള്ള പള്ളിയിൽ ക്രിസ്തുവിന്റെ കുരിശിന്റെ ഒരു ഭാഗം സൂക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ട്.

'ആക്സു'മിലെ സന്യാസാശ്രമവും അല്പംപോലും അപ്രധാനമല്ല. 'ഡബ്രിലിബാനോസ്' കഴിഞ്ഞാൽ അടുത്ത സ്ഥാനം 'ആക്സും' ആശ്രമത്തിനാണ്. രണ്ടായിരത്തോളം സന്യാസിമാർ ഈ ആശ്രമത്തിലുണ്ട്. മഞ്ഞക്കുപ്പായമാണ് ഇവരുടെ വേഷം. 'താനാ'തടാകത്തിന്റെ വടക്കു സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന 'ഗോണ്ടാർ' പതിനാറും പതിനേഴും ശതകങ്ങളിൽ എത്യോപ്യൻചക്രവർത്തിമാരുടെ ആസ്ഥാനമായിരുന്നു. 'ഗോണ്ടാറി'ലും അനേകം സന്യാസാശ്രമങ്ങളുണ്ട്. എത്യോപ്യയുടെ വടക്കുകിഴക്കു കിടക്കുന്ന എറിട്രിയായിലും സന്യാസാശ്രമങ്ങളുടെ എണ്ണം ഒട്ടും കുറവല്ല. അസ്മാരായിൽനിന്നു 'മസാവാ' തുറമുഖത്തിനു പോകുന്ന മാർഗ്ഗത്തിൽ രണ്ടു മണിക്കൂറോളം മല കയറിയാൽ 'ബസിയൻ' എന്ന ആശ്രമത്തിലെത്താം. പെൺവർഗ്ഗത്തിൽപ്പെട്ട പക്ഷിമൃഗാദികൾക്കുപോലും അവിടെ പ്രവേശനം അതികർശനമായി നിരോധിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഭൗതികജീവിതത്തെപ്പറ്റി യാതൊരു ചിന്തയുമില്ലാതെ, ഐഹികസുഖങ്ങളിൽനിന്നെല്ലാം ഒഴിഞ്ഞുമാറി ആത്മാവിനെ അതുല്യമായ ഈശ്വരപ്രേമയിൽ വലയംചെയ്യിക്കുന്ന സന്യാസജീവിതം എത്യോപ്യക്കാർക്ക് എക്കാലവും അനുഗ്രഹപ്രദവും, ആകർഷകവുമായിത്തന്നെ തോന്നിയിട്ടുണ്ട്.

8. കലയും സാഹിത്യവും

ക്രിസ്തുമതത്തിന്റെ വളക്കൂറുള്ള മണ്ണിലാണ് എത്യോപ്യൻ ലളിതകലകളും സാഹിത്യവും നാമ്പിട്ടതു്. ദേവാലയങ്ങളുടേയും ആശ്രമങ്ങളുടേയും രാജകൊട്ടാരങ്ങളുടേയും തണൽപറ്റി അവ തഴച്ചുവളർന്നു. പല കാലഘട്ട

KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY KOTTAYAM.

ങ്ങളിലായുണ്ടായ വിദേശികളുടെ സംസ്കൃതം എത്യോപ്യൻകലകൾക്കു കൂടുതൽ വികാസം പ്രദാനംചെയ്തു. എങ്കിലും സ്വന്തമായൊരു പ്രതിഭ എത്യോപ്യൻ സാഹിത്യത്തിനും കലകൾക്കും അവകാശപ്പെടാം. എത്യോപ്യന്മാർ കലാപ്രേമികളാണ്.

തെക്കനറേബ്യയിൽനിന്നും കുടിയേറിപ്പാർത്തു 'ആക്സു'മിൽ തങ്ങളുടെ സംസ്കാരം ഉറപ്പിച്ച സാബിയൻഗോത്രക്കാരുടെ ഭാഷ ആദിമഎത്യോപ്യരുടെ ഭാഷയുമായി ഇടപഴകി പരസ്പരം ക്രമേണ ഇഴുകിച്ചേർന്നു 'ഗീസു'ഭാഷയായി രൂപാന്തരപ്പെട്ടു. (തെക്കനറേബ്യയിൽനിന്നും വന്ന 'അഗാസിയൻ'ഗോത്രക്കാരുടെ ഭാഷ ആയിരുന്ന 'ഗീസ്'' എന്നും അതു മറ്റു ഭാഷകളെ പുറംതള്ളി രാജാക്കന്മാരുടെ വ്യവഹാരഭാഷയായി ഉയർന്നെന്നും ചിലർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിരുന്നുണ്ട്.) ക്രിസ്തുമതത്തിന്റെ പ്രചാരത്തോടുകൂടിയാണു 'ഗീസ്'' ഭാഷയ്ക്കു ചില മൗലികമായ മാറ്റങ്ങൾ സംഭവിച്ചതും ലിപി ഉപയോഗിച്ചുതുടങ്ങിയതും. അതിനു മുമ്പുതന്നെ രാജാക്കന്മാരുടെ വ്യവഹാരഭാഷ 'ഗീസ്'' തന്നെ ആയിരുന്നു. സംസ്കൃതം പോലെ ഗീസ് ഭാഷ സാഹിത്യമാധ്യമവും, ആരാധനാഭാഷയുമായി നിലനിന്നു. ഗീസിൽനിന്നും ഉരുത്തിരിഞ്ഞ 'അമാരാ'ഭാഷയും 'ടിഗ്രേ'–'ടിഗ്രിഞ്ഞാ'ഭാഷകളും ജനങ്ങളുടെ വ്യവഹാരഭാഷകളായി. 'അമാരാ'ഭാഷ ഗീസിന്റെ ലിപികൾ സ്വീകരിച്ചു. 'ടിഗ്രിഞ്ഞാ'യിക്കോ മറ്റു് എത്യോപ്യൻഭാഷകൾക്കോ സ്വന്തം ലിപികളില്ല. അവയെല്ലാം ഗീസ് ലിപികളെത്തന്നെ സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നു. പുരാതനഈജിപ്തിലെ ചിത്രലിപികളോടു് ഏതാണ്ടു സാദൃശ്യമുണ്ടു് ഗീസ് ലിപികൾക്കു്.

ക്രിസ്തുവർഷം നാലാംനൂറ്റാണ്ടുമുതൽ ഏഴാംനൂറ്റാണ്ടുവരെ ഗീസ് സാഹിത്യത്തിന്റെ ബാല്യകൗമാരകാലങ്ങളായിക്കരുതാം. ആറാംനൂറ്റാണ്ടിനു മുമ്പുതന്നെ വിശുദ്ധവേദപുസ്തകം ഗീസ് ഭാഷയിലേക്കു തർജ്ജമചെയ്യപ്പെട്ടു. സുറിയാനി സന്യാസിമാരുടെ പ്രയത്നഫലമായിരുന്നു ഇതു്. ഗ്രീക്ക്, സുറിയാനി, അറബി, ഈജിപ്തിലെ 'കോപ്റ്റിക്ക്' ഭാഷ തുടങ്ങി വിവിധഭാഷകൾ ഗീസ് സാഹിത്യത്തിൽ സ്വാധീനംചെലുത്തിയിട്ടുണ്ടു്. ഈ ഭാഷകളിൽനിന്നെല്ലാം പല നല്ല ഗ്രന്ഥങ്ങളും ഗീസിലേക്കു വിവർത്തനംചെയ്യപ്പെട്ടു. പതിമൂന്നാംനൂറ്റാണ്ടുമുതൽ പതിനേഴാംനൂറ്റാണ്ടുവരെയുള്ള കാലഘട്ടം ഗീസ് സാഹിത്യത്തിന്റെ സുവർണ്ണദശയാണു്.

മേരികീർത്തനം, പുണ്യവാളന്മാരുടെ ജീവചരിത്രങ്ങൾ, മാമോദീസാപുസ്തകം, രാജാക്കന്മാരുടെ സ്തുതി തുടങ്ങി ഒട്ടനവധി ഗ്രന്ഥങ്ങൾ ഈ കാലയളവിൽ രചിക്കപ്പെട്ടു. പതിനഞ്ചാംനൂറ്റാണ്ടിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന 'സാറാ യാക്കോബ്' (യാക്കോബിന്റെ സന്തതി എന്നാണു് ഈ പേരിന്റെ അർത്ഥം) എന്ന രാജാവു് അനുഗൃഹീതസാഹിത്യകാരനും തികഞ്ഞ ഭക്തനുമായിരുന്നു. അദ്ദേഹം 'വെളിച്ചത്തിന്റെ ഗ്രന്ഥം' (മതാഫാബർഹൻ), 'തിരുപ്പിറവി' തുടങ്ങി അനേകം ഗ്രന്ഥങ്ങൾ രചിച്ചു. കൂടാതെ വാസനാസമ്പന്നരായ എഴുത്തുകാർക്കു പ്രോത്സാഹനംനല്കി. ഷീബാരാജ്ഞിയുടേയും ശലോമോന്റേയും പ്രേമസല്ലാപങ്ങൾ, അവരുടെ പ്രണയവല്ലരിയിൽ അങ്കുരിച്ച 'മെനലിക്' കുമാരൻ, ആ പരമ്പരയിലൂടെ പ്രവഹിക്കുന്ന ശലോമോന്റെ ജ്ഞാനം മുതലായവയെ അവലംബിച്ചുള്ള കഥകളാണു് രാജാക്കന്മാരുടെ സ്തുതിയിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നതു്. പതിമൂന്നാം

നൂറാണ്ടിൽ ശലോമോന്റെ വംശപരമ്പരയിൽപ്പെട്ട വക്കു് സിംഹാസനം തിരിച്ചുകിട്ടിയതോടെയാണു് ഗീസ്സ് സാഹിത്യത്തിനു് നവോത്ഥാനം കൈവന്നതു്. അക്കാലത്തു് 'ശാരത്' ശെമ്മാശ്ശനെപ്പറ്റിയും (പള്ളിയിലെ ഗീസ് സംഗീതത്തിന്റെ സ്രഷ്ടാവും സംവിധായകനും), 'ടെക്ലിഹൈമാനോത്' പുണ്യവാളനെപ്പറ്റിയും അസംഖ്യം സ്തോത്രഗീതങ്ങൾ രചിക്കപ്പെട്ടു. പതിനാറാംനൂറാണ്ടിൽ പോർട്ടുഗീസ് പാതിരിമാരുടെ വരവോടെ എത്യോപ്യൻ 'ഓർത്തഡോക്സ്' സഭ വേദശാസ്ത്രപരമായ വിവാദവിഷയങ്ങളെ അഭിമുഖീകരിക്കേണ്ടിവന്നു. കത്തോലിക്കാവിശ്വാസത്തിനെതിരേ നിരവധി വാദമുഖങ്ങളുയർന്നു. പുരോഹിതന്മാരും അയ്മേനികളും ഇതിൽ പങ്കുകൊണ്ടു. സാമാന്യജനങ്ങളുടെ സംസാരഭാഷയായ 'അമാരിക്കി'ൽ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ രചിക്കേണ്ട സാഹചര്യം സംജാതമായി. ആദ്യമായി വേദപുസ്തകത്തിലെ സങ്കീർത്തനങ്ങളും ശലോമോന്റെ ഗീതങ്ങളും മറ്റും അമാരിക്കിൽ തർജ്ജമചെയ്യപ്പെട്ടു. ക്രമേണ 'വിശ്വാസനിധി', 'കനൃകാസ്മതി', 'പശ്ചാത്താപത്തിന്റെ പുസ്തകം' തുടങ്ങിയവ വിരചിതങ്ങളായി. പതിനേഴാം നൂറാണ്ടിൽ എത്യോപ്യയിലെത്തി, അമാരാഭാഷയിൽ പാണ്ഡിത്യംനേടിയ 'ഗീസ്റ്റോഡാ ആർബിനോ' എന്ന ഇറാലിയൻപാതിരി 'സാറാ യാക്കോബി'ന്റെ തത്വശാസ്ത്രത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കി ഒരു ഗ്രന്ഥമെഴുതി. മതേതരസാഹിത്യവും ചില കൊച്ചുശ്ലോകങ്ങളുടെ രൂപത്തിൽ അക്കാലത്തു പ്രചരിച്ചുതുടങ്ങിയിരുന്നു. എങ്കിലും രാജാക്കന്മാരുടെ ഗുണഗണങ്ങളെ വർണ്ണിക്കുന്നവയോ, യുദ്ധവിജയങ്ങളെ പുകഴ്ത്തുന്നവയോ, മതവിഷ

യങ്ങളെ പരാമർശിക്കുന്നവയോ ആയിരുന്നു ബഹുഭൂരിപക്ഷം ഗ്രന്ഥങ്ങളും. പുരോഹിതന്മാരും സന്യാസിമാരും സ്തുതിപാഠകന്മാരുമായിരുന്ന അവയുടെ കർത്താക്കൾ. തലമുറതലമുറയായി സുന്ദരമായ കൈപ്പടയിൽ അവ പകർത്തപ്പെട്ടുപോന്നു. പത്താംനൂറ്റാണ്ടുതൊട്ടിങ്ങോട്ട് രചിക്കപ്പെട്ട പല ഗ്രന്ഥങ്ങളുടേയും കൈയെഴുത്തുപ്രതികൾ എത്യോപ്യൻ ആശ്രമങ്ങളുടെ ഇരുട്ടറകളിൽ ഭദ്രമായി സൂക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇന്നും സന്യാസിമാർ പാരായണംചെയ്യുന്ന ഗ്രന്ഥങ്ങൾ മിക്കവയും അവർതന്നെ പകർത്തിയിട്ടുള്ള കൈയെഴുത്തുപ്രതികളാണ്. ഭൂരിപക്ഷം ദേവാലയങ്ങളിലും വായിക്കപ്പെടുന്ന വേദപുസ്തകങ്ങൾ തോൽച്ചുരുളുകളിൽ പകർത്തിയെഴുതിയിട്ടുള്ളവയാണ്.

ആട്ടിൻതോലിൽനിന്നും വെള്ളത്താളുകൾ രൂപപ്പെടുത്തി അവർ കൈയെഴുത്തുഗ്രന്ഥങ്ങൾ ചമയ്ക്കുന്നു. സർവ്വസംഗപരിത്യാഗികളായ സന്യാസികൾ കൈയെഴുത്തുകലയിൽ വിദഗ്ധന്മാരാണ്. ഗ്രാമങ്ങളിലും ആശ്രമങ്ങളിലും ഇങ്ങനെ കൈയെഴുത്തുഗ്രന്ഥങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുന്നതു് കാണേണ്ട കാഴ്ചയാണ്. ആട്ടിൻതോൽ ഒരു ചട്ടക്കൂട്ടിനുള്ളിൽ വലിച്ചുകെട്ടി മൂർച്ചയുള്ള കല്ലുകൊണ്ടുരച്ചു മിനുസപ്പെടുത്തും. നനച്ചും ഉണക്കിയും കത്തികൊണ്ടു ചുരണ്ടിയും അതു നല്ല കട്ടിയുള്ള കടലാസുപോലെ ആക്കിത്തീർക്കും. അനന്തരം ആവശ്യമായ വലിപ്പത്തിൽ മുറിച്ചു് അടുക്കിവയ്ക്കുന്നു. കരിയും പശയും ചേർത്തുണ്ടാക്കുന്ന മഷിയിൽ ഈറക്കുഷണം ചെത്തിയൊരുക്കി നിർമ്മിക്കുന്ന പേന മുക്കി നല്ല വടിവൊത്ത കൈപ്പടയിൽ ഓരോ താളും എഴുതിനിറയ്ക്കും. എഴുതിക്കഴിഞ്ഞാൽ താളുകൾ ചേർത്തുവച്ചു നേരിയ തടിപ്പലകകൊണ്ടു പുറം

ചട്ടയുണ്ടാക്കി തോൽച്ചരട്ടപയോഗിച്ചു തുന്നിക്കെട്ടും. ഓരോ പേജിന്റേയും ആദ്യവും അവസാനവും ചുറ്റിലും, സന്ദർഭോചിതങ്ങളായ ചിത്രങ്ങൾ വരയ്ക്കും. സ്വന്തമായുണ്ടാക്കുന്ന ചായക്കൂട്ടുകളാണ് ചിത്രരചനയ്ക്കുപയോഗിക്കുന്നത്. വേദപുസ്തകം മുഴുവനായോ ഭാഗികമായോ ഇങ്ങനെ പകർത്തിയെഴുതി സൂക്ഷിക്കുന്നതിൽ ആശ്രമങ്ങളിലെ അന്തേവാസികൾ ബദ്ധശ്രദ്ധരാണ്. ചില ഗ്രാമങ്ങളിൽ ഗ്രന്ഥംപകർത്തൽ തൊഴിലായി സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളവരുണ്ട്.

ഒരു ഗ്രന്ഥം രചിക്കുമ്പോഴോ പകർത്തുമ്പോഴോ എഴുത്തുകാരൻ ഒരു മുഖവുരകൂടി എഴുതിച്ചേർക്കാറുണ്ട്. തന്റെ രചനയുടെ പിന്നിലുള്ള പ്രചോദനം വ്യക്തമാക്കുന്നതാകാം ഈ മുഖവുര. താനർപ്പെട്ട ആശ്രമത്തിന്റെ മാഹാത്മ്യം വെളിപ്പെടുത്തുന്നതും മുഖവുരയുടെ മറ്റൊരുദ്ദേശമായിരിക്കും. ഖണ്ഡികയുടെ ആദ്യവരികൾ, അദ്ധ്യായത്തിന്റെ തലക്കെട്ടുകൾ തുടങ്ങിയവ ചുവന്ന മഷികൊണ്ടായിരിക്കും എഴുതുക. വളരെ പഴക്കമുള്ള കൈയെഴുത്തുഗ്രന്ഥങ്ങൾ യാതൊരഴിവുംകൂടാതെ ഏതു പള്ളിയിലും സൂക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നതു കാണാം. പട്ടണത്തിലും മറ്റും അലഞ്ഞുതിരിയുന്ന സിദ്ധന്മാർ ഇത്തരത്തിൽ രചിച്ച പ്രാർത്ഥനാപുസ്തകങ്ങൾ തുകൽസഞ്ചിയിലിട്ട തോളിൽ തൂക്കിയിരിക്കും. പതിനാറാംനൂറ്റാണ്ടു തൊട്ട സാഹിത്യകൃതികൾ ജനകീയഭാഷയായ അമാരിക്കിൽ ആയിത്തുടങ്ങി. പത്തൊൻപതാംനൂറ്റാണ്ടിൽ വേദപുസ്തകം പൂർണ്ണമായും അമാരിക്കിൽ പരിഭാഷപ്പെട്ടത്തി. സാഹസികന്മാരും പ്രതാപശാലികളുമായ ചില പാശ്ചാത്യപണ്ഡിതന്മാർ 'അമാരാ'ഭാഷയ്ക്കു വ്യാകരണഗ്രന്ഥങ്ങളും ശബ്ദകോശങ്ങളും സംഭാവനചെയ്തു. വക്രോ

ക്തിയും വ്യർത്ഥസ്ഥൂലതയും എത്യോപ്യൻ പ്രാചീനസാഹിത്യത്തിന്റെ പ്രത്യേകതകളാണ്. ഇരുപതാംനൂറ്റാണ്ടിൽ പാശ്ചാത്യവിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ പ്രസരമേറ്റതോടുകൂടി പല ഇംഗ്ലീഷ് കൃതികളും അമാരാഭാഷയിൽ ആവിർഭവിച്ചു. അഭ്യസ്തവിദ്യരായ കലാപ്രേമികൾ, നോവലുകളും ചെറുകഥകളും കവിതകളും മറ്റും എഴുതി പ്രചരിപ്പിച്ചുതുടങ്ങി. എത്യോപ്യർ അധികം ഇഷ്ടപ്പെട്ടന്നതു ദുഃഖപര്യവസായികളായ കഥകളാണ്. കോവർകഴുതയുടെ യുഗത്തിൽനിന്നു ജറ്റുവിമാനത്തിന്റെ യുഗത്തിലേക്കു പ്രവേശിച്ച നഗരങ്ങളിലെ പരിവർത്തനവിധേയമായ ജീവിതത്തിന്റെ വിവിധവശങ്ങളെ ചിത്രീകരിക്കുന്നവയാണ് മിക്ക ആധുനികനോവലുകളും. മദ്യശാലകളും വേശ്യാലയങ്ങളും നിറഞ്ഞ പട്ടണത്തിലെ ജീവിതത്തിൽ ഈയാംപാറ്റകളെപ്പോലെ വെന്തെരിഞ്ഞുപോകുന്ന യുവതീയുവാക്കന്മാരുടെ മോഹഭംഗങ്ങളുടെ കഥകളാണ് മിക്ക എഴുത്തുകാർക്കും ഇന്നു പറയുവാനുള്ളതു്. ദേവാലയങ്ങളിൽനിന്നും രാജകൊട്ടാരങ്ങളിൽനിന്നും ആശ്രമങ്ങളിൽനിന്നും സാഹിത്യം പുറത്തു ചാടിയതു നേരെ മദ്യമന്ദിരങ്ങളിലേക്കും വേശ്യാസങ്കേതങ്ങളിലേക്കും ആണെന്നതാണ് യാഥാർത്ഥ്യം. ഇടയ്ക്കു പല ജീവിതമണ്ഡലങ്ങളും വിട്ടുപോയതു സമുദായത്തിനു വന്നുചേർന്ന സത്വരപരിവർത്തനത്തെക്കുറിക്കുന്നു. ഇന്നും ഔദ്യോഗികാംഗീകാരമുള്ള കൃതികൾ ചക്രവർത്തിമാഹാത്മ്യങ്ങളും മതകീർത്തനങ്ങളുംതന്നെ.

ഒരു ഫ്യൂഡൽ സാമൂഹ്യവ്യവസ്ഥിതിയിൽ—കുട്ടിരാജാക്കന്മാരും, മാടമ്പിമാരും, പുരോഹിതന്മാരും, കർഷകരും, ആട്ടിടയന്മാരും, അടിമകളും ഉൾക്കൊണ്ട ഒരു സമുദായത്തിൽ—പീഡിതരും മർദ്ദിതരുമായ ജനങ്ങൾക്ക്

എഴുതപ്പെടാത്ത സാഹിത്യമുണ്ട്. അതിന്റെ മാധ്യമം നാടോടിക്കഥകളാണ്. പകലത്തെ അദ്ധ്വാനത്തിനുശേഷം രാത്രിയുടെ തണുപ്പിൽ തീകൂട്ടി അതിനു ചുറ്റും ഇരുന്നു പരസ്പരം വേദനകൾ പകരുന്ന പാവങ്ങളുടെ ഭാവനാസൃഷ്ടികളാണ് അവ. നാടോടിക്കഥകൾ, നാടിന്റെ അതിരും അതിലംഘിച്ച് അതിദൂരം സഞ്ചരിക്കും. ഈസോപ്പുകഥകൾ, അറബിക്കഥകൾ, പഞ്ചതന്ത്രകഥകൾ ഇവയോടൊക്കെ കടപ്പാടുണ്ട് എത്യോപ്യൻ നാടോടിക്കഥകൾക്കും. അവയുടെ ഉറവിടം എവിടെനിന്നായാലും എത്യോപ്യൻമണ്ണിന്റെ മണം അവ ഉൾക്കൊള്ളുന്നു. രണ്ടുദാഹരണങ്ങൾ പറയാം.

ഒന്ന്: ഒരു പുലിക്ക് അതിന്റെ കുട്ടികൾ നഷ്ടപ്പെട്ടു. ആനയാണ് കുട്ടികളെ അപഹരിച്ചതെന്ന് അന്വേഷണത്തിൽ തെളിഞ്ഞു. എന്നിട്ട പുലി ശിക്ഷിച്ചതു് ആരെയാണ്? ഒരാട്ടിൻപറ്റത്തെ. ആന ബലവാനാണല്ലോ. ആടിന്റെ മാംസത്തിനു രുചിയും ഏറിനില്ലുമല്ലോ.

രണ്ട്: നാട്ടിൽ മഴ തീരെയില്ലാതായി. സിംഹവും പുലിയും കഴുതപ്പുലിയും കഴുതയും ഒരുമിച്ചുകൂടിയിരുന്ന് ആലോചനയായി. മഴ പെയ്യാതിരിക്കാൻ കാരണമെന്ത്? തങ്ങളുടെ പാപഭാരമാണെന്ന തീരുമാനത്തിൽ അവരെത്തിച്ചേർന്നു. ഓരോരുത്തരും പാപം ഏറ്റുപറഞ്ഞു പശ്ചാത്തപിച്ചാൽ മഴപെയ്യാതിരിക്കില്ല. സിംഹം ആദ്യം പാപം ഏറ്റുപറഞ്ഞു: "എനിക്കൊരു വലിയ തെറ്റുപറ്റി. ഞാനൊരു കാളയെ കൊന്നു തിന്നുപോയി." "ഓ! അതൊരു പാപമല്ല." മറ്റുള്ളവർ ഒറ്റശ്വാസത്തിൽ ശക്തിമാനായ സിംഹത്തിനു് ഉറപ്പുകൊടുത്തു. അനന്തരം പുലി പറഞ്ഞു: "ഞാൻ ഒരാടിനെ കൊന്നു

പോയിട്ടുണ്ട്.'' ''ഹേയ്! അതും പാപമല്ല.'' പുലിയുടെ ബലത്തിൽ മതിപ്പുണ്ടായിരുന്ന മറ്റുള്ളവർ പറഞ്ഞു. താനൊരു 'കോഴിയെക്കൊന്ന'തായി കഴുതപ്പുലി പശ്ചാത്തപിച്ചു. കരുത്തിൽ ഒട്ടും മോശമല്ലാത്ത കഴുതപ്പുലിയോട്ട ബാക്കിയുള്ളവർ ഏകശബ്ദത്തിൽ വിളിച്ചു പറഞ്ഞു: ''നിങ്ങൾ എന്താ പറയുന്നത്? കോഴിയെക്കൊല്ലുന്നതു പാപമോ? ചുമ്മാതിരിക്കണം.'' അടുത്തതു കഴുതയുടെ ഊഴമായിരുന്നു. ''ഞാൻ എന്റെ യജമാനനേയും വഹിച്ചുകൊണ്ട് ഒരുവഴിക്കു പോയപ്പോൾ വേലിയിൽനിന്നു രണ്ടില പറിച്ചു തിന്നുപോയി,'' കഴുത പാപം ഏറ്റുപറഞ്ഞു. ''എടാ മഹാപാപീ! നീതന്നെ മഴയില്ലാതായതിന്റെ കാരണക്കാരൻ. നീ ചെയ്തതു മഹാപാപംതന്നെ,'' എന്നു വിളിച്ചുപറഞ്ഞുകൊണ്ടു മറ്റു മൃഗങ്ങളെല്ലാംകൂടി കഴുതയെ കശാപ്പുചെയ്തു ശാപ്പിട്ടു.

കഴുതയും കഴുതപ്പുലിയും ജന്തുകഥകളിലെ നിത്യനായകന്മാരാണ്. എത്യോപ്യയിൽ സാധാരണ കാണുന്ന മൃഗങ്ങളാണിവ. കരുത്തന്റെ പക്ഷം ചേരുന്ന ന്യായാധിപന്മാരെപ്പറ്റിയും, വഞ്ചകന്മാരായ ഇടപ്രഭുക്കന്മാരെപ്പറ്റിയുമാണ് മിക്ക നാടോടിക്കഥകളും.

നാടകത്തിന്റെ പാരമ്പര്യമേ എത്യോപ്യക്കാക്കില്ല. നൃത്തം കാലാനുസൃതമായി വികസിച്ചിട്ടുമില്ല. തോളുകുലുക്കി ശീൽക്കാരത്തോടെ അടിവച്ചു മുന്നോട്ടുനീങ്ങുന്ന സമൂഹനൃത്തങ്ങളിൽ ഏവരും തരംപോലെ പങ്കെടുക്കും. അങ്ങനെ എല്ലാവരും നൃത്തകരാണെന്നു പറയാം. യുദ്ധനൃത്തങ്ങളിൽ ചിലർ വിദഗ്ധന്മാരാണ്. വാളും പരിചയുമായി ശത്രുവിനെ ഭീതിപ്പെടുത്തുന്നമട്ടിൽ ഗർജ്ജിച്ചും ഉയരത്തിൽ ചാടിയും മറ്റും നടത്തുന്ന ഈ യുദ്ധനൃത്തങ്ങൾ അത്ര പ്രചാരത്തിലല്ലതാനും. എത്യോപ്യയിൽ

അധിവസിക്കുന്ന വിവിധ നീഗ്രോവർഗ്ഗങ്ങളുടെ നാടോടി നൃത്തങ്ങൾ കൂടുതൽ ആകർഷകങ്ങളാണു്. നമ്മുടേതുപോലെയുള്ള ഒരു സമുദായത്തിൽ അശ്ലീലമെന്നു മുദ്രകുത്താവുന്ന ചില നൃത്തങ്ങളും അക്കൂട്ടത്തിൽ കണ്ടിട്ടുണ്ടു്. നഗ്നമായ മാറിടത്തോടെ നിതംബം താളത്തിനൊത്തു ചലിപ്പിച്ചു നടത്തുന്ന ചില നീഗ്രോനൃത്തങ്ങൾ സഭ്യതയുടെ അതിരുകളെ എല്ലാം ലംഘിക്കുന്നവയാണു്. അറിയപ്പെടാതെ ചില ഗോത്രങ്ങളിൽ മാത്രം അടിഞ്ഞുകിടക്കുന്ന എത്രയെത്ര നൃത്തങ്ങളുണ്ടു് എത്യോപ്യയിൽ! എത്യോപ്യൻനൃത്തകലയുടെ ആത്മസത്ത തനിനീഗ്രോകളിൽ നിന്നും ആവാഹിച്ചതാണു്.

നാടകവും സിനിമയും എത്യോപ്യക്കു് ഏറ്റവും പ്രിയങ്കരങ്ങളായ കലാപ്രകടനങ്ങളാണു്. പട്ടണങ്ങളിൽ അത്തരം പരിപാടികൾക്കുണ്ടാകുന്ന വമ്പിച്ച തിരക്കു് ഇതു തെളിയിക്കുന്നു. പക്ഷേ, വിരലിലെണ്ണാവുന്ന നാടകസംഘങ്ങളേ അവിടെയുള്ളൂ. ഒന്നോ രണ്ടോ ഡോക്യുമെന്ററി ചിത്രങ്ങളല്ലാതെ എത്യോപ്യൻഭാഷകളിലൊന്നിലും സിനിമ ഇതുവരെ ഉണ്ടായിട്ടില്ല. ഈ വിടവു നികത്തുന്നതു ഭാരതത്തിൽനിന്നുവരുന്ന ഹിന്ദി ചലച്ചിത്രങ്ങളാണു്. എത്രതവണ കണ്ടാലും മതിവരാത്ത ആവേശമാണു് അവക്കു ഹിന്ദിചിത്രങ്ങളോടുള്ളതു്. പ്രത്യേകിച്ചും ദുരന്തചിത്രങ്ങളോടു്. ഹിന്ദിഗാനങ്ങളിൽ അവർ ലയിച്ചിരുന്നുപോകും. ശോകരംഗങ്ങൾ അവരുടെ കണ്ണുനീരിന്റെ കവാടം തുറക്കും. 'മദർ ഇൻഡ്യ' എന്ന ചിത്രം കണ്ടിട്ടില്ലാത്ത ഒരുത്തൻപോലും ഒരു പട്ടണത്തിലും കാണുകയില്ല. അതു് ആണ്ടുതോറും നഗരത്തിലെ ഓരോ തീയേറ്ററിലും അനേകംതവണ പ്രദർശിപ്പിക്കപ്പെടുന്നു. ഇൻഡ്യയിൽ എവിടെ നോക്കിയാലും

സിനിമാനടന്മാരും നടികളും ഓടിനടക്കുന്നതു കാണാമെന്നാണു് അവരുടെ ധാരണ. (ഭാരതത്തിലെവിടെയും ആനയും മൂർഖൻപാമ്പും മന്ത്രവാദികളും കാണപ്പെടുന്നുണ്ടെന്നു് അമേരിക്കക്കാർ വിചാരിക്കുന്നതുപോലെ.) വിദ്യാർത്ഥികൾക്കു് ലോകനേതാക്കന്മാരേക്കാൾ ഹിന്ദി സിനിമാതാരങ്ങളെ പരിചയമുണ്ടു്.

പള്ളികളും ആശ്രമങ്ങളുമാണു് എത്യോപ്യൻ സംഗീതത്തെ വളർത്തിയെടുത്തിട്ടുള്ളതു്. ക്ലാസിക്കു് സംഗീതം 'ഗീസ്' ഭാഷയിൽ നീട്ടിനീട്ടിപ്പാടുന്ന രാഗങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്നു. 'യാരതു്' ശെമ്മാശ്ശൻ അഞ്ചാംനൂറ്റാണ്ടിൽ ദൈവപ്രേരിതനായി സംവിധാനംചെയ്തതാണു് ഈ ക്ലാസിക്കു് സംഗീതമെന്നു വിശ്വസിക്കപ്പെടുന്നു. സാധാരണ പ്രചാരത്തിലുള്ള വായ്പാട്ടുകൾ താരതമ്യേന ലളിതങ്ങളായ പല്ലവികളാണു്. സ്ത്രീകൾ മിക്കവരും സംഗീതവാസനയിൽ മികച്ചുനില്ക്കുന്നു. രാജാക്കന്മാരുടേയും പ്രഭുക്കന്മാരുടെയും നാടായതുകൊണ്ടു പണ്ടുമുതലേ സ്തുതിപാഠകന്മാർ എന്നൊരു വർഗ്ഗംതന്നെ ഇവിടെ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടു്. ഇപ്പോഴും പൊതുസ്ഥലങ്ങളിലും മദ്യശാലകളിലും വിശ്രമകേന്ദ്രങ്ങളിലും മറ്റും സ്തുതിപാഠകസംഘമുണ്ടു്. സംഗീതോപകരണം കൈകാര്യംചെയ്യുന്ന രണ്ടു പുരുഷന്മാരും ഒരു ഗായികയും ഉൾപ്പെട്ടതാണു് ഈ സംഘം. ഗായിക നിമിഷ'കവയിത്രി'കൂടി ആയിരിക്കും. ഒരു ലഘുഭക്ഷണശാലയിൽവച്ചു് ഇത്തരം ഒരു സ്തുതിപാഠകസംഘത്തെ ഞാൻ കണ്ടു. ഗായിക എന്റെ പേരു ചോദിച്ചു മനസ്സിലാക്കി, തൽക്ഷണം എന്നെപ്പറ്റി ഒരു ഗാനം ചമച്ചു് നീട്ടിപ്പാടാൻ തുടങ്ങി. ആകാരവിശേഷവും സ്വഭാവവും മറ്റും പ്രകീർത്തിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഒരു ഗാനമായിരുന്നു അതു്. ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട

സംഗീതോപകരണങ്ങൾ ഒറ്റക്കമ്പിമാത്രമുള്ള 'മസിങ്കോ'യും അഞ്ചാറു കമ്പികളുള്ള 'ക്രാറും' ആണ്. തനി എത്യോപ്യൻ സംഗീതോപകരണങ്ങളാണിവ. വാദ്യമേളത്തിനു് പെരുമ്പറയും, തമ്പേറും, കൈമണിയും, ചിലമ്പൻമണിയും മറ്റും ഉപയോഗിക്കുന്നു. പള്ളികളിലെ ഭക്തനൃത്തത്തിനു് പുരോഹിതന്മാരുപയോഗിക്കുന്ന 'ചിലമ്പൻമണി' ഈജിപ്തിൽ പുരാതനകാലത്തു് ഉപയോഗിച്ചിരുന്നതായി കരുതപ്പെടുന്നു.

ചിത്രങ്ങളിൽ 'മൂന്നു തലങ്ങളുടെ പ്രതീതി' (Three Dimension Effect) വരുത്തുവാൻ എത്യോപ്യൻ ചിത്രകല ശ്രമിച്ചിട്ടേയില്ല. വെറും രണ്ടു തലത്തിൽ ഫ്ളാറ്റായി വരച്ചെടുക്കുന്ന ചിത്രങ്ങൾ ദ്രാക്ഷാപാകത്തിലുള്ളതും ലളിതവും ആണു്. ചിത്രത്തിന്റെ സന്ദേശം അനായാസേന ആരുടേയും മനസ്സിലേക്കു് ആഞ്ഞിറങ്ങുന്നു. വീതിയുള്ള വരകൾകൊണ്ടു് ആലേഖനംചെയ്യപ്പെടുന്ന രൂപങ്ങളുടെ മുഖച്ഛായകൾ മിക്കവാറും ഒന്നുതന്നെ. ഏതു കഥാപാത്രങ്ങൾക്കും ഒരേ 'വിരസമായ പാറ്റേൺ' ഉപയോഗിക്കുന്നു. വലിയ കണ്ണുകളും ഉയന്ന മൂക്കും നീണ്ട മുഖവുമുള്ള ലളിതരൂപങ്ങൾ.

ശിഷ്ടന്മാരെ മുഖത്തിന്റെ മുൻകാഴ്ചകൊണ്ടും ദുഷ്ടന്മാരെ വശക്കാഴ്ചകൊണ്ടും രേഖപ്പെടുത്തുക എത്യോപ്യൻചിത്രകലയുടെ പ്രത്യേകതയാണു്. ചിത്രത്തിൽ ആരുടെയെങ്കിലും മുഖത്തിന്റെ ഒരു വശം മാത്രം കണ്ടാൽ അവൻ ദുഷ്ടനെന്നു ധരിച്ചുകൊള്ളണം. ഈജിപ്ത്, സിറിയ തുടങ്ങിയ രാജ്യങ്ങളിലെ പുരാതനകലാശൈലികളും പൗരസ്ത്യക്രൈസ്തവസഭയുടെ കലാസത്തയും ഏഷ്യൻഗ്രാമീണകലകളുടെ അംശങ്ങളും എല്ലാം എത്യോപ്യൻചിത്രകലയിൽ അലിഞ്ഞുചേന്നിട്ടുണ്ടെ

ന്നാണ് വിദഗ്ധന്മാരുടെ അഭിപ്രായം. പക്ഷേ, എത്യോപ്യൻ ചിത്രകലയ്ക്ക് അതിന്റേതായ ഒരു പ്രതിഭാവിശേഷം ഉണ്ടെന്നുള്ളതു വിസ്മരിക്കാവതല്ല.

വേദപുസ്തകത്തിലെ കഥകളേയും കഥാപാത്രങ്ങളേയും അടിസ്ഥാനമാക്കിയാണ് മിക്ക ചിത്രങ്ങളും രചിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതു്. പള്ളികളിലേയും ആശ്രമങ്ങളിലേയും ചുവരുകളിൽ ക്രിസ്തുവിന്റെ ജീവിതത്തെ ആസ്പദമാക്കിയുള്ള ചിത്രങ്ങളേക്കാളധികം വിശുദ്ധമറിയാമ്മിന്റെ സ്വർഗ്ഗാരോഹണം, ആദാം—ഹവ്വാമാരുടെ പുറദീസാനഷ്ടം, യോഹന്നാൻസ്നാപകന്റെ ശിരച്ഛേദനം, ക്രിസ്തുശിഷ്യന്മാരുടെ ദുരന്തങ്ങൾ, ഗീവർഗ്ഗീസ് പുണ്യവാളന്റെ സർപ്പസംഹാരം തുടങ്ങിയവയ്ക്കാണ് പ്രാധാന്യം കല്പിച്ചിട്ടുള്ളതു്. കഥാപാത്രങ്ങളെ പൂർണ്ണമായും ദേശീകരിക്കുവാൻ അവർ ഉത്സുകരാണ്. 'അഡീസ് അബാബാ'യിലെ വിശുദ്ധത്രിത്വത്തിന്റെ പള്ളിയിൽ കന്യകാമറിയം മരിച്ചുകിടക്കുന്ന ഒരു ചിത്രമുണ്ട്. കണ്ണീരൊഴുക്കിക്കൊണ്ടു ചുറ്റും നില്ക്കുന്നതു് എത്യോപ്യൻ പുരോഹിതന്മാരാണ്. കിടക്കയുടെ താഴെ എത്യോപ്യൻ സംഗീതോപകരണങ്ങൾ വായിച്ചുകൊണ്ടു വിലപിക്കുന്നതും അവർതന്നെ. വിശുദ്ധമറിയാമ്മിന്റെ ആത്മാവിനെ, മറിയാമ്മിന്റെ ഒരു ചെറിയ പതിപ്പായിത്തന്നെ ചിത്രീകരിച്ചിരിക്കുന്നു. ആ ചെറിയ പതിപ്പിനെ ദൈവം ആശ്ലേഷപൂർവ്വം സ്വീകരിക്കുന്നു. 'ആക്സും' പഴയ പള്ളിയിലെ ഹൗവ്വായെ സർപ്പം പരീക്ഷിക്കുന്ന ചിത്രവും രസകരമാണ്. ഹൗവ്വാ തനി എത്യോപ്യൻ വനിതതന്നെ.

ചിത്രരചനയ്ക്കു മറെറാരു പ്രധാനവിഷയം ഷീബാരാജ്ഞിയുടേയും ശലോമോന്റേയും സന്ദർശനമാണ്.

ദുഷ്ടന്മാരെ നരകത്തിൽ കെടാത്ത തീയിലും ചാകാത്ത പുഴുവിലും ഇട്ടു പീഡിപ്പിക്കുന്നതു് ചില പള്ളികളിൽ വിശദമായി വരച്ചുവച്ചിട്ടുണ്ടു്. എത്യോപ്യൻ ദേശീയ കലാശൈലിയിൽ തുകൽത്താളുകളിൽ വരച്ച ചിത്രങ്ങൾ സന്ദർശകർക്കു വില്ക്കാൻ പട്ടണങ്ങളിൽ കലാകാരന്മാർ പ്രദർശിപ്പിക്കാറുണ്ടു്.

'ആക്സു'മിലെ ശിലാസ്തൂപങ്ങളും 'ലാലിബലാ'യിലെ ഒറ്റക്കല്ലിൽ പണിതെടുത്ത പള്ളികളും 'ടിഗ്രേ' പ്രദേശങ്ങളിലെ ഗുഹകളും പുരാതനകാലത്തു പ്രചാരത്തിലിരുന്ന ശ്ലാഘനീയവും സങ്കീർണ്ണവുമായ ഒരു ശില്പകലയ്ക്കു സാക്ഷ്യംവഹിക്കുന്നു. ഈ ശില്പകല എത്യോപ്യയുടെ സ്വന്തംതന്നെയാണോ എന്നതു സംശയമാണു്. അനുഗ്രഹീതരായ ശില്പികളുടെ തിരോധാനത്തോടെ ഈ ശില്പകലയും അന്തർധാനംചെയ്തെന്നു് 'ഗബ്രീമെതീൻ ജോസഫ്' എന്ന വൈദികനെപ്പോലുള്ള ചില ഗവേഷകന്മാർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടുമ്പോൾ ഈജിപ്ത്, 'ജറുസലേം', സിറിയ തുടങ്ങിയ രാജ്യങ്ങളിലെ ശില്പികളാണു് ഈ കലാശില്പങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചതെന്നു വിദേശീയരായ ചില വിദഗ്ധന്മാർ സിദ്ധാന്തിക്കുന്നു. എന്തായാലും 'ആക്സു'മിൽ ഗ്രീക്കു് ശില്പികളുടേയും 'ലാലിബലാ'യിൽ ജറുസലേംശില്പികളുടേയും കൈമുദ്ര പതിഞ്ഞിട്ടുണ്ടെന്നു സമ്മതിച്ചേ തീരൂ. എത്യോപ്യരും ഈ ശില്പകല ക്രമേണ സ്വായത്തമാക്കി എന്നതു നിസ്തർക്കമാണു്. ഗോണ്ടാറിലെ കൊട്ടാരങ്ങൾ പോർട്ടുഗീസു് ശില്പികളുടെ സംഭാവനതന്നെ.

തടിയിലുള്ള കൊത്തുപണികളിൽ ഇതര ആഫ്രിക്കൻജനങ്ങളേക്കാൾ വളരെ പിന്നിലാണു് ഇവർ. കെനിയായിലെപ്പോലെയോ, നൈജീറിയായിലെപ്പോ

ലെയോ സങ്കീർണ്ണങ്ങളായ മുഖംമൂടികളോ തടിയിൽ കൊത്തിയെടുത്ത രൂപങ്ങളോ ഇവിടെ പ്രചാരത്തിലില്ല. പക്ഷേ, പിത്തള, വെള്ളി, സ്വർണ്ണം എന്നീ ലോഹങ്ങളിൽ വാർത്തെടുക്കുന്ന വിവിധതരം കുരിശുകൾ ആരേയും ആകർഷിക്കുന്നവയാണ്. ഏതെല്ലാം തരത്തിലുള്ള കുരിശുകളാണിവിടെ ഉള്ളതെന്നു വിവരിക്കുക എളുപ്പമല്ല. അലങ്കാരപ്പണികളും കിന്നരികളും മറ്റും കുരിശിന്റെ ആകൃതിയെത്തന്നെ മറച്ചുകളയുന്നു. യഥാർത്ഥകുരിശ് ഇക്കൂട്ടത്തിൽ കണ്ടെത്താൻ പ്രയാസമാണ്. ചിത്രപ്പണികളുള്ള കങ്കണങ്ങൾ, കുണ്ഡലങ്ങൾ, ചെവിത്തോണ്ടികൾ, അംഗുലീയങ്ങൾ ഇവയൊക്കെ അറേബ്യൻസ്വാധീനത്തെ വ്യക്തമാക്കുന്നു. വട്ടിനെയ്ത്തിലും തുകൽപ്പണിയിലും എത്യോപ്യർ വിദഗ്ധരാണ്. സുഡാനതിർത്തിയിലെ ചില നീഗ്രോഗോത്രക്കാർ പുല്ലുകൊണ്ടു നെയ്തെടുത്ത വട്ടികളിലാണ് പാലു കറക്കുന്നതു്. ആട്ടിൻതോലുകൊണ്ടു നിർമ്മിച്ച സഞ്ചികളിൽ വെള്ളം നിറച്ചു കഴുതപ്പുറത്തു കൊണ്ടുപോകുന്നതു് എത്യോപ്യയിലെ വരണ്ട പ്രദേശങ്ങളിൽ ഒരു സാധാരണകാഴ്ചയാണ്. മൺകലങ്ങൾ മനോഹരമാക്കുന്നതിൽ വലിയ സാമർത്ഥ്യമൊന്നും എത്യോപ്യക്കില്ല. ഇരുവശത്തും പിടിയുള്ള വലിയ മൺകലങ്ങൾ സാധാരണയാണ്. ഇവ മുതുകത്തു കുത്തനേ നിറുത്തി രണ്ടു പിടിയിലും കയറിട്ടു വച്ചുകെട്ടിയാണ് എത്യോപ്യൻസ്ത്രീകൾ വെള്ളം ചുമക്കുന്നതു്. ഒരിനം നീളമുള്ള പുല്ലുകൾകൊണ്ടു് ഉണ്ടാക്കപ്പെടുന്ന തോണികൾ തെക്കനെത്യോപ്യയിലെ തടാകങ്ങളിൽ സഞ്ചാരത്തിനു് ഉപയോഗിക്കുന്നു. ഇത്തരം വള്ളങ്ങൾ ലോകത്തിൽ മറ്റെവിടെയെങ്കിലും ഉണ്ടോ എന്നു സംശയമാണ്.

9. എത്യോപ്യയിലെ വിദേശികൾ

വിദേശീയരെ എത്യോപ്യർ 'ഫറാൻജി' എന്നാണ് പറയുക. പറങ്കിയുടെ രൂപാന്തരമാണ് 'ഫറാൻജി'. പതിനാറും പതിനേഴും ശതകങ്ങളിൽ പറങ്കികൾ എത്യോപ്യയിൽ പ്രബലരായിരുന്നു. ഇപ്പോൾ 'ഫറാൻജി' എന്ന പദപ്രയോഗം നിന്ദാസൂചകമായി പരിണമിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആട്ടിടയന്മാരും കാലിമേയ്ക്കുന്നവരും കഷ്ടകരുമായിരുന്ന പണ്ടുതൊട്ടേ എത്യോപ്യന്മാർ. കച്ചവടം അവക്കത്ര ഇഷ്ടപ്പെട്ട പണിയായിരുന്നില്ല. ഈ വിടവു നികത്താൻ അറബികൾ, അർമ്മേനിയക്കാർ, ജൂതന്മാർ, ഗ്രീക്കുകാർ, ഗുജറാത്തികൾ, ഇറലിക്കാർ തുടങ്ങിയ വിദേശികൾ കാലാകാലങ്ങളിൽ എത്യോപ്യയിൽ എത്തിച്ചേർന്നു. ആധുനികകാലത്തിന്റെ പ്രവണതകൾ സ്വായത്തമാക്കാനുള്ള എത്യോപ്യയുടെ ശ്രമത്തിൽ സഹായിക്കാനെത്തിയവരാണ് മറ്റു വിദേശീയർ. വിശേഷിച്ചും അമേരിക്കരും ഇൻഡ്യൻ അദ്ധ്യാപകരും.

അറബികൾ കച്ചവടവുമായി നാടാകെ ചുറ്റിനടന്നു തദ്ദേശവനിതകളെ വിവാഹംചെയ്ത് ക്രമേണ സ്ഥിരതാമസം ഉറപ്പിച്ചു. അവർ ഇസ്ലാംമതസ്ഥരായ തദ്ദേശീയരോട് സോദരഭാവേന പെരുമാറി. വടക്കൻ എത്യോപ്യയിൽ മിക്കവാക്കും തന്മൂലം അറബിഭാഷ വശമാക്കാൻ കഴിഞ്ഞു. ഇന്നും എത്യോപ്യനങ്ങാടികളിൽ സുഗന്ധദ്രവ്യങ്ങളും കുന്തിരിക്കവും മറ്റും വില്ക്കുന്നവർ അറബികളാണ്. അവരെ യഥാർത്ഥ 'ഫറാൻജി'കളായി പൊതുജനം മുദ്രകുത്തുന്നില്ല.

കഴിഞ്ഞ രണ്ടു നൂറ്റാണ്ടുകളിൽ പലപ്പോഴായി അർമ്മേനിയക്കാരും ഗ്രീക്കുകാരും യഹൂദന്മാരും ഇവിടെ

യെത്തി തുണിക്കച്ചവടവും, പലചരക്കുവ്യാപാരവും ആരംഭിച്ചു. അമ്മേനിയാക്കാരും ഗ്രീക്കുകാരും 'ഓർത ഡോക്സ്'' ക്രിസ്ത്യാനികളായതുകൊണ്ട് അവരോട്ട് ഒരു സാഹോദര്യബന്ധംതന്നെ മതഭക്തരായ എത്യോപ്യർ പുലർത്തി. അവക്കു പ്രത്യേകം പള്ളികളും പുരോഹിതന്മാരുമുണ്ട്. എത്യോപ്യക്കാരുമായി ഇവരിൽ ചിലരൊക്കെ വൈവാഹികബന്ധത്തിൽ ഏർപ്പെട്ടതുകൊണ്ട് അവർക്ക് അവരോട്ട് എത്യോപ്യക്കു പൊതുവേ ബഹുമാനമാണ്. (മുൻപു പറഞ്ഞിട്ടുള്ള കുറുത്തയഹൂദന്മാരെയല്ല ഇവിടെ ഉദ്ദേശിക്കുന്നതു്.) ഇവർ പട്ടണങ്ങളിൽ ദേവാലയങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇസ്രായേലിൽനിന്നു് 'റബ്ബി'മാർ വന്നു് അവരുടെ ആത്മീയാവശ്യങ്ങൾ നിറവേറ്റി വരുന്നു.

വിദേശീയരിൽ ഭൂരിപക്ഷം ഇറ്റലിക്കാരാണു്. അവരുടെ സംഖ്യ അൻപതിനായിരത്തിൽപ്പരം വരും. ഇറ്റലിക്കാരിൽ നല്ലൊരു വിഭാഗം അസ്മാരാപട്ടണത്തിൽ താവളമുറപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. സുന്ദരമായ ഒരു പട്ടണമാണു് 'അസ്മാരാ'. അതു സംവിധാനംചെയ്തു കെട്ടിപ്പടുത്തതു് ഇറ്റലിക്കാരാണു്. അറുപതുവർഷക്കാലത്തോളം വടക്കൻ എത്യോപ്യയിലെ 'എറിട്രിയാ'പ്രവിശ്യ ഇറ്റലിക്കാർ കൈയടക്കി ഭരിച്ച വിവരം മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. 'എറിട്രിയാ'യുടെ തലസ്ഥാനമാണു് 'അസ്മാരാ'. ഏഴായിരം അടി ഉയരത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന അസ്മാരാനഗരം ഒരു സുഖവാസകേന്ദ്രംകൂടിയാണു്. ആയിരക്കണക്കിനു് ഇറ്റാലിയർ എറിട്രിയായിൽ കുടിയേറി അവിടത്തെ മൊട്ടക്കുന്നുകൾ വെട്ടിനിരത്തി, നദികളിൽ അണകെട്ടി ജലസേചനസൗകര്യമുണ്ടാക്കി, മുന്തിരിത്തോട്ടങ്ങളും ആപ്പിൾത്തോ

ട്ടങ്ങളും നിർമ്മിച്ചു; അസ്മാരായെ ഒരു കൊച്ചു റോമാ നഗരമാക്കി. 1936-ൽ മുസ്സോളിനി ദക്ഷിണ എത്യോപ്യ കൂടി കരസ്ഥമാക്കിയപ്പോൾ ഇറ്റലിക്കാരായ കുടികിടപ്പുകാരുടെ സംഖ്യ ക്രമാതീതമായി വർദ്ധിച്ചു. രണ്ടാം ലോകമഹായുദ്ധത്തിൽ മുസ്സോളിനി പരാജയമടഞ്ഞതോടെ (1941-ൽ) എത്യോപ്യയിൽ അവർ ഹെയ്ലി സെലാസി ചക്രവർത്തിക്ക് ഇടമൊഴിഞ്ഞുകൊടുക്കേണ്ടിവന്നു. പക്ഷേ, ചക്രവർത്തി വിദഗ്ധരായ ഇറ്റലിക്കാരെ തുരത്തി ഓടിച്ചില്ല. അവക്കെല്ലാം പൊതുമാപ്പു നല്കി. എന്നിട്ടും പലരും സ്വരാജ്യത്തേക്കു മടങ്ങിപ്പോയി. ദക്ഷിണ എത്യോപ്യയുടെ ഇറ്റാലിയൻഭരണം പരോക്ഷമായി എത്യോപ്യക്കു പ്രയോജനപ്രദമായിരുന്നു. ദുർഘടങ്ങളായ ഗിരിനിരകൾ വെട്ടിത്തുരന്നും അവയ്ക്കു വലംവച്ചും നല്ല റോഡുകൾ നിർമ്മിച്ചു, എത്യോപ്യയുടെ 'സിരാവ്യൂഹം' ചമച്ചതു് ഇറ്റലിക്കാരായിരുന്നു. എറിട്രിയാ മൊത്തത്തിൽ മറ്റു് എത്യോപ്യൻ പ്രദേശങ്ങളേക്കാൾ അഭിവൃദ്ധിപ്രാപിച്ചതു് ഇറ്റലിക്കാരുടെ അരുപതുകൊല്ലത്തെ ഭരണത്തിന്റെ ഫലമായിട്ടാണു്. കുറഞ്ഞ കൂലിക്കു് എത്യോപ്യരുടെ കഠിനാദ്ധ്വാനം ഇറ്റലിക്കാർക്കു ലഭിച്ചിരുന്നു എന്നതു ശരിതന്നെ.

അസ്മാരായുടെ ഹൃദയം 'ഹെയ്ലിസെലാസി അവന്യൂ' ആണു്. പച്ചക്കുടകളുംപേറി ഇരുവശത്തും നിരന്നുനില്ക്കുന്ന താലവൃക്ഷങ്ങൾ ആ രാജവീഥിക്കു ചന്തം ചാർത്തുന്നു. മുൻപു് അതു 'മുസ്സോളിനിവീഥി' ആയിരുന്നു. ഒരു എത്യോപ്യൻവൃദ്ധൻ പറഞ്ഞതിങ്ങനെയാണു്: "എന്റെ ചെറുപ്പകാലത്തെ ഏറ്റവും വലിയ ആഗ്രഹം ഈ വീഥിയിലൂടെ ഒന്നു നടക്കണമെന്നായി

രുന്നു. എത്യോപ്യനു് ആ വഴി നടക്കാനനുവാദമില്ലായിരുന്നു. അറിയാതെ അവിടെങ്ങാനുമെത്തിപ്പോയാൽ കഥ കഴിഞ്ഞതുതന്നെ. അടിമകളേപ്പോലെ ഞങ്ങളെ അവർ നിർദ്ദയം അടിച്ചമർത്തിയിരുന്നു. ഇന്നു സ്ഥിതി മാറി. ഇറ്റലിക്കാർ എന്നെക്കാണുമ്പോൾ 'ബുണസേരാ സീനിയേറേ' (ഗ്രഡ് മാർണിംഗ് സർ) എന്നു പറയുന്നു.''

അത്ഭുതമെന്നു പറയട്ടെ, എത്യോപ്യർ ഏറ്റവും ഇഷ്ടപ്പെടുകയും ബഹുമാനിക്കയും ചെയ്യുന്ന വിദേശീയർ ഇറ്റലിക്കാർതന്നെയാണു്. വിദേശീയർക്കെതിരേ എന്തെല്ലാം പ്രക്ഷോഭണങ്ങളുണ്ടായാലും ഇറ്റലിക്കാർക്കു് ഭയപ്പെടേണ്ടതില്ല. കത്തോലിക്കരായ ഇവർ പല എത്യോപ്യക്കാരേയും തങ്ങളുടെ സഭയിലേക്കു് ആകർഷിച്ചിട്ടുണ്ടു്. എത്യോപ്യൻസ്ത്രീകളുമായി ബന്ധംപുലർത്തുന്നതിൽ അവർക്കു യാതൊരു സങ്കോചവുമില്ല. ദാസീപദവിയിൽനിന്നും ധർമ്മപത്നികളായി ഉയർന്ന എത്യോപ്യൻസുന്ദരികൾ പലരുണ്ടു്. നാട്ടുമായി അലിഞ്ഞുചേരുവാൻ മറ്റു വിദേശികൾക്കില്ലാത്ത കഴിവാണിവർക്കുള്ളതു്. അദ്ധ്വാനശീലരായ ഇവർ ഏതു തൊഴിൽചെയ്യാനും സന്നദ്ധരാണു്. അസ്മാരാപട്ടണത്തിന്റെ വിവിധഭാഗങ്ങളിൽ ഇറ്റലിക്കാരായ കുതിരവണ്ടിക്കാരേയും ടാക്സിഡ്രൈവറന്മാരേയും ക്ഷുരകന്മാരേയും മറ്റും ധാരാളമായിക്കാണാം. വൻകിടവ്യവസായങ്ങൾ 'ഹെയിലിസെലാസി' രാജവീഥിയുടെ ഇരുപാർശ്വങ്ങളിലുമുള്ള ബാറുകൾ, ഹോട്ടലുകൾ, പീടികകൾ—എല്ലാം അവരുടേതുതന്നെ. മറ്റു വിദേശികൾക്കു് ഇറ്റാലിയൻ ഭാഷ കുറെയെങ്കിലും വശമാക്കിയെങ്കിലേ അസ്മാരാ

യിൽ ജീവിക്കാനാവൂ എന്നായിട്ടുണ്ട്. ഇറ്റാലിയൻഭാഷ മാധ്യമമായുള്ള പല സ്കൂളുകളും ഒരു സർവ്വകലാശാലയും അസ്മാരായിലുണ്ട്. മിക്ക വിദഗ്ധതൊഴിലുകളും കൈകാര്യംചെയ്യാനുള്ള കഴിവും ഇറ്റാലിക്കാർക്കാണുള്ളതു്. ഇറ്റാലിയൻ–എത്യോപ്യൻവേഴ്ചമൂലം സംഖ്യാബലമുള്ള ഒരു സങ്കരവർഗ്ഗം ഉടലെടുത്തിട്ടുണ്ട്.

എത്യോപ്യരുടെ വിദ്യാഭ്യാസത്തിനു് ഇറ്റാലിയൻഭരണകാലത്തു പുരോഗതി ഒന്നും ഉണ്ടായില്ല. നാലാംക്ലാസ്സുവരെ പഠിക്കാനേ അവർക്കു് അവകാശമുണ്ടായിരുന്നുള്ളു. വിവിധമതക്കാരേയും ഗോത്രക്കാരേയും തമ്മിൽത്തല്ലിച്ചു് എറിട്രിയാ ഒരു കോളനിയാക്കി വച്ചുകൊണ്ടിക്കാനായിരുന്നു ഇറ്റലിക്കാരുടെ ശ്രമം. 1941 മുതൽ 1952 വരെ 'എറിട്രിയാ' ഒരു ബ്രിട്ടീഷ് പ്രൊട്ടക്ടറേറ്റ് ആയിരുന്നു. 1952–ൽ എറിട്രിയാ മറ്റെത്യോപ്യൻപ്രദേശങ്ങളോടു ചേർന്നു് ഒരു ഫെഡറേഷൻ ആയിത്തീർന്നു. പിന്നീടു് എറിട്രിയായെ എത്യോപ്യാസാമ്രാജ്യത്തിന്റെ ഒരു പ്രവിശ്യയാക്കി മാറ്റി. ഇസ്ലാംഭൂരിപക്ഷമുള്ള എറിട്രിയായിലെ ജനങ്ങൾക്കു മറ്റെത്യോപ്യരോടു് ഒരു വൈകാരികൈക്യം ഇതുവരേയും കൈവന്നിട്ടില്ല. ഇറ്റലിക്കാരുടെ അറുപതുവർഷക്കാലത്തെ ഭരണവും സ്വാധീനവും, എറിട്രിയാക്കാരുടെ വിഘടനാവാദത്തിനും മറ്റു് എത്യോപ്യരോടുള്ള പൊരുത്തക്കേടിനും കാരണമായിക്കരുതാവുന്ന ഘടകങ്ങളാണു്. ഇറ്റലിക്കാർ തങ്ങളെ തുടർന്നു ഭരിച്ചാൽ മതിയായിരുന്നു എന്നുപോലും ചില എറിട്രിയാക്കാർക്കു് ആഗ്രഹമുണ്ടു്. മറ്റെല്ലാ ആഫ്രിക്കൻരാജ്യങ്ങളിലേയും പോലെ വിദേശീയവ്യാപാരികളെ നിശിതനിയമങ്ങളും കനത്ത നികുതിയും നിമിത്തം നിരുത്സാഹപ്പെട്ട

ത്തുക എന്ന നയം എത്യോപ്യയും അനുവർത്തിച്ചുവരുന്നു. തങ്ങളുടെ സുരക്ഷിതഭാവിയെപ്പറ്റി ആശങ്കയുള്ള വിദേശികളിൽ ചിലരെല്ലാം സ്വത്തുകൾ വിറ്റുപെറുക്കി സ്വദേശങ്ങളിലേക്കു പോകാൻ തുടങ്ങിയിട്ടുണ്ട്.

പത്തൊൻപതാംശതകംമുതൽ ആഫ്രിക്കയിൽമൊത്തമായി പടർന്നുപറ്റിയവരാണ് 'ഗുജറാത്തി ബാനിയാ'കച്ചവടക്കാർ. എത്യോപ്യയിലെ മിക്ക പട്ടണങ്ങളിലും അവർ പച്ചപിടിച്ചുകാണുന്നു. 'മെനലിക്' ചക്രവർത്തിയുടെ കാലത്തു് (പത്തൊൻപതാംനൂറ്റാണ്ടിന്റെ അവസാനം) ആണ് ഗുജറാത്തികളുടെ വരവു് ആരംഭിച്ചതു്. എത്യോപ്യയിൽ സംഘടിതക്രയവിക്രയത്തിന്റെ സ്ഥാപകർ ഇവരായിരുന്നു എന്നു് 'ഡീ—കാസ്റ്റോ' എന്ന ഇറ്റാലിയൻസ്ഥാനപതി പ്രസ്താവിച്ചുകാണുന്നു. പത്തൊൻപതാംശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിൽ നീലനൈൽനദിയുടെ ഉറവിടം തേടി പുറപ്പെട്ട പാശ്ചാത്യസാഹസികസഞ്ചാരികൾ എത്യോപ്യയിൽ അങ്ങോളമിങ്ങോളം 'ത്രിശൂല'ചിഹ്നത്തിന്റെ മുമ്പിലിരുന്നു കച്ചവടക്കണക്കു നോക്കുന്ന ബാനിയാവർത്തകരെപ്പറ്റി പരാമർശിച്ചുകാണുന്നു. 'തീയോഡർ' എന്ന ചക്രവർത്തിക്കെതിരായി 1867—ൽ 'റോബർട്ട് നാപ്പിയർ' എന്ന ബ്രിട്ടീഷ് സൈന്യാധിപന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ പന്ത്രീരായിരം വരുന്ന ഒരു സൈന്യം ഇൻഡ്യയിൽനിന്നു് എത്യോപ്യയിലെത്തി. അവരിൽ മൂന്നിൽ രണ്ടുഭാഗം ഇൻഡ്യാക്കാരായ പട്ടാളക്കാരായിരുന്നു. 'മെനലിക്' ചക്രവർത്തി ബ്രിട്ടീഷുകാരുമായി സഖ്യത്തിലായതോടെയാണ് കൂടുതൽ ഭാരതീയർ ഇവിടെ വന്നുചേർന്നതു്. ശില്പികൾ, ചിത്രകാരന്മാർ, തുന്നല്ക്കാർ, ക്ഷുരകന്മാർ തുടങ്ങി പല തൊഴിൽക്കാരും കച്ചവടക്കാരോടൊപ്പം, ചക്ര

വത്തിയുടെ താൽപര്യപ്രകാരം എത്യോപ്യയിലെത്തി. പക്ഷേ, ഗുജറാത്തിബാനിയാകൾക്കു മാത്രമേ ഇവിടെ വേരുറപ്പിച്ചു തഴച്ചുവളരാൻ കഴിഞ്ഞുള്ളു. ഇത്രമാത്രം യാഥാസ്ഥിതികരായി, വൈകാരികമായി ഒറ്റപ്പെട്ട കഴിയുന്ന വിദേശീയർ എത്യോപ്യയിലില്ല. വിദേശീയരുമായി സങ്കരപ്പെടാനുള്ള എത്യോപ്യരുടെ സ്വാഭാവികപ്രവണതയെ ചെറുത്തുനില്ക്കുന്ന ഗുജറാത്തികൾ തങ്ങളുടെ പഴയ ആചാരങ്ങളും ആരാധനാരീതികളും ഇന്നും അഭംഗുരം പരിരക്ഷിച്ചുപോരുന്നു. സംസ്കാരംകൊണ്ടും മതാചാരങ്ങൾകൊണ്ടും നികത്താനാവാത്ത വിടവ് എത്യോപ്യക്കാക്കും തങ്ങൾക്കും തമ്മിൽ കണ്ട ഗുജറാത്തികൾ എല്ലാത്തരതന്ത്രങ്ങളും പ്രയോഗിച്ച് എത്യോപ്യരെ ചൂഷണംചെയ്യുവാൻ കച്ചവടം, പററിയ തെഴിലാണെന്നു തെളിയിച്ചു. സാധനങ്ങൾക്ക് ഉള്ളതിൽക്കൂടുതൽ വില ഈടാക്കുവാൻ ഗുജറാത്തി വ്യാപാരിക്കുള്ള സാമർത്ഥ്യം ഒന്നു വേറെയാണ്. ഭാരതീയനാണല്ലോ എന്ന പരിഗണനയിൽ നിങ്ങൾ അയാളുടെ വ്യാപാരശാലയിൽനിന്നും എന്തെങ്കിലും വാങ്ങാൻ ചെന്നാൽ അയാൾ കൂടുതൽ തുക തന്നുപൂവ്വും നിങ്ങളിൽ നിന്നും വസൂലാക്കുകതന്നെ ചെയ്യും. പ്രത്യേകിച്ചും ദക്ഷിണഭാരതീയരുടെ അനുഭവമാണിതു്. 'യുഗാണ്ടാ'യിലും 'ടാൻസാനിയാ'യിലും ബാനിയാവ്യാപാരികൾക്കു് ഉണ്ടായ കയ്പേറിയ അനുഭവം എത്യോപ്യയിലെ ബാനിയാകളേയും കാത്തിരിക്കയാണെന്നു് ഊഹിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. മതത്തിന്റെ സാമീപ്യംകൊണ്ട തദ്ദേശീയരോടു് അടുത്തുനില്ക്കുന്ന ഗ്രീക്കുകാക്കോ, അർമ്മേനിയാക്കാക്കോ, വർഗ്ഗസങ്കരംമൂലം ജനങ്ങളുമായി ഇഴകിച്ചേർന്നു കഴിയുന്ന ഇറ്റലിക്കാക്കോ, അറബികൾക്കോ നേരിടേ

ണ്ടിവരാനിടയില്ലാത്ത ഒരു പ്രത്യേകസ്ഥിതിവിശേഷമാണ്, ഒറ്റപ്പെട്ട് ധനസമ്പാദനംമാത്രം ലക്ഷ്യമാക്കിക്കഴിയുന്ന ബാനിയാകൾ അഭിമുഖീകരിക്കേണ്ടിവരുന്നതു്. വിദേശികൾക്കെതിരായി ഒരു പ്രക്ഷോഭണം ഉടലെടുത്താൽ ഇവർതന്നെ ആയിരിക്കും ആദ്യത്തെ ബലിമൃഗങ്ങൾ.

എത്യോപ്യയിലെ ഹയർ സെക്കണ്ടറി സ്കൂളുകളിലും തലസ്ഥാനത്തെ ഹെയിലിസെലാസി സർവ്വകലാശാലയിലുമായി എണ്ണൂറോളം ഇൻഡ്യൻ അദ്ധ്യാപകർ സേവനമനുഷ്ഠിക്കുന്നുണ്ട്. കരാർ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് ഇവർ ജോലിനോക്കിവരുന്നതു്. പുതുക്കാവുന്ന മൂന്നു വർഷംവീതം കാലയളവുള്ള കരാറു്. മലയാളി അദ്ധ്യാപകർ ഇരുനൂറോളം വരുമെന്നു തോന്നുന്നു. എത്യോപ്യയിലാകെ എഴുപത്തഞ്ചു് ഹയർ സെക്കണ്ടറി സ്കൂളുകളാണുള്ളതു്. ഇൻഡ്യൻ അദ്ധ്യാപകരെക്കൂടാതെ, ഇംഗ്ലണ്ട്, അമേരിക്ക, ഫ്രാൻസ്, സ്വീഡൻ, സിലോൺ, ഫിലിപ്പൈൻസ് എന്നിവിടങ്ങളിൽനിന്നു വന്ന അദ്ധ്യാപകരും ഉണ്ടു്.

1930–നു മുൻപു് കേവലം രണ്ടു ഗവണ്മെന്റ് സ്കൂളുകളേ എത്യോപ്യയിലുണ്ടായിരുന്നുള്ളു. പ്രാചീനകാലംമുതല്ക്കേ വിദ്യാഭ്യാസം സഭയുടെ ചുമതലയിലായിരുന്നു. ഇടവകപ്പള്ളികളും ആശ്രമങ്ങളും എഴുത്തുപള്ളികൾകൂടി ആയിരുന്നുവത്രേ. പുരോഹിതനായ ആശാൻ കുട്ടികൾക്കു് ഗീസ്‌ലിപികളും കണക്കും പറഞ്ഞുകൊടുക്കും. തുടർന്നു് വേദപുസ്തകത്തിലെ സങ്കീർത്തനങ്ങളും സുവിശേഷങ്ങളും പഠിപ്പിക്കുന്നു. അതോടെ വിദ്യാഭ്യാസം അവസാനിക്കുന്നു. വളരെ ചുരുക്കം ആളുകൾക്കേ ഇത്തരം വിദ്യാഭ്യാസംതന്നെ ലഭിച്ചിരുന്നുള്ളു. 'ഹെയിലി

സൊലാസി' ചക്രവത്തി ജനങ്ങൾക്ക് ആധുനികരീതിയി ലുള്ള വിദ്യാഭ്യാസം നല്കാൻ ഉത്സാഹിച്ചു. അതിനാവ ശ്യമായ പദ്ധതികളും അദ്ദേഹം ആവിഷ്കരിക്കയുണ്ടായി. എന്നാൽ 1936 മുതൽ 1941 വരെയുള്ള ഇറ്റാലിയൻ വാഴ്ചക്കാലത്തു് ചക്രവത്തി തുടങ്ങിവച്ച വിദ്യാഭ്യാസ പരിപാടികളെല്ലാം താറുമാറായിത്തീർന്നു. 1941-ൽ അ ദ്ദേഹം തിരിച്ചുവന്നു ഭരണം വീണ്ടെടുത്തതോടെയാണു് യഥാർത്ഥത്തിൽ വിദ്യാഭ്യാസസൗകര്യം സാധാരണക്കാ ക്കു ലഭിച്ചുതുടങ്ങിയതു്. ആദ്യം ഇംഗ്ലണ്ടിൽനിന്നും കുറെ അദ്ധ്യാപകരെ കൊണ്ടുവന്നു. 1945-നു ശേഷമാ ണു് ഇൻഡ്യൻ അദ്ധ്യാപകരെ നിയമിക്കാൻ തുടങ്ങിയ തു്. ആണ്ടുതോറും അദ്ധ്യാപകർ കൂടുതൽ കൂടുതൽ ആവ ശ്യമായി വന്നപ്പോൾ ഇൻഡ്യ അഭ്യസ്തവിദ്യരുടെ, താര തമ്യേന വിലകുറഞ്ഞ ഒരു കമ്പോളമായിത്തീർന്നു. 'സായ്വി'നു കൊടുക്കേണ്ടതിന്റെ പകുതി വേതനത്തിൽ ബിരുദധാരികളും പരിചയസമ്പന്നരുമായ അദ്ധ്യാപക രെ ഇൻഡ്യയിൽനിന്നു ലഭിച്ചുതുടങ്ങി. ഇൻഡ്യയിൽ കിട്ടുന്നതിന്റെ മൂന്നോ നാലോ ഇരട്ടി ശമ്പളത്തിനു് കളത്രപുത്രാദികളോടെ ഒരു സൗജന്യവിമാനയാത്രയും നടത്തി ഇവിടെ എത്തുന്നതു് അഭികാമ്യമായി നമ്മുടെ അദ്ധ്യാപകർക്കു തോന്നുകയുംചെയ്തു. ഇരുപതിലേറെ വർഷങ്ങളായി എത്യോപ്യയിൽ പണിയെടുക്കുന്ന ചില പഴയ മലയാളി അദ്ധ്യാപകരുണ്ടു്. ഈ കാലയളവിനു ള്ളിൽ എത്യോപ്യയ്ക്കു സംഭവിച്ചിട്ടുള്ള വമ്പിച്ച വ്യതി യാനങ്ങൾക്കു ദൃക്സാക്ഷികളാണിവർ. അവരിൽ ഒരാൾ തന്റെ പഴയ ഒരനുഭവം എന്നെ വിവരിച്ചുകേൾപ്പിച്ചു: "ഞങ്ങളുടെ ബാച്ച് വന്നപ്പോൾ കൊട്ടാരത്തിൽ ഞ ങ്ങൾക്കൊരു സ്വീകരണവും ചായസൽക്കാരവും ഉണ്ടാ

യിരുന്നു. ചക്രവത്തി ഞങ്ങളോട് നേരിട്ട് സംസാരിച്ചു. കുശലമന്വേഷിച്ചു. അന്നത്തെക്കാലത്തു തലസ്ഥാനം വിട്ടാൽ കോവർകഴുതപ്പുറത്തായിരുന്നു യാത്ര. മിക്കസ്കൂളുകളും 'അപ്പർ പ്രൈമറി' സ്കൂളുകളായിരുന്നു. റോഡുകളില്ല. വാഹനങ്ങളില്ല. 'മലമ്പനി'യും 'ടൈഫോയ്ഡും' സാവ്ത്രികമായിരുന്നു. എനിക്കൊരിക്കൽ കടുത്ത മലമ്പനി പിടിപെട്ടു. കോവർകഴുതപ്പുറത്താണ് സ്കൂളിൽ എത്തേണ്ടത്. ഞാൻ താമസിച്ചിരുന്ന വീട് ചെറിയ ഒരു മൺകൂരയായിരുന്നു. ചെളിയും വെള്ളവും നിറഞ്ഞ പരിസരം. പനി പിടിപെട്ട വിറച്ച് ഒരു മരക്കട്ടിലിൽ, മേൽക്കൂരയിൽ കണ്ണുംനട്ട കിടക്കുകയാണ് ഞാൻ. ആഫ്രിക്കയുടെ ഈ ഓണംകേറാമൂലയിൽക്കിടന്ന് ഉറ്റവരും ഉടയവരും ഇല്ലാതെ മരിക്കേണ്ടിവരുമല്ലോ എന്നോർത്തു കണ്ണുനീർ വാർത്തു. അടുത്തെങ്ങും ആശുപത്രിയില്ല. പതിനഞ്ചു മൈലകലെ ഒരാശുപത്രി ഉണ്ടെന്നു കേട്ടു. ഏതോ ഒരു മിഷ്യൻ ആശുപത്രി. പക്ഷേ, എങ്ങനെ അവിടെ എത്തും? വണ്ടി പോകാൻ പറ്റിയ വഴിയില്ല. കോവർകഴുതയ്ക്കു നടക്കാവുന്ന ഒറ്റയടിപ്പാത മാത്രം. എനിക്കാണെങ്കിൽ എഴുനേറ്റിരിക്കാൻപോലും നിവ്വത്തിയില്ല. പക്ഷേ, എന്റെ വിദ്യാത്ഥികൾ വിവരമറിഞ്ഞു് ഓടിയെത്തി കട്ടിലോടെ എന്നെപ്പൊക്കിതോളിൽവച്ചു് ആശുപത്രിയിലേക്കു നടന്നു, കുന്നും കുഴിയും താണ്ടി. കട്ടിലിൽക്കിടന്ന ഞാൻ ആകാശത്തേക്കു നോക്കി കുളിന്നുവിറച്ചു് മേലോട്ടും താഴോട്ടും ആടിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ഇന്നും അതു് ഞാനോർക്കുന്നു. ആശുപത്രി ചികിത്സമൂലം രോഗം മാറി. അവിടെനിന്നും ഒരു സ്ഥലംമാറ്റത്തിനു ശ്രമിച്ചു. വിവരമറിഞ്ഞ വിദ്യാർത്ഥികൾ എന്റെ കുടിലിന്റെ മുമ്പിൽവന്നു സാഷ്ടാംഗം നമ

സ്സരിച്ചിട്ട് 'സാറു പോകരുതേ' എന്നപേക്ഷിച്ചു. ഇക്കഴിഞ്ഞ നാല്കൊല്ലമായി എത്യോപ്യയിൽ ജോലിനോക്കുന്ന മറെറാരദ്ധ്യാപകൻ തന്റെ അനുഭവം വിവരിച്ചതുകൂടി ഇവിടെ ഉദ്ധരിക്കാം: "പരീക്ഷ തുടങ്ങിയാൽ പേടിച്ചാണു കഴിയുന്നതു്. വിദ്യാർത്ഥികൾ വഴിയിൽ വച്ചു തടഞ്ഞുനിൎത്തി, 'തന്നെ കാച്ചിക്കളയും. ജീവനോടെ ഇവിടെനിന്നും തിരിച്ചുപോകണമെങ്കിൽ മയ്യാദയ്ക്കു ജയിക്കാൻ മാക്കു തന്നേക്കണം' എന്നു ഭീഷണിപ്പെട്ടുത്തി. കണക്കുപരീക്ഷ കഴിഞ്ഞു. മിക്കവരും തോറ്റു. വേറെ പരീക്ഷ വേണമെന്നായി വിദ്യാർത്ഥികൾ. ഹെഡ്മാസ്റ്റർ (ഡയറക്ടർ എന്ന പേരിലാണറിയപ്പെടുന്നതു്) അതു സാധ്യമല്ലെന്നു തീൎത്തുപറഞ്ഞു. അദ്ധ്യാപകരെല്ലാം സ്റ്റാഫ്റൂമിൽത്തന്നെ ഉണ്ടായിരുന്നു. ഓക്കാപ്പുറത്തു് വിദ്യാർത്ഥികൾ കല്ലേറു് ആരംഭിച്ചു. ജീവൻ അപകടത്തിലാവുമെന്ന സ്ഥിതിയായി. ചില അദ്ധ്യാപകർ സ്റ്റാഫ്റൂമിലെ അലമാരകളിൽ കയറി ഒളിച്ചു. അദ്ധ്യാപികമാർ ഉച്ചത്തിൽ നിലവിളിച്ചു. ചിലർ ബോധരഹിതരായി. ജനൽച്ചില്ലുകളെ ഭേദിച്ചുകൊണ്ടു കരിങ്കല്ലുകൾ ബോംബുപോലെ ചീറിപ്പാഞ്ഞുവന്നു. ഇതിനിടയിൽ ഹെഡ്മാസ്റ്റരെ പിടികൂടി മർദ്ദിച്ചുതുടങ്ങിയിരുന്നു. കുറേനേരത്തേക്കു് മരണദൂതന്മാരായി മാറി ഈ വിദ്യാർത്ഥികൾ. അദ്ധ്യാപകരുടെ കാറുകൾ എറിഞ്ഞു തരിപ്പണമാക്കി. പോലീസ് അരമണിക്കൂറിനകം എത്തിയില്ലായിരുന്നെങ്കിൽ പലരുടേയും ജീവൻ നഷ്ടപ്പെട്ടുമായിരുന്നു." ഇരുപതു വർഷത്തിനുള്ളിൽ ഗുരുശിഷ്യബന്ധത്തിലുണ്ടായ തകൎച്ച എത്ര ഭയങ്കരമായിരിക്കുന്നു. ഇത്തരം പല അനുഭവങ്ങളും ഓരോ ഇൻഡ്യൻ അദ്ധ്യാപകനും പറയുവാനുണ്ടാകും. അദ്ധ്യാപകനെ

ബഹുമാനിക്കുക കേവലം അസാധാരണമായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. അച്ചടക്കം ശിക്ഷയിലൂടെയോ ഭീഷണിയിലൂടെയോ നടപ്പിൽവരുത്താൻസാധിക്കുകയില്ലെന്നായിട്ടുണ്ട്.

ഇൻഡ്യൻഅദ്ധ്യാപകർ എത്യോപ്യരെ ചൂഷണം ചെയ്യാനെത്തിയിരിക്കുന്ന പരാദജീവികളാണെന്നാണ് തലയിൽ അല്പം വെളിച്ചം കയറാൻ തുടങ്ങിയവരുടെപോലും പരക്കെയുള്ള വിശ്വാസം. ഈ സ്ഥിതിവിശേഷത്തിനു് ഇൻഡ്യൻ അദ്ധ്യാപകരും ഏറെക്കുറെ കാരണക്കാരാണെന്നു തോന്നുന്നു. മത്സരാക്രാന്തമായ ഒരന്തരീക്ഷം ഇൻഡ്യൻ അദ്ധ്യാപകർ തങ്ങളുടെ ഇടയിൽ സൃഷ്ടിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഈ മത്സരം അനാരോഗ്യകരമാണെന്നതാണു്. കനകത്തിൽ മാത്രം കണ്ണു പതിയുമ്പോൾ സേവനമനസ്ഥിതി മറയുമല്ലോ. പരസ്പരസ്പർദ്ധയും തൊഴുത്തിൽക്കുത്തും സർവ്വസാധാരണമാണു്. സ്വന്തം മൂക്കു മുറിച്ചു് അന്യന്റെ ശകുനം മുടക്കുവാൻ മടിക്കാത്തവരാണു് ഭാരതീയാദ്ധ്യാപകരിൽ പലരും.

വിദ്യാർത്ഥികളുടേയും പൊതുജനങ്ങളുടേയും വിദേശിവിദ്വേഷം ഇൻഡ്യൻ അദ്ധ്യാപകരെ മാത്രം ബാധിക്കുന്നതല്ല. എത്യോപ്യയിലെ ഹയർ സെക്കന്ററിസ്കൂളുകൾ യഥാർത്ഥത്തിൽ നമ്മുടെ നാട്ടിലെ ജൂനിയർ കോളേജുകളുടെ നിലവാരം പുലർത്തുന്നവയാണു്. പന്ത്രണ്ടു വർഷക്കാലംകൊണ്ടു മാത്രമേ ഹൈസ്കൂൾവിദ്യാഭ്യാസം പൂർത്തിയാവുകയുള്ളു. വിദ്യാർത്ഥികൾ സമുദായത്തിലെ ബുദ്ധിജീവികളെന്നു് സ്വയം അഹങ്കരിക്കുന്നു. ഉൽക്കടമായ ഒരു പരിവർത്തനാഭിലാഷത്തിന്റെ ചുഴിയിൽ പെട്ടിരിക്കയാണു് ഇന്നത്തെ യുവതലമുറ. വിവേചനബുദ്ധിയില്ലാതെ ആരേയും വിമർശിക്കാനും ശിക്ഷിക്കാൻതന്നെയും അവർ തയ്യാറാകുന്നു. ഒരു രാജവാഴ്ചയുടെ ബലവ

ത്തായ ചട്ടക്കൂട്ടിൽ വീർപ്പുമുട്ടിക്കഴിയുന്ന സാഹസികരാണിവർ.

1962-ൽ അമേരിക്ക മുന്നൂറിലധികം അദ്ധ്യാപകരെ 'പീസ് കോർ' സന്നദ്ധഭടന്മാരായിത്തിരഞ്ഞെടുത്തു് സേവനത്തിനായി എത്യോപ്യയിലേക്കു് അയച്ചു. ഇതു് അവികസിതരാജ്യങ്ങളെ സഹായിക്കാനുള്ള അമേരിക്കൻ പദ്ധതിയുടെ ഒരു ഭാഗമായിരുന്നു. അവക്കു് ആവശ്യമായ സകല ചെലവും അമേരിക്കതന്നെ വഹിച്ചിരുന്നു. എത്യോപ്യൻജനങ്ങളുമായി ഇടപഴകി അവരുടെ ജീവിതവുമായി താദാത്മ്യംപ്രാപിച്ചു് വിദ്യാഭ്യാസസേവനമനുഷ്ഠിക്കണമെന്ന സദുദ്ദേശത്തോടെയാണു് അവർ അവിടെ എത്തിയതു്. ധനമോഹമേ അവക്കുണ്ടായിരുന്നില്ല. ബിരുദധാരികളും സംസ്കാരസമ്പന്നരുമായ പീസ് കോർ സന്നദ്ധഭടന്മാർ എത്യോപ്യയുടെ പിന്നോക്കപ്രദേശങ്ങളിൽ ലളിതജീവിതം നയിച്ചു് സേവനം അനുഷ്ഠിച്ചു. അവരിൽ ചിലരൊക്കെ മുടിയും താടിയും വളർത്തി ഹിപ്പിചമഞ്ഞു് വിദ്യാർത്ഥികളെ ഉറ്റതോഴന്മാരായിക്കരുതി. ഫലം ഭയങ്കരമായിരുന്നു. ഇന്നു വളരെക്കുറച്ചു് അമേരിക്കൻ അദ്ധ്യാപകരേ എത്യോപ്യയിലുള്ളൂ. മിക്കവരും സേവനം മതിയാക്കി സ്ഥലംവിട്ടു. ചിലടങ്ങളിൽ വിദ്യാർത്ഥികൾ അവരെ വേട്ടയാടി കരിങ്കല്ലുകൊണ്ടു് ഇടിച്ചുചതച്ചു. അവരുടെ വസതികൾക്കു കല്ലെറിഞ്ഞു. തീവച്ചു നശിപ്പിച്ചു. സ്വന്തം ചെലവിൽ സേവനത്തിനിറങ്ങിയ ഈ അദ്ധ്യാപകർക്കു് കയ്പേറിയ പല അനുഭവകഥകളും പറയുവാനുണ്ടു്. എത്യോപ്യൻസംസ്കാരത്തിന്റെ മൂല്യങ്ങളെ ഹിപ്പിയിസംകൊണ്ടും മിനിപ്പാവാടകൊണ്ടും തച്ചുടച്ചു എന്ന അധിക്ഷേപത്തിനും അവർ പാത്രമായി. ഭാരിച്ച

ശമ്പളവും വാങ്ങി ജോലിചെയ്യുന്ന ബ്രിട്ടീഷ് അദ്ധ്യാപകർ വിദ്യാർത്ഥികളിൽനിന്നു് അകന്നുകഴിയുന്നതുകൊണ്ടോ എന്തോ സാമാന്യേന ബഹുമാനിക്കപ്പെട്ടുന്നുണ്ടു്. പക്ഷേ, അവരും അധികകാലം അവിടെ തങ്ങാറില്ല.

ഇൻഡ്യൻ അദ്ധ്യാപകക്കു് ബ്രിട്ടീഷ് അദ്ധ്യാപകക്കു തുല്യം വേതനം ലഭിക്കണമെന്നും അവരുടെ കരാറുപത്രത്തിൽ ചില വ്യത്യാസങ്ങൾ വരുത്തണമെന്നും ഇൻഡ്യാഗവണ്മെന്റു് എത്യോപ്യൻഗവണ്മെന്റിനോടു് അഭ്യർത്ഥിച്ചു. ശ്രീ അളകേശൻ എത്യോപ്യയിലെ ഇൻഡ്യൻസ്ഥാനപതിയായിരുന്ന കാലത്താണു് സംഭവം. എത്യോപ്യൻഗവണ്മെന്റു് അതു സ്വീകരിച്ചില്ല. അങ്ങനെ 1968 മുതൽ ഇൻഡ്യൻ കമ്പോളമടഞ്ഞതോടെ സിലോണിൽനിന്നും അദ്ധ്യാപകരെ കൊണ്ടുവരുവാൻ തുടങ്ങി. എത്യോപ്യൻഗവണ്മെൻറുമായി ഉരസൽകൂടാതെ കഴിയുവാൻ അവർക്കു കഴിഞ്ഞില്ല. അതുകൊണ്ടു് സിലോൺകമ്പോളം ഉപേക്ഷിച്ചു് ഫിലിപ്പൈൻസിൽനിന്നു് 1969-ൽ നൂറിലധികം അദ്ധ്യാപകരെ ഇറക്കുമതിചെയ്തു. അവരിൽ ഒരു നല്ലപങ്കു് സ്ത്രീകളാണു്. സ്പാനിഷ് സംസ്കാരത്തിന്റെ തണലിലും അമേരിക്കൻ സമ്പർക്കത്തിലും കഴിയുന്ന ഫിലിപ്പൈൻസ് ദ്വീപുകാർ നൃത്തവും, ജീവിതാസ്വാദനവും മറേറതിനേക്കാളും ഉപരിയായിക്കരുതുന്നു എന്നു് എത്യോപ്യക്കു തോന്നിത്തുടങ്ങിയിട്ടുണ്ടു്. ഒരു പരീക്ഷണത്തിനെന്നവണ്ണം വിവിധരാജ്യങ്ങളിലെ അദ്ധ്യാപകർ സമ്മേളിക്കുന്ന രംഗമാണു് എത്യോപ്യൻവിദ്യാഭ്യാസവകുപ്പു്. തന്മൂലം അദ്ധ്യാപനത്തിൽ വിഭിന്നങ്ങളും വിവിധങ്ങളുമായ സമീപനസമ്പ്രദായങ്ങൾ കടന്നുകൂടിയിട്ടുണ്ടു്. ഇൻഡ്യൻ അദ്ധ്യാപകർ, അവരുടെ വ്യക്തിപരമായ

പോരായ്മകൾ എത്രതന്നെയായാലും, തങ്ങളുടെ തൊഴിലിൽ പ്രാപ്തരാണെന്നു തെളിയിച്ചിട്ടുണ്ട്. അദ്ധ്യാപനവൈദഗ്ദ്ധ്യത്തിലും പോലെതന്നെ തരംപോലെനിന്നു വഴങ്ങേണ്ടിടത്തു വഴങ്ങിയും, സഹിഷ്ണുതകാണിച്ചും സാഹചര്യങ്ങളെ വിജയപൂർവ്വം അഭിമുഖീകരിക്കാനുള്ള ശേഷിയും സ്വായത്തമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. എത്യോപ്യൻ സർവ്വകലാശാലകളിൽനിന്നു് ആണ്ടുതോറും പുറത്തിറങ്ങുന്ന ബിരുദധാരികളുടെ സംഖ്യ തുലോം പരിമിതമാണു്. ആകെ രണ്ടു സർവ്വകലാശാലകൾ മാത്രമേ എത്യോപ്യയിലുള്ളൂ. 1951—ൽ ആരംഭിച്ച 'ഹെയിലി സലാസി' സർവ്വകലാശാലയും ഇറ്റാലിയൻ കന്യാസ്ത്രീകൾ നടത്തുന്ന അസ്മാരാ സർവ്വകലാശാലയുമാണതു്. അസ്മാരായിൽ ഇംഗ്ലീഷ് മാധ്യമം ആരംഭിച്ചതു് വളരെ അടുത്തകാലത്താണു്. എത്യോപ്യൻ ബിരുദധാരികൾ അദ്ധ്യാപകവൃത്തി അല്പംപോലും അഭികാമ്യമായി കരുതുന്നില്ല. വിദേശിയരായ പല അദ്ധ്യാപകരും മെച്ചമായ മേച്ചിൽസ്ഥലങ്ങൾതേടി പൊയ്ക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഈ സാഹചര്യത്തിൽ ഇൻഡ്യൻ അദ്ധ്യാപകരുടെ സേവനം കുറെക്കാലംകൂടിയെങ്കിലും എത്യോപ്യയ്ക്കു് സ്വീകരിക്കേണ്ടിവരുന്നതാണു്. വിദേശിവിദ്വേഷവും ദേശവൽക്കരണതൃഷ്ണയും ഒരു പ്രക്ഷോഭണത്തിന്റെ വേഷം എടുക്കാതിരുന്നാൽ ഇൻഡ്യൻ അദ്ധ്യാപകരുടെ സ്ഥിതി സുരക്ഷിതമായിരിക്കുമെന്നു പറയാം. ഹാരാറിലെ മിലിട്ടറി അക്കാഡമിയിലും, മസ്സാവായിലെ നേവൽ അക്കാഡമിയിലും ഏതാനും ഇൻഡ്യൻസൈനികാദ്ധ്യാപകർ സേവനം അനുഷ്ഠിക്കുന്നുണ്ടു്.

എത്യോപ്യൻ പട്ടാളത്തിന്റെ ചില പ്രത്യേക വിഭാഗങ്ങൾക്കു് ഇസ്രായേൽക്കാരായ ചില സൈനി

കോദ്യോഗസ്ഥന്മാർ പരിശീലനം നല്കിവരുന്നു. വട ക്കുള്ള വിഘടനവാദികളായ ഗറില്ലാകളെ നേരിടാൻ രണ്ടായിരത്തോളം അമേരിക്കൻപട്ടാളം താവളമടിച്ചു കിടക്കുന്ന ഒരു 'റഡാർസ്റ്റേഷൻ' അസ്മാരായിലുണ്ട്. എറിട്രിയായുടെ രാഷ്ട്രീയസുരക്ഷിതത്വത്തിനു് അമേരി ക്കയുടെ നിർലോഭമായ പിന്തുണ ലഭിച്ചുവരുന്നു. തന്മൂ ലം വിഘടനവാദികളായ ഗറില്ലാകൾ തരംകിട്ടുമ്പോ ഴൊക്കെ അമേരിക്കൻസൈനികരെ തട്ടിക്കൊണ്ടു പോയി വെടിവെച്ചു കൊല്ലാറുണ്ട്. സാധാരണഗതി യിൽ മറ്റു വിദേശീയരെ ഗറില്ലാകൾ ഉപദ്രവിക്കാറി ല്ല. ബൾഗേറിയ, യുഗോസ്ലേവിയാ എന്നിവിടങ്ങളിൽ നിന്നും അനേകം ഡാക്ടർമാർ എത്യോപ്യയുടെ ശ്രഷ്ഠ മായ ആരോഗ്യവകുപ്പിൽ സേവനം അനുഷ്ഠിക്കുന്നു. റഷ്യക്കാർ, രഹസ്യമാഗ്ഗങ്ങളിലൂടെ വിദ്യാത്ഥികളേയും അഭ്യസ്തവിദ്യരേയും തങ്ങളുടെ രാഷ്ട്രീയതത്വസംഹിത കളിലേക്കു് ആകഷ്ടിച്ചുതുടങ്ങിയിട്ടുണ്ട്. ചൈന ഈയി ടെ എത്യോപ്യയുമായി ഒരു എമ്പസ്സിമൂലം ബന്ധം പുലത്തിവരുന്നു. ചൈനീസ് സാധനങ്ങൾ എത്യോ പ്യയിൽ സുലഭമാണു്. ജപ്പാനൽപന്നങ്ങളുടെ ഒരു നല്ല വിപണിയാണു് എത്യോപ്യ. ജപ്പാൻനിമ്മിത ങ്ങളായ, റേഡിയോസെറ്റുകൾ, കാറുകൾ തുടങ്ങിയവ ഇവിടെ ധാരാളമായി വിറ്റുവരുന്നു. രണ്ടു തുണിമില്ലു കൾ ഇൻഡ്യൻവ്യവസായികളുടേയും ജപ്പാനേറയും സഹായത്തോടെ പ്രവത്തനം ആരംഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. സ്വന്ത മായി എടുത്തുപറയത്തക്ക യാതൊന്നും ഉൽപാദിപ്പിക്കു വാൻ എത്യോപ്യയ്ക്കു കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. ചോക്കും ബോർ ഡ് തുടയ്ക്കുന്ന ഡസ്റ്റർപോലും വിദേശത്തുനിന്നും വരുന്നു. പ്ലേറുകൾ, ചൈനയിൽനിന്നോ ഫ്രാൻസിൽനിന്നോ

ഇറക്കുമതിചെയ്യപ്പെടുന്നു. കടലാസും പെൻസിലും പേനയുമെല്ലാം ഇറക്കുമതിയിൽ നിന്നിച്ചവയാണു്. പഞ്ചസാരയിൽ മാത്രം സ്വയംപര്യാപ്തത നേടിയിട്ടുണ്ടു്. മദ്യം വാറുന്ന ഫാക്ടറികൾ പലതുണ്ടെങ്കിലും അവയെല്ലാം വിദേശീയരുടെ വകയാണു്. എത്യോപ്യൻ സാമ്പത്തികസ്ഥിതി അമേരിക്കയെപ്പോലുള്ള സമ്പന്നരാഷ്ട്രങ്ങളെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു. ബഹുമുഖങ്ങളായ സഹായങ്ങൾ അമേരിക്കയിൽനിന്നും അവർക്കു കിട്ടുന്നുണ്ടു്. സോവ്യറ്റ് യൂണിയൻ, ഇസ്രായേൽ തുടങ്ങിയ രാഷ്ട്രങ്ങളും എത്യോപ്യയെ കൈതുറന്നു സഹായിച്ചുവരുന്നു. വിവിധരാജ്യങ്ങളുമായി മമതാബന്ധം പുലർത്തുവാൻ ചക്രവർത്തി ശ്രദ്ധാലുവാണു്. എത്യോപ്യയ്ക്കു് ആഫ്രിക്കയിലെ മറ്റു ചില രാഷ്ട്രങ്ങൾക്കുതുല്യം സാമ്പത്തികഭദ്രതയും വിദ്യാഭ്യാസപുരോഗതിയും കൈവരുത്താൻ ഇനിയും ദീർഘവർഷങ്ങൾ വേണ്ടിവരും. വിദേശസഹായം—ബുദ്ധിപരമായും ധനപരമായും—വളരെക്കാലത്തേക്കു് എത്യോപ്യയ്ക്കു് ആവശ്യമാണു്. എങ്കിലും ഭരണവ്യവസ്ഥിതിക്കു പെട്ടെന്നൊരു മാറ്റം വന്നാൽ—വിദേശിവിദ്വേഷം ദേശീയപ്രക്ഷോഭണത്തിന്റെ പരിവേഷമണിഞ്ഞാൽ—വിദേശികളുടെ സ്ഥിതി അപകടത്തിലാകും. തൊണ്ണൂറുശതമാനം നിരക്ഷരജനങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന എത്യോപ്യ മറ്റു പല ആഫ്രിക്കൻരാജ്യങ്ങളേക്കാൾ തുലോം പിന്നിലാണെന്ന ബോധം പുതിയ തലമുറയെ വല്ലാതെ അലട്ടുന്നുണ്ടു്. സ്കൂൾവിദ്യാഭ്യാസം കഴിഞ്ഞവർക്കു മുഴുവൻ തൊഴിൽ നല്കാൻ ഗവണ്മെന്റിനു സാധിക്കുന്നില്ല. മറ്റു് ആഫ്രിക്കൻരാജ്യങ്ങളിലെല്ലാം ജനകീയഭരണവും തെരഞ്ഞെടുപ്പുകളും നടക്കുമ്പോൾ തങ്ങളിന്നും അപരിഷ്കൃത

മായ പ്രാചീനയുഗത്തിലല്ലേ എന്ന ചിന്ത ഇവരെ അസ്വസ്ഥരാക്കുന്നു. യുവതലമുറയുടെ മോഹഭംഗത്തിന്റേയും ലക്ഷ്യമില്ലായ്മയുടേയും ബഹിർസ്ഫുരണം മാത്രമാണ് അവരുടെ വിദേശിവിദ്വേഷമെന്നു പറയാം.

10. ജൂദാവഗ്ഗോത്രത്തിന്റെ സിംഹം

പട്ടണവും പരിസരവും അണിഞ്ഞൊരുങ്ങുകയാണ്. കുറേറൻ വളച്ചുവാതിലുകൾ, പ്രധാനവീഥികൾക്കു കുറുകെ ഉയർന്നു. എത്യോപ്യൻ ത്രിവർണ്ണപതാകകൾ എങ്ങും പാറിപ്പറന്നുകൊണ്ടിരുന്നു. കുരുത്തോലകളും ഒലിവുമരച്ചില്ലകളും വർണ്ണക്കടലാസുകളും തോരണങ്ങളും കൊണ്ടു തെരുവുകളെല്ലാം അലങ്കരിക്കപ്പെട്ടു. ചെങ്കോലും കിരീടവുമണിഞ്ഞ സിംഹത്തിന്റെ രൂപങ്ങൾ വളച്ചുവാതിലുകൾക്കു മുകളിൽ സ്ഥലംപിടിച്ചു. ജൂദാവഗ്ഗോത്രത്തിന്റെ സിംഹം! ശലോമോന്റെ വംശജൻ! 'ഹെയിലിസലാസി' ചക്രവർത്തി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വരവും കാത്തിരുന്ന അസ്മാരായിലെ ജനങ്ങൾ.

ഉച്ചയ്ക്ക് ഒരുമണിയോടെ എത്തുമെന്നായിരുന്നു ഔദ്യോഗിക അറിയിപ്പ്. ഒരാഴ്ചമുൻപുതന്നെ എല്ലാതയാറെടുപ്പും നടന്നുകഴിഞ്ഞു. ഈ സന്ദർശനപരിപാടി ആണ്ടുതോറുമുള്ളതാണ്. ചക്രവർത്തിതിരുമനസ്സുകൊണ്ട് രാജ്യത്തിന്റെ എല്ലാ ഭാഗത്തും വർഷത്തിലൊരിക്കൽ എഴുന്നള്ളി പ്രജകളെ തൃക്കൺപാർക്കും. 'എറിട്രിയാ' സന്ദർശനത്തിനു പ്രത്യേക രക്ഷാനടപടികളാണ്. എറിട്രിയാപ്രവിശ്യയെ ചക്രവർത്തിയുടെ പിടിയിൽനിന്നും മോചിപ്പിച്ച് സ്വതന്ത്രമാക്കാൻ ഒളിപ്പോരുനടത്തുന്ന ഒരു ഗ്രൂപ്പുസംഘം ഇവിടെ ഉണ്ട്. ഗവ

ണ്മെന്റിന്റെ പടയുമായി പലപ്പോഴും അവർ ഏറ്റു മുട്ടും. അസ്മാരായിലും അവരുടെ ചാരന്മാരുണ്ട്. അട ുത്തുള്ള 'സുഡാൻ', 'ഈജിപ്ത്', 'ലിബിയാ' തുടങ്ങിയ മുസ്ലീംരാജ്യങ്ങളുടെ പിൻതുണയും സഹായവും ഇവ ർക്കുണ്ടുതാനും.

രാവിലെ എട്ടുമണിക്കുതന്നെ അസ്മാരാ വിമാന ത്താവളംമുതൽ കൊട്ടാരംവരേയും, അദ്ധ്യാപകന്മാർ, വിദ്യാർത്ഥികളെ മാർച്ചുചെയ്യിച്ചു് റോഡിന്റെ വശ ങ്ങളിൽ അണിനിരത്തണമെന്നാണു് മേലാവിൽനിന്നു ള്ള ഉത്തരവു്. എട്ടുമണിക്കുതന്നെ എന്റെ വിദ്യാർത്ഥി കളുമായി റോഡിന്റെ ഒരു വശത്തു് ഞാൻ സ്ഥലംപിടി ച്ചു. ചൂടു കൂറവെങ്കിലും കണ്ണഞ്ചിപ്പിക്കുന്ന എത്യോപ്യൻ വെയിൽ. സായുധരായ പോലീസും പട്ടാളവും നന്നാലു് അടി ഇടവിട്ടു് പാതയുടെ പാർശ്വങ്ങളിൽ നിലയുറപ്പി ച്ചു. നൂറുകണക്കിനു പട്ടാളലോറികൾ ചീറിപ്പാഞ്ഞു പൊയ്ക്കൊണ്ടിരുന്നു. വഴിവക്കിലുള്ള വീടുകളുടെ വാതി ലുകളെല്ലാം അടപ്പിച്ചു്, ഇരുനിലക്കെട്ടിടങ്ങളുടെ മുക ളിൽനിന്നും ആളുകളെ ഒക്കെ താഴെയിറക്കി വേണ്ട കരു തൽനടപടികളിൽ മുഴുകിക്കൊണ്ടിരുന്നു സെക്യൂരിറ്റി പോലീസുകാർ. ഗ്രാമീണർ കൂട്ടംകൂട്ടമായി പട്ടണത്തി ലേക്കു പ്രവഹിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. അലങ്കരിച്ച കോവർ കഴുതപ്പുറത്തു് ഗ്രാമത്തലവൻ പടവാളും പരിചയുമായി മുമ്പിൽ. വണ്ണക്കൂപ്പായമിട്ട പുരോഹിതന്മാർ മുത്തുക്കുട യും പിടിച്ചു് അതിനു പിറകിൽ. ഒലിവുമരച്ചില്ലകളും കൈയിലേന്തി വാദ്യം കൊട്ടി നൃത്തമാടുന്ന ഗ്രാമീണർ അതിനും പിമ്പിൽ. ഇങ്ങനെയാണു് ഗ്രാമങ്ങളിൽനി ന്നും വന്നുചേരുന്ന ഘോഷയാത്ര. സ്ത്രീകൾ നേരത്തെ എത്തി വഴിയരികിൽ കൈകൊട്ടി, പാട്ടുംപാടി നില്ക്കു

കയാണ്. പട്ടണത്തിൽ കടകളൊന്നുംതന്നെ തുറന്നിരുന്നില്ല. ആളുകൾ മുഴുവൻ ചക്രവത്തിയെ കാണാൻ കൂടിയിരിക്കുന്നു. മണി പത്തായി. ജനങ്ങൾ തളരാതെ പാടുകയാണ്. സ്ത്രീകൾ ഇടയ്ക്കിടെ കുരവയിടുന്നു. ഞാനോർത്തു, 'ചക്രവത്തി ഇപ്പോൾ തലസ്ഥാനത്തല്ല് ഏതോ പരിപാടിയിൽ പങ്കുകൊള്ളുകയാവു'മെന്ന്. ആഫ്രിക്കയുടെ പിതാവെന്നറിയപ്പെട്ടന്ന 'ഹെയിലിസലാസി'! ലോകനേതാക്കളിൽ ഏറ്റവും പ്രായംചെന്ന ഏകചക്രവത്തി. അദ്ദേഹം ജീവിച്ചിരിക്കുമ്പോൾത്തന്നെ ഒരവതാരപുരുഷനായിരിക്കുന്നു. ജനങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തെ അതിമാനുഷനായി കരുതുന്നു. അതുല്യമായ ആ വ്യക്തിപ്രഭാവത്തിന്റെ പിന്നിൽ ഉദാത്തമായ ഒരു മാസ്മരശക്തിയുണ്ട്. എത്ര എത്ര പ്രതിസന്ധിഘട്ടങ്ങൾ വിജയപൂർവ്വം തരണംചെയ്ത വീരസാഹസികൻ! എണ്പ്തോളം പ്രായം വരുമെങ്കിലും പതിനെട്ടിന്റെ ചുറുചുറുക്ക് വിട്ടൊഴിയാത്ത മഹാഭാഗ്യവാൻ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവചരിത്രത്തിലെ പല രംഗങ്ങളും എന്റെ മനോമണ്ഡലത്തിലൂടെ പാഞ്ഞുപോയി.

1892–ൽ ആണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജനനം. ധീരനായ ഒരു സൈന്യാധിപനായിരുന്നു പിതാവ്—'റാസ് മക്കോണൻ'. ശലോമോന്റെ വംശപാരമ്പര്യം അവകാശപ്പെട്ടന്ന 'ഷോവാ'രാജകുടുംബത്തിലെ അംഗമായിരുന്നു മാതാവ്. അന്നത്തെ ചക്രവത്തിയായ 'മെനലിക്കും' ശലോമോന്റെ വംശപരമ്പരയിലുള്ള ആളായിരുന്നു. 'റാസ് മക്കോണൻ' സൈന്യാധിപൻ മാത്രമല്ല, ചക്രവത്തിയുടെ ഉറ്റ തോഴനും ഹാരാർപ്രവിശ്യയിലെ ഗവണ്മെന്റുമായിരുന്നു. എറിട്രിയാ ഒഴിച്ചുള്ള ഇന്നത്തെ

എത്യോപ്യയുടെ എല്ലാ ഭാഗവും ഏകോപിപ്പിച്ചു ഭരിച്ച ധീരനായ ഭരണാധികാരി എന്ന നിലയിൽ മെനലിക്ക് ദ്വിതീയൻ, പ്രശസ്തി നേടിയിരുന്നു. 'റാസ് മക്കോണൻ' തന്റെ പുത്രനു് 'ടഫറി മക്കോണൻ' എന്നു പേരിട്ട (ചക്രവർത്തിപദം ലഭിച്ചപ്പോൾ സ്വീകരിച്ച നാമധേയമാണു് 'ഹെയിലിസലാസി' എന്നതു്.) 'ടഫറി മക്കോണൻ' ബാല്യത്തിൽത്തന്നെ അസാമാന്യബുദ്ധിമാനായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആദ്യഗുരുക്കന്മാർ പുരോഹിതന്മാരായിരുന്നു. ഉൽപതിഷ്ണുവായ പിതാവു്, സ്വപുത്രനെ പ്രാഥമികവിദ്യാഭ്യാസത്തിനുശേഷം ഫ്രഞ്ചുമിഷ്യനറിമാർ നടത്തിയിരുന്ന ഒരു വിദ്യാലയത്തിൽ ചേർത്തു. 'ടഫറി'യുടെ സന്തതസഹചാരിയായും അദ്ധ്യാപകനായും, ഫ്രഞ്ചുമിഷ്യൻ നിയോഗിച്ചതു് 'അബ്ബാ ശാമുവേൽ' എന്നൊരു പുരോഹിതനെ ആയിരുന്നു. അമാരാ, ഫ്രഞ്ചു് എന്നീ ഭാഷകളിലും സഭാചരിത്രം, വേദപുസ്തകപാഠം തുടങ്ങിയ വിഷയങ്ങളിലും 'ടഫറി' പ്രാവീണ്യം നേടി. ടഫറിക്കു് പതിനൊന്നു വയസ്സായപ്പോൾ 'മെനലിക്ക്' ചക്രവർത്തി ആ ബാലനെ കാണുവാൻ ആഗ്രഹം പ്രകടിപ്പിച്ചു. ബാലനായ ടഫറിയും പിതാവും, ഏതാനും പരിചാരകന്മാരോടുകൂടി 'ഹാരാറി'ൽനിന്നും 'അഡീസ് അബാബാ'യിലേക്കു പുറപ്പെട്ടു. 250 മൈൽ ദൂരം കോവർകഴുതപ്പുറത്തു സഞ്ചരിച്ചു് അവർ രാജസന്നിധിയിലെത്തി. 'മെനലിക്കി'നു് ആ ബാലനിൽ പ്രത്യേകവാത്സല്യം തോന്നി. ഫ്രഞ്ചുഭാഷയിൽ ഒരു കഥ ടഫറി ചക്രവർത്തിയെ പറഞ്ഞുകേൾപ്പിച്ചു. കൊട്ടാരത്തിലുണ്ടായിരുന്ന ചില ഫ്രഞ്ചുപണ്ഡിതന്മാർ ടഫറി ഫ്രഞ്ചുഭാഷയിൽ നേടിയ നൈപുണ്യത്തെപ്പറ്റി വളരെ പ്രശംസിച്ചു. പിന്നാലത്തു് ആ

ബാലൻ അതേ കൊട്ടാരത്തിൽ 'മെനലിക്ക്' ചക്രവത്തി യുടെ സിംഹാസനത്തിൽ ആസനസ്ഥനായി എത്യോ പ്യ ഭരിക്കുമെന്നോ, ആഫ്രിക്കയുടെ പിതാവെന്ന അപൂ വ്വബഹുമതി നേടുമെന്നോ ആരുതന്നെ വിചാരിച്ചു?

പതിമ്മൂന്നാംവയസ്സിൽ 'ടഫറി'ക്കു് ചക്രവത്തി 'ഡജാസ്മച്ച്' എന്ന ബഹുമാന്യപദവി കല്പിച്ചു നല്കി. കുതിരസവാരി, യുദ്ധമുറകൾ, വാൾപ്പയറ്റു് തുട ങ്ങിയവയിൽ ആ ബാലൻ പ്രത്യേകപരിശീലനം നേടി. വാത്സല്യനിധിയായ പിതാവിന്റെ ആകസ്മികമരണം, ടഫറിയെ വല്ലാതെ ഉലച്ചുകളഞ്ഞു. താമസംവിനാ ആ ബാലൻ വീണ്ടും കൊട്ടാരത്തിലേക്കു വിളിക്കപ്പെട്ടു. 'സ ല്ലേൽ' എന്ന ചെറിയ പ്രദേശത്തിന്റെ ഗവണ്ണരായി ചക്രവർത്തി ടഫറിയെ നിയമിച്ചു. പതിനാലുവയസ്സു മാത്രം പ്രായമുണ്ടായിരുന്ന ആ ബാലഗവണ്ണർ, ഉദ്യോഗ കർത്തവ്യങ്ങൾ നിർവ്വഹിക്കുന്നതിനിടയിൽത്തന്നെ 'മെന ലിക്' സ്കൂളിൽ ചേർന്നു വിദ്യാഭ്യാസവും തുടർന്നുകൊണ്ടി രുന്നു. (അന്നു് എത്യോപ്യയിലുണ്ടായിരുന്ന ഏക ആധു നികവിദ്യാലയം മെനലിക് ചക്രവത്തി സ്ഥാപിച്ച പ്ര സ്തുത സ്കൂൾ ആയിരുന്നു.) ടഫറിയുടെ ജ്യേഷ്ഠസഹോദ രൻ 'യിൽമ' അതേസന്ദർഭത്തിൽ ഹാരാർ ഗവണ്ണരായി നിയമിക്കപ്പെട്ടു. ടഫറിയുടെ അനിതരസാധാരണമായ സാമർത്ഥ്യവും, ചക്രവത്തിയിൽനിന്നു് അദ്ദേഹത്തിനു ലഭിച്ച പ്രത്യേകപരിഗണനകളും പലരേയും അസൂയാ ലുക്കളാക്കിത്തീർത്തു. രാജകുടുംബത്തോടു ബന്ധപ്പെട്ട പ ലരും വയോവൃദ്ധനായ മെനലിക്കിന്റെ നിര്യാണവും പ്രതീക്ഷിച്ചു കിരീടം കരസ്ഥമാക്കാൻ ലാക്കുനോക്കി കഴികയായിരുന്നു. 'മെനലിക്കി'ന്റെ പുത്രി സ്വോഡി ത് കിരീടകാംക്ഷികളിൽ ഒരാളായിരുന്നു. ചക്രവത്തി

രോഗഗ്രസ്തനായി, സംസാരശക്തി നഷ്ടപ്പെട്ട തളർന്നുകിടന്നുപോയി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പൗത്രനായ 'ലിജ്യാസ്' എന്നയുവാവ് സിംഹാസനലബ്ധിക്കുവേണ്ടി ആത്തിയോടെകാത്തിരുന്നു. ചക്രവർത്തിയുടെ ആലസ്യം പൂർവ്വാധികം വർദ്ധിച്ചപ്പോൾ 'ലിജ്യാസു'വിനെത്തന്നെ അനന്തരാവകാശിയായി പ്രഖ്യാപിച്ചു. അയാൾക്കു പതിമൂന്നു വയസ്സു മാത്രമേ അന്നു പ്രായമുണ്ടായിരുന്നുള്ളു.

'ടഫറി'ക്ക് പതിനേഴുവയസ്സായപ്പോൾ 'സിഡാമോ'പ്രവിശ്യയുടെ ഗവണ്ണരായി നിയമിക്കപ്പെട്ടു. നാട്ടിൽ ആകെ നടമാടിയിരുന്ന അടിമവ്യാപാരം, അരക്ഷിതാവസ്ഥ, കൊല, കൊള്ള തുടങ്ങിയവയെല്ലാം അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സിനെ വല്ലാതെ പീഡിപ്പിച്ചിരുന്നു. 'സിഡാമോ'ഗവണ്ണർ എന്ന നിലയിൽ, സമുദായത്തിലെ പല അനീതികളേയും തുടച്ചുമാറ്റാൻ അദ്ദേഹം ശ്രമം നടത്തി. റീജന്റായി ഭരിച്ചിരുന്ന 'ലിജ്യാസ്' ഒന്നരവർഷം കഴിഞ്ഞതോടെ ടഫറിയെ വരുത്തി സത്യപ്രതിജ്ഞ ചെയ്യിച്ചശേഷം ഹാരാർഗവണ്ണരായി നിയമിച്ചു. 'ലിജ്യാസു'വിന്റെ ഭാഗിനേയിയായ 'മെനിൻ' എന്ന കുമാരിയെ 'ടഫറി' വിവാഹംചെയ്തു. നവവധുവിനോടൊപ്പം 'ഹാരാറി'ലെത്തി ഗവണ്ണർപദവി ഏറ്റെടുത്തു. അഞ്ചുവർഷക്കാലം അദ്ദേഹം ഹാരാർ ഗവണ്ണരായി സേവനം അനുഷ്ഠിച്ചു.

'മെനലിക്' ചക്രവർത്തിയുടെ നിര്യാണശേഷം യുവരാജാവായ 'ലിജ്യാസു'വിന്റെ മട്ടുമാറി. മദിരയും മദിരാക്ഷികളും അദ്ദേഹത്തിൽ അമിതമായ സ്വാധീനം ചെലുത്തി. അതിനു പറ്റിയ ഒരു സംഘം സുഹൃത്തുക്കൾ രാജാവിന്റെ സഹചാരികളായിത്തീർന്നു. തന്നെ രാജാവായി അഭിഷേകംചെയ്ത ആബ്ബിഷപ്പിനേയും,

മാതൃസഭയെത്തന്നേയും കൈവെടിഞ്ഞു് അയാൾ ഇസ്ലാം മതത്തിൽ ചേർന്നു്, സാന്മാർഗ്ഗികമായി ഏറ്റവും കുത്തഴിഞ്ഞ ഒരു ജീവിതം നയിച്ചുതുടങ്ങി. തന്റെ എതിരാളികളാകാൻ ഇടയുണ്ടെന്നു സംശയിച്ചവരെ തന്ത്രപൂർവ്വം ക്ഷണിച്ചുവരുത്തി തടവിൽ പാർപ്പിച്ചു. ടഫറിയേയും കൂട്ടക്കിലാക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചെങ്കിലും അ കുശാഗ്രബുദ്ധി കൗശലപൂർവ്വം ഒഴിഞ്ഞുമാറി രക്ഷപ്പെട്ടു. മതംമാറിയ ലീജ് യാസുവിനെ സ്ഥാനഭ്രഷ്ടനാക്കി പകരം ടഫറിയെ വാഴിക്കുവാൻ മന്ത്രിമാരും ചില സാമന്തരാജാക്കന്മാരും ശ്രമംതുടങ്ങി. 'ലിജ് യാസ്' ഒരു സൈന്യവുമായി ഹാരാറിലെത്തി. പക്ഷേ, അതിനകം ടഫറിയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിശ്വസ്തസൈനികരും മറ്റു മാർഗ്ഗത്തിൽക്കൂടെ രാജധാനിയിൽ എത്തിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. നാട്ടിൽ അരക്ഷിതാവസ്ഥ തലപൊക്കി. ചില ഇസ്ലാംഗോത്രക്കാർ 'ലിജ് യാസു'വിനു പിന്തുണ നല്കി കലാപത്തിനു പ്രേരിപ്പിച്ചു. മതംമാറിയ ഏകകാരണത്താൽ, അയാൾക്കു കിരീടാവകാശം നഷ്ടപ്പെട്ടതായി ആച്ചുബിഷപ്പ് പ്രഖ്യാപിച്ചു. എത്യോപ്യൻരാജാക്കന്മാർ ക്രിസ്ത്യാനികളും ക്രൈസ്തവസഭയുടെ സംരക്ഷകരും ആയിരിക്കണമെന്നും അവരെ വാഴിക്കേണ്ടതു സഭയുടെ പരമാദ്ധ്യക്ഷനായിരിക്കണമെന്നും ആണ് കീഴ്വഴക്കം. 'ലിജ് യാസു'വിനെ സ്ഥാനഭ്രഷ്ടനായി പ്രഖ്യാപിച്ചതോടെ 'ടഫറി'യെ റീജന്റായി ആച്ചുബിഷപ്പ് മന്ത്രിമാരുടേയും പ്രഭുക്കന്മാരുടേയും സഹായത്തോടെ അവരോധിച്ചു. 'മെനലിക്' ചക്രവർത്തിയുടെ പുത്രിയായ 'സോഡിതി'നെ ചക്രവർത്തിനിയായും വാഴിച്ചു. അതോടൊപ്പം, 'ഹാബ്തിജോർജിയസ്' എന്ന സേനാനിയെ രാജ്യരക്ഷാമന്ത്രിയായും നിയമിച്ചു. ഈ മൂന്നുപേരും ഒരുമിച്ചു

ഭരണഭാരമേറ്റെടുത്തു. തുടർന്ന് 'ലിജ്യാസു'വിന്റെ സൈന്യവും 'ടഫറി'യുടെ സൈന്യവും തമ്മിൽ ഏറ്റുമുട്ടി. പരാജിതനായ ലിജ്യാസ് തടവിലാക്കപ്പെട്ടു. ലിജ്യാസുവിന്റെ പിതാവായ 'റാസ് മിഖായേൽ' പുത്രന്റെ സഹായത്തിനെത്തി ടഫറിയോടു യുദ്ധം പ്രഖ്യാപിച്ചു. ആ യുദ്ധത്തിലും വിജയം വരിച്ചതു് ടഫറി തന്നെ ആയിരുന്നു. അന്തരീക്ഷം തൽക്കാലം ശാന്തമായി. ആഭ്യന്തരകലാപങ്ങൾ ഒന്നടങ്ങി. എങ്കിലും അസൂയാലുക്കളായ ചില സാമന്തരാജാക്കന്മാരും ഇടപ്രഭുക്കന്മാരും അസ്വസ്ഥരായിത്തന്നെ കഴിഞ്ഞുകൂടി.

1916 മുതൽ പതിനാലുവർഷക്കാലം ടഫറി, റീജന്റായി ഭരണം നടത്തി. സംഭവബഹുലമായിരുന്നു ആ കാലഘട്ടം. വിദേശരാജ്യങ്ങളുമായി സമ്പർക്കത്തിലേർപ്പെട്ട അദ്ദേഹത്തിനു് എത്യോപ്യയുടെ പിന്നോക്കസ്ഥിതി നല്ലവണ്ണം ബോദ്ധ്യമായി. ഏഡനിലെ ഭരണാധികാരിയുടെ ക്ഷണം സ്വീകരിച്ചു് അദ്ദേഹം ആ രാജ്യം സന്ദർശിച്ചു. ടഫറിയുടെ ആദ്യവിമാനയാത്ര അവിടെവച്ചായിരുന്നു. വിമാനം അദ്ദേഹത്തെ നല്ലപോലെ ആകർഷിച്ചു. ഫ്രഞ്ചുകാരിൽനിന്നു് നാലു വിമാനം വിലയ്ക്കുവാങ്ങി, ഫ്രഞ്ചുപൈലറ്റുകളെ ക്ഷണിച്ചുവരുത്തി ഉദ്യോഗത്തിൽ നിയമിച്ചു. പിന്നീടു് അദ്ദേഹം ഇംഗ്ലണ്ടിൽ ഒരു പര്യടനം നടത്തി. അവിടെക്കണ്ട പുരോഗതി കൂടുതൽ പ്രചോദനം നല്കി. രാജധാനിയിൽ തിരിച്ചെത്തിയപ്പോൾ അദ്ദേഹം എത്യോപ്യയിലെ രണ്ടാമത്തെ ആധുനികവിദ്യാലയം സ്ഥാപിച്ചു. അതാണു് പ്രസിദ്ധമായ 'ടഫറി മക്കോണൻ' സ്കൂൾ. 1926-ൽ ഈജിപ്തിൽനിന്നു് ഒരു പുതിയ ആച്ചുബിഷപ്പു് എത്യോപ്യൻസഭയുടെ തലവനായി അവരോ

ധിക്കപ്പെട്ടു. ടഫറിയുടെ നിർദ്ദേശമനുസരിച്ച് അഞ്ച് എത്യോപ്യൻ ബിഷപ്പന്മാരും വാഴിക്കപ്പെട്ടു. വിദ്യാഭ്യാസം സഭയുടെ കുത്തകയായി കരുതിയിരുന്ന പുരോഹിതന്മാർ ആധുനികവിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ പ്രസരമേറ്റ് അസ്വസ്ഥരായിത്തീർന്നു. ടഫറിയുടെ ആധുനികയുഗത്തിലേക്കുള്ള കുതിച്ചുചാട്ടം 'കോവർകഴുതയുഗ'ത്തിൽക്കഴിഞ്ഞിരുന്ന കൂട്ടിരാജാക്കന്മാക്കും നാട്ടുപ്രമാണിമാക്കും അല്പംപോലും രസിച്ചുമില്ല. രാജ്യത്തിലെമ്പാടും ജനങ്ങളെ ചൂഷണംചെയ്തു കഴിഞ്ഞിരുന്ന ഗവണ്ണറന്മാരേയും, പ്രഭുക്കന്മാരേയും, രാഷ്ട്രപുനർനിർമ്മാണപ്രവർത്തനങ്ങളിൽ പങ്കാളികളാക്കണമെന്ന ലക്ഷ്യത്തോടെ രാജധാനിയിലേക്കു ക്ഷണിച്ചുവരുത്തി. അവരവരുടെ പ്രതാപത്തിനൊത്ത പ്രൗഢിയോടെ, സിൽബന്ധികളും സൈനികരുമായി, ഗവർണർമാരും കൂട്ടിരാജാക്കന്മാരും തലസ്ഥാനത്തെത്തി. അറുനൂറ് അംഗരക്ഷകന്മാരോടെയാണ് 'ബാൾച' എന്ന 'സിഡാമോ' ഗവണ്ണർ വന്നുചേർന്നത്. പതിനായിരത്തോളംവരുന്ന ഒരു സൈന്യത്തെ അയാൾ രാജധാനിയുടെ പ്രാന്തത്തിൽ താവളമടിപ്പിച്ചിരുന്നു. ഗവണ്ണർ 'ബാൾച' ടഫറിയുടെ എല്ലാ പുരോഗമനപദ്ധതികളേയും നിശിതമായി എതിർക്കുകയും അദ്ദേഹത്തോട് നിന്ദാപൂർവ്വം പെരുമാറുകയും ചെയ്തു. വിരുന്നു കഴിഞ്ഞ് 'ബാൾച' പട്ടണപ്രാന്തത്തിലെത്തിയപ്പോഴേക്കും അയാളുടെ സൈനികരെ വിരട്ടിയോടിച്ചും വാളിനിരയാക്കിയും ടഫറിയുടെ കൂട്ടക്കാർ നാമാവശേഷരാക്കിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. 'ബാൾച'യുടെ അംഗരക്ഷകസൈന്യവും നിശ്ശേഷം തോല്പിക്കപ്പെട്ടു. 'ബാൾച' ബന്ധനസ്ഥനുമായി. 'ടഫറി'യുടെ ചക്രവർത്തിപദത്തിലേക്കുള്ള പ്രയാണം തുലോം ആയാസകരമായിരുന്നു. ആ

മാഗ്ഗത്തിൽ അപകടങ്ങൾ പലതു് വീണ്ടും പതിയിരുന്നു. ഭരണകാര്യങ്ങളിൽ തന്നെ അവഗണിക്കുന്നു എന്നു കരുതിയ 'സോഡിത്' ചക്രവത്തിനി ആയിരുന്ന ടഫറിയ്ക്കെതിരേ അട്ടത്ത കെണി ഒരുക്കിയതു്. ചക്രവത്തിനി ടഫറിയെ കൊട്ടാരത്തിൽ വിളിപ്പിച്ചു ഭീഷണിപ്പെടുത്തുകയും തടവിലാക്കാൻ ശ്രമിക്കയും ചെയ്തു. സമചിത്തത കൈവെടിയാതെ അദ്ദേഹം തന്നെ ബന്ധിക്കാനടുത്ത കൊട്ടാരംകാവൽക്കാരെ സ്വന്തം ആജ്ഞാശക്തികൊണ്ടു നിർവീര്യരാക്കി കൊട്ടാരത്തിനു വെളിയിൽ ചാടി രക്ഷപെട്ടു. വെളിയിൽ വന്നപ്പോൾ സ്വന്തം അംഗരക്ഷകന്മാർ ആയുധപാണികളായി തന്റെ രക്ഷയ്ക്കുവേണ്ടി ഓടിയെത്തുന്നതാണു് അദ്ദേഹം കണ്ടതു്. ടഫറിക്കു് അപായം നേരിട്ടേക്കാമെന്നു ശങ്കിച്ച അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രിയപത്നിയുടെ ബുദ്ധികൂർമ്മത ആയിരുന്നു ഇതിന്റെ പിന്നിൽ പ്രവത്തിച്ചതു്.

'സോഡിതി'ന്റെ അംഗരക്ഷകന്മാരേയും കൊട്ടാരം കാവല്ക്കാരേയും അല്പവും അമാന്തിക്കാതെ, ടഫറി തടവിലാക്കി. മന്ത്രിസഭ വിളിച്ചുകൂട്ടി ചക്രവത്തിനിയെക്കൊണ്ടുതന്നെ തനിക്കു് 'നെഗുസ്സു്' പദവി(രാജപദവി)യും കിരീടവും നല്കിച്ചു. അങ്ങനെ ടഫറി മക്കാണൻരാജാവു് തന്റെ സ്ഥാനം പൂവ്വാധികം പ്രബലമാക്കി. എങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുരോഗമനമാഗ്ഗത്തിൽ നിന്നും പ്രതിബന്ധങ്ങൾ മുഴുവൻ വിട്ടകന്നില്ല. 'സോഡിത്' ചക്രവത്തിനിയുടെ ഭത്താവും 'ബഗംദാർ' പ്രവിശ്യയുടെ ഗവണ്മെന്റുമായിരുന്ന 'റാസ് ഗുഗ്സാ' ടഫറിയെ കുടുക്കിലാക്കുവാൻ ശ്രമം തുടങ്ങി. ചക്രവത്തിനിയുടെ പ്രേരണ ആയിരുന്നു അതിന്റെ പുറകിൽ. വഷ്ശതങ്ങളായി ജനങ്ങൾ പുലത്തിപ്പോരുന്ന മതവിശ്വാ

സങ്ങളേയും ആചാരങ്ങളേയും 'ടഫറി' വിദേശികൾക്കു് അടിയറവയ്ക്കുന്നു എന്ന ആരോപണവുമായി 'ഗ്രഗ്സാ' വമ്പിച്ച ഒരു സൈന്യത്തെ ശേഖരിച്ചു് ആക്രമണത്തിനു വട്ടംകൂട്ടി. ടഫറിരാജാവിന്റെ ഫ്രഞ്ചുവിമാനങ്ങൾ 'ഗ്രഗ്സാ'യുടെ സൈനികത്താവളത്തിനു മുകളിൽ വട്ടമിട്ടു പറന്നപ്പോൾത്തന്നെ വിമാനം ആദ്യമായിക്കണ്ട പാവപ്പെട്ട പടയാളികൾ പേടിച്ചു പരക്കംപാഞ്ഞു. "നിങ്ങളുടെ രാജാവു് ടഫറി പുരാതനമതവിശ്വാസാചാരങ്ങളിൽനിന്നും കടുകിടപോലും വ്യതിചലിച്ചിട്ടില്ല" എന്നു് ഉറപ്പുനല്കുന്ന ലഘുലേഖകൾ വിമാനങ്ങൾ താഴേക്കു വിതറി. വളരെ ചെറിയതോതിൽ ഒരു ബോംബുവർഷവുംകൂടി ആയപ്പോൾ 'ഗ്രഗ്സാ'യുടെ സൈന്യം ഛിന്നഭിന്നമായിത്തീർന്നു. അട്ടത്തുകിട്ടിയ പലരേയും ടഫറിയുടെ ആൾക്കാർ അരിഞ്ഞുവീഴ്ത്തി. 'ഗ്രഗ്സാ'യുടെ പരാജയവാർത്ത ശ്രവിച്ചമാത്രയിൽത്തന്നെ 'സോഡിത്' ചക്രവർത്തിനി ഹൃദയംപൊട്ടി മരിച്ചു. അങ്ങനെ 1930—ൽ 'ടഫറി മക്കോണൻ' രാജാവു് രാജാധിരാജൻ (നിഗ്സ്സനെഗസ്റ്റ്) എന്ന മഹനീയ പദവി സ്വീകരിച്ചു് 'ഹെയിലിസലാസി' ഒന്നാമൻ (വിശുദ്ധ ത്രിത്വത്തിന്റെ മഹത്വം) എന്ന നാമധേയത്തിൽ എത്യോപ്യയുടെ ചക്രവർത്തിയായി.

ആ സുദിനം ഒരു പുതിയ യുഗത്തിന്റെ പിറവി കുറിച്ചു. അചിരേണ എത്യോപ്യയ്ക്കു സ്വന്തമായ ഒരു ഭരണഘടന ഉണ്ടായി. ചക്രവർത്തി ഗവണ്മെന്റ്മാരേയും കുട്ടിരാജാക്കന്മാരേയും രാജധാനിയിലേക്കു ക്ഷണിച്ചുവരുത്തി വിരുന്നുകൊടുത്തു സൽക്കരിച്ചു. അവരുടെ താമസം രാജധാനിയിൽ കുറെ അധികദിവസം നീണ്ടുനില്ക്കത്തക്ക ഏർപ്പാടുകൾ ചെയ്തിരുന്നു. ഇതു ചക്രവർത്തിയുടെ

ഒരു തന്ത്രമായിരുന്നു. ഗവണ്മെന്റുകാരുടേയും സാമന്തന്മാരുടേയും മറ്റും അംഗരക്ഷകന്മാർക്കു പാരിതോഷികങ്ങൾ നല്കി ചക്രവർത്തി അവരെ പരിച്ചയച്ചു. രാഷ്ട്രനിർമ്മാണപ്രവർത്തനങ്ങളിൽ എല്ലാവരേയും നിർബ്ബന്ധമായും ഭാഗഭാക്കുകളാക്കുവാൻ മതിയായ പുതിയ നിയമങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചു നടപ്പിലാക്കി. നാട്ടുപുറങ്ങളിൽനിന്നു നികുതി പിരിച്ചു് രാജ്യത്തിന്റെ പൊതുഭണ്ഡാരത്തിലടയ്ക്കുവാൻ പ്രത്യേകം ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരെ നിയമിച്ചു. അങ്ങനെ ആഭ്യന്തരകലാപങ്ങൾ ഒതുക്കി ശിഥിലീകരണപ്രവണതകൾ അമർത്തി രാഷ്ട്രനിർമ്മാണപ്രവർത്തനത്തിൽ ശ്രദ്ധ ചെലുത്താൻ തുടങ്ങിയപ്പോൾ ഓക്കാപ്പുറത്തുകിട്ടിയ അടിപോലെ വിദേശീയാക്രമണം ആരംഭിച്ചു.

എത്യോപ്യയുടെ ചരിത്രത്തിൽ രക്തപങ്കിലവും നിർഭ്ഭാഗ്യകരവുമായ ഘട്ടമാണു് പിന്നീടു് ചക്രവർത്തിക്കു നേരിടേണ്ടിവന്നതു്. 'കൊളോണിയലിസം' ആഫ്രിക്കയിലാകമാനം കൊടികുത്തിവാണിരുന്ന ആ കാലത്തു് വിദേശീയമേൽക്കോയ്മയിൽനിന്നു് ഒഴിഞ്ഞുമാറിനിന്ന ഏകസ്വതന്ത്രരാജ്യമായിരുന്ന എത്യോപ്യ. സമീപസ്ഥമായ 'സോമാലിയാ'യെ ബ്രിട്ടനും ഇറ്റലിയും പങ്കുവെച്ചു ഭരിച്ചിരുന്നു. എത്യോപ്യയും സോമാലിയായും വേർതിരിയുന്ന അതിർത്തിപ്രദേശങ്ങൾ മണലാരണ്യങ്ങളാണു്. എത്യോപ്യയിൽ അതിർത്തിയോടു ചേർന്നുകിടക്കുന്ന 'വാൽവാൽ'തടാകത്തിൽ ഇറ്റലിയുടെ ദൃഷ്ടി പതിഞ്ഞു. മണൽക്കാട്ടിലെ ആ ജലാശയം ഇറ്റലിക്കു് അഭികാമ്യമായിത്തോന്നി. ആരുടേയും നോട്ടം സാധാരണപതിയാത്ത ആ തടാകത്തിന്റെ കരയ്ക്കു് ഇറ്റലിയുടെ ഒരു പട്ടാളവിഭാഗം താവളമടിച്ചു. വിവരമറിഞ്ഞ എത്യോപ്യൻഗവണ്മെന്റു്, ബ്രിട്ടീഷുകാരും എത്യോപ്യ

രുമായ ഏതാനും അംഗങ്ങൾ ഉൾപ്പെട്ട ഒരു കമ്മീഷനെ, കുറെ അംഗരക്ഷകരോടൊപ്പം അങ്ങോട്ടയച്ചു. കമ്മീഷൻ അവിടെ എത്തേണ്ട താമസം, ഇറ്റാലിയൻപട വെടി തുടങ്ങി. എത്യോപ്യ അതിനെപ്പറ്റി 'ലീഗ് ഓഫ് നേഷ്യൻസി'ൽ പരാതി ബോധിപ്പിച്ചു. 1934–ലാണ് സംഭവം. സാമ്രാജ്യദുർമ്മോഹിയായ മുസ്സോളിനി രണ്ടുംകല്പിച്ച് എത്യോപ്യയെ ആക്രമിക്കാൻ തുടങ്ങി. തെക്കുനിന്നും വടക്കുനിന്നും ഒരേസമയത്താണ് ആക്രമണം ആരംഭിച്ചത്. വടക്കുള്ള 'എറിട്രിയാ' അന്നൊരു ഇറ്റാലിയൻകോളനി ആയിരുന്നല്ലോ. തന്നിമിത്തം അവിടെനിന്നും തെക്കോട്ടുള്ള അരിച്ചുകയറ്റം നിഷ്പ്രയാസമായിരുന്നു. ചക്രവർത്തിക്കെതിരായി അങ്ങുമിങ്ങും പതിയിരുന്ന ശക്തികളെ ഏകോപിപ്പിച്ച് ആയിരക്കണക്കിനു ലോറികളും ടാങ്കുകളും വിമാനങ്ങളും ആധുനികായുധങ്ങളുമായി മുന്നോട്ടുനീങ്ങി. കോവർ കഴുതയുടെ യുഗത്തിൽനിന്നു കഷ്ടിച്ച് ഏതാനും അടി മാത്രം മുന്നോട്ടുനീങ്ങിയിരുന്ന എത്യോപ്യയ്ക്ക്, ഇതു് ഓക്കാപ്പാത്തേറ ഒരു കനത്ത ആഘാതമായിത്തീർന്നു. ആധുനികസജ്ജീകരണങ്ങളുമായി ഇരമ്പിപ്പാഞ്ഞുകയറിയ ഇറ്റാലിയൻസൈന്യത്തെക്കണ്ട് എത്യോപ്യൻ സൈനികർ അമ്പരന്നുപോയി. പഴയ തോക്കുകളും കുന്തങ്ങളും മറ്റുമേ അവർക്കുണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. ഒളിപ്പോരിൽ അവർ വിദഗ്ധരായിരുന്നു എന്നുമാത്രം. എത്ര വില കൊടുത്തും സ്വന്തം രാജ്യത്തിന്റെ സ്വാതന്ത്ര്യം കാത്തു രക്ഷിക്കുവാൻ ചക്രവർത്തി ജനങ്ങളെ ആഹ്വാനംചെയ്തു. അവർക്കു പ്രചോദനം പകർന്നുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം അടക്കളത്തിൽനിന്നുതന്നെ പൊരുതി. 'അഡുവ', 'ആക്സും' തുടങ്ങിയ പ്രദേശങ്ങൾ ശത്രുക്കൾ പിടിച്ചടക്കിയപ്പോൾ,

ചക്രവത്തി വർദ്ധിതമായ വീര്യത്തോടെ ഒരു സൈന്യത്തെയും നേരിട്ടു നയിച്ചു് 'ഡസ്സി' എന്ന വടക്കൻപട്ടണത്തിലെത്തി എതിരാളിയെ ചെറുത്തുനിന്നെങ്കിലും, കനത്ത പരാജയമാണു് സംഭവിച്ചതു്. ആപത്തിൽ അടിപതറാതെ സ്വാതന്ത്ര്യപ്പോരാളികളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു് തന്റെ ആസ്ഥാനം 'അഡീസ് അബാബാ' സ്സ പടിഞ്ഞാറുള്ള 'ഗോറെ'യിലേക്കു മാറ്റി. അവിടെയും തങ്ങുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലാതായപ്പോൾ തന്റെ കുടുംബാംഗങ്ങളെ വിദേശത്തക്കു് അയച്ചിട്ടു് അദ്ദേഹം ഹാരാറിൽ എത്തി. ഇറ്റലിക്കാരുടെ വടക്കോട്ടുള്ള പ്രയാണം തടയാനുള്ള ശ്രമത്തിൽ ഏർപ്പെട്ടു. പക്ഷേ, ഹാരാർ അദ്ദേഹത്തിനു നഷ്ടപ്പെടുകയാണുണ്ടായതു്. ഒട്ടും അമാന്തിക്കാതെ ചക്രവത്തി, ഫ്രഞ്ചു് സോമാലിലാന്റിന്റെ തലസ്ഥാനമായ 'ജിബുട്ടി'യിൽ എത്തി കപ്പൽ കയറി ജറുസലേമിലേക്കു കടന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ധർമ്മപത്നിയും ഏതാനും കുടുംബാംഗങ്ങളും ഒപ്പം ഉണ്ടായിരുന്നു. 'ഹെയിലിസലാസി'യുടെ ജീവിതത്തിലെ മറെറാരു പ്രധാനവഴിത്തിരിവായിരുന്നു ഇതു്.

ഭരണഭാരം നിർവ്വഹിക്കുവാൻ 'റീജന്റാ'യി 'ഇമ്മ്റു'മിനെ നിയമിച്ചിട്ടാണു് കദനഭാരത്തോടെ ചക്രവത്തി ഒളിവിൽ പോയതു്. അതു് കേവലമൊരു ഒളിച്ചോട്ടമായിരുന്നില്ല. അന്താരാഷ്ട്രീയമണ്ഡലങ്ങളിൽ ഇറ്റലിയുടെ അനീതിയെ തുറന്നുകാട്ടുന്നതിനും, 'ലീഗ് ഓഫ് നേഷ്യൻസ്''വഴി തന്റെ രാജ്യത്തിന്റെ സ്വാതന്ത്ര്യം നേടിയെടുക്കുന്നതിനുംവേണ്ടിയുള്ള ഒരു തീവ്രയജ്ഞത്തിൽ അദ്ദേഹം ഏർപ്പെട്ടു. ജറുസലേമിലുള്ള എത്യോപ്യൻആശ്രമത്തിൽ, പ്രാർത്ഥനാനിരതനായി കുറച്ചുനാൾ കഴിച്ചശേഷം സകുടുംബം ഇംഗ്ലണ്ടിലേക്കു പോയി.

അദ്ദേഹത്തിന്റെ ധർമ്മപത്നി 'ഒമനിൻ' രാജ്ഞി, തന്റെ സ്വർണ്ണക്കിരീടം ജറുസലേംപള്ളിക്കു കാഴ്ചവച്ചു, തങ്ങളുടെ രാജ്യം തിരിച്ചുകിട്ടുന്നതിനുവേണ്ടി. ഇന്നും ആ കിരീടം അവിടെയുണ്ട്. മുഷ്ണനായ മുസ്സോളിനിയുടെ ആക്രമണംമൂലം സ്വന്തം രാജ്യത്തേയും സ്വജനങ്ങളേയുംവിട്ട് ലണ്ടനിൽ എത്തിച്ചേർന്ന ചക്രവർത്തിക്കു ബ്രിട്ടീഷ് ജനത ഗംഭീരസ്വീകരണംതന്നെ നല്കി. അദ്ദേഹവും കുടുംബവും ഇംഗ്ലണ്ടിൽ 'ബാത്ത്' എന്ന സ്ഥലത്തു് ഒരു ഏകാന്തവാസതിയിൽ കഴിഞ്ഞുകൂടി. (ഇന്നു് ആ കെട്ടിടം വയോജനങ്ങൾക്കുള്ള ഒരാശയകേന്ദ്രമാണു്.) ഇതിനിടയിൽ 'ലീഗ് ഓഫ് നേഷ്യൻസി'ൽ മുസ്സോളിനിയുടെ ആക്രമണത്തിനെതിരായി അദ്ദേഹം മുഴക്കിയ ശബ്ദം ലോകരാഷ്ട്രങ്ങളുടെ മനസ്സാക്ഷിയെ പിടിച്ചുണർത്തിയെങ്കിലും അവരാരും പ്രത്യക്ഷമായി എത്യോപ്യയുടെ സഹായത്തിനെത്തിയില്ല.

ഇതിനിടയിൽ 'അഡ്വീസ് അബാബാ'യിൽ കേന്ദ്രം ഉറപ്പിച്ചുകൊണ്ടു് മുസ്സോളിനി ഒരു വൈസ്രായിയെ നിയമിച്ചു് എത്യോപ്യയിൽ ഭരണമാരംഭിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. സ്വാതന്ത്ര്യപ്രേമികളായ എത്യോപ്യൻഭടന്മാർ ഒളിപ്പോരുനടത്തി ഇറ്റാലിയൻസൈന്യങ്ങളെ നിരന്തരം ശല്യപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ചക്രവർത്തി അവരുമായി രഹസ്യസമ്പർക്കം പുലർത്തി, ആവശ്യമായ നിർദ്ദേശങ്ങൾ നല്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. ഇതേസന്ദർഭത്തിൽത്തന്നെ അനേകായിരം ഇറ്റലിക്കാർ എത്യോപ്യയുടെ പുതുമണ്ണിൽ കുടിപാർപ്പുതുടങ്ങി. മുസ്സോളിനി എത്യോപ്യയിലെ കൂട്ടിരാജാക്കന്മാരേയും ഇടപ്രഭുക്കന്മാരേയും സ്ഥാനമാനങ്ങളും മറ്റും നല്കി പ്രലോഭിപ്പിച്ചു് സ്വപക്ഷത്താക്കി. ജലസേചനസൗകര്യങ്ങളുണ്ടാക്കി തരിശ്ശു

ഭൂമികൾ കൃഷിയോഗ്യമാക്കുവാൻ ഇറ്റലിക്കാർ പരിശ്രമിച്ചു. എത്യോപ്യ തങ്ങളുടെ നിത്യആവാസകേന്ദ്രം ആക്കാമെന്നായിരുന്നു അവരുടെ ധാരണ.

1940–ൽ കാറ്റു മാറിവീശി. ഇറ്റലി ബ്രിട്ടനുമായി യുദ്ധം പ്രഖ്യാപിച്ചു. അതു് എത്യോപ്യൻചക്രവർത്തിക്കു് അത്യന്തം അനുകൂലമായിത്തീർന്നു. ബ്രിട്ടീഷ് കോളനിയും എത്യോപ്യയുടെ അയൽരാജ്യവുമായ 'സുഡാനെ' ഇറ്റലി ആക്രമിച്ചേക്കുമെന്നു ശങ്കിച്ചു് ബ്രിട്ടൻ ഒരു വലിയ സൈന്യത്തെ അവിടെ താവളമടിപ്പിച്ചു. ഈ തക്കംനോക്കി 'ഹെയിലിസലാസി' പ്രച്ഛന്നവേഷത്തിൽ 'സുഡാനി'ലെത്തി. അദ്ദേഹം ബ്രിട്ടീഷ് സൈന്യാധിപനായ 'വിൻഗേറ്റി'നെക്കൊണ്ടു് എത്യോപ്യക്കാരായ സ്വാതന്ത്ര്യഭടന്മാരെ ആധുനികയുദ്ധമുറകൾ അഭ്യസിപ്പിച്ചു. സുഡാനതിർത്തിയിലൂടെ കുന്നും മലയും താഴ്വരകളും താണ്ടി, കുതിരപ്പുറത്തു സഞ്ചരിച്ചു് 'ഹെയിലിസലാസി' എത്യോപ്യൻമണ്ണിൽ കാലുകുത്തി. പിന്നീടു് തന്റെ രാജ്യം ശത്രുക്കളിൽനിന്നും മോചിപ്പിക്കുവാനുള്ള ശക്തമായ ഒരു നീക്കമാണു് നടന്നതു്. 1941 ജാനുവരിയിൽ സ്വാതന്ത്ര്യഭടന്മാരുടെ അകമ്പടിയോടെ ബ്രിട്ടീഷ് സൈന്യാധിപന്റെ മേൽനോട്ടത്തിൽ മണലാരണ്യങ്ങളും കുറിക്കാട്ടുകളും പിന്നിട്ടു് അദ്ദേഹം 'ബലേയം' എന്ന ഗ്രാമത്തിലെത്തി. അവിടത്തെ ഗ്രാമത്തലവന്റെ സഹായത്തോടെ മുന്നോട്ടു നീങ്ങി. അതേ സമയം ഒരു ബ്രിട്ടീഷ് സൈന്യം ഹാരാറിൽനിന്നും തലസ്ഥാനനഗരിയെ ലക്ഷ്യമാക്കി നീങ്ങുന്നുണ്ടായിരുന്നു. മാർഗ്ഗമധ്യത്തിലുള്ള ദേവാലയങ്ങളിലും ആശ്രമങ്ങളിലും കയറി പ്രാർത്ഥിച്ചു് രാജ്യഭക്തരായ സ്വജനങ്ങളുടെ നിർല്ലോഭമായ പിന്തുണയോടെ പൂർവ്വാധികം ഉത്സാഹ

വാനായി അദ്ദേഹം 'അഡീസ് അബാബാ'യിൽ എത്തി. അദ്ദേഹത്തിനുവേണ്ടി ഒരു കാറ് നേരത്തെ അവിടെ ഒരുക്കിനിറുത്തിയിരുന്നു. ഇതിനകം ബ്രിട്ടീഷ്-എത്യോപ്യൻ സംയുക്തസൈന്യം ഇറ്റലിക്കാരെ തോല്പിച്ചോടിച്ചിരുന്നു. സന്തോഷാശ്രുക്കളോടെ കരഘോഷം മുഴക്കി ജനലക്ഷങ്ങൾ തങ്ങളുടെ ചക്രവർത്തിക്കു സ്വാഗതമരുളി. നാലുവർഷത്തെ വിയോഗത്തിനുശേഷം 1941 മെയ് അഞ്ചിനു് അദ്ദേഹം തന്റെ ജനത്തോടു ചേർന്നു. കൊട്ടാരത്തിനുമുമ്പിൽ തടിച്ചുകൂടിയ വൻപിച്ച ജനതതിയുടെ അഭിവാദനങ്ങൾ സ്വീകരിച്ചശേഷം മഹാനായ ചക്രവർത്തി ഇപ്രകാരം പ്രസ്താവിച്ചു: "ഇന്നു് ഒരു സുദിനമാണു്. ശത്രുവിനെ നാം പരാജയപ്പെടുത്തി. ഇറ്റലിക്കാരെ നാമിനി ഉപദ്രവിക്കരുതു്. തിന്മയെ നന്മകൊണ്ടു ജയിക്കുക. അവരെ നിരായുധരാക്കി വന്ന വഴിക്കുതന്നെ തിരിച്ചുവിടുക."

അസ്മാരാ രാജവീഥിയിൽ ചക്രവർത്തിക്കു സ്വാഗതമരുളാൻ ഉത്സാഹപൂർവ്വം അണിനിരന്നിരുന്ന നൂറുകണക്കിനു് ഇറ്റലിക്കാരെ കണ്ടപ്പോൾ ചക്രവർത്തിയുടെ പ്രഖ്യാപനത്തിൽ അടങ്ങിയിട്ടുള്ള ഹൃദയവിശാലതയേയും ദീർഘവീക്ഷണത്തേയും ഞാൻ പ്രത്യേകം സ്മരിച്ചു. ഒരുമണി കഴിഞ്ഞു. അദ്ദേഹം ഇനിയും എത്തിയിട്ടില്ല. ജനങ്ങൾ യാതൊരക്ഷമയും കാണിക്കാതെ തികഞ്ഞ അച്ചടക്കത്തോടെ പൊള്ളുന്ന വെയിലത്തു് നിന്നനില്പിൽ നില്ക്കുന്നു. 1941-നുശേഷം അദ്ദേഹം എത്യോപ്യയുണ്ടാക്കിയ പരിവർത്തനങ്ങൾ കഴിഞ്ഞ മൂവായിരം വർഷങ്ങളിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പൂർവ്വികന്മാർ ചെയ്തവയേ

ക്കാൾ ഏറ്റവും വിലപ്പെട്ടവയാണു്. അതുകൊണ്ടായിരിക്കണം ജനങ്ങളിങ്ങനെ രാവിലെ എട്ടുമണിമുതൽ അദ്ദേഹത്തെ ഒരുനോക്കു കാണുവാൻ ക്ഷമാപൂർവ്വം കാത്തുനില്ക്കുന്നതു്. ഇറ്റാലിയൻഭരണകാലത്തു രാജ്യത്തിനു് പുരോഗതിയൊന്നും കൈവന്നിട്ടില്ലെന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ. ഒന്നാന്തരം റോഡുകൾ, വിദ്യുച്ഛക്തി ഉൽപാദനം, ജലസേചനസൗകര്യങ്ങൾ ഇവയൊക്കെ അവരുടെ സംഭാവനകളാണു്. പക്ഷേ, വിദ്യാഭ്യാസം അവർ നിശ്ശേഷം അവഗണിച്ചുകളഞ്ഞു. ചക്രവർത്തിയുടെ തിരിച്ചുവരവോടെയാണു് ആധുനികവിദ്യാലയങ്ങൾ അങ്ങുമിങ്ങും ആരംഭിച്ചതു്. രാജ്യം വീണ്ടെടുക്കുന്നതിൽ തന്നെ സഹായിച്ച 'വിൻഗേറ്റ്' എന്ന ബ്രിട്ടീഷ് സേനാധിപന്റെ നാമത്തിൽ അദ്ദേഹം സ്ഥാപിച്ച സ്കൂളാണു് രാജ്യത്തിലെ ഏറ്റവും വലിയ വിദ്യാലയം. ഒരു പുതിയ എത്യോപ്യ കെട്ടിപ്പടുക്കുവാൻ അദ്ദേഹം പ്രതിജ്ഞാപൂർവ്വം പ്രയത്നിച്ചു. പരേതയായ തന്റെ ഒരു ഓമനമകളുടെ നാമത്തിൽ ('സഹായ്') ആധുനികസജ്ജീകരണങ്ങളോടുകൂടിയ ഒരാശുപത്രി സ്ഥാപിച്ചു. ഇംഗ്ലണ്ടിൽ നേഴ്സായി പരിശീലനം നേടിയിരുന്ന 'സഹായ്' ഇരുപത്തിരണ്ടാംവയസ്സിൽ അകാലചരമംപ്രാപിച്ചു. അവരുടെ ശാശ്വതസ്മാരകമായ 'സഹായ്'ഹോസ്പിറ്റൽ രാജധാനിയിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു.

രാഷ്ട്രപുനർനിർമ്മാണപദ്ധതിയിൽ ലോകരാഷ്ട്രങ്ങളെ ഒട്ടുമുക്കാലും അദ്ദേഹം പങ്കാളികളാക്കി. അനവധി സ്കൂളുകൾ സ്ഥാപിച്ചു് ഇംഗ്ലണ്ട്, അമേരിക്ക, ഇൻഡ്യ തുടങ്ങിയ രാജ്യങ്ങളിൽനിന്നും അദ്ധ്യാപകരെ തിരഞ്ഞെടുത്തു നിയമിച്ചു. ഇസ്രായേൽ, അമേരിക്ക,

ഇൻഡ്യ എന്നീ രാജ്യങ്ങളുടെ സഹായത്തോടെ എത്യോപ്യൻയുവാക്കൾക്കു സൈനികപരിശീലനം നല്കി. 'യുഗോസ്ലേവിയ' 'ബൾഗേറിയ' മുതലായ രാജ്യങ്ങളിൽ നിന്നും ഡാക്ടർമാരെ ക്ഷണിച്ചുവരുത്തി മെഡിക്കൽ വകുപ്പിൽ നിയമിച്ചു.

എത്യോപ്യൻ ഓർത്തഡോക്സ് സഭയുടെ പരമാദ്ധ്യക്ഷൻ ഈജിപ്തുകാരനായിരിക്കണമെന്ന പാരമ്പര്യം അവസാനിപ്പിച്ചു. എത്യോപ്യനായ ഒരാളെത്തന്നെ പാത്രിയക്കീസായി വാഴിച്ചു. അങ്ങനെ സഭയെ സ്വതന്ത്രയാക്കി. യു. എൻ. ഓ.യുടെ സ്ഥാപകാംഗങ്ങളിൽ ഒന്നാണ് എത്യോപ്യ. ആ ലോകസംഘടനയുടെ ആഫ്രിക്കൻകമ്മീഷന്റെ പ്രവത്തനകേന്ദ്രം 'അഡീസ് അബാബാ'യിൽ ആക്കിയതു് 'ഹെയിലിസലാസി'യുടെ പരിശ്രമഫലമാണ്. 1930–ൽ ഏഡനിൽവച്ച് ആദ്യമായി വിമാനയാത്രനടത്തിയ ചക്രവത്തി 1946–ൽ സ്വന്തമായി ഒരു 'എയർലൈൻസ്' ആരംഭിച്ചു. ചുരുങ്ങിയ കാലയളവിനുള്ളിൽ അത്ഭുതാവഹമായ വികാസമാണ് എത്യോപ്യൻ 'എയർലൈൻസ്' കൈവരിച്ചതു്. പാറക്കെട്ടുകളാലും കുന്നുകളാലും ചുറ്റപ്പെട്ടുകിടക്കുന്ന പല ഗ്രാമങ്ങളിലും എത്തിച്ചേരാൻ കോവർകഴുത കഴിഞ്ഞാൽ ഏകമാർഗ്ഗം ഡക്കോട്ടവിമാനങ്ങളാണ്. 'എറിട്രിയാ' എത്യോപ്യയോടുചേത്തു് രാജ്യവിസ്തൃതി വർദ്ധിപ്പിച്ചു. ഒരേ സംസ്കാരവും ചരിത്രവുമുള്ള എറിട്രിയൻജനത പുരാതനകാലംമുതൽ എത്യോപ്യയുടെ ഭാഗംതന്നെയായിരുന്നു. ഇടക്കാലത്തു് ഇറ്റലി അതു കീഴടക്കി ഒരു കോളനിയാക്കിത്തീർത്തു എന്നേയുള്ളു. "ഇങ്ങനെ ചക്രവത്തിയുടെ നേട്ടങ്ങൾ, അതിവിപുലങ്ങളാണെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിനു് ശത്രുക്കളെ പൂർണ്ണമായി

നശിപ്പിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടോ? എറിട്രിയാ വിഘടിപ്പിക്കണമെന്നു വാദിക്കുന്ന വിഭാഗത്തിന്റെ പ്രവർത്തനം ഇന്നു് ഊർജ്ജസ്വലമല്ലേ?" പൊടുന്നു് എന്റെ ചിന്ത ഈവഴിക്കു തിരിഞ്ഞു. ഇത്രയധികം പട്ടാളലോറികൾ ഈ റോഡിൽക്കൂടി ചീറിപ്പാഞ്ഞുപോകുന്നതു് അതു തെളിയിക്കുന്നില്ലേ?

ആധുനികവിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ പ്രസരമേറ്റപ്പോൾ ജനത ഒന്നുണർന്നു. ബ്രിട്ടീഷ് ഭരണത്തിൻകീഴിൽനിന്നും അടുത്തകാലത്തു വിമുക്തമായ ഇതര ആഫ്രിക്കൻരാജ്യങ്ങൾ എത്യോപ്യയെ പിൻതള്ളി മുന്നേറുന്നതു് അവരുടെ ദൃഷ്ടിയിൽപ്പെട്ടു. രാജധാനിയിൽ ഒരു സർവ്വകലാശാല സ്ഥാപിച്ചപ്പോൾ അതു ബുദ്ധിജീവികളുടെ കേന്ദ്രമായി മാറി. അവരിൽ ചിലരൊക്കെ സോഷ്യലിസത്തിൽ ആകൃഷ്ടരായി. കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് രാഷ്ട്രങ്ങൾ അവരുടേതായ രഹസ്യമാർഗ്ഗങ്ങളിലൂടെ ആ ചിന്താഗതിക്കു പ്രോത്സാഹനം നല്കി. ചിലരുടെ അധികാരദുർമ്മോഹംകൊണ്ടോ പുരോഗതിയുടെ മന്ദഗതിയിൽ ജനങ്ങൾക്കുണ്ടായ അമർഷംകൊണ്ടോ 1960–ൽ ചക്രവർത്തിക്കു മറ്റൊരു പരീക്ഷണഘട്ടം തരണംചെയ്യേണ്ടിവന്നു. അദ്ദേഹം 'ബ്രൂസീൽസന്ദർശന'ത്തിൽ ഏർപ്പെട്ടിരുന്ന തക്കംനോക്കി പട്ടാളത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗമായ 'ബോഡിഗാർഡ് യൂണിറ്റ്" നാടകീയമാംവിധം ഭരണം പിടിച്ചെടുത്തു. എത്യോപ്യയിൽ എന്തോ ചില ആന്തരികകലാപങ്ങൾ നടക്കുന്നതായി അദ്ദേഹത്തിനു് അറിവുലഭിച്ചു. അചഞ്ചലനായ ചക്രവർത്തി—അനവധി പ്രതിസന്ധിഘട്ടങ്ങൾ ധൈര്യപൂർവ്വം പിന്നിട്ട അജയ്യനായ ആ വയോവൃദ്ധൻ—അല്പവും ക്ലേശമെതെ ഉടൻ സ്വരാജ്യത്തേക്കു മടങ്ങി. അസ്മാരാപട്ടണത്തിൽ—ഇന്നു് അദ്ദേഹത്തിനു സ്വാഗതമ

രുളാൻ അണിഞ്ഞൊരുങ്ങിനില്ക്കുന്ന ഈ പട്ടണത്തിൽ— വന്നിറങ്ങി.

ചക്രവത്തിയുടെ അംഗരക്ഷകസൈന്യത്തിന്റെ നേതാവാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭാവത്തിൽ സിംഹാസനം കവർന്നത്. 'ബോഡിഗാർഡ്' കമാന്റും അയാളുടെ സഹോദരനുംകൂടി ദ്രുതഗതിയിൽ ഒരു പരിപാടി ആവിഷ്കരിച്ചു. ചക്രവത്തിനിക്ക് ആലസ്യം കലശലാണെന്നു പറഞ്ഞു് മന്ത്രിമാരേയും രാജകുടുംബാംഗങ്ങളേയും കൊട്ടാരത്തിലേക്കു വിളിച്ചുവരുത്തി. അവക്കു ചുറ്റും അംഗരക്ഷകസൈന്യത്തെ കാവലിട്ടു. തലസ്ഥാനത്തേക്കുള്ള ഗതാഗതം കർശനമായി നിരോധിച്ചു. കരസൈന്യത്തിന്റെ മേധാവികളിൽ പലരേയും തടവിലടച്ചു. ചക്രവത്തിയുടെ പുത്രനായ 'അസഫാ ഓസ്സനെ' പിണിയാളാക്കിക്കൊണ്ടു ഭരണം 'ബോഡിഗാർഡ്' മേധാവി പിടിച്ചെടുത്തു. 'അസഫാ ഓസ്സനെ'ക്കൊണ്ടു് അവർ ഒരു റേഡിയോപ്രക്ഷേപണം നടത്തിച്ചു. അതു ശ്രവിച്ച ഒരു സ്നേഹിതൻ പറഞ്ഞതു്, ആ പ്രക്ഷേപണം ഒരു വിലാപം ആയിരുന്നു എന്നാണു്. തോക്കു ചൂണ്ടി ഭയപ്പെടുത്തി അയാളെക്കൊണ്ടു് ഒരു പ്രഭാഷണം വായിപ്പിക്കുകയായിരുന്നു എന്നു പറയപ്പെടുന്നു. സാധാരണജനങ്ങളുടെ ഉന്നമനത്തിനുവേണ്ടിമാത്രം പുതിയ ഗവണ്മെൻറ് നിലകൊള്ളുമെന്നു പ്രഖ്യാപിക്കപ്പെട്ടു. ദിവസങ്ങൾ അധികം കഴിഞ്ഞില്ല. ചക്രവത്തിയോടു കൂറുണ്ടായിരുന്ന സേനാനായകന്മാർ 'ബോഡിഗാർഡി'നെതിരേ യുദ്ധം ആരംഭിച്ചു. തലസ്ഥാനത്തെ തെരുവുകൾ, അടക്കളങ്ങളായി മാറി. ഈ സന്ദർഭത്തിലാണു് ചക്രവത്തി അസ്മാരായിൽ കാലുകുത്തിയതു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പൗത്രീഭർത്താ

വായിരുന്ന അസ്മാരായിലെ ഗവണ്ണർ. അയാളുടെ പിന്തുണയോടെ അദ്ദേഹം രഹസ്യമായി 'അഡീസ് അബാബാ'യിലേക്കു പറന്നു. വ്യോമസേനയുടേയും കരസൈന്യത്തിന്റേയും അകമ്പടിയോടെ ചക്രവത്തി കൊട്ടാരത്തിലേക്കു നീങ്ങി. അപ്പോഴേക്കും കരസൈന്യം ബോഡിഗാർഡുകളെ മിക്കവാറും നശിപ്പിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. ജനങ്ങൾ ആഹ്ലാദാരവത്തോടെ തങ്ങളുടെ വാത്സല്യവാനായ ചക്രവത്തിക്കു സ്വാഗതമരുളി. അങ്ങനെ അവിചാരിതമായുണ്ടായ പട്ടാളഭരണം തകർന്നുതരിപ്പണമായി. ഇതിനകം തടവിലാക്കപ്പെട്ട പല മന്ത്രിമാരും വധിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. കലാപകാരികളായ നേതാക്കന്മാരെ വേട്ടയാടിപ്പിടിച്ചു. ചിലരെല്ലാം ഒളിവിലായി. 'ബോഡിഗാർഡ്' കമാന്ററേയും അയാളുടെ സഹോദരനേയും തൂക്കിക്കൊന്നു് അവരുടെ ജഡങ്ങൾ പൊതുജനദർശനത്തിനായി കെട്ടിത്തൂക്കി. 'വേലിതന്നെ വിളവു തിന്ന' ഈ അനുഭവം ചക്രവർത്തിക്കു് ഒരു ആഘാതമായിരുന്നെങ്കിലും ശത്രുക്കൾക്കു പിണിയാളായിത്തീർന്ന സ്വന്തം പുത്രനു് അദ്ദേഹം മാപ്പുകൊടുത്തു.

എൺപതിനോടടുത്ത പ്രായത്തിലും അദ്ദേഹത്തിനു് എന്തൊരു ചുറുചുറുക്കാണു്! ഇത്രയധികം സഞ്ചരിക്കുന്ന മറെറാരു രാഷ്ട്രനേതാവു് ഉണ്ടോ എന്നു സംശയിക്കുന്നു. പട്ടാളത്തിന്റെ ഭരണകൈയേറ്റം ഇന്നു് ആഫ്രിക്കൻരാജ്യങ്ങളിൽ സാധാരണമാണു്. പക്ഷേ, സ്ഥാനഭ്രഷ്ടനാക്കപ്പെട്ട ഭരണാധികാരി ആയാസരഹിതമായി പുനഃപ്രതിഷ്ഠ നേടുക എന്നതു വളരെ വിരളംതന്നെ. പെട്ടെന്നു് ജറുവിമാനങ്ങളുടെ ശബ്ദം ചെവിയിൽ തുളച്ചുകയറി. ചക്രവത്തിയുടെ വിമാനത്തെ സ്വീകരിച്ചു്

അകമ്പടിസേവിക്കുവാൻ അവ പറന്നുപൊങ്ങി. ഏതാനും മിനിട്ടുകൾക്കുള്ളിൽ ചക്രവർത്തിയുടെ വിമാനം എത്തിക്കഴിഞ്ഞു. അകമ്പടിസേവിച്ച എട്ടു ജറ്റുവിമാനങ്ങൾ പട്ടണത്തിൽ താഴ്ന്നുപറന്നു. ജനങ്ങൾ ഇടതടവില്ലാതെ കരഘോഷം മുഴക്കി. മണി മൂന്നു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. സ്ത്രീകളുടെ വാഴ്ത്തുരവ അന്തരീക്ഷത്തിൽ മാറ്റൊലിക്കൊണ്ടു. ഭക്തജനങ്ങൾ പാട്ടുപാടി നൃത്തംവച്ചു. അതാ ചക്രവർത്തി! മുമ്പിൽ മോട്ടോർസൈക്കിളിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വരവറിയിക്കുന്ന ഭടന്മാർ. പുറകേ പട്ടാളമേധാവികളുടെ കാറുകൾ. സുന്ദരങ്ങളായ നൂറുനൂറു കാറുകളുടെ അകമ്പടിയോടെ ഒരു തുറന്ന കാറിൽ അതാ 'ഹെയിലിസലാസി' ചക്രവർത്തി തിരുമനസ്സുകൊണ്ട്! ജൂദാവംശത്തിന്റെ സിംഹം! പുരാതനസഭാവിശ്വാസങ്ങളുടെ സംരക്ഷകൻ! ദൈവദാനമായ എത്യോപ്യയുടെ രാജാധിരാജൻ! ശലോമോന്റെ വംശജാതൻ!

സംഭവബഹുലമായ എൺപതോളം വർഷങ്ങൾ ആ മുഖത്തു് ഉഴവുചാലുകൾ കീറിയിട്ടുണ്ടു്. തിങ്ങിവളർന്നുനില്ക്കുന്ന പുരികക്കൊടികൾക്കു താഴെ തിളങ്ങുന്ന ഉജ്ജ്വലമായ കണ്ണുകൾ. നര ഇനിയും കയറിക്കൂടിയിട്ടില്ലാത്ത ഇടതൂർന്നു വളരുന്ന മുടി. തേജോമയമായ മുഖത്തിനു ഗാംഭീര്യം നല്കുന്ന താടി! സാക്ഷാൽ സിംഹം! ആ പേരിനെ അന്വർത്ഥമാക്കുന്ന പ്രൗഢഗംഭീരമായ നോട്ടം. ഇരുവശത്തേക്കും തിരിഞ്ഞു് ആ മഹാപുരുഷൻ അതാ പുഞ്ചിരിതൂകുന്നു. 'ചക്രവർത്തി നീണാൾ വാഴട്ടെ!' എന്റെ അധരങ്ങൾ ഉച്ചരിച്ചു. ശത്രുക്കൾക്കുപോലും അദ്ദേഹം ഒരത്ഭുതമനുഷ്യനാണു്. ശലോമോന്റെ ജ്ഞാനവും സിംഹത്തിന്റെ ധൈര്യവും സമ്മേളി

ക്കുന്ന അതിമഹത്തായ വ്യക്തിപ്രഭാവം ഒന്നുമാത്രമാണു് പ്രശ്നസങ്കീർണ്ണമായ എത്യോപ്യയെ ആഭ്യന്തരകലാപങ്ങളിൽനിന്നും രക്ഷിക്കുന്നതു്. അവിടെ താമസിക്കുന്ന എല്ലാ വിദേശികളുടേയും ആത്മാർത്ഥമായ ആശംസ 'ചക്രവത്തി നീണാൾ വാഴട്ടെ' എന്നാണു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അന്തർധ്യാനം എത്യോപ്യയെ രക്തക്കളമാക്കി മാറ്റുമെന്നു നിരീക്ഷകന്മാർ പ്രവചിക്കുന്നു. 'ഹെയിലിസലാസി' ഇല്ലാത്ത ഒരു എത്യോപ്യയെപ്പറ്റി ചിന്തിക്കുകതന്നെ പ്രയാസമാണു്. ചക്രവത്തി നീണാൾ വാഴട്ടെ!

★

KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY

KOTTAYAM

Cl. No. 910 Acc. No. 51969

This book should be returned on or before the date last stamped below.

30 NOV 1999		
2 JAN 2000		
15 JAN 2000		
6 MAR 2000		
21 MAR 2000		
22 APR 2000		
28 JAN 2002		
27 FEB 2002		

If the book is not returned on due date
a fine of 25 Ps. per day will be charged

910 51969

ജേക്കബ് ജോൺ

സ്പീബോ രാജ്ഞിയുടെ നാട്ടിൽ

KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY
Call No. 910 Acc. No. 5.1969
Author ജേക്കബ് ജോൺ
Title ഷിബാ രാജ്ഞിയുടെ നാട്ടിൽ

Indic Digital Archive Foundation
gpura.org